

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר הַזֹּהַר

שִׁחְבֵר הַתְּנָא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זי"ע"א

וּבּוֹ: "סֵפֶר הַזֹּהַר", "זֹהַר תְּדָשׁ", "תְּקוּנֵי הַזֹּהַר"

מְנַקֵּד

- כּרֵךְ נִז -

תְּקוּנֵי הַזֹּהַר

דף ק"ד ע"ב - דף קכ"ג ע"א

מְבַאֵר בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ עִם פֶּרוּשׁ מִל וּנְחַמֵּד לְמַעַן יִרוּץ הַלּוֹמֵד בּוֹ

מְחַלֵּק לְשָׁנָה אַחַת וּלְשָׁלֹשׁ שָׁנִים

מוֹפֵץ לְלא מִשְׁרֹת רוּחַ כֻּלָּל וְעִיקָר
לְקִירוּב הַגְּאוּלָּה בְּרַחֲמִים

בְּדַקוֹת סְפּוּרוֹת בְּלִבְד תִּזְכָּה לְהִיּוֹת בֶּן עוֹלָם הַבָּא

נְסֻדֵר, נְעֻרָה וְהוֹנָה מִחֶן שׁ, בְּנִקּוּד וּפְסוּק מְלֵא, עִם מְרָאָה מְקוֹמוֹת,
בְּחִלּוּק קְטָעִים לְפִי הָעִינֵינִים, בְּאוֹתֵיזוֹת גְּדוּלוֹת וּמְאִירוֹת עֵינִים

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזֹּהַר הָעוֹלָמִי"
בְּעִידָה"ק בֵּית שְׁמַשׁ תּוֹבֵב"א
כְּסִילוֹ תִשְׁעֵ"א לִפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים **בחינם בלבד**

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

תפלה קודם למוֹד הַזֶּהָר (קבלה מהאריז"ל)

רבוֹן העולמים ואדוני האדונים, אב הרחמים והסליחות. מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, בקדה ובהשתחויה, שקרבתנו לתורתך ולעבודתך עבודת הקדש, ונתת לנו חלק בסודות תורתך הקדושה. מה אנו, מה חיינו, אשר עשית עמנו חסד גדול פֶּזַח. על פן אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, שתמחול, ותסלח, לכל חטאתינו ועוונותינו, ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לביניך.

ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתכונן לבבינו ליראתך ואהבתך, ותקשיב אזניך לדברינו אלה, ותפתח לבבינו הערל בסודות תורתך, ויהיה למודנו זה נחת רוח לפני כסא כבודך פריח נחות. ותאציל עלינו אור מקור נשמתנו בכל בחינתינו, ושיתנוצצו ניצוצות עבדיך הקדושים אשר על ידם גלית דבריך אלה בעולם. וזכותם, וזכות אבותם, וזכות תורתם, ותמימותם, וקדשם, יעמוד לנו לבל נפשל בדברים אלו. ובזכותם תאיר עינינו במה שאנו לומדים. כמאמר נעים ומירות ישראל "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

תפלה לאַחַר לְמוֹד הַזֶּהָר (יאמר בפנות הלב)

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו רצונך. בנה ביתך כבתחלה וכוונן מקדשך על מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקונו. והשב פהנים לעבודתם ולויים לדוכנם לשירם ולזמרם. והשב ישראל לנויהם. ומלאה הארץ דעה את ה' ליראה ולאהבה את שמך הגדול הגבור והנורא אמן פן יהי רצון.

אשרי הוא מי שיורש נשמה
מפסא הכבוד הכלול מעשרה
התקונים הללו, ועושה אותה
כפסא ליהו"ה, שהשם של יהו"ה
שהוא בדרך אצילות, לתקן לו
האדם פסא לנשמתו, שפך
פרשוהו הקדמונים, כל הנשמות
גזורות מפסא הכבוד, וישם שורה
השכינה העליונה, ואין ה' בלי
י, ומשום כך פי יד על פס י"ה.

ו' שורה במטטרו"ן, וזהו רוח
השכלי שהוא אצילות, ה' שורה
באופן, וזו נפש השכלית בדרך
אצילות, שיש נשמה ורוח ונפש
שכלית ולא בדרך אצילות, אלא
נאמר בהן גזורות, והם פסא
ומלאך ואופן, אשריהם ישראל
שמעלים ההכלים של התפלות
בהם אל האותיות של הקדוש
ברוך הוא והשכינה העליונה
והתחתונה, ומשום זה יש הכל
אשר נעשה על הארץ, ויש הכל
של רשעים, שהם הכלים של
שקר, ונוטלים אותם מלאכי
חבלה, ונוטעים בהם רקיעים
וארצות של שקר, ועליהם נאמר
הכל המה מעשה תעתעים. קמו
כלם והשתטחו לפניו, ואמרו,
אלו לא באנו לעולם אלא לשמע
(את זה - די.)

לגרות אשר על ראשה, והן י"ה
יו"ד ה"א, ו"ה וא"ו ה"א, והשבע
כפולות בג"ד כפר"ת הם לבושים
להם, וכלם עולים מהלב לפה,
שבעה הכלים עולים, שבעה
יורדים להשקות אותם, ומשום
זה שבעה ושבעה מוצקות,
שלשה הם גנוזים למעלה,
שהלבושים שלהם אמ"ש, שהם
אש מים רוח, הרי הם עשרה
שעולים משלשים ושתים
נתיבות, וכנגדם הם עשר

אמירות, ושלשים ושנים אלהים של בראשית - הרי ארבעים ושתים. מהלב יוצאת אש, מכנפי
הראה - רוח, מן המזם - מים, והרוח אחוזה במים ואש ונעשה קול. כשאוחז במים נאמר בו

דברס"י, ו', (מלכים א' י"ט) שש מעלות לכפסא, זכאה איהו מאן
דירית נשמתא מברס"י יקרא, כלילא מעשר תקונין אליו, ועבד
לה ברס"י ליהו"ה, דשמא דיהו"ה דאיהו בארע אצילות, לתקנא
ליה בורס"י בר נש לנשמתיה, דהכי אוקמוהו קדמאין, כל הנשמות
גזורות מפסא הכבוד, ותמן שריא שכינתא עלאה, ולית ה' בלא
י, ובגין דא (שמות יז טז) כי יד על כס י"ה.

ו' שריא במטטרו"ן, ודא איהו רוח השכלי דאיהו אצילות, ה'
שריא באופן, ודא נפש השכלית בארע אצילותא, דאית נשמה
ורוח ונפש שכלית ולא בארע אצילות, אלא אתמר בהון גזורות,
ואינון כפסא ומלאך ואופן, זכאין אינון ישראל דסלקין הכלים
דצלותין בהון, לגבי אתונו דקודשא בריך הוא ושכינתא עלאה
ותתאה, ובגין דא (קהלת ה' יד) יש הכל אשר נעשה על הארץ,
ויש הכל דרשעיא, דאינון הכלים דשקרא, ונטלון לון מלאכי
חבלה, ונטעין בהון רקיעין וארעין דשקרא, ועליהו אתמר (ירמיה
י טו) הכל המה מעשה תעתועים, (כאן חסר), קמו כלהו ואשתטחו
קמיה, ואמרו אלו לא אתינא לעלמא, אלא למשמע דא (ד').

(זכריה ד) לגרות אשר על ראשה, ואינון י"ה יו"ד
ה"א, ו"ה וא"ו ה"א, ואינון שבע כפולות
בג"ד כפר"ת (דף קד ע"ב) לבושין לון, וכלהו
סלקין מלבא לפומא, שבע הכלים סלקין,
שבע נחתין לאשקאה לון, ובגין דא (זכריה
ד) שבעה ושבעה מוצקות, תלת אינון גניזין
לעילא, דלבושין דלהון אמ"ש, דאינון אש
מים רוח, הא אינון עשר דסלקין מל"ב
נתיבות, ואינון לקבליהו עשר אמירן, ול"ב
אלהי"ם דבראשית, הא מ"ב, מלבא נפיק
אשא, מכנפי ריאה רוחא, ממוחא מ"א, ורוחא
אחיד במ"א ואשא ואתעבד קול, כד אחיד
במ"א אתמר ביה (תהלים כט ג) קול יהו"ה על
המים, כד אחיד באשא אתמר ביה (שם) קול

אמירות, ושלשים ושנים אלהים של בראשית - הרי ארבעים ושתים. מהלב יוצאת אש, מכנפי
הראה - רוח, מן המזם - מים, והרוח אחוזה במים ואש ונעשה קול. כשאוחז במים נאמר בו

קול יהו"ה על המים, כְּשֹׁאוֹחוֹז בְּאֵשׁ נֶאֱמַר בוֹ קוֹל יְהוָה חֲצַב לְהַבּוֹת אֵשׁ, כְּשֹׁאוֹחוֹז בְּרוּחַ הַרְיָם וּמִשְׁבַּר סְלָעִים, וְעָלְיוֹ נֶאֱמַר קוֹל יְהוָה שׁוֹבֵר אַרְזִים.

וְשֹׁרֵשׁ נִקְדוּת הֵן כְּנִגְדֵי אִמ"ש, וְהֵם חֲש"ק, זְהוּ שְׁפִתּוֹב רַק בְּאֲבֹתֶיךָ חֲשַׁק יְהוָה, וְהוּא חֲל"ם שְׁב"א קַמ"ץ, קַמ"ץ לְיָמִין, קוֹל יְהוָה עַל הַמַּיִם, וּכְשֹׁרוּחַ אוֹחוֹז בוֹ, שֶׁהוּא חֲל"ם, נֶאֱמַר בוֹ וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם. הַשְּׁב"א הוּא בְּאֵשׁ, וּכְשֹׁאוֹחוֹז בוֹ הַרוּחַ, הוּא רוּחַ חֲזָק מִפְּרָק הַרְיָם וּמִשְׁבַּר סְלָעִים. מִצַּד הַגְּבוּרָה שֶׁהוּא קָשָׁה, כְּשֹׁאוֹחוֹז בוֹ הַרוּחַ, שֶׁהוּא חֲל"ם בֵּין קַמ"ץ שְׁב"א, שֶׁהֵם מִים וְאֵשׁ, שֶׁהֵם שְׁתֵּי זְרוּעוֹת שֵׁשׁ בֵּהֶם יָד יָמִין יָד שְׂמָאל, שֶׁהֵם עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֵה פְּרָקִים, נֶאֱמַר בֵּהֶם קוֹל יְהוָה בִּפְתָח. כְּשֶׁהָרוּחַ הַזֶּה אוֹחוֹז בְּעַמּוּד שֶׁל הָאֲמָצֵעַ, נֶאֱמַר בוֹ קוֹל יְהוָה בְּהַדָּר. כְּשֹׁאוֹחוֹז בְּשְׁתֵּי שׁוֹקִים שֶׁהֵם צַר"י, נֶאֱמַר בֵּהֶם קוֹל יְהוָה יְחוּלֵל אֵילוֹת, שֶׁהֵם שְׁנֵי עֲפָרֵי הָאֵילָה, שְׁנַיִם אַחִים, אִישׁ בְּאַחֵיהוּ יִדְבְּקוּ.

וְכַאֵן סוּד הַיְבוּס, שְׂאֵם יֵפֵל אַחִיו, הָרִי הַשְּׁנַיִ שְׁיָקִים אוֹתוֹ, וְסוּד הַדְּבָר - נִתְנַנְּי שְׂמָמָה כָּל הַיּוֹם דְּרָ"ה, וְזֶה הוּ"ד, שֶׁנֶּאֱמַר בוֹ פִי נִגַע בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב, בְּכַף שְׁלוֹ, הַשְּׂכִינָה הִיא דָּוָה בְּגִלוֹת, מִשׁוּם שֶׁפָּרַח מִמֶּנָּה הַיָּרֵךְ שֶׁהוּא ו' מִן ה', וְהִיא נִשְׁאַרָה ד' שְׁלָה (דְּלָה). קוֹל יְהוָה יְחוּלֵל מִדְּבָר, זֶה חִיר"ק וְזֶה צַדִּיק, כְּשֶׁהָרוּחַ אוֹחוֹז בוֹ, הוּא יְחוּלֵל מִדְּבָר, שְׂבָעָה קוֹלוֹת כְּנִגְדֵי שְׂבָעָה שְׁמוֹת אַבְגִּית"ץ וְכו'.

הַרוּחַ עוֹלָה בְּאוֹר שֶׁהוּא כְּתָר עֲלִיזָן, אוֹר קְדָמוֹן, הָאֵשׁ עוֹלָה

יְהוָה חֲצַב לְהַבּוֹת אֵשׁ, כְּדֹ אַחִיד בְּרוּחָא אִיהוּ (מ"א י"א) רוּחַ חֲזָק מִפְּרָק הַרְיָם וּמִשְׁבַּר סְלָעִים, וְעָלְיָהּ אֶתְמַר קוֹל יְהוָה שׁוֹבֵר אַרְזִים.

וְתַלְתָּ נִקְוֵדִין אֵינוֹן לְקַבֵּל אִמ"ש, וְאֵינוֹן חֲש"ק, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (דְּבָרִים י טו) רַק בְּאֲבֹתֶיךָ חֲשַׁק יְהוָה, וְאֵינוֹן חֲל"ם שְׁב"א קַמ"ץ, קַמ"ץ לְיָמִינָא קוֹל יְהוָה עַל הַמַּיִם, וְכַד רוּחָא אַחִיד בֵּיה דְּאִיהוּ חֲל"ם, אֶתְמַר בֵּיה (בְּרַאשִׁית א ב) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, שְׁב"א אִיהוּ בְּאֵשׁ, וְכַד אַחִיד בֵּיה רוּחַ, אִיהוּ רוּחַ חֲזָק מִפְּרָק הַרְיָם וּמִשְׁבַּר סְלָעִים, מִסְּטָרָא דְגְבוּרָה דְּאִיהוּ תְּקִיף, כְּדֹ אַחִיד בֵּיה רוּחָא דְּאִיהוּ חֲל"ם בֵּין קַמ"ץ שְׁב"א דְּאֵינוֹן מִיָּא וְאֵשׁא, דְּאֵינוֹן תְּרִין דְּרוּעִין, דְּאִית בְּהוֹן יָד יָמִין יָד שְׂמָאל דְּאֵינוֹן כ"ח פְּרָקִין, אֶתְמַר בְּהוּ קוֹל יְהוָה בִּפְתָח, כְּדֹ הָאִי רוּחָא אַחִיד בְּעַמּוּדָא דְּאֲמָצֵעִיתָא, אֶתְמַר בֵּיה קוֹל יְהוָה בְּהַדָּר, כְּדֹ אַחִיד בְּתַרִין שׁוֹקִין דְּאֵינוֹן צַר"י, אֶתְמַר בְּהוֹן קוֹל יְהוָה יְחוּלֵל אֵילוֹת, דְּאֵינוֹן תְּרֵי עוֹזְלֵי דְּאֵיִלְתָּא, תְּרִין אַחִים אִישׁ בְּאַחֵיהוּ יְדוּבְקוּ.

וְהָבֵא רְזָא דִּיבּוּס, דְּאֵם יֵפּוֹל אַחִיו הָא תְּנַיִנָא דִּיּוֹקִים לִיָּה, וְרְזָא דְּמִלָּה (אִיכָה א יג) נִתְנַנְּי שׁוֹמְמָה כָּל הַיּוֹם דְּרָ"ה, וְדָא הוּ"ד, דְּאֶתְמַר בֵּיה (בְּרַאשִׁית לֵב לג) פִּי נִגַע בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב, בְּכַף דִּילִיָּה, שְׂכִינְתָא דָּוָה אִיהִי בְּגִלוֹתָא, בְּגִין דְּפָרַח מִנִּיהּ יָרֵךְ דְּאִיהוּ ו' מִן ה', וְאֶשְׁתְּאַרְתָּ אִיהִי ד' דִּילָה (דְּלָה), קוֹל יְהוָה יְחוּלֵל מִדְּבָר דָּא חִיר"ק וְדָא צַדִּיק, כְּדֹ רוּחַ אַחִיד בֵּיה אִיהוּ יְחוּלֵל מִדְּבָר, שְׂבָע קָלִין לְקַבֵּל שְׂבָע שְׁמָהֵן אַבְגִּית"ץ כו'.

רוּחַ סְלִיק בְּאוֹר דְּאִיהוּ כְּתָר עֲלָאָה אוֹרִי קְדָמוֹן, אֵשׁ סְלִיק לְגַבֵּי ה' דְּאִיהוּ אִימָא

אל תהי' שהוא האם, ונעשית
אשה, המים עולה אל הי' ונעשה
ימים, וזו חכמה, וכך יורדים אל
הנצח והוד יסוד, המלכות היא
הפלי של כלם, והיא עפר
הפלוה מכלם, והיא הפלל של
כל האותיות שהם פלי לנקדות,
ועל שבעת הקולות הללו נאמר
וכל העם ראים את הקולת, ועל
שלשה גנוזים אומר קול דברים
אתם שומעים, בת קול שכלם
שכינה תחונה.

בא וראה, שלש נקודות הן,
חיר"ק חל"ם שור"ק, חלם, קוצו
של י' למעלה הוא חלם, הקוץ
של האות י' למטה הוא חיר"ק,
בתוך האמצע הוא שור"ק,
כשהם שלש כאחד, הן סגולתא,
והם שלשלת, והם שור"ק והם
סגול"ל.

בחר על חכמה ובינה הוא
סגולת"א, חל"ם על צר"י, סגול"ל
הוא נקדה תחת צר"י, חסד
גבורה, תפארת למטה, נצח הוד,
היסוד באמצע הוא שור"ק, וכך
כשתפארת באמצע, הוא
שלשלת. השב"א הוא שתי
נקודות, כשמתגברים מים על אש
או אש על מים, או כשהם יסוד
על מלכות, כל ספירה זו על גבי
זו בכל מקום הוא שב"א, וסוד
הדבר - את המאור הגדול ואת
המאור הקטן, כשהם שוים הם
היו צר"י, את שני המארת
הגדלים, וכל הנקודות הן דבור,
והאותיות הבל הבליים, שתלויים
מה"ה, והן אותיות גדולות
ואותיות קטנות, (הנקודות מ' בת קול
ודאי, הקולות הם מן ו' והם אותיות ונקדות),
והטעמים כלולים בהן, (הנקודות
מתלבשות במים בימין, שנאמר הרוצה להחכים
ידרים), האותיות מן ה' ה', הנקודות
מן י', הטעמים מן ו', הנקודות
האותיות מתלבשות באש משמאל,

ואתעביד אשה, מים סליק לגבי י' ואתעביד
ימים, ודא חכמה, והכי נחתין לגבי נצח והוד
יסוד, מלכות מאנא דכלהו, ואיהי עפר כלילא
מכלהו, ואיהי כללא דכל אתון דאינון מאנא
לנקודין, ועל אלין שבע קלין אתמר (שמות כ
יח) וכל העם ראים את הקולת, ועל תלת גניזין
אמר (דברים ד יב) קול דברים אתם שומעים, בת
קול דכלהו שכינתא תתאה.

הא חזי תלת נקודין אינון, חירק חלם שרק,
חלם, קוצא די' לעילא איהו חלם, קוצא
דאת י' לתתא איהי חירק, גו אמצעיתא איהו
שורק, פד אינון תלת פחדא, אינון סגולתא
ואינון שלשלת ואינון שר"ק ואינון סגול"ל.

בחר על חכמה ובינה איהו סגולת"א חל"ם
על צר"י, סגול"ל איהו נקודה תחות
צר"י, חסד גבורה, תפארת לתתא, נצח הוד,
יסוד באמצעיתא איהו שרק, והכי כד תפארת
באמצעיתא איהו שלשלת, שב"א איהו תרין
נקודין, פד אתגבר מיא על אשא או אשא על
מיא, או פד אינון יסוד על מלכות, כל ספירה
דא על גבי דא בכל אתר איהו שב"א, ורזא
דמלה, את המאור הגדול ואת המאור הקטן,
פד אינון שוין הוו צר"י, את שני המאורות
הגדולים, וכל נקודין אינון דבור ואתון הבל
הבליים, דתליין מן ה"ה, ואינון אתון רברבן,
ואתון זעירן, (נקודין מ' בת קול ודאי, קלין אינון מן ו'
ואינון אתון ונקודין), וטעמי כלילן בהו, (נ"א נקודין
מתלבשין במינא בימינא, דאתמר הרוצה להחכים
ידרים), אתון מן ה' ה', נקודין מן י', טעמי
מן ו', נקודין (דף קה ע"א) מתלבשין במינא
בימינא, דאתמר ביה הרוצה להחכים ידרים,
אתון מתלבשין באשא בשמאלא, ועלייהו
מתלבשות במים בימין, שנאמר בו הרוצה להחכים ידרים,

וְעַלֵּיהֶם נֹאמַר קוֹל יְהוָה חֲצַב לְהַבּוֹת אֵשׁ, שְׁהֵם הַבָּלִים, הַטְּעָמִים מִתְּלַבְּשִׁים בְּאִוִּיר בְּאֻמְצָע, וְהַטְּעָמִים הֵם מִצַּד הַפְּתָר, וְהַנְּקֻדּוֹת מִצַּד הַחֲכָמָה, וְהַאֲוִיּוֹת מִצַּד הַבִּינָה, (שְׁבַשְׁבִּילָה) וּמִתְּלַבְּשִׁים בְּמִים אֵשׁ וְרוּחַ, שְׁהֵם חֲסֵד גְּבוּרָה תְּפָאֲרַת, וְכֹף מִתְּלַבְּשִׁים בְּנֻצָח הוֹד יְסוּד, הַמְּלָכוֹת הַכְּלִי שֶׁל כָּלֵם, כָּלֵלָה מִכָּלֵם.

היא הפה שממנו יוצאים ההבליים והקולות והדבורים, וכלם נכללים בה, והיא הלב שכלם בו נכללים, וממנה יוצאים הדפק של הרוח לכל העורקים של הירוע. כשהרוח דופק במים שהוא לימין, נאמר בו קול דודי דופק פתחי לי אחותי, לאותה שנאמר בה אמור לחכמה אחותי את, וכשדופק לשמאל שהיא אש, נאמר בה רעיתי, שבו נשרף בכמה רשפיים שהם שרפיים, שנאמר בהם רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה.

מצד העמוד האמצעי יונתי תמתי, משום שהיא הדרגה של יעקב, שנאמר בו ויעקב איש תם, והדפק שלה שם במשקל, לא עולה ולא יורד, שבמים יורד אל הצדיק המעין אליו באריכות, ועולה בו באריכות של תקיעה. באש הוא הדפק בשברים בשבר, ובעמוד האמצעי יורד (אחת) בשניהם שלשל"ת, בינוני, וזו תרועה, קול דממה דקה אל השכינה הפחתונה. תמתי, תם אותו הדפק, משום שהביאו לה בחשאי.

וכשהשכינה בגלות, נאמר בה אני ישנה ולבי ער, כשהיא ישנה אין בה דפק, משום שהקדוש ברנף הוא שהוא הקול, הדפק שלה, התרחק ממנה. זהו שכתוב

אֶתְמַר קוֹל יְהוָה חֲצַב לְהַבּוֹת אֵשׁ דְּאִינוּן הַבָּלִים, טְעָמִי מִתְּלַבְּשֵׁן בְּאִוִּירָא בְּאֻמְצָעִיתָא, וְטְעָמִי אִינוּן מִסְטָרָא דְכֶתֶר, וְנִקְוֵדִין מִסְטָרָא דְחֲכָמָה, וְאֲתוּוּן מִסְטָרָא דְבִינָה, (דְּבִינָה) וּמִתְּלַבְּשִׁין בְּמִיָּא אֶשָּׁא וְרוּחָא, דְּאִינוּן חֲסֵד גְּבוּרָה תְּפָאֲרַת, וְהֵכִי מִתְּלַבְּשִׁין בְּנֻצָח הוֹד יְסוּד, מְלָכוֹת מְאֵנָא דְכָלְהוּ, כָּלֵילָא מִכָּלְהוּ.

איהו פה דמינה הבליים נפקין וקלין ודבורין, כלהו אתפלילין בה, ואיהו לב דכלהו בה אתפלילין, ומינה נפקין דפיקו דרוחא לכל ערקין דדרועא, כד רוחא דפיק במיָא דאיהו לימינא, אתמר ביה (שיר ה ב) קול דודי דופק פתחי לי אחותי, לההיא דאתמר בה (משלי ז) אמור לחכמה אחותי את, וכד דפיק לשמאלא דאיהו אשא, אתמר בה רעיתי, דביה אתוקד בכמה רשפיים דאינון שרפיים, דאתמר בהון (שיר ח ו) רשפיה רשפי אש שלהבת י"ה.

מסטרָא דעמודא דאמצעיתא יונתי תמתי, בגין דאיהו דרגא דיעקב דאתמר ביה (בראשית כה כז) ויעקב איש תם, ודפיקו דיליה תמן במשקל, לא סליק ולא נחית, די במיָא נחית לגבי צדיק נביעו לגביה באריכו, וסליק ביה באריכו דתקיעה, באשא איהו דפיקו בשברים בתבירו, ובעמודא דאמצעיתא נחית (נ"א אחיד) בתרוייהו שלשל"ת, בינוני ודא תרועה, קול דממה דקה לגבי שכינתא תתאה, תמתי, תם ההוא דפיקו בגין דהביאו לה בחשאי.

וכד שכינתא איהו בגלותא אתמר בה (שיר ה) אני ישנה ולבי ער, כד איהו ישנה לית בה דפיקו, בגין דקודשא ברין הוא דאיהו

נְאֻלְמָתִי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי מְטוּב,
לָמָּה נְאֻלְמָתִי? מִיָּה, שֶׁהִיא
דוּמְיָה שְׁנַרְמֹז בְּאֱלֹהִיִּם, שֶׁהוּא
שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם אֱלֹהִים שֶׁל מַעֲשֵׂה
בְּרֵאשִׁית, שְׁרוּחַ הַקֹּדֶשׁ דּוֹפֵק,
שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וְרוּחַ אֱלֹהִיִּם, מִשּׁוּם
שֶׁהַחֲשִׁיתִי מְטוּב, שֶׁהוּא קוֹל.
בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן נִשְׁאַרְתַּ בַּת יְחִידָה
בְּלִי קוֹל, וּמִשּׁוּם זֶה אֵין בַּת קוֹל
בְּגִלוּת, וּמִשּׁוּם שְׂאִין בַּת קוֹל
בְּגִלוּת, הִבִּיאוּ לָהּ בַּחֲשָׂאִי,
וּמִשּׁוּם זֶה הִתְפַּלֶּה הִיא בַּחֲשָׂאִי.
אִף עַל גַּב שְׁסוּדוֹת גְּדוּלִים יֵשׁ
פֶּאֶז, שְׁבַעִים פָּנִים יֵשׁ לַתּוֹרָה.

וּבְאוֹתוֹ זְמַן אֵין לָהּ דַּפֵּק, שֶׁהוּא
כְּמוֹ שֶׁהַנְּקֻדוֹת שֶׁמְנַקְדִים בְּדַפֵּק
הָאֲצָבָעוֹת שֶׁהֵן עֶשֶׂר, שְׁבָהֶם
מְנַקְדִים בְּדַפֵּק הַרוּחַ, וְהֵם
מְנַקְדִים בְּנִימִים שֶׁל כְּנֹר דָּוִד,
הַדַּפֵּק הוּא כְּמוֹ הַקּוֹל שֶׁעוֹלָה
בְּגוּזוֹן, כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה דַּפְקִים
שֶׁמִּסְתַּכֵּל הַרּוּפָא בְּדַפֵּק, עֲשֵׂה
דָּוִד עֲשָׂרָה מִיָּנִי נְגוּנִים בַּתְּהִלִּים.
אֲרַבְעָה הֵם, אַחוּתִי רַעֲיָתִי יוֹנָתִי
תַּמָּתִי, כְּנֶגֶד יְהוָה, וְעֲשָׂרָה
דַּפְקִים כְּנֶגֶד יו"ד ה"א וּא"ו ה"א,
הַדַּפֵּק יוֹצֵא מֵאֶזֶן שְׂמָאל שֶׁל
הַלֵּב, וְזוֹהִי רוּחַ צְפוֹנִית שֶׁהִיָּתָה
מִנְשַׁכַּת בְּכְנֹר דָּוִד שֶׁהִיָּה מְנַגֵּן
מֵאֱלֹו, וְכָל הַעוֹרְקִים וְהַוִּירִידִים
שֶׁל הַגּוּף שֶׁהֵם דַּפְקִים, הֵם (הַיּוֹ)
דוֹפְקִים מִן הַלֵּב, וְסוּד הַדְּבָר -
אֵל אֲשֶׁר יְהִיָּה שְׂמָה הַרוּחַ לְלַכַּת
יֵלְכוּ.

הַכְּבֵד הוּא סְמָא"ל, הוּא עֶשׂו,
שְׂאִין בּוֹ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, הַעוֹרְקִים
שֶׁלֹו לֹא דוֹפְקִים, וּמִשּׁוּם זֶה אֵין
שְׂכִינָה שׁוֹרָה בְּאֵמוֹת הָעוֹלָם,
וּבְגִלוּת שֶׁהִסְתַּלְּקָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ,
שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה
וְגוֹמֵר, אֵין דַּפֵּק בְּלֵב שֶׁהִיא
הַשְּׂכִינָה, וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר בָּהּ אֲנִי
יִשְׁנָה וְלִבִּי עָר, וְאֵין בַּת קוֹל בְּפִה
(שֶׁהִיָּה עוֹלָה) (שְׁבָה עוֹלָה) הַקּוֹל בְּרוּחַ

קוֹל דְּפִיקוֹ דִּילָה אַתְּרַחַק מִיָּנָה, הֲדָא הוּא
דְּכַתִּיב (תְּהִלִּים לט ג) נְאֻלְמָתִי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי
מְטוּב, לָמָּה נְאֻלְמָתִי, מִיָּה דְּאִיהוּ דוּמְיָה
דְּאַתְרַמִּיז בְּאֱלֹהִיִּם, דְּאִיהוּ ל"ב אֱלֹהִיִּם
דְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, דְּדַפִּיק רוּחָא דְּקוֹדֶשׁ
דְּאַתְמַר בֵּיה (בְּרֵאשִׁית א ב) וְרוּחַ אֱלֹהִיִּם, בְּגִין
דְּהַחֲשִׁיתִי מְטוּב דְּאִיהוּ קוֹל, בְּהֵהוּא זְמַנָּא
אַשְׁתַּאַרְתַּ בַּת יְחִידָה בְּלֵא קוֹל, וּבְגִין דָּא לִית
בַּת קוֹל בְּגִלוּתָא, וּבְגִין דְּלִית בַּת קוֹל בְּגִלוּתָא
הִבִּיאוּ לָהּ בַּחֲשָׂאִי, וּבְגִין דָּא צְלוּתָא אִיהִי
בַּחֲשָׂאִי, אִף עַל גַּב דְּרִזִּין סְגִיאִין אִית הַכָּא,
שְׁבַעִין אַנְפִּין אִית לְאוּרִיָּתָא.

וּבְהֵהוּא זְמַנָּא לִית לָהּ דְּפִיקוֹ דְּאִיהוּ כְּגוּוֹנָא
דְּנִקְוִדִי דְּמְנַקְדִין בְּדַפִּיקוֹ דְּאַצְבָּעָאן
דְּאִינוּן עֶשֶׂר, דְּבַהוּן מְנַקְדִין בְּדַפִּיקוֹ דְּרוּחָא,
וְאִינוּן מְנַקְדִין בְּנִימִין דְּכְנֹר דְּדָוִד, דְּפִיקוֹ אִיהוּ
כְּגוּוֹנָא דְּקָלָא דְּסָלִיק בְּנְגוּוֹנָא, לְקַבֵּל עֲשָׂרָה
דְּפִיקִין דְּאַסְתַּפֵּל אֲסִיא בְּדַפִּיקוֹ, עַבְד דָּוִד
עֲשָׂרָה מִיָּנִי נְגוּנִים בַּתְּהִלִּים, אֲרַבְעָה אִינוּן (שִׁיר
ה ב) אַחוּתִי רַעֲיָתִי יוֹנָתִי תַּמָּתִי לְקַבֵּל יְהוָה,
עֲשָׂרָה דְּפִיקִין לְקַבֵּל יוֹד הָא וְאוּ הָא, דְּפִיקוֹ
נְפִיק מֵאֲדָנָא שְׂמָאלָא דְּלֵבָא, וְדָא הוּא רוּחַ
צְפוֹנִי דְּהוּה מְנַשֵּׁב בְּכְנֹר דְּדָוִד דְּהוּה מְנַגֵּן
מֵאֱלֹו, וְכָל עַרְקִין וְוִירִידִי גוּפָא דְּאִינוּן דְּפִקִין,
מְלַבָּא אִינוּן (ג"א הוּה) דְּפִקִין, וְרִזָּא דְּמִלָּה (יַחְזַקָּא
א יב) אֵל אֲשֶׁר יְהִיָּה שְׂמָה הַרוּחַ לְלַכַּת יֵלְכוּ.

כְּבֵד הוּא סְמָא"ל הוּא עֶשׂו, דְּלִית בֵּיה רוּחָא
דְּקוֹדֶשׁ, לֹא דְּפִקִין עַרְקִין דִּילִיָּה, וּבְגִין
דָּא לֹא שְׂרִיא שְׂכִינָתָא בְּאוּמִין דְּעֲלָמָא,
וּבְגִלוּתָא דְּאַסְתַּלַּק רוּחַ דְּקוֹדֶשׁ, דְּאַתְמַר
בֵּיה (יִשְׁעִיָּה יא ב) וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה וְגו', לִית
דְּפִיקוֹ בְּלֵבָא דְּאִיהִי שְׂכִינָתָא, וּבְגִין דָּא אַתְמַר
בָּהּ (שִׁיר ה ב) אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עָר, וְלִית בַּת קוֹל

בתקיעה בארץ, ובשברים בשכר, ובתרועה שלשלת, קול בינונית, לא באריכות ולא בקצרה, בת קול היא קול דממה דקה קטנה, קול נמוך בחדשאי, שהרי קול באשה ערוה, וכשיבא המשיח, יורדת עליו רוח הקדש, ומיד היא אומרת קול דודי דופק, הדפק עולה ויורד, עולה ה' העליונה אל ה', ויורדת ה' התחתונה אל ו', שהוא קרבן ליהו"ה, קרבן עולה ויורד.

וסוד הדבר - יהו"ה בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, באבא שהוא י' יסד הבת, שהיא ה' קטנה, שעליה נאמר ואביו שמר את הדבר, באם שהיא ה' העליונה כונן שמים, שהוא ו', והוא בן י"ה, וכשיהיו מתקרבים האותיות אב עם אם, בן עם בת, כל אחד עם בת זוגו, ה' העליונה (עולה) ל', ה' (התחתונה) יורדת לו'. זהו קרבן עולה ויורד. באותו הזמן ותקרבו עצמות עצם אל עצמו, וסוד הדבר - עצם מעצמי ובשר מבשרי, עצם מעצמי זו י' עם ה', ובשר מבשרי זו ו' עם ה', ועל בן יעזב איש את אביו ואת אמו וגומר.

ומשום זה כשעולה ה' אל י', נאמר בה זאת תורת העלה היא העלה, שהיא (שהיתה) עולה אל האב, וכשירדת לבן, נאמר בה ואש המזבח תוקד בו, נשרפת בו בשלהבות של אהבה, וכך כשירודת ו' אל ה'ה' שלה, וי' עולה אל ה'ה' שלה, באותו הזמן והנה מלאכי אלהים עלים ויורדים בו. כל הדפקים הללו של שאר העורקים, וכך פרשוהו, עולים שנים ויורדים שנים, עולים שנים י"ה זה לזו, ויורדים שנים ו"ה זה לזו.

ויורדים בו, כל אליו דפיקין דשאר ערקין, והכי אוקמוהו סלקין תרין ונחתין תרין, סלקין תרי י"ה דא לגבי דא, ונחתין תרי ו"ה דא לגבי דא.

בפומא (דהוה סלקא), (ג"א דבה סליק) קלא ברוחא בתקיעה באריכו, ובשברים בתבירו, ובתרועה שלשלת קלא בינונית לא באריכו ולא בקצירו, בת קול איהי קול דממה דקה זעירא, קלא נמוכה בחשאי, דהא קול באשה ערוה. וכד ייתי משיחא נחית רוחא דקודשא עליה, ומיד איהי אומרת קול דודי דופק, דפיקו סליק ונחית, סליק ה' עלאה (דף קה ע"ב) לגבי י', ונחית ה' תתאה לגבי ו', דאיהו קרבן ליהו"ה, קרבן עולה ויורד.

ורזא דמלה (משלי ג"ט) יהו"ה בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה, באבא דאיהו י' יסד ברתא דאיהי ה' זעירא, דעלה אתמר (בראשית לו יא) ואביו שמר את הדבר, באימא דאיהי ה' עלאה כונן שמים דאיהו ו', ואיהו בן י"ה, וכד יהוין מתקרבין אתוון אב עם אם בן עם בת כל חד בבת זוגיה, ה' עלאה (סליק) לגבי י', ה' (תתאה) נחית לגבי ו', האי איהו קרבן עולה ויורד, ביהוה זמנא (יחזקאל לו ז) ותקרבו עצמות עצם אל עצמו, ורזא דמלה (בראשית ב כג) עצם מעצמי ובשר מבשרי, עצם מעצמי דא י' עם ה', ובשר מבשרי דא ו' עם ה', ועל בן יעזב איש את אביו ואת אמו וגומר.

ובגין דא פד סליק ה' לגבי י' אתמר בה (ויקרא יב) זאת תורת העולה היא העולה, דהיא (דהוה) סליקת לגבי אבא, וכד נחיתת לגבי ברא אתמר בה (שם ה) ואש המזבח תוקד בו, אתוקד ביה בשלהובין דרחימו, והכי כד נחית ו' לגבי ה' דיליה, וי' סליק לגבי ה' דיליה, ביהוה זמנא (בראשית כח יב) והנה מלאכי אלהים עולים

ויורדים בו, כל אליו דפיקין דשאר ערקין, והכי אוקמוהו סלקין תרין ונחתין תרין, סלקין תרי י"ה דא לגבי דא, ונחתין תרי ו"ה דא לגבי דא.

ועוד עולים שנים - רוח ואש, שהם קולות, ועולים בדפק, ויורדים שנים - מים ועפר, שהם כבדים בדפק, והם מיכא"ל גבריאל נוריא"ל רפא"ל. מיכא"ל מים, גבריאל"ל אש, נוריא"ל רוח, רפא"ל עפר, י' בראש, ה"ה בידיים, ו' בגוף, ה"ה ההכל עולה וההכל יורד, הכל עולה זו ה' עליונה שעולה לי, שהוא עשר אמירות, ובמה עולה? בקול שהוא ו'.

וההכל יורד זו ה' התחתונה שיורדת אליו ונעשית דבור, הקרבה של כל ההכלים וקול ודבור הוא פ"ה, שהוא בחשבון מיל"ה, כולל הכל, הוא קרבה של אדנ"י בעמוד האמצעי קרפן ליהו"ה, וזו השכינה התחתונה, והיא (והוא) היחוד של האותיות יהו"ה עם צדיק, שהוא אות הברית, ואשרי הוא מי שמקריב את האותיות הללו בתפלות, שהוא הקרפן של הקדוש ברוך הוא, שכינתו, בפיו, אשרי הוא מי שמיוחד אותם בקריאת שמע ובתפלתו, שהקרבה שלהם ודאי בעמוד האמצעי, היחוד שלהם בצדיק, ומי הוא שמיוחד הכל ומקרב הכל? עלת העלות.

בינתיים הנה זמן מודמן לו שהיה מאיר העולמות, רבי פנחס בן יאיר שמו, ואמר: רבי רבי, ודאי שקרבת ארבעת האותיות ויחודם בעמוד האמצעי, והקרבה והיחוד שלהם, כף הוא בצדיק, ובשתי דרגות מיוחדים אותם ישראל, בקריאת שמע של ערבית ושחרית, ומקרבים אותם בתפלת שחרית וערבית, וזה קרפן עולה ויורד, ה' עולה בעמוד האמצעי, ו' יורד בצדיק, אף על גב שהכל אמת, עולה ויורד ה' עם אות י', ה' עם אות ו'. מיד שאמר הדברים הללו, פרח.

ועוד סלקין תרי רוחא ואשא, דאינון קלין וסלקין בדפיקו, ונחתין תרי מיא ועפרא, דאינון כבדין בדפיקו, ואינון מיכא"ל גבריאל נוריא"ל רפא"ל, מיכא"ל מיא, גבריאל"ל אשא, נוריא"ל רוחא, רפא"ל עפרא, י' ברישא, ה"ה בידין, ו' בגופא, ה"ה הכל סליק הכל נחית, הכל סליק דא ה' עלאה דסליק לגבי י' דאיהו עשר אמירן, ובמאי סליק בקלא דאיהו ו'.

והכל נחית דא ה' תתאה דנחית לגביה ואתעבידת דבור, קריבו דכל הכלים וקלא ודבורא איהו פ"ה, דאיהו בחושפן מיל"ה, כליל פלא, איהו קריבו דאדנ"י בעמודא דאמצעיתא קרפן ליהו"ה, ודא שכינתא תתאה, ואיהי (ואיהו) יחודא דאתון יהו"ה בצדיק, דאיהו אות ברית, וזפאה איהו מאן דקריב אתון אלין בצלותין, דאיהי קרפנא דקודשא בריה הוא שכינתא דיליה בפומי, זפאה איהו מאן דמיוחד לון בקריאת שמע ובצלותיה, דקריבו דלהון ודאי בעמודא דאמצעיתא, יחודא דלהון בצדיק, ומאן איהו דמיוחד פלא ומקרב פלא עלת העלות.

אדהכי הא סבא קא אזדמן ליה דהוה נהיר עלמין רבי פנחס בן יאיר שמיה, ואמר רבי רבי, ודאי קריבו דארבע אתון ויחודא דלהון בעמודא דאמצעיתא, וקריבו ויחודא דלהון הכי הוא בצדיק, ובתרין דרגין מיוחדין לון ישראל, בקריאת שמע דערבית ושחרית, ומקרבין לון בצלותא דשחרית וערבית, ודא קרפן עולה ויורד, ה' עולה בעמודא דאמצעיתא, ו' יורד בצדיק, אף על גב דכלא קשוט, עולה ויורד ה' באת י', ה' באת ו', מיד דאמר מלין אלין פרח.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרַיָּא, זַכָּאָה חוּלְקָנָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין אִינוּן בְּאַסְפְּמוּתָא לְסַיַיע לָן, הָאִי אִיהוּ דְאוּקְמוּהוּ מְאִירֵי מִתְּנִיתִין דְּבַר נֶשׁ דְּאַשְׁתַּדַּל בְּפוּלְחָנָא דְמְאִרִיָּה דְכָל בְּרִיין דְעֵלְמָא אִינוּן בְּסִיעֵתָא דִּילֵיהּ, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ לֹא נִבְרָא אֱלָא לְצוּת לְזָה, וְאַפִּילוּ שְׂרָפִים וְחַיּוֹת וְאוּפְנִים לֹא נִבְרָאוּ אֱלָא לְסַיַיעוּ, וְכַשְׂאֲדָם מוֹצִיא הַבָּלִים וְדַבּוּרִים בְּתַפְלָתוֹ, כְּמָה עוֹפוֹת פּוֹתְחִים כְּנִפְיָהֶם וּפִיָּהֶם לְקַבֵּל אוֹתָם, זֶהוּ שְׂכָתוּב כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דְּבַר, וְנוֹטֵל הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא הַדְּבָרִים הַלְלוּ וּבּוֹנָה מֵהֶם עוֹלָמוֹת, שְׁנַאֲמַר בְּהֶם כִּי כַּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה, וְסוּד הַדְּבָר - וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצֵל יְדֵי כְּפִיתִיךָ, לְנִטְע שְׁמַיִם וְלִיֶּסֶד אָרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן תִּקְרִי עֲמִי אֱלָא עֲמִי, בִּינְתָיִם הָרִי הַזֶּקֶן יוֹרֵד, פֶּתַח וְאָמַר: אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עָר, אֲנִי יִשְׁנָה מֵאַהֲבִי שֶׁהִתְרַחַק מִמֶּנִּי, וְלִבִּי עָר כְּשָׂבָא אֲלִי. לְכֻלָּה שְׁהִיְתָה נְשׂוּאָה לְחַתָּן וְהִתְרַחַק מִמֶּנָּה, נִפְלָה בְּבֵית חַלְיָה, וְהִתְקַבְּצוּ אֵלֶיהָ כָּל הַרוּפָאִים, וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים לְדַעַת אֶת הַמַּחְלָה שְׁלֶה. רוּפָא הַקְּרִטְנִי הָיָה שֵׁם שְׁהִיָּה מִפִּיר בְּדַפְק, בְּעֶשְׂרָה מֵינֵי דְפָקִים שְׂצָרִיף לְהַתְּבוּנָן בְּהֶם רוּפָא, כְּנֶגֶד עֶשֶׂר אֲצָבָעוֹת, וְלֹא הָיוּ מִפִּירִים בְּחַלְיָה אֱלָא הוּא, שְׂכָמָה מִשְׁקִים וְרִיחוֹת טוֹבִים מִתְּפוּחִים, שְׁנַאֲמַר בְּהֶם וְרִיחַ אַפְּךָ כְּתַפּוּחִים, וְכְמָה מִשְׁקִים מְעִסִּים רְמוּנִים הָיוּ מִשְׁקִים אוֹתָהּ רוּפָאִים אַחֲרֵים, וְלֹא הָיוּ מוֹעִילִים לָהּ, עַד שְׂבָא

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרַיָּא, זַכָּאָה חוּלְקָנָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין אִינוּן בְּאַסְפְּמוּתָא לְסַיַיע לָן, הָאִי אִיהוּ דְאוּקְמוּהוּ מְאִירֵי מִתְּנִיתִין דְּבַר נֶשׁ דְּאַשְׁתַּדַּל בְּפוּלְחָנָא דְמְאִרִיָּה דְכָל בְּרִיין דְעֵלְמָא אִינוּן בְּסִיעֵתָא דִּילֵיהּ, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ לֹא נִבְרָא אֱלָא לְצוּת לְזָה, וְאַפִּילוּ שְׂרָפִים וְחַיּוֹת וְאוּפְנִים לֹא נִבְרָאוּ אֱלָא לְסַיַיעֵתִיהּ, וְכַד בַּר נֶשׁ אִפִּיק הַבָּלִים וְדַבּוּרִים בְּצִלוֹתֶיהּ, כְּמָה עוֹפִין פֶּתַחֲחִין גְּדַפְיָהּ וּפִימִיָּהּ לְקַבֵּל לוֹן, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (קהלת י') כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיף אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יַגִּיד דְּבַר, וְנוֹטֵל קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא אֱלִין מְלִין וּבְנֵי בְּהוֹן עֲלָמִין, דְּאַתְּמַר בְּהוֹן (ישעיה טו כב) כִּי כַּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחֲדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה, וְרוּז דְּמִלָּה (שם נא טז) וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצֵל יְדֵי כְּפִיתִיךָ, לְנִטְע שְׁמַיִם וְלִיֶּסֶד אָרֶץ וְלֵאמֹר לְצִיּוֹן עֲמִי אֱתָהּ. (דף קו ע"א) אַל תִּקְרִי עֲמִי אֱלָא עֲמִי בְּשׂוֹתְפוּ.

אֲדַהְבִּי הָא סְבָא קָא נְחִית פֶּתַח וְאָמַר (שיר ה) אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עָר, אֲנִי יִשְׁנָה מִרְחִימָאֵי דְאַתְרַחַק מִנִּי, וְלִבִּי עָר כַּד אַתְּנָא לְגַבִּי, לְכֻלָּה דְהוֹת נְשׂוּאָה לְחַתָּן, וְאַתְרַחַק מִינָהּ, נִפְלָת בְּבִי מְרַעָא, וְאַתְּפַנְשׁוּ כָּל אַסְיִין לְגַבִּיהּ, וְלֹא הוּוּ יְכַלִּין לְמַנְדַּע מְרַעָא דִּילָהּ, אַסְיָא קְרִטְנָא הוּוּ תַמָּן דְּהוּוּ אַשְׁתַּמוּדַע בְּדַפִּיקוּ, בְּעֶשְׂרָה מֵינֵי דַפִּיקִין דְּבַעֵי לְאַסְתַּבְּלָא בְּהוֹן אַסְיָא, לְקַבֵּל עֶשֶׂר אֲצָבָעָאן, וְלֹא הוּוּ אַשְׁתַּמוּדַעָאן בְּמְרַעָא דִּילָהּ אֱלָא הוּא, דְכְּמָה מִשְׁקִין וְרִיחִין טָבִין מִתְּפוּחִין, דְּאַתְּמַר בְּהוֹן (שם טז) וְרִיחַ אַפְּךָ כְּתַפּוּחִים, וְכְמָה מִשְׁקִין מְעִסִּים רְמוּנִים הוּוּ מִשְׁקִין לָהּ אַסְיִין אַחֲרֵינִין, וְלֹא הוּוּ מְהַנְיִין לָהּ, עַד דְּאַתָּא (דהא)

אֲסִיא קְרִטְנָא אַסְתַּבְּל בְּדַפִּיקוּ דִּילָהּ,

וְאִיהִי אֲשֶׁת־מוֹדְעָא בְּאִסְיָא, וְאָמְרַת (שם ה ב) קוֹל
 דְּדוּדֵי דוּפְק, וְאִיהוּ אָמַר פְּתַחֵי לִי, פְּתַחֵי לְאֵת
 י' דְּאִיהִי עֲשֶׂרָה מִיְנֵי דְּפִיקוּ, קוֹל דְּדוּדֵי דוּפְק
 דָּא ו' דְּפִיק לְתַרְעָא, בְּשִׂית (דְּפִיקוּן) פְּרָקִין
 דְּדְרוּעִין, וְרָזָא דְּמִלָּה (שם יד) יָדִיו גְּלִילֵי זָהָב
 מְמוּלָּאִים בְּתַרְשִׁישׁ, בְּתַרְרִי שִׁ"ש, בְּתַרִּין
 דְּרוּעִין שִׂית פְּרָקִין, וְכִלְהוּ רְמִיזוּן בְּמִלַּת
 בְּרֵאשִׁית דְּאִיהוּ בְּרִ"א שִׁ"ת.

וְעֲלִיהוּ אֲתַמַּר פְּתַחֵי לִי בְּאֵת ב', (תהלים קיח
 ט) פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק, (שם כד ז) שְׂאוּ
 שַׁעֲרֵים רְאשֵׁיכֶם וְהִנְשְׂאוּ פְּתַחֵי עוֹלָם וַיִּבֹא
 מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, וּבִגְיִן דָּא פְּתַחֵי לִי בְּאֵת ב', (שם
 קיח ט) זֶה הַשַּׁעַר לִיהוָה, וְדָא אֵת ב' מִן
 בְּרֵאשִׁית, אַחוּתֵי בְּאֵת א' מִן בְּרֵאשִׁית, רַעֲיָתִי
 בְּאֵת ר' מִן בְּרֵאשִׁית, יוֹנְתֵי בְּאֵת י' מִבְּרֵאשִׁית,
 תַּמְתֵי בְּאֵת ת' מִן בְּרֵאשִׁית, שְׂרֵאשֵׁי בְּאֵת ש'
 מִן בְּרֵאשִׁית, (נמלא טל, רזא דמלך יהוה אח"ד דפליק
 לחשבון ט"ל). דְּבַר אַחַר נִמְלָא ט"ל בְּאַלְהֵיִם,
 וּבִיהִי אִיהִי מְלִיאָה, בְּאֵן אֲתַר בְּיוֹמָא שְׂבִיעָאָה
 דְּאִיהוּ שְׁתִּיתָאָה, וְעַל רִישֵׁיהּ י' עֲטָרָה כְּלִילָא
 מְעֲשָׂרָה, י' אִיהִי טַפָּה דְּאֲתַמְשַׁכַּת מִן מוֹחָא
 לְגַבֵּי ה' אֲפִיקֵי מַיִם, ו' רוּחָא דְּנַפְיָק מֵאֲזֵן
 שְׂמֵאלָא, רוּחַ צְפוֹנִית דְּהוּה נַפִּיק מֵאֲזֵן
 שְׂמֵאלָא דְּלָבָא, וְהוּה מְנַשֵּׁב בְּכַנּוֹר דְּדוּד וְהוּה
 מְנַגֵּן מֵאֲלִיו, וְעֲלִיהּ אֲתַמַּר קוֹל דְּדוּדֵי דוּפְק,
 דְּבִקְדָמִיתָא אָמְרַת ה' זְעִירָא אֲנִי יִשְׁנָה מִן י"ה,
 עַד דְּאֲתַעַר ו' לְגַבֵּי דְּאִיהוּ רוּחַ, וּמִידָּ קוֹל דְּדוּדֵי
 דוּפְק בְּשִׂית אֲתוּוּן מִן בְּרֵאשִׁית, דְּאִינוּן לְקַבֵּל
 שִׂית תִּיבִין דִּיחֻודָא, וְאִינוּן לְקַבֵּל שִׂית יוֹמֵי
 בְּרֵאשִׁית.

וְעוֹד פְּתַחֵי לִי בְּיוֹמָא קְדָמָאָה דְּאִיהִי יְמִינָא,
 דְּעֲלִיהּ אֲתַמַּר (שם קמה טז) פּוֹתַח אֵת יָדֶיךָ

(שנה) הַרְּפָא הַקְּרַטְנֵי וְהַסְּתַבֵּל
 בְּדַפְק שְׁלָה, וְהִיא נִפְרָה לְרוּפָא,
 וְאָמְרָה קוֹל דְּדוּדֵי דוּפְק, וְהוּא
 אָמַר פְּתַחֵי לִי, פְּתַחֵי אֵת הָאוֹת
 י', שְׁהִיא עֲשֶׂרָה מִיְנֵי דַּפְק, קוֹל
 דְּדוּדֵי דוּפְק זֶה ו', דוּפְק בְּשַׁעַר,
 בְּשִׂשַׁת (הַדְּפִיקִים) הַפְּרָקִים שֶׁל
 הַזְּרוּעוֹת, וְסוּד הַדְּבַר - יָדִיו גְּלִילֵי
 זָהָב מְמוּלָּאִים בְּתַרְשִׁישׁ, בְּתַרְרִי
 שִׁ"ש, בְּשִׂתֵי זְרוּעוֹת שְׁשָׁה
 פְּרָקִים, וְכִלְם רְמוּזִים בְּמִלַּת
 בְּרֵאשִׁית, שְׁהוּא בְּרִ"א שִׁ"ת.

וְעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר פְּתַחֵי לִי בְּאוֹת ב',
 פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק, שְׂאוּ שַׁעֲרֵים
 רְאשֵׁיכֶם וְהִנְשְׂאוּ פְּתַחֵי עוֹלָם
 וַיִּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, וּמְשׁוּם זֶה
 פְּתַחֵי לִי בְּאוֹת ב', זֶה הַשַּׁעַר
 לִיהוָה, וְזוֹ הָאוֹת ב' מִן
 בְּרֵאשִׁית. אַחוּתֵי - בְּאוֹת א' מִן
 בְּרֵאשִׁית. רַעֲיָתִי - בְּאוֹת ר' מִן
 בְּרֵאשִׁית. יוֹנְתֵי - בְּאוֹת י'
 מִבְּרֵאשִׁית. תַּמְתֵי - בְּאוֹת ת' מִן
 בְּרֵאשִׁית. שְׂרֵאשֵׁי - בְּאוֹת ש' מִן
 בְּרֵאשִׁית. (נמלא טל, סוד הדבר - יהוה
 אח"ד, שְׁעוּלָה לַחֲשׁוֹן ט"ל). דְּבַר אַחַר
 נִמְלָא ט"ל, בְּאַלְהֵיִם, וּבּוֹ הִיא
 מְלֵאָה, בְּאִיזָה מְקוּם? בְּיוֹם
 הַשְּׂבִיעִי שְׁהוּא הַשְּׁשִׁי, וְעַל רֵאשׁוֹ
 י', הַעֲטָרָה הַכְּלוּלָה מְעֲשָׂרָה, י'
 הִיא טַפָּה שְׁנַמְשַׁכַּת מִן הַמוֹחַ אֶל
 ה' אֲפִיקֵי מַיִם, ו' רוּחַ שְׂיוּצָאָה
 מֵאֲזֵן שְׂמֵאל, רוּחַ צְפוֹנִית שְׁהִיתָה
 יוֹצֵאת מֵאֲזֵן שְׂמֵאל שֶׁל הַלֵּב,
 וְהִיתָה מְנַשֵּׁב בְּכַנּוֹר דְּדוּד, וְהִיא
 מְנַגֵּן מֵאֲלִיו, וְעֲלִיו נֶאֱמַר קוֹל
 דְּדוּדֵי דוּפְק, שְׂבֵרָאשׁוּנָה אָמְרָה ה'
 קְטָנָה אֲנִי יִשְׁנָה מִן י"ה, עַד
 שְׁתַּחֲעוֹרֵר ו' אֲלֵי שְׁהוּא רוּחַ,
 וּמִידָּ קוֹל דְּדוּדֵי דוּפְק בְּשִׁשׁ
 אוֹתִיוֹת מִבְּרֵאשִׁית, שְׁהֵם פְּנִגְד
 שֶׁשׁ הַתְּבוֹת שֶׁל הַיְחִיד, וְהֵן פְּנִגְד
 שְׁשֵׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית.

וְעוֹד, פְּתַחֵי לִי בְּיוֹם הַרְּאשׁוֹן,
 גְּדִיךָ יוֹדִיךָ, זוֹ י' שְׁהִיא לְיָמִין,

שְׁהוּא יְמִין, שְׁעֲלִיו נֶאֱמַר פּוֹתַח אֵת יָדֶיךָ וּמְשַׁבֵּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן, גְּדִיךָ יוֹדִיךָ, זוֹ י' שְׁהִיא לְיָמִין,

ומשביע לכל חי רצון, יְדִיךָ יוֹדִיךָ, דָּא י' דִּאיְהוּ לִימִינָא, אַחֲוֵי בְיוֹמָא תְנַיִנָא דְתַמָּן ה', יוֹנְתִי בְיוֹמָא תְלִיתָאָה דְתַמָּן ו', שְׂרָאֲשִׁי נִמְלָא טַל בְּיוֹמָא רַבִּיעָאָה (ג"א תְלִיתָאָה), דִּאיְהוּ פְלָלָא דְיוֹד' ה"א וּא"ו דִּאיְהוּ חוֹשְׁבֵן ט"ל, וְדָא אִיְהוּ גוּפָא וּבְרִית דְחֻשְׁבִּינָן חַד בְּחֻשְׁבָּן, דִּאיְהוּ וּא"ו דְסָלִיק אַח"ד, ו' עֲלָאָה עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, ו' תַּתָּאָה צְדִיק, א' אַחְזִי עַל תְּרוּיְהוּ דְאִינוּן חַד.

קְנֻצוֹתָיו אֵלֶיךָ שִׁית קְצוֹת דְאִינוּן ה"א, שִׁית פְּרָקִין דְכְּלִילָן בְּתַרִּין שׁוֹקִין, דְאִינוּן יוֹם חֲמִישִׁי וַיּוֹם שְׁשִׁי, דְעֲלִייהוּ אַתְּמַר (שיר ח טו) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֶׁשׁ, רְסִיסֵי לֵילָה דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּאָה פְּלִילָא מִיּוֹד' ה"א וּא"ו ה"א, וְאַמְאֵי אַתְּקָרִיאַת לֵילָה, דִּאיְהוּ לֵיל שְׁבַת לֵיל שְׁמוֹרִים, דִּאיְהוּ וְדָאֵי לִיהוּ"ה, בְּהוֹצִיאֻ אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְעוֹד אֲנִי יֹשֵׁנָה בְּמִשְׁנָה, וְלִבִּי עָר בְּאוֹרֵייתָא, דְאַתְּמַר בְּהַ (שם ב ג') הַתְּאַנְה חֲנֻטָּה פְּגִיָּה, דְאִינוּן תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים בְּל"ב נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת חֲכָמָה, בְּל"ב אֱלֹהִיִּים דְעוֹבְדָא (דד קו ע"ב) דְבְּרָאֲשִׁית, בְּל"ב דִּאיְהוּ ב' מִן בְּרָאֲשִׁית ל' מִן לְעִינֵי פֶל יִשְׂרָאֵל, (שיר ב ג') וְהַגְּפָנִים סְמֶדֶר נִתְּנוּ רֵיחַ אֵלֶיךָ בְּעֲלֵי מִצּוֹת, קוּמִי לָךְ רַעֲיָתִי יִפְתִּי וְלִכִּי לָךְ בְּאוֹרֵייתָא דְבִכְתָּב, יִפְתִּי וְלִכִּי לָךְ בְּהִלְכָּה אוֹרֵייתָא דְבַעַל פֶּה, וְעוֹד אֲנִי יֹשֵׁנָה בְּתַלְתָּ מֵאָה וְשִׁתִּין וְחֲמִשׁ פְּקוּדִין דְלָא תַעֲשֶׂה, כְּחוֹשְׁבֵן אַתּוּון יִשְׁנָה, וְלִבִּי עָר בְּרַמ"ח פְּקוּדִין דְעֵשָׂה כְּחֻשְׁבָּן וְלִבִּי וְר' מַעַר, רְמֹז דְאַתִּיְהִיבוּ מִימִינָא וּמִשְׁמָאלָא, מֵאֵי ע' מִן עָר דִּאיְהוּ בְּתוֹסַפֶּת, דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, דְאַתְּמַר בֵּיהַ (דברים לג

אַחֲוֵי בְיוֹם הַשְּׁנִי, שְׁשָׁם ה', יוֹנְתִי בְיוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שְׁשָׁם ו', שְׂרָאֲשִׁי נִמְלָא טַל בְּיוֹם הַרְבִּיעִי (הַשְּׁלִישִׁי), שְׁהוּא הַכֹּלֵל שֶׁל יוֹד' ה"א וּא"ו, שְׁהוּא חֻשְׁבֹּן ט"ל, וְזוּהוּ גוּף וּבְרִית שְׁנַחֲשָׁבִים אַחַד בְּחֻשְׁבָּן, שְׁהוּא וּא"ו שְׁעוּלָה אַח"ד, ו' הַעֲלִינָה - הַעֲמוּד הַאֲמְצָעִי, ו' הַתְּחַתּוּנָה - צְדִיק, א' מְרָאָה עַל שְׁנֵיהֶם שְׁהֵם אַחַד. קְנֻצוֹתָיו, אֵלֶיךָ שֶׁשׁ קְצוֹת שְׁהֵן ה"א, שְׁשֶׁה פְּרָקִים שְׁכֹלֵלִים בְּשִׁתֵּי שׁוֹקִים, שְׁהֵם יוֹם חֲמִישִׁי וַיּוֹם שְׁשִׁי, שְׁעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֶׁשׁ, רְסִיסֵי לֵילָה - זוּ הַשְּׁכִינָה הַתְּחַתּוּנָה הַפְּלִילָה מִיּוֹד' ה"א וּא"ו ה"א, וְלָמָּה נִקְרְאָת לֵילָה? שְׁהִיא לֵיל שְׁבַת לֵיל שְׁמוֹרִים, שְׁהִיא וְדָאֵי לִיהוּ"ה, בְּהוֹצִיאֻ אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְעוֹד, אֲנִי יֹשֵׁנָה - בְּמִשְׁנָה, וְלִבִּי עָר - בְּתוֹרָה, שְׁנֶאֱמַר בְּהַ הַתְּאַנְה חֲנֻטָּה פְּגִיָּה, שְׁהֵם תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים בְּשִׁלְשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת חֲכָמָה, בְּשִׁלְשִׁים וּשְׁנַיִם אֱלֹהִיִּים שֶׁל מַעֲשֶׂה בְּרָאֲשִׁית, בְּל"ב שְׁהוּא ב' מִן בְּרָאֲשִׁית וְל' מִלְעִינֵי פֶל יִשְׂרָאֵל, וְהַגְּפָנִים סְמֶדֶר נִתְּנוּ רֵיחַ - אֵלֶיךָ בְּעֲלֵי מִצּוֹת. קוּמִי לָךְ רַעֲיָתִי יִפְתִּי וְלִכִּי לָךְ - בְּתוֹרָה שְׁבִכְתָּב, יִפְתִּי וְלִכִּי לָךְ - בְּהִלְכָּה בְּתוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה. וְעוֹד, אֲנִי יֹשֵׁנָה - בְּשִׁלְשׁ מֵאוֹת וּשְׁשִׁים וְחֲמִשׁ מִצּוֹת שֶׁל לֹא תַעֲשֶׂה כְּחֻשְׁבֹּן אוֹתִיוֹת יִשְׁנָה, וְלִבִּי עָר - בְּמֵאֵתִים אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה מִצּוֹת עֵשָׂה כְּחֻשְׁבֹּן וְלִבִּי וְר' מַעַר, רְמֹז שְׁנַתְּנוּ מִימִין וּמִשְׁמָאל. מַה זֶה ע' מִן עָר שְׁהוּא בְּתוֹסַפֶּת? זֶה הַעֲמוּד הַאֲמְצָעִי שְׁנֶאֱמַר בּו עֵין יַעֲקֹב, שְׁהוּא הַעֲמוּד הַאֲמְצָעִי

עֵין יַעֲקֹב, דִּאיְהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא דְכְּלִיל פְּקוּדִין דְעֵשָׂה וְלֹא

תַּעֲשֶׂה. דְּאֵתְיָהִיבוּ מִימִינָא וּמִשְׂמַאלָא מִצּוּרֵי שְׁמַיָּהּ וְלֹא בְּמַלְאָכָהּ.

שְׁנַתְנוּ מִיָּמִין וּמִשְׂמַאל בּוֹ הֵם כְּלוּלִים.

וְעוֹד, קוֹל דְּוֵדִי דּוֹפֵק, זֶה הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי שֶׁהוּא תוֹרָה פּוֹלֵל תְּרִי"א, שְׁנַתְנֵן מִשְׁתֵּי זְרוּעוֹת, שְׁשֵׁם הָאֵב וְהָאֵם שֶׁהֵם י"ה, וּבָהֶם הַשְּׁתֵּלֵם תּוֹרָה שֶׁהוּא ו' פּוֹלֵל תְּרִי"ג, ה' פַּחְתוּנָה, תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה כְּלוּלָה מְכַל הָאוֹתִיּוֹת, וּבָהּ הַשְּׁתֵּלֵם יְהו"ה.

וְעוֹד, אֲנִי יִשְׁנָה, שְׁנִיָּה וְדֹאֵי לַחֲכָמָה שֶׁהִיא י', כְּשֶׁהִתְרַחַק מִמְּנֵי אֱהוּבִי שֶׁהוּא ו', וְסוּד הַדְּבָר - יְהו"ה בְּחֲכָמָה יִסַּד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתִבּוּנָה. בְּחֲכָמָה, שֶׁהוּא אָב י', יִסַּד הַבַּת שֶׁהִיא אֶרֶץ, ה' קִטְנָה - הָאֶרֶץ וְדֹאֵי, כּוֹנֵן שָׁמַיִם זֶה ו', בְּתִבּוּנָה - זֶה הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה, שְׁבִינָה נִקְרָאת לְמַעְלָה כְּשֶׁהִיא עִם בְּעֵלָה, וְתִבּוּנָה נִקְרָאת לְמַטָּה כְּשֶׁהִיא עִם ו' שֶׁהוּא בֵּן, ו' וְת' שֶׁהוּא תַּפְאֶרֶת, נִשְׁאֶרֶת הִיא ה' עִמוּ, וּבְאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהָאוֹת י' הִיא עִם הָאֵם וְהִיא מְרַחֶקֶת מִמְּנָה, נֹאמֵר בָּהּ אֲנִי יִשְׁנָה (וְהִיא שְׁנִיָּה לָהּ).

וְעוֹד יִשְׁנָה, בְּגִלוֹת, שְׁלֹא דּוֹפֵק בָּהּ, וּבְאוֹתוֹ זְמַן שְׁיָבֵא בְּעֵלָה, קוֹל דְּוֵדִי דּוֹפֵק, שֶׁהוּא ו', הָאֱהוּבִי שְׁלֵה, רוּחַ צְפוֹנִית יוֹצֵאת אֵלֶיָּה שְׁנוֹשֶׁבֶת בְּכִנּוּר דָּוִד, וְרוּחַ דְּרוּמִית מִצַּד הַיָּמִין, וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, שֶׁהֵם מַיִם מִצַּד הַחֶסֶד שְׁשֵׁם חֲכָמָה.

וּבְזִמְנֵן שְׁתַּבֵּא הַגְּאֹלָה, הַדְּפֵק עוֹלָה וְיוֹרֵד כְּמוֹ שֶׁהַקְּרִיבָן עוֹלָה וְיוֹרֵד, עוֹלָה ה' הַעֲלִיּוֹנָה לִי, וְיוֹרֵדֶת ה' פַּחְתוּנָה לְו', וְיָמָה שְׁהִיָּה יְהו"ו חוֹזֵר לְהִיּוֹת יְהו"ה, הָאֵב עִם הָאֵם, הַבֵּן עִם הַבַּת, וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר הַנְּבִיא כֹּה אָמַר יְהו"ה אֵל יִתְהַלֵּל חֲכָם בְּחֲכָמָתוֹ, וְאֵל יִתְהַלֵּל הַגְּבוּר בְּגִבּוּרָתוֹ, שְׁשֵׁם

קוֹל דְּוֵדִי דּוֹפֵק דָּא עֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא, דְּאִיהוּ תוֹרָה פְּלִיל תְּרִי"א, דְּאֵתְיָהִיב מְתָרִין דְּרוּעִין דְּתַמָּן אַבָּא וְאִימָא דְאִינוּן י"ה, וּבְהוּן אֲשַׁתְּלִים תוֹרָה דְּאִיהוּ ו' פְּלִיל תְּרִי"ג, ה' תַּתְּאָה אוֹרִייתָא דְבַעַל פֶּה פְּלִילָא מְכַלְהוּ אַתּוּון, וּבָהּ אֲשַׁתְּלִים יְהו"ה.

וְעוֹד אֲנִי יִשְׁנָה, שְׁנִיָּה וְדֹאֵי לַחֲכָמָה דְּאִיהִי י', פַּד אַתְּרַחַק מִיָּנִי רַחֲמֵי דְּאִיהוּ ו', וְרִזָּא דְּמִלָּא (מְשַׁלֵּי ג יט) יְהו"ה בְּחֲכָמָה יִסַּד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתִבּוּנָה, בְּחֲכָמָה דְּאִיהוּ אַבָּא י', יִסַּד בְּרֵתָא דְּאִיהִי אֶרֶץ, ה' זְעִירָא הָאֶרֶץ וְדֹאֵי, כּוֹנֵן שָׁמַיִם דָּא ו', בְּתִבּוּנָה דָּא אִימָא עֲלָאָה, דְּבִינָה אַתְּקִרִיאת לְעִילָא פַּד אִיהִי עִם בְּעֵלָה, תִּבּוּנָה אַתְּקִרִיאת לְתַתָּא פַּד אִיהִי עִם ו', דְּאִיהוּ בֵּן, ו' וְת' דְּאִיהוּ תַּפְאֶרֶת, אֲשַׁתְּאֶרֶת אִיהִי ה' עֲמִיָּה, וּבְהִיהוּא זְמַנָּא דָּאֵת י' אִיהוּ עִם אִימָא, וְאִיהוּ מְרַחַק מִיָּנִי, אַתְּמַר בָּהּ אֲנִי יִשְׁנָה (וְאִיהִי שְׁנִיָּה לָהּ).

וְעוֹד יִשְׁנָה בְּגִלוֹתָא, דְּלֹא דְּפִיק בָּהּ, וּבְהִיהוּא זְמַנָּא דִּיִּתִּי בְּעֵלָה, קוֹל דְּוֵדִי דּוֹפֵק דְּאִיהוּ ו' רַחֲמֵי דִּילָהּ, רוּחַ צְפוֹנִית נְפִיק לְגַבָּהּ דְּנִשְׁיֵב בְּכִנּוּר דָּוִד, וְרוּחַ דְּרוּמִית מְסַטְרָא דִּימִינָא, וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, דְּאִינוּן מַיִם מְסַטְרָא דְּחֶסֶד דְּתַמָּן חֲכָמָה.

וּבְזִמְנָא דִּיִּתִּי פּוֹרְקָנָא, דְּפִיקוּ סְלִיק וְנַחֲתִית כְּגוֹנוּנָא דְּקִרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד, סְלִיק ה' עֲלָאָה לְגַבֵּי י', וְנַחֲתִית ה' תַּתְּאָה לְגַבֵּי ו', וְיָמָה דְּהָהּ יְהו"ו, אַתְּחַזֵּר יְהו"ה, אַבָּא עִם אִימָא, בְּרָא עִם בְּרֵתָא, וּבְגִין דָּא אָמַר נְבִיאָהּ (יְרֵמִיָּה ט כב) כֹּה אָמַר יְהו"ה אֵל יִתְהַלֵּל חֲכָם בְּחֲכָמָתוֹ, דְּאִיהוּ לִימִינָא בְּזִמְנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּהּ הוּא שֶׁהוּא לְיָמִין בְּזִמְנֵן שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַחַק מִשְׁכִּינָתוֹ, וְאֵל יִתְהַלֵּל הַגְּבוּר בְּגִבּוּרָתוֹ, שְׁשֵׁם

גבורה בצפון ושם העשר, זהו שכתוב מצפון זהב יאתה, ובשביל זה אל יתהלל עשיר בעשרו, (שם לצפון, שנאמר מצפון זהב יאתה), בזמן שהאות ו' מרחקת מה' שלה, כי אם בזאת יתהלל המתהלל השפל וידוע אותי כי אני יהו"ה וגומר, כשיהיה יהו"ה פראוי, כל אות עם חכרתה, זהו שכתוב עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת.

על פן יעזב איש את אביו ואת אמו, זו חכמה, אביו, וכינה - האם, זהו שכתוב כי אם לבינה תקרא, ודבק באשתו זה ו' הבן, ואחר שנדבק באשתו שהיא ה', והיו לבשר אחד, וזהו קרבן עולה ויורד, קרבן - קרבת האותיות שמתקרבות י' עם ה', ו' עם ה', ומשום זה קרבן ליהו"ה, שמתקרבת אשה לבעלה. זהו שכתוב אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה, מה זה אדם? זה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהיא התקרבות האותיות, ומי קרב לאותיות? זה עלת על כל העלות. באותו זמן הדפק עולה ויורד מארבעה דפקים לעשרה, הדפק של ארבע אותיות עולה באש רוח ויורד במים ועפר, וסוד הדבר - והנה מלאכי אלהים עלים ויורדים בו, עולים שנים ויורדים שנים, והם מים קמ"ץ, שב"א אש, חל"ם רוח, שור"ק עפר, הכלי של פלם, משום שקמ"ץ שהוא מים י', בו עולה ה' שהיא לשמאל, שהיא שב"א אש, ולמה עולה ה' בקמ"ץ? משום ששם י' שהיא חכמה, כמו שבארוהו הרוצה להחפים ידרים, ויהיו י"ה בימין. ה' היא עם האב, והיא ארץ.

מרחקא משכינתיה, ואל יתהלל הגבור בגבורתו, דתמן גבורה בצפון ותמן עותרא, הדא הוא דכתיב (איוב לו כב) מצפון זהב יאתה, ובגין דא ואל יתהלל עשיר בעשרו, (תמן לצפון שנאמר מצפון זהב יאתה), בזמנא דאת ו' מרחקא מה' דיליה, כי אם בזאת יתהלל המתהלל השפל וידוע אותי כי אני יהו"ה וגומר, כד יהא יהו"ה כדקא יאות כל אות בחכרתה, הדא הוא דכתיב (בראשית ב כג) עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת.

על פן יעזב איש את אביו ואת אמו, דא חכמה אביו, וכינה אמה, הדא הוא דכתיב (משלי ב ג) כי אם לבינה תקרא, ודבק באשתו דא ו' בן, ולבתר דאתדבק באתתיה דאיהו ה' והיו לבשר אחד, ודא איהו קרבן עולה ויורד, קרבן קריבו דאתוון דמתקרבין י' עם ה' ו' עם ה', ובגין דא קרבן ליהו"ה, דאתקריבת אתתא לבעלה, הדא הוא דכתיב (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה, מאי אדם דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, דאיהו קריבו דאתוון, ומאן קריב (דף קו ע"א) לגבי אתוון, דא עלת על כל העלות. בהוא זמנא דפיקו נחית וסליק מארבע דפיקין לעשר, דפיקו בארבע אתוון, סליק באשא ורוחא, ונחית במיא ועפרא, ורזא דמלה (בראשית כח יב) והנה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו, עולים תרי ויורדים תרי, ואינון מים קמ"ץ, שב"א אש, חל"ם רוח, שור"ק עפר מאנא דכלהו, בגין דקמ"ץ דאיהו מים י', ביה סליק ה' דאיהי לשמאלא דאיהי שב"א אש, ואמאי סליק ה' בקמ"ץ, בגין דתמן י' דאיהי חכמה, כמה דאוקמוהו הרוצה להחפים ידרים, ויהוון י"ה

יורדת לשמאל ששם הרוח שהוא חל"ם, שהוא רוח שנושב באזן שמאל של הלב, ויהיו ו"ה בשמאל פנגד הלב. באותו זמן, אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו.

כר הנביאים מתנהגים אחריו, כעורקי הלב שפלים מתנהגים אחר רוח הלב, ומה הוא שמ"ה? זה מש"ה, שנאמר בו הולך אל דרום וסובב אל צפון וגומר. ואחר שעולים שנים ויורדים שנים, עולים (ארבעה) דפקים לעשרה, כמו זה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א. באות י' עולה ה', ובאות ו', ה' השניה בא' עולה י', שהוא בעשר אצבעות הידים ובעשר אצבעות הרגלים, כל האותיות עולות בוא"ו שהוא אה"ד, כחשבון אר"ן, שהיא שכניה, עולה לנקודות לחשבון קטן של חנוף, קמץ י"ד, פתח כ', צרי י"ב, שבא ו', סגול ח"י, חלם ט"ו, חרק י"א, חירק ב'י י"ב, שרק ו', שורק עם ו' י"ב, (מהו שורק? הוא אר"ן) לחשבון קטן של חנוף, וזהו החשבון לכל הנקודות לחשבון קטן.

אמר לו: והרי האותיות של יהו"ה, שהן קרבן עולה ויורד, מי עולה בראשונה ומי יורד? ו' יורדת בראשונה אל ה', ואחר כך עולה י' אל ה' העליונה, שפך פרשה בעלי המונה, לא אבא בירושלים של מעלה וכו', לא יבנס י' בה' העליונה, שהיא ירושלים של מעלה, עד שתבנס ו' בה', שהיא ירושלים של מטה. בינתיים הנה זקן הזקנים יורד, ואמר: רבי רבי, הרי הפלה היא בבית חל"ה מאהובת, צריך להעיר בדפק שלה יותר, שהרי קול דודי דופק, קול אהובה דופק אליה בחזק רב לארבעה צדדים,

בימינא, ה' איהי עם אבא, ואיהי אר"ן, נחית לשמאלא דתמן רוחא דאיהו חל"ם, דאיהו רוח דנשיב באזן שמאלא דלבא, ויהו ו"ה בשמאלא לקבל לבא, ביהו זמנא (יחזקאל א) אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו.

כר נביאיא מתנהגין אבתריה, כעורקין דלבא דמתנהגין פלהו בתר רוחא דלבא, ומאי ניהו שמ"ה דא מש"ה, דאתמר ביה (קהלת א) הולך אל דרום וסובב אל צפון וגומר, ולבתר דסלקין תרין ונחתין תרין, סלקין (ארבע) דפיקין לעשרה, פגוונא דא יוד הא ואו הא, באת י' סליק ה', ובאת ו' ה' תניינא, בא' סליק י', דאיהו בעשר אצבעאן דידין ובעשר אצבעאן דרגלין, כל אתוון סלקין בוא"ו דאיהו אה"ד, כחשבון אר"ן, דאיהי שכניה, סליקת לנקודי לחושבון זעיר דחנוף, קמץ י"ד, פתח כ', צרי י"ב, שבא ו', סגול ח"י, חלם ט"ו, חרק י"א, חירק ב'י י"ב, שרק ו', שורק עם ו' י"ב, (נ"א מאי ניהו שורק איהו אר"ן), לחושבון זעיר דחנוף, והאי איהו חושבון לכל נקודין לחושבון זעיר.

אמר ליה והא אתוון דיהו"ה דאינון קרבן עולה ויורד, מאן סליק בקדמיתא ומאן נחית, ו' נחית בקדמיתא לגבי ה', ולבתר סליק י' לגבי ה' עלאה, דהכי אוקמוה מארי מתניתין, לא אבא בירושלים של מעלה וכו', לא ייעול י' בה' עלאה דאיהי ירושלים דלעילא, עד דיעול ו' בה' דאיהי ירושלים דלתתא.

אדהכי הא סבא דסבין קא נחית, ואמר רבי רבי, הא פלה איהי בבי מרעא מרחימא, צריך לאתערא בדפיקו דילה יתיר, דהא קול דודי דופק, קול רחימא, דפיק

לגבה בתקיפו סגי לארבע סטריין, הדא הוא דכתיב פה (יחזקאל לז ט) אמר יהו"ה מארבע רוחות באי הרוח, מסטרא דאזיר קדמא דאיהו קדמון על פלא, דפיקו דרוחא איהו לח, מסטרא דחכמה איהו קר, מסטרא דאימא איהו בחמימו סגי, בגין דאזיר קדמא נטיל בעמודא דאמצעייתא ונטיל בצדיק, וחכמה דאיהו קר נטיל בחסד ונצח, ואימא דאיהו חמימא נטילת בגבורה ויהוד, ומסטרא דשכינתא תתאה איהי יבש, דאיהי ארץ, דאתמר בה (בראשית א י) ויקרא אלהי"ם ליבשה ארץ, והא אינון ארבע וסלקין לעשר, פגוונא דארבע אתוון דאינון יהו"ה, דסלקין לעשר יוד הא ואו הא.

ולתתא מיכא"ל גבריאל"ל נוריא"ל רפא"ל, אינון לבושין לארבע רוחין, דאתמר בהו (ישעיה יא ב) רוח יהו"ה, רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת יהו"ה, רוח יהו"ה דא אזיר קדמא, רוח חכמה ובינה תרין ספירן אבתריה, רוח עצה וגבורה ימינא ושמאלא, רוח דעת ויראת יהו"ה דא עמודא דאמצעייתא ומלכות.

והריחו ביראת יהו"ה דא ריח ניחח, ומאי ניהו ריח ניחח דא צדיק דביה נייחא, דנח איש צדיק, אשה ליהוה דא נצח ויהוד, עלייהו אתמר (במדבר כח ב) את קרבני לחמי לאשי, אשי יהו"ה אתקריאו, עלייהו אתמר (שיר ב ה) סמכוני באשיות, (ישעיה כד טו) על פן באורים פבדו יהו"ה, (שיר ז ט) וריח אפך פתפוחים, (משלי כה יא) תפוחי זהב במשכיות פסך, ואינון תרי אופני המרכבה, דתלת דרגין אינון, שרפים וחיית ואופני קדש, שרפים תרין דרועין ימינא ושמאלא, חיות גופא וברית, אופנים תרין (קד קז)

זהו שפיתוב פה אמר יהו"ה מארבע רוחות באי הרוח. מצד האזיר הראשון שהוא קדמון על הכל, דפק הרוח הוא לח, מצד החכמה הוא קר, מצד האם הוא בחם רב, משום שהאזיר הראשון נוסע בעמוד האמצעי ונוסע בצדיק, וחכמה, שהוא קר, נוסע בחסד ונצח, והאם, שהיא חמה, נוסעת בגבורה ויהוד, ומצד השכינה הפתוחה היא יבש, שהיא ארץ, שנאמר בה ויקרא אלהי"ם ליבשה ארץ, והרי הם ארבע ועולים לעשר, כמו ארבע האותיות שהן יהו"ה שעולות לעשר יוד ה"א וא"ו ה"א.

ורמטה מיכא"ל גבריאל"ל נוריא"ל רפא"ל, הם לבושים לארבע הרוחות, שנאמר בהם רוח יהו"ה, רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת יהו"ה. רוח יהו"ה - זה האזיר הראשון, רוח חכמה ובינה - שתי ספירות אחריו, רוח עצה וגבורה - זמין ושמאל, רוח דעת ויראת יהו"ה - זה העמוד האמצעי ומלכות.

והריחו ביראת יהו"ה, זה ריח הניחח, ומהו ריח ניחח? זה צדיק שבו מנוחה, שנח איש צדיק אשה ליהו"ה, זה נצח ויהוד, עליהם נאמר את קרבני לחמי לאשי, אשי יהו"ה נקראו, עליהם נאמר סמכוני באשיות, על פן באורים פבדו יהו"ה, וריח אפך פתפוחים, תפוחי זהב במשכיות פסך, והם שני אופני המרכבה, ששלוש דרגות הן: שרפים וחיית ואופני הקדש. השרפים - שתי זרועות זמין ושמאל, החיות - הגוף וברית, האופנים שתי שוקים, המרכבה של פלם,

שְׂכִינָה, מְשׁוּם שֶׁהֵם שֵׁשׁ תִּקּוּנֵים
מִצַּד הָאוֹת ו', שֶׁהוּא רִיחַ קֹדֶשׁה
(שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא), שְׂדוּפִיקַת
וּמִנְשִׁיב בְּכֻלָּם.

הַמַּלְכוּת, הַמְרַכְבֵּה שְׁלֵה פְלוּלָה
מֵאַרְבַּע רִיחוֹת, וְזֵהוּ סוּד דּוֹ
פְּרָצוּפִים, שֶׁהֵם עֶשֶׂר דְּפִיקוֹת,
שֶׁהֵם ה' שְׂיֹצְאָת מֵהֶלֶב, שֶׁהוּא
הֶבֶל ה' ל"ב, ד' אַרְבַּע מַחְנוֹת,
ד' חֵיוֹת לִפְסָא, ו' שֵׁשׁ דְּרָגוֹת,
שֶׁהֵם שֵׁשׁ מַעְלוֹת לִפְסָא, שְׁמִשָּׁם
כָּל הַנְּשִׁמוֹת בְּדֶרֶךְ אֲצִילוֹת, וְאֵין
הַפְּסָא הַזֶּה בְּדֶרֶךְ בְּרִיאָה, אֶלֶּא
בְּדֶרֶךְ אֲצִילוֹת, שֶׁהַשְׂכִּינָה
הַעֲלִיּוֹנָה הִיא פְּסָא כְבוֹד מְרוֹם
מֵרָאשׁוֹן, שֶׁהוּא מַלְכוּת.

וּבְהֵם יִהְיֶה"ו הַהִי"ו (הַהִי"ו)
מִתְלַבֵּשׁ בְּשֵׁשׁ סְפִירוֹת, שֶׁהֵן שֵׁשׁ
מַעְלוֹת לִפְסָא, י' הַתְּלַבֵּשׁ בְּחֻמְה
וְעוֹלָה לַעֲשָׂרָה, שֶׁהֵם עֲשָׂרָה
גִּלְגָּלִים שֶׁל הַפְּסָא, א לְמַעְלָה
דְּמוּת כְּמֵרָאָה אָדָם עָלָיו
מִלְמַעְלָה, וְזֵה אֲוִיר קְדָמוֹן, ה'
קִטְנָה הִיא לְיָמִין, וְחֻמְה לְיָמִין
שׁוֹמֵר אוֹתָהּ, וּבְמִקוֹם הַזֶּה יִהְיֶה
בְּחֻמְה יֶסֶד אֶרֶץ, ה' לְשִׁמְאֵל אֵשׁ
עַל הֶלֶב, ו' הַרִיחַ שְׁנוֹשְׁבַת אֲלֵיהָ,
וּמִבְּקַשׁ רַחֲמִים מִמֶּנּוּ שְׁלֵא תִשְׁרַף
הָעוֹלָם, מְשׁוּם שֶׁגוֹרְמִים לָהּ
שֶׁהַתְּרַחֲקָה מִבְּעֻלָּה וּמֵאֲרִיף
רְגִזָּה.

וּבְזָמַן שֶׁתְּבֵא הַגְּאֻלָּה, נֹאמֵר אֶל
הו' שֶׁהִיא דְרָגַת מִשָּׁה, מוֹלִיף
לְיָמִין מִשָּׁה, לְסִמְךָ ה' שְׁלוֹ בְיָמִין,
וְזֵהוּ חֵי יִהו"ה שְׂכָבִי עַד הַבֶּקֶר,
הַבֶּקֶר שֶׁל אֲבִרָהֶם, י' הוֹלֵף
לְשִׁמְאֵל וְזוֹקֵף אֶת ה' שְׁלוֹ, וְזֵהוּ
קֶרֶן עוֹלָה וְיוֹרֵד, וְסוּד הַדְּבָר -
יַעֲקֹב בְּמִקוֹם הַזֶּה שֶׁכָּל אֶת יָדָיו,
וּלְחֻכְם בְּרָמֹז.

חֲזוֹר י"ה לְשִׁמְאֵל, שֶׁהֵם שְׁמוֹר,
ו"ה לְיָמִין שֶׁהֵם זְכוֹר, וְזֵהוּ זֵה

ע"ב) שׁוֹקֵין, מְרַכְבֵּה דְכֻלְהוּ שְׂכִינָה, בְּגִין
דְּאֵינוֹן שֵׁית תִּיקוּנֵין מִסְטָרָא דְאָת ו', דְּאֵיהוּ
רוּחָא קְדִישָׁא (ג"א דְקוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא). דְדְפִיק
וּמִנְשִׁיב בְּכֻלְהוּ.

מַלְכוּת מְרַכְבֵּה דִילָה פְּלִילָא מֵאַרְבַּע רִיחוֹת,
וְדָא אֵיהוּ רְזָא דּוֹ פְּרָצוּפִין, דְּאֵינוֹן
עֲשָׂרָה דְפִיקִין, דְּאֵינוֹן ה' דְנִפִיק מִלְבָּא, דְּאֵיהוּ
הֶבֶל ה' ל"ב, ד' אַרְבַּע מַחְנוֹת, ד' חֵיוֹת לִפְסָא,
ו' שֵׁית דְרָגִין, דְּאֵינוֹן שֵׁשׁ מַעְלוֹת לִפְסָא,
דְּמִתְמָן כָּל נְשִׁמְתִין בְּאַרְח אֲצִילוֹת, וְלֹאוֹ אֵיהוּ
הָאֵי פְרָסְיָא בְּאַרְח בְּרִיאָה, אֶלֶּא בְּאַרְח
אֲצִילוֹת, דְשְׂכִינְתָא עֲלָאָה אֵיהִי פְּסָא כְבוֹד
מְרוֹם מֵרָאשׁוֹן (יִרְמִיָה יז יב) דְּאֵיהוּ מַלְכוּת.

וּבְהוֹן יִהְיֶה"ו הַהִי"ו (ס"א הַהו"ו) אֶתְלַבֵּשׁ בְּשֵׁית
סְפִירָן, דְּאֵינוֹן שֵׁשׁ מַעְלוֹת לִפְסָא, י'
אֶתְלַבֵּשׁ בְּחֻמְה וְסָלִיק לַעֲשָׂרָה, דְּאֵינוֹן עֶשֶׂר
גִּלְגָּלִים דְּכֻרְסְיָא, א לְעִילָא דְמוֹת כְּמֵרָאָה
אָדָם עָלָיו מִלְמַעְלָה, וְדָא אֲוִיר קְדָמוֹן, ה'
זְעִירָא אֵיהִי לְיָמִינָא, וְחֻמְהָ לְיָמִינָא נְטִיר לָהּ,
וּבְהָאֵי אֶתֵר יִהו"ה בְּחֻמְהָ יֶסֶד אֶרֶץ, (מְשֻׁלֵּי ג'
יט) ה' לְשִׁמְאֵלֵא אֵשׁ עַל לְבָא, ו' רוּחָא דְנִשְׁבִּיב
לְגַבָּהּ, וּבְעֵי רַחֲמֵי מִינָהּ דְלָא אוּקִידַת עֲלִמָא,
בְּגִין דְגֵרְמֵי לָהּ דְאֶתְרַחֲקָא מִבְּעֻלָּה, וּמֵאֲרִיף
רוּגְזָהָא.

וּלְזָמַן דִּיִּיתֵי פּוֹרְקָנָא, אֶתְמַר לְגַבֵּי ו' דְּאֵיהוּ
דְרָגָא דְמִשָּׁה, מוֹלִיף לְיָמִין
מִשָּׁה (יִשְׁעִיָה סג יב), לְסִמְכָא ה' דִּילִיָה בְיָמִינָא,
וְדָא אֵיהוּ חֵי יִהו"ה שְׂכָבִי עַד הַבֶּקֶר, בְּקֶר
דְּאֲבִרָהֶם, י' אֲזִיל לְשִׁמְאֵלֵא וְזָקִיף לָהּ דִּילִיָה,
וְדָא אֵיהוּ קֶרֶן עוֹלָה וְיוֹרֵד, וְרְזָא דְמִלָּה,
יַעֲקֹב בְּהָאֵי אֶתֵר שְׁכָל אֶת יָדָיו, וּלְחֻפִּימָא
בְּרָמִיזָא.

אֶתְחֲזוֹר י"ה לְשִׁמְאֵלֵא, דְּאֵינוֹן שְׁמוֹר, ו"ה לְיָמִינָא דְאֵינוֹן זְכוֹר, וְדָא

שמי וזה זכרי, י"ה עם שמ"י - שלש מאות ששים וחמשה לשמאל, ו"ה עם זכר"י - מאתים ארבעים ושמונה לימין. בפסח יהיו ו"ה לימין, בראש השנה י"ה לשמאל, שבועות אחוז בשניהם, וזה העמוד האמצעי. זהו שפתוב מלא שבווע זאת ונתנה לך גם את זאת, בו השתלם יהו"ה, ועם כל זה לא יהיה שלם אלא עם בת זוגו, שהיא אדנ"י, ובאיזה מקום? בסופה, שהיא כ"ו ה"ס, שהיא יאהדונה"י, וסוד הדבר - ויבא יעקב שלם ביהו"ה, מיד ויבן לו בית, זו סכה, כמו שנאמר ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית. באותו זמן, מה שהיה אני ישנה בגלות, שהתעלה הדפק שלה, השלמות שלה, באותו זמן נאמר על השכינה ולבי ער, להתעוררות הגאולה, ובאותו זמן נושבת בה רוח הקדש, שבזמן שאין נושבת רוח הקדש, נושבת רוח סערה באזן שמאל של הלב, ויכול להטעות את העולם.

וזהו שנאמר בו והנה רוח סערה באה מן הצפון, שמסעירה את גופו של האדם, שנאמר בו מצפון תפתח הרעה, ובאותו זמן שולטים בעולם כל הרוחות והשדים והמזיקים הרעים שמשחיתים את העולם, שהם מלאכי חבלה, וזה הדפק של המחלה שעולה באש הגיהנם שהיא מרה, ומחמם את גוף האדם, ובו וימררו את חייהם, שהאיברים, שהם ישראל, בעבודה קשה, זה הפכד, שהוא כבוד על העורקים (של מרה) של הדם, בחמר ובלבנים, זו לחה לבנה, שהיא כבדה על האדם, וממנה יבאו לו כמה חלאים רעים, שהם מים הזדונים שמתגברים על האיברים שלו.

איהו זה שמי וזה זכרי (שמות ג טו) י"ה עם שמ"י שס"ה לשמאלא, ו"ה עם זכר"י רמ"ח לימנא, בפסח יהון ו"ה לימנא, בראש השנה י"ה לשמאלא, שבועות אחיד בתרוייהו ודא עמודא דאמצעיתא, הדא הוא דכתיב (בראשית כט כז) מלא שבווע זאת ונתנה לך גם את זאת, ביה אשתלים יהו"ה, ועם כל דא לא יהא שלם אלא בבית זוגיה דאיהי אדנ"י, ובאן אתר בסופה, דאיהו כ"ו ה"ס דאיהי יאהדונה"י, ורזא דמלה ויבא יעקב שלם (שם לג יח) ביהו"ה, מיד ויבן לו בית דא סופה, כמה דאתאמר (שם י"ז) ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית.

בהווא זמנא, מה דהוה אני ישנה בגלותא, דאסתלק דפיקו דילה שלימו דילה, בהווא זמנא אתמר בשכינתא ולבי ער, לאתערוותא דפורקנא, ובהווא זמנא נשיב רוחא דקודשא בה, דבזמנא דרוחא דקודשא לא נשיב רוח סערה נשיב, באודנא שמאלא דלבא, ויכיל למטעי עלמא.

והאי איהו דאתמר ביה (יחזקאל א ד) והנה רוח סערה באה מן הצפון, דסעיר גופיה דבר נש, דאתמר ביה (ירמיה א יד) מצפון תפתח הרעה, ובהווא זמנא שליטין בעלמא כל רוחין ושדין ומזיקין בישין דמחבלין עלמא דאינון מלאכי חבלה, ודא דפיקו דמרעא דסליק באשא דגיהנם דאיהי מרה, ומחמם לגופיה דבר נש, וביה וימררו את חייהם, (שמות א יד) דאברין דאינון ישראל, בעבודה קשה דא פכד, דאיהו פכד על ערקין (דמרה) דדמא, בחמר ובלבנים דא ליחא חוורא, דאיהי פכדה על בר נש, ומינה יתון ליה כמה מרעין בישין, דאינון מים הזדונים דמתגברין על אברין דיליה.

וּבְכָל עֲבוּדָה בַשָּׂדֶה דָּא דְפִיקוּ דְדָמָא,
שֶׁל הַדָּם, שְׁנֵאמַר בּוּ אִישׁ יוֹדֵעַ
צִיד אִישׁ שָׂדֶה, וּמָה הוּא הַדְּפֵק
שֶׁל הַדָּם? רוּחַ סַעְרָה, שְׁמַתְגַּבֵּר
בּוּ דָם עוֹרְקֵי הַכֶּבֶד, שֶׁהוּא עֲשׂוּ
הוּא אָדוּם, שְׁעוֹרְקֵיו - כִּי רִגְלֵיהֶם
לָרַע יְרוּצוּ וַיִּמְהָרוּ לְשַׁפֵּף דָּם.
אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפֶרֶף, דּוֹפֵק
בְּמַרְהַ הַשְּׁחוֹרָה, שֶׁהוּא יִבֵּשׁ
בְּרִיקְנוּת, וּמִשּׁוּם זֶה נֶאמַר בּוּ
בְּפֶרֶף.

וּבְשַׁעוּבְרַת רוּחַ הַסַּעְרָה, כְּמוֹ
שְׁנֵאמַר וְאֵת רוּחַ הַטְּמֵאָה אַעֲבִיר
מִן הָאָרֶץ, מִתְעוֹרֵר הַדְּפֵק בְּאוֹתוֹ
הַרוּחַ, עָלָיו נֶאמַר בַּדְּבַר יְהו"ה
שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָל צַבָּאָם.
בְּאוֹתוֹ זְמַן הַהִבְלִים שֶׁל הַתְּפִלוֹת
עוֹלָיִם בּוּ בְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ לְמַעְלָה,
וַיִּתְעוֹרְרוּ אֲלֵיהֶם הַבְּלִים
עָלְיוֹנִים, שְׁנֵאמַר בָּהֶם כִּי לֹא עַל
הַלְחָם לְבַדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם וְכו',
שֶׁהוּא הַבֵּל הַלֵּב שֶׁל הַשְּׂכִינָה
הַקְּדוּשָׁה, לְהַב הַמְּזַבֵּחַ, וּמִיָּד
שְׁעוֹלָה בַּהִבְלִים שֶׁל פִּיהֶם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל בַּתְּפִלוֹת, הַקְּדוּשׁ בְּרוּף
הוּא שׂוֹאֵל בְּשִׁבְלֵהָ, מִי זֹאת
עוֹלָה מִן הַמְּדַבֵּר? מִי בְּזֹאת עוֹלָה
וַדַּאי.

וּמִשּׁוּם זֶה יֵשׁ הַבֵּל וַיֵּשׁ הַבֵּל, יֵשׁ
הַבֵּל שְׁנֵאמַר בּוּ וַתּוֹסֵף לְלֶדֶת אֶת
אָחִיו אֶת הַבֵּל, וַיֵּשׁ הַבֵּל שֶׁל
תְּפִלוֹת וְעֲבוּדוֹת טוֹבוֹת, וַיֵּשׁ הַבֵּל
שֶׁל דְּבָרִים בְּטָלִים, דְּבָרִים
רִיקָנִים, שְׁנֵאמַר בָּהֶם הַבֵּל הִמָּה
מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים בַּעַת פְּקֻדָּתָם
יֵאבְדוּ. מָה זֶה בַּעַת פְּקֻדָּתָם?
אֵלָּא כְּזֶמֶן שְׁבָאָה גְּאֻלָּה וּפְקֻדָּה
לְיִשְׂרָאֵל, יֵאבְדוּ מִן הָעוֹלָם. הַבֵּל
תַּעֲתוּעִים, שְׁמַתְעִים אֶת בְּנֵי
הָאָדָם, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שׂוֹלֵט
בְּעוֹלָם שֶׁהוּא הַדְּפֵק, שְׁנֵאמַר בָּהּ
קוֹל דְּוָדִי דּוֹפֵק, הַדְּפֵק שְׁעוֹלָה

וּבְכָל עֲבוּדָה בַשָּׂדֶה דָּא דְפִיקוּ דְדָמָא,
דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית כה כז) אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד
אִישׁ שָׂדֶה, וּמֵאִי נִיהוּ דְפִיקוּ דְדָמָא רוּחַ סַעְרָה,
דְּאִתְגַּבֵּר בֵּיהּ דְמָא דְעַרְקִין דְכֶבֶד, דְּאִיהוּ עֲשׂוּ
הוּא אָדוּם (שם לו א), דְעַרְקִין דִּילֵיהּ כִּי רִגְלֵיהֶם
לָרַע יְרוּצוּ וַיִּמְהָרוּ לְשַׁפֵּף דָּם (משלי א טז), אֲשֶׁר
עָבְדוּ בָהֶם בְּפֶרֶף (שמות א יד), דְפִיקוּ בְּמַרְהַ
אוּכְמָא, דְּאִיהוּ יִבֵּשׁ בְּרִיקְנוּתָא, וּבְגִין דָּא אִתְמַר
בֵּיהּ בְּפֶרֶף.

וְכֹר אִתְעֵבֵר רוּחַ סַעְרָה, כְּמָה דְאִתְ אָמַר (זכריה
יג ב) וְאֵת רוּחַ הַטְּוֵמָאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ,
אִתְעַר דְפִיקוּ בְּהֵוּא רוּחָא, עָלֵיהּ אִתְמַר (תהלים
לג ו) בַּדְּבַר יְהו"ה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָל
צַבָּאָם, בְּהֵוּא זְמַנָּא הַבְּלִים דְצִלוֹתִין סְלָקִין
בֵּיהּ בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא לְגַבֵּי עֵילָא, וַיִּתְעַרוּ
לְגַבֵּייהוּ הַבְּלִים עֲלָאִין, דְּאִתְמַר בְּהוּ (דף קח
ע"א) (דברים ח ג) כִּי לֹא עַל הַלְחָם לְבַדּוֹ יִחְיֶה
הָאָדָם וְכו', דְּאִיהוּ הַבֵּל דְלִבָּא דְשְׂכִינְתָא
קְדִישָׁא, לְהַב הַמְּזַבֵּחַ, וּמִיָּד דְסְלִיקַת בְּהַבְּלִים
דְפּוּמֵייהוּ דְיִשְׂרָאֵל בְּצִלוֹתִין, קוּדְשָׁא בְּרִיף
הוּא שְׂאִיל בְּגִינָה מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמְּדַבֵּר (שיר
ג) מִי בְּזֹאת עוֹלָה וַדַּאי.

וּבְגִין דָּא אִית הַבֵּל וְאִית הַבֵּל, אִית הַבֵּל
דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית ד ב) וַתּוֹסֵף לְלֶדֶת אֶת
אָחִיו אֶת הַבֵּל, וְאִית הַבֵּל דְצִלוֹתִין וּפּוֹלְחָנִין
טָבִין, וְאִית הַבֵּל דְמַלִּין בְּטָלִין מַלִּין רִיקָנִין,
דְּאִתְמַר בְּהוּן (ירמיה י טו) הַבֵּל הִמָּה מַעֲשֵׂה
תַּעֲתוּעִים בַּעַת פְּקוּדָתָם יֵאבְדוּ, מֵאִי בַּעַת
פְּקוּדָתָם, אֵלָּא בְּזְמַנָּא דְאִתִּי פּוֹרְקָנָא וּפְקוּדָה
לְיִשְׂרָאֵל, יֵאבְדוּ מַעְלָמָא, הַבֵּל תַּעֲתוּעִים
דְתוּעִים לְבְנֵי נִשָּׂא, וְרוּחָא דְקוּדְשָׁא שְׁלִיט
בְּעֲלָמָא, דְּאִיהוּ דְפִיקוּ דְאִתְמַר בֵּיהּ (שיר ה

ה) קוֹל דְּוָדִי דּוֹפֵק, דְפִיקוּ דְסְלִיק בְּגַלְגְּלֵי יִמָּא, וְכָל

בגלי הים, שהספינה שהיא הלב,
ועל כל הגלים נאמר אל אשר
יהיה שמה הרוח ללכת ולכו,
ובהם החיות רצוא ושוב, רצוא
שנים, ושוב שנים, והם יהו"ה,
שנאמר בהם פה אמר יהו"ה
מארבע רוחות באי הרוח.

ער השכינה נאמר, אשר שמתי
חול גבול לים, והוא התחום של
פלם, כמו שתחום שבת,
וכשרצים הגלים בארבע רוחות,
מיד שרואים שכינה שהוא חול
לב (ג"א לים), שהיא החול שמקיף את
הים, נאמר בהם ושוב, חוזרים
למקומם, וארבע הרוחות הללו,
כשיוצאות מן הלב, התנועה
שלהן היא לארבעת צדדי
הספינה, שמים בשתי כנפי ראה,
ושמים בשני כפי הלב, והתנועה
של הדפק של הרוח עושה
תנועתו, ודופק בנקדה אחת או
שמים או שלש, וחוזר למקומו,
ובנקודות שדופק נודע הדפק,
לפעמים דופק פעם אחת וחוזר
למקומו, והדפק הזה נודע
בנקודות של התורה. באותו זמן
שדופק בנקדה אחת למטה, היא
חיר"ק, ואם היא למעלה היא
חל"ם, כשהיא באמצע הוא
שור"ק. אם היא למעלה, מראה
שמתגברת האש שהוא חם ויבש
והוא קל, שעליו נאמר זאת תורת
העלה, ואם הוא דופק נקדה
למטה, הוא חר"ק, ויורד במים
שהוא קר ולח והוא כבד, ואם
דופק הנקדה באמצע שר"ק,
שנושב (שירד) ברוח על המים
ואוחז בשניהם, והוא חם ולח.
וזהו שנקוד פעם אחת למעלה
ומתעלה הדפק, או דופק פעם
אחת למטה ומתעלה הדפק, או
דופק פעם אחת באמצע ומתעלה
הדפק, ואם דופק פעמים זה אחר
דופק נקדה אחת למעלה ונקדה

גליא עליהו אתמר, (יחזקאל א ב) אל אשר יהיה
שמה הרוח ללכת ולכו, ובהון החיות רצוא
ושוב, רצוא תרין ושוב תרין, ואינון יהו"ה,
דאתמר בהון (שם לו ט) פה אמר יהו"ה מארבע
רוחות באי הרוח.

שכינתא עלה אתמר (ירמיה ה כב) אשר שמתי
חול גבול לים, ואיהו תחומא
דכלהו, כגוונא דתחום שבת, וכד רצין גלין
בארבע רוחין, מיד דחזיין שכינתא דאיהו
חול לב (ג"א לים), דאיהי חול דאסתר לימא,
אתמר בהון ושוב, חזראן לאתרייהו, ואלין
ארבע רוחין פד נפקי מן לבא, תנועה דלהון
איהו לארבע סטרין דספינה, תרין בתרין כנפי
ריאה, ותרין בתרי כפי לבא, ותנועה דדפיקו
דרוחא עביד תנועתיה, ודפיק בנקודה אחת
או תרין או תלת, ואתחזר לאתריה, ובנקודין
דדפיק אשתמודע דפיקו, לזמנין דפיק זמנא
חדא ואתחזר לאתריה, ודפיקו דא אשתמודע
בנקודין דאורייתא, בההוא זמנא דדפיק
בנקודה חדא לתתא איהי חיר"ק, ואם היא
לעילא איהי חל"ם, פד איהי באמצעיתא איהו
שור"ק, אם היא לעילא אחזי דאתגבר אשא
דאיהו חם ויבש ואיהו קל, דעליה אתמר (ויקרא
יב) זאת תורת העולה, ואם הוא דפיק נקודה
לתתא איהו חר"ק, ונחית במיא דאיהו קר
ולח ואיהו כבד, ואי דפיק נקודה באמצעיתא
שר"ק דנשיב (ג"א דנחית) ברוחא על מיא,
ואחיד בתרוייהו ואיהו חם ולח.

והאי איהו דנקיד זמנא חדא לעילא ואסתלק
דפיקו, או דפיק זמנא חדא לתתא
ואסתלק דפיקו, או דפיק זמנא חדא
באמצעיתא ואסתלק דפיקו, ואם דפיק תרי
זמני דא בתר דא ואסתלק דפיקו, הא אינון
זה ומתעלה הדפק, תרי הם צר"י שהדפק שלהם שוים, אבל

אחת למטה זו אחר זו, הם שָׁבָ"א, ושְׁפִי נְקֻדוֹת הֵן אֵשׁ וּמִים, לַפְעָמִים זֶה עוֹלָה וְזֶה יוֹרֵד, כַּגּוֹן אֵת הַמָּאוֹר הַגָּדֹל (לַמְּשַׁלַּת הַיּוֹם) וְאֵת הַמָּאוֹר הַקָּטָן (לַמְּשַׁלַּת הַלַּיְלָה), וְלַפְעָמִים הֵם שְׁוִים, וְהֵם שָׁמַיִם, אֵשׁ וּמִים, וְלַפְעָמִים דּוֹפֵק שְׁלֹשָׁה דְּפָקִים, אֶחָד לַמַּעְלָה, וְאַחֲרָיו שְׁנַי בְּאֲמָצַע, וְאַחֲרָיו שְׁלִישִׁי לַמְּטָה, הָרִי שְׁלֹשָׁה יְסוּדוֹת יִתְעוֹרְרוּ בוֹ, שֶׁהֵם אֵשׁ וּמִים וְרוּחַ בְּאֲמָצַע, וְזֶה שְׁר"ק, וְאִם דּוֹפֵק שְׁפִי דְּפִיקוֹת שְׁוֹת זו אַחַר זו וְנִקְדָּה אַחַר שְׁפִים לַמְּטָה, הָרִי הֵם סְגוּ"ל, שֶׁהֵם מִים וְאֵשׁ וְרוּחַ לַמְּטָה, וְלַפְעָמִים דּוֹפֵק בְּרוּחַ, בְּאַרְיכוֹת, זֶה פֶת"ח, וְלַפְעָמִים דּוֹפֵק בְּאַרְיכוֹת וְנִקְוֵד נִקְדָּה אַחֲרָיו, זֶה קַמ"ץ, בְּאַרְיכוֹת מְרָאָה רַחֲמִים.

אם זָכוּ, הַדְּפָק דּוֹפֵק בְּתִשְׁעֵי הַנְּקֻדוֹת הַלְלוּ, הַשְׁכִּינָה כְּלִי לְכֻלָּם, עֲשִׂירִית לָהֶם, מִשּׁוּם שֶׁבָּהּ כְּלוּלוֹת כָּל הָאוֹתוֹת, וְהָאוֹתוֹת הֵן לְנִקְדוֹת כַּגּוֹף אֶל הָרוּחַ, וּבֵין כָּל דְּפָק וְדְּפָק (י' שְׁעוּרֵי שְׁעוֹר קוּמָה), ו' שְׁעוּרוֹ, שֶׁהוּא שְׁעוֹר קוּמָה. וּכְשֶׁהַנְּקֻדוֹת דּוֹפְקוֹת בוֹ, הֵם כָּלֵם דּוֹפְקִים דְּפִיקוֹת בְּנִחַת בְּרוּחִים, וּכְשֶׁאֵין שָׁם ו', דּוֹפְקִים בְּמִהִירוֹת, וְאוֹתָם דִּינִים דְּפִיקוֹת שֶׁל הַחֵק אַחַר הַחֵק, וְהֵם עַת צָרָה הִיא לִיעֶקֶב וּמִמֶּנָּה יוֹשֵׁעַ.

וְהַכְּלִי שֶׁל הַנְּקֻדוֹת הוּא הַנְּפֶשׁ, הַנְּשִׁמָּה הִיא כְּתָר עַל כָּלֵם, וּמִמֶּנָּה הַכְּתָרִים, שֶׁהֵם טַעְמֵי הַתְּנוּעָה שֶׁל הַנְּקֻדוֹת וְהָאוֹתוֹת, וְהִיא תְלוּיָה בְּמַחְשָׁבָה, וְהַנְּקֻדוֹת תְלוּיּוֹת בְּאֲמִירָה, הָאוֹתוֹת בְּעִשְׂיָה, וְזֶהוּ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, מִצַּד הַיְמִין אֲמִירָה, וּמִצַּד הַשְּׂמָאל עִשְׂיָה, הַעֲמוּד הָאֲמָצְעִי כּוֹלֵל אֵת שְׁנֵיהֶם, אוֹמֵר

צָר"י דְּדְּפִיקוּ דְלֵהוֹן שְׁוִין, אֲבָל דְּפִיק נְקֻדָּה חֲדָא לְעִילָא וְנְקֻדָּה חֲדָא לְתַתָּא דָּא בְּתַר דָּא אֵינּוּן שְׁבָ"א, וְתַרִין נְקֻדִין, אֵינּוּן אֵשׁ וּמִים, לְזַמְנִין דָּא סְלִיק וְדָא נְחִית, כַּגּוֹן אֵת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל (לַמְּשַׁלַּת הַיּוֹם) וְאֵת הַמָּאוֹר הַקָּטָן (לַמְּשַׁלַּת הַלַּיְלָה), (בְּרֵאשִׁית א טו) וְלְזַמְנִין אֵינּוּן שְׁוִין וְאֵינּוּן שָׁמַיִם אֵשׁ וּמִים, וְלְזַמְנִין דְּפִיק תְּלַת דְּפִיקִין חֲדָא לְעִילָא וּבְתַרִיהָ תְּנִינָא בְּאֲמָצְעִיתָא וּבְתַרִיהָ תְּלִיתָא לְתַתָּא, הָא תְּלַת יְסוּדִין יִתְעוֹרוּן בֵּיהּ דְּאֵינּוּן אֵשׁ וּמִים וְרוּחַ בְּאֲמָצְעִיתָא וְדָא שְׁר"ק, וְאִם דְּפִיק תְּרִין דְּפִיקִין שְׁוִין דָּא בְּתַר דָּא וְנִקְוֵדָה בְּתַר תְּרִין לְתַתָּא הָא אֵינּוּן סְגוּ"ל, דְּאֵינּוּן מִים וְאֵשׁ רוּחַ לְתַתָּא, וְלְזַמְנִין דְּפִיקוּ בְּפוּתִיא בְּאַרְיֵכוּ דָּא פֶת"ח, וְלְזַמְנִין דְּפִיק בְּאַרְיֵכוּ וְנִקִיד נְקֻדָּה אַבְתַּרִיהָ דָּא קַמ"ץ, בְּאַרְיֵכוּ אַחְזֵי רַחֲמֵי.

אם זָכוּ דְּפִיקוּ דְּפִיק בְּאַלִין נְקֻדִין תִּשְׁעֵי, שְׁכִינְתָּא מְאֵנָא לְכֻלְהוּ עֲשִׂירִית לוֹן, כַּגִּין דְּבָהּ כְּלִילָן כָּל אֲתוּוֹן, וְאֲתוּוֹן אֵינּוּן לְגַבֵּי נְקֻדִין כַּגּוּפָא לְגַבֵּי רוּחָא, וּבֵין כָּל דְּפִיקוּ וְדְּפִיקוּ (י' שְׁעוּרִיהָ דְּאִיהוּ שְׁעוֹר קוּמָה), ו' שְׁעוּרִיהָ דְּאִיהוּ שִׁיעוֹר קוּמָה. (דף קח ע"ב) וְכַד נְקֻדִין דְּפִיקִין בֵּיהּ, אֵינּוּן דְּפִיקִין כְּלֵהוּ דְּפִיקִין בְּנִיחָא בְּרוּחֵי, וְכַד לִית תְּמִין ו' דְּפִיקִין בְּמִהִירוֹ, וְאֵינּוּן דִּינִין דְּפִיקִין דְּדוּחְקָא בְּתַר דּוּחְקָא, וְאֵנּוּן (יִרְמִיָּה ל ז) עַת צָרָה הִיא לִיעֶקֶב וּמִמֶּנָּה יוֹשֵׁעַ.

וּמְאֵנָא דְּנְקֻדִין אִיהוּ נְפֶשׁ, נְשִׁמְתָא אִיהִי כְתָר עַל כְּלֵהוּ, וּמִינָהּ כְתָרִין, דְּאֵינּוּן טַעְמֵי תְנוּעָה דְּנְקֻדִין וְאֲתוּוֹן, וְאִיהִי תְלוּיָא בְּמַחְשָׁבָתָא, וְנְקֻדִין תְלוּיִין בְּאֲמִירָה, אֲתוּוֹן בְּעִשְׂיָה, וְדָא אִיהוּ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, מְסֻטְרָא דִּימִינָא אֲמִירָה, מְסֻטְרָא דְשְׂמָאלָא עִשְׂיָה, עֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא כְּלִיל תְרוּיָהוּ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה, וּבְמֵאֵי אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה,

ועושה, ובמה אומר ועושה?
בהוי"ה, שנאמר בה יהי אור, ויהי
אור. יהי אור, יהי י' באור, ונעשה
אור, שאוחז בשניהם בעמוד
האמצעי.

ויש דפק של עץ הדעת טוב ורע,
שמהמקום הזה יצר טוב ויצר רע,
והוא הסוד של להט החרב
המתהפכת, שמתהפכת ממטה
לנחש ומנחש למטה, הדפק של
יצר הטוב מראה בריאות ורפואה
של כל האיברים, והדפק של יצר
הרע מראה מחלה של כל איברי
הגוף, וכל מי שאלים - גובר. אם
מתגברות הזכיות, מתהפך מנחש
למטה, ומיד מטה כלפי חסד וכל
הגוף נרפא, ואם מתגברים
החטאים, מתהפך ממטה לנחש,
ונושף את כל האיברים בכמה
נשיכות של כאבים ומחלות.

באותו זמן נאמר על הדפק, אין
קול ענות גבורה ואין קול ענות
חלושה קול ענות אנכי שמע,
הקול של הענוי, הקול של הדפק
בבית החלי של הגלות אנכי שמע.

ויש דפק מן האילן שהוא רע, ואין
בו טוב כלל, שממנו יוצאת רוח
סערה שמסעירה בו את גוף
האדם, ונאמר בו רוח חזק מפרק
הרים, שהם עצמות הגוף, ומשבר
סלעים, שהם צלעות הגוף, שהם
כמו הסלעים, וזהו שיוצא בדרך
ואין לו משקל ושעור, ובו
והאנניה, שהיא הגוף, חשבה
להשבר, וזה הדפק שעולה ויורד
בגלי הים, שהם עשרה כתרים
תחתונים. כמו שהמלכות
הקדושה - פך היא מלכות
הרשעה, כמו שהמילה - פך
העולה, ששם סמא"ל ערל, ובת
זוגו ערלה, נחש ואשת זנונים.

בנגד שני ירכי האמת מצד
הטמאה תאומיא"ל תומיא"ל,
וכנגדם נאמר תהמת יכסימו ירדו

בהויה, דאתמר בה (בראשית א ג) יהי אור ויהי
אור, יהי אור יהי י' באור ואתעביד אור
דאחיד בתרוייהו בעמודא דאמצעיתא.

ואית דפיקו דעץ הדעת טוב ורע, דמהאי
אתר יצר טוב ויצר רע, ואיהו רזא
דלהט החרב המתהפכת (שם ג כד), דאתהפך
ממטה לנחש ומנחש למטה, דפיקו דיצר
הטוב אחזי בריאותא ואסוותא דכל אברין,
ודפיקו דיצר הרע אחזי מרעא דכל אברין
דגופא, וכל מאן דאלים גבר, אי מתגברין
זכוון אתהפך מנחש למטה, ומיד מטה כלפי
חסד וכל גופא אתסי, ואם מתגברין חובין
אתהפך ממטה לנחש ונשיף כל אברין בכמה
נשיכין דכאיבין ומרעין, בההוא זמנא אתמר
בדפיקו, אין קול ענות גבורה ואין קול ענות
חלושה קול ענות אנכי שמע (שמות לב יח), קול
דענויא קול דדפיקו דבי מרעא דגלותא אנכי
שמע.

ואית דפיקו מאילנא דאיהו ביש, לית ביה
טב כלל, דמניה נפיק רוח סערה,
דאסעיר ביה גופיה דבר נש, ואתמר ביה (מלכים
א יט יא) רוח חזק מפרק הרים, דאינון גרמין
דגופא, ומשבר סלעים, דאינון צלעות דגופא
דאינון פגוונא דסלעים, והאי איהו נפיק בזדון
ולית ליה משקל ושעור, וביה (יונה א ד) והאנניה
דאיהו גופא חשבה להשבר, והאי דפיקו סליק
ונחית בגלי ימא, דאינון עשר פתרין תתאין,
פגוונא דאיהי מלכות קדישא הכי איהו מלכות
חייבא, פגוונא דמילה הכי איהי ערלה, דתמן
סמא"ל ערל, ובת זוגיה ערלה, נחש ואשת
זנונים.

דקבר תרי ירכי קשוט מסטרא דמסאבו
תאומיא"ל תומיא"ל, ולקבלייהו

אֶתְמַר (שמות טו ה) **תְּהַמֵּת יִכְסִימוּ יִרְדּוּ בַּמְצוּלוֹת כְּמוֹ אָבֶן, לִקְבֹּל עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא אִיהוּ עוּגִיא"ל דְּמִתְמָן עוּג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן, מִסְטָרָא דְתַרְיֵן דְרוּעֵין אֵינוֹן (אגניא"ל) עוּזִיאַל, אַגְגִּיאַל מִתְמָן אַגְג, וְיִבִּיה פִּי גָאָה גָאָה סוּס וּרְכָבוֹ רָמָה בֵּימָן (שם א), עוּזִיאַל, מִתְמָן עֲזָאזֶל, וּמִתְמָן עוּזִיאַל וְעוּזִיאַל, וְאִיהוּ חֲזִירִיאַל, יִכְרַסְמִנְהָ חֲזִיר מֵיֶעֱר (תהלים פ יד), וְעֲלִיָּה אֶתְמַר (בראשית כז מ) וְעַל חֲרָבָךְ תַּחֲיֶה, וְאִיהוּ שְׁעִירִיאַל, דְּמִתְמָן רוּחַ סְעָרָה, וְאִיהוּ עֶשׂוֹ אִישׁ שְׁעִיר, וּמִתְמָן שְׁעַר בְּאֶשֶׁה עֲרוּה, וְעֲלִיָּה אֶתְקַף הָהוּא דְאֶתְמַר בִּיה (שמות טו ב) עֲזִי וְזִמְרַת י"ה וְיִהִי לִי לִישׁוּעָה, יְהו"ה אִישׁ מִלְחָמָה יְהו"ה שְׁמוֹ וְגוּמַר.**

במצולות כמו אבן, כנגד העמוד האמצעי הוא עוגיא"ל, שמשם עוג מלך הבשן, מצד שתי הדורות הם (אגניא"ל) עזיא"ל, אגניא"ל משם אגג, וכו' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים. עזיא"ל משם עזאזל, ומשם עז"א ועזא"ל, והוא חזריא"ל, יכרסמנה חזיר מיער, ועליו נאמר ועל חרבך תחיה, והוא שעריא"ל, שמשם רוח סערה, והוא עשו איש שעיר, ומשם שער באשה ערוה, ועליו התגבר אותו שנאמר בו עזי וזמרת י"ה ויהי לי לישועה, יהו"ה איש מלחמה יהו"ה שמו וגומר.

לְקַבֵּל בֵּינָה דְאֶתְמַר בְּהָ אֶלְפָּה בֵּינָה, אֶלִּין אֶלּוּפֵי עֶשׂוֹ, לִקְבֹּל חֲכָמָה אָדָם בְּלֵיעַל אִישׁ אָוֶן, לְעִילָא כְתִירִיאַל (נ"א כרתיא"ל) לִקְבֹּל פְּתָר עֲלִיוֹן, וּמִתְמָן פְּרַת לְכָל אֶלִּין דְּעִבְרִין עַל אֹרִייתָא, וְאֵינוֹן פְּתָרִין תְּתַאֲיֵן אֵינוֹן קְלִיפִין לְעֶשֶׂר סְפִירָן, וְעֶשֶׂר סְפִירָן מוּחָא בְּגוּיָהוּ, וְאֶלִּין קְלִיפִין אֵינוֹן מְחִיצָה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים, בְּאֶלִּין קְלִיפִין מִתְלַבֵּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתִּיהָ, לְקִיּוּמָא בְּשְׂכִינְתִּיהָ (תהלים קג יט) וּמְלִכּוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וּלְקִיּוּמָא בִּיה (שם מז ח) כִּי מֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִיִּים, אָבֵל לְעִילָא בְּאַתְרִיהָ אֶתְמַר (שם ח) לֹא יִגְוֹרֶךְ רַע, אָלֹא קְלִיפִין דִּילִיָּה לְעִילָא אֵינוֹן לְבוּשֵׁין מְכַמָּה גְּוֹוִינִין שְׁפִירִין דְּנִהוּרָא, דְּמִנְהוֹן אֶתְפֹּשֵׁט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגֻלוֹתָא, וְאַתְלַבֵּשׁ בְּאֶלִּין אַחְרָנִין, בְּגִין לְנִטְרָא לְיִשְׂרָאֵל, דְּאֵינוֹן מִתְלַבֵּשִׁין בְּאֶלִּין קְלִיפִין, וְדָא אִיהוּ (ישעיה סג ט) בְּכָל צָרְתֶם לֹא צָר (דף קט ע"א) וְכוּ', בְּקִדְמִיתָא יְהִי לֹון בִּידָא דְשְׁלִיחַ בְּגֻלָּל הַחֲטָאִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא הַתְּלַבֵּשׁ בָּהֶם, וְכִבְיָכוֹל בָּא

בנגד בינה שנאמר בה אלף בינה - אלה אלופי עשו, כנגד חכמה - אדם בליעל איש און, למעלה כרתיא"ל (כרתיא"ל) כנגד פתח עליון, ומשם פרת לכל אלו שעוברים על התורה, ואותם פתרים התחתונים הם קלפות לעשר הספירות, ועשר ספירות בתוכן המה, ואלו הקלפות הן מחצה בין ישראל לאביהם שבשמים. בקלפות הללו מתלבש הקדוש ברוך הוא ושכינתו, לקים בשכינתו ומלכותו בכל משלה, ולקים בו כי מלך על כל הארץ אלהיים, אבל למעלה במקומו נאמר לא יגרד רע, אלא הקלפות שלו למעלה הן לבושים מכמה גונים יפים של אור, שמהם התפשט הקדוש ברוך הוא בגלות, והתלבש באחרים הללו כדי לשמר את ישראל, שהם מתלבשים בקלפות הללו, וזהו בכל צרתם לו צר וכו'. בהתחלה נתן אותם בידי השליח שהוא גבריאל, ולא היה מזון לסמא"ל ולמחנות שלו אלא על ידי שליח, לו על ידי הקדוש ברוך הוא, וזה

דאיהו גבריאל, ולא הוה מזונא לסמאל
 ולמשריין דיליה אלא על ידי שליחא, בגין
 חובין דישראל אתלבש הוא בהון, וכביכול
 אתי ליה על ידי דקודשא בריה הוא, להאי
 אם ישראל אזלין בארץ מישר ומקיימין
 אורייתא ופקודין דיליה, ואם חס ושלום לא
 מקיימין אורייתא ופקודין דיליה, יהיב עשר
 בתרין בידוי דסמאל, ולא צריך מזונא לא
 מידא דקודשא בריה הוא, כל שפן משליחא
 דיליה, ודא לפרעה דאמר (יחזקאל כט ג) לי יאורי
 ואני עשיתני, בגין דחזא בתרין נוכראין בידא
 דסמאל, דבבדמיתא פד הוה בתרין תתאין
 בידא דקודשא בריה הוא, מה פתיב
 בישראל (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם
 יהוה נקרא עליך, ובזמנא דאינון בתרין
 נוכראין בידא דסמאל, לא דחלין אומין
 דעלמא מישראל, ועבדין בהו פרעותיהו, עד
 שעתא דפורקנא דיתקיים בהו (זכריה יג ב) ואת
 רוח הטומאה אעביר וכו', דאלין קליפין
 גרמין אפרשותא בין קודשא בריה הוא ובין
 ישראל, ודא איהו רזא כי אם עונותיכם היו
 מבדלים בינכם לבין אלהיכם (ישעיה נט ב), ועתיד
 קודשא בריה הוא לאעברא אלין קליפין,
 ולא תחזא לישראל במוחא מלגאו, הדא הוא
 דכתיב (שם ל ט) ולא יפנה עוד מוריך והיו עיניך
 רואות את מוריך, ולא יהיה מחיצה בין
 קודשא בריה הוא ושכינתיה ובין ישראל.

אם ישראל הולכים בדרך הישרה
 ומקיימים את התורה ואת
 מצוותיו, ואם חס ושלום לא
 מקיימים את התורה ואת
 מצוותיו, נותן עשרה כתרים בידי
 סמאל, ולא צריך מזון לא מיד
 הקדוש ברוך הוא, כל שפן
 משלוחו, וזה לפרעה שאמר לי
 יאורי ואני עשיתני, משום שאה
 כתרים נכרים ביד סמאל,
 שבתחלה, כשהיו הכתרים
 התחתונים בידי הקדוש ברוך
 הוא, מה פתוב בישראל? וראו
 כל עמי הארץ כי שם יהוה נקרא
 עליך, ובזמן שאותם כתרים
 נכרים ביד סמאל, לא פוחדים
 אמות העולם מישראל ועושים
 בהם פרצונם, עד שעת הגלות
 שיתקיים בהם ואת רוח הטמאה
 אעביר וכו', שאלו הקלפות
 גורמות להפרדה בין הקדוש
 ברוך הוא ובין ישראל, וזהו
 הסוד של כי אם עונותיכם היו
 מבדלים בינכם ובין אלהיכם,
 ועתיד הקדוש ברוך הוא להעביר
 את הקלפות הללו ולהראות
 לישראל במח שמבפנים, זהו
 שפתוב ולא יפנה עוד מוריך והיו
 עיניך רואות את מוריך, ולא
 תהיה מחיצה בין הקדוש ברוך
 הוא ושכינתו ובין ישראל.

ובזמן שעשר הספירות
 מתלבשות בקלפות הללו, אלו
 שמכירים את הקלפות עושים
 שבועה בשמות ובהיוו"ת של
 הקדוש ברוך הוא לקלפות הללו
 ומבטלים את הגזרה, ועל
 הקלפות הללו אמרו שצריך
 הבדלה, שהקדוש ברוך הוא
 התלבש בהם בימות החל,
 ובשבת מתפשט מהם ומתלבש
 בלבושי הקדש, ועשרה לבושים

מנהון ואתלבש בלבושין ובשבת בחול, ובשבת אתפשט

הם של קדש, שנאמר בהם יהו"ה בְּדָד יִנְחֲנוּ וְאִין עֲמוֹ אֵל נָכַר. בְּדָד עֶשֶׂר, כְּחֻשְׁבוֹן עֶשֶׂר קְלֹפֹת הַחֵל, כְּשִׁמְתֻלְבֵּשׁ בָּהֶם, נֹאמֵר בְּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לְמַחְנֵה מוֹשְׁבוֹ, בְּאוֹתָהּ קִלְפָה שְׁגוּרִים אָדָם לְהִתְלַבֵּשׁ בָּהּ שֵׁם ה', בּוֹ נוֹטֵל נִקְמָה, וּבְשִׁבִיל זֶה לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהו"ה אֱלֹהֵי־ךָ לְשׂוּא, וּבְשִׁבִיל זֶה תִקְנוּ בַהֲבָדְלָה הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחַל וּבֵין אֹר לְחֹשֶׁךְ, שְׂלֵא יַחְבֵּר קְלֹפֹת הַחֵל אֶל קְלֹפֹת הַקֹּדֶשׁ, וְלֹא יַעֲשֶׂה לָהֶם תַּעֲרוּבָת.

וְזֵהוּ שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע כְּלֵאִים, וּבְגָד כְּלֵאִים שַׁעֲטָנֹז, וְכֹל מִי שֶׁמְעַרֵב אוֹתָם, נֹאמֵר בּוֹ אֶת מִקְדָּשׁ יְהו"ה טִמָּא וְגוֹמֵר, שְׁבִשְׁבַת שְׁמִת־פֶּשֶׁט הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאֹלוֹ הַלְבוּשִׁים וּמִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁי קֹדֶשׁ, לֹא צָרִיךְ לְקָרֵב לְפָנָיו (לַפְנֵיהֶם) לְבוּשֵׁי חַל, שֶׁהֵמַח לֹא מְקַבֵּל טִמְאָה. זֵהוּ שְׁכָתוּב הֲלֹא כֹה דְבָרִי פֶּאֶשׁ נֶאֱמַר יְהו"ה, שְׁבוֹ לֹא יְכוּל לְהִתְעַרֵב שׁוּם עֲרוּב, אֲלֵא בְלְבוּשִׁים שְׁמִתֻלְבֵּשׁ בְּשַׁבַּת וְיוֹם טוֹב יְכוּל לְהִתְעַרֵב, וּבְשִׁבִילֵם צָוָה לַעֲשׂוֹת הַבְּדֵלָה, שְׁלִמְטָה יֵשׁ עֵץ מְעַרֵב טוֹב וְרַע כְּלֵאִים, וְעָלָיו נֹאמֵר וּמַעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, מִשׁוּם שְׁאוֹתוֹ הֵמַח שְׁלוֹ בְּבְרִיאָה יְכוּלָה לְהִתְעַרֵב עֲמוֹ קִלְפָה, אֲבָל הֵמַח שֶׁהוּא אֹר בְּדָרְךְ אֲצִילוֹת, לֹא יְכוּלָה לְהִתְעַרֵב עֲמוֹ (כ) שׁוּם תַּעֲרוּבָת.

וְיֵשׁ אֵילָן שֶׁל טוֹב וְרַע שֶׁל הַקְּלֹפֹת, שְׁאוֹתָם גְּרַעֲיָנִים הֵם מִבְּפָנִים רַע, וְהֵמַח דִּק מִבְּחוּץ טוֹב, וְיֵשׁ שְׁמַח דִּק מִבְּחוּץ טוֹב, וּמַח גְּדוֹל רַע מִבְּפָנִים, כְּמוֹ זֶהָב וְכֶסֶף מַעֲט מַצְפָּה מִבְּחוּץ וְעַפְרָת סִיגִים מִבְּפָנִים, זֵה מוֹנִיטִין שֶׁל שְׁקָר, פִּיּו טוֹב וְלְבוֹ רַע, וְיֵשׁ

דְּקֹדֶשׁ, וְעֶשְׂרָה לְבוּשֵׁין אֵינוֹן דְּקֹדֶשׁ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דְּבָרִים ל"ב) יְהו"ה בְּדָד יִנְחֲנוּ וְאִין עֲמוֹ אֵל נָכַר, בְּדָד עֶשֶׂר, כְּחֻשְׁבֹּן עֶשֶׂר קְלִיפֹת דְּחוּל, כִּד אִתְלַבֵּשׁ בְּהוֹן אִתְמַר (וּיקרא יג מו) בְּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לְמַחְנֵה מוֹשְׁבוֹ, בְּהֵיָא קְלִיפָה דְּגָרִים כִּד נִשׁ לְאִתְלַבֵּשׁא שֵׁם ה' בֵּיה נְטִיל נִיקְמָא, וּבְגִין דָּא לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהו"ה אֱלֹהֵי־ךָ לְשׂוּא (שְׁמוֹת כ ז), וּבְגִין דָּא תִקְנוּ בַהֲבָדְלָה הַמְבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחַל וּבֵין אֹר לְחֹשֶׁךְ, דְּלֹא יַחְבֵּר קְלִיפֵין דְּחוּל לְקְלִיפֵין דְּקֹדֶשׁ, וְלֹא יַעֲבִיד לֹון תַּעֲרוּבָת.

וְרֵא אִיהוּ (וּיקרא יט יט) שְׂדֵךְ לֹא תִזְרַע כְּלֵאִים וּבְגָד כְּלֵאִים שַׁעֲטָנֹז, וְכֹל מֵאֵן דְּעַרְב לֹון אִתְמַר בֵּיה (בְּמַדְבָּר יט כ) אֶת מִקְדָּשׁ יְהו"ה טִמָּא וְגוֹמֵר, דְּבִשְׁבַת דְּאִתְפֶּשֶׁט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְאֵלִין לְבוּשֵׁין וְאִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁין דְּקוּדְשָׁא, לֹא צָרִיךְ לְקָרֵב אֶתְמוֹהֵי (ג"א קְדֻמִּיהוֹן) לְבוּשֵׁין דְּחוּל, דְּמוֹחָא לֹא מְקַבֵּל טוֹמְאָה, הֲדָא הוּא דְכָתִיב (יִרְמִיָה כג כט) הֲלֹא כֹה דְבָרִי פֶּאֶשׁ נֶאֱמַר יְהו"ה, דְּבֵיה לֹא יְכִיל לְאִתְעַרְבָּא שׁוּם עֲרוּב, אֲלֵא בְלְבוּשֵׁין דְּאִתְלַבֵּשׁ בְּשַׁבַּת וְיוֹם טוֹב יְכִיל לְאִתְעַרְבָּא, וּבְגִינֵיהוּ מְנִי לְמַעַבְד הַבְּדֵלָה, דְּלִתְתָּא אִית אֵילָנָא מְעוֹרֵב טוֹב וְרַע כְּלֵאִים, וְעָלִיה אִתְמַר (בְּרֵאשִׁית ב יז) וּמַעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, בְּגִין דְּהוּא מוֹחָא דִּילִיה בְּבְרִיאָה, יְכִיל לְאִתְעַרְבָּא עַמִּיה קְלִיפָה, אֲבָל מוֹחָא דְאִיהוּ נְהוֹרָא בְּאַרְח אֲצִילוֹת לֹא יְכִיל לְאִתְעַרְבָּא עַמִּיה (ג"א בֵּיה) שׁוּם תַּעֲרוּבָת.

וְאִית אֵילָנָא דְטוֹב וְרַע דְּקְלִיפֵין, דְּאֵינוֹן גְּרַעֲיָנִין אֵינוֹן מְלָגָאו רַע, וּמוֹחָא דְקִיק מְלָבֵר טוֹב, וְאִית דְּמוֹחָא דְקִיקָא מְלָבֵר טב וּמוֹחָא סְגִי בֵישׁ מְלָגָאו, כְּגוֹן דְּהָבָא וְכֶסֶפָא זְעִיר מְצוּפָה מְלָבֵר, וְעוֹפְרָת סִיגִים מְלָגָאו,

דא מוּנִיטָא דְשִׁקְרָא, פּוּמִיָּה טַב וְלִבִּיהּ בִּישׁ,
וְאִית דְּאִיהּ קְלִיפָה מְלַכְר וּמוּחָא מְלַגְאו,
וְעַלִּיָּהּ אֶתְמַר גּוֹלָל אֹר מִפְּנֵי חֲשָׁךְ וְחֲשָׁךְ
מִפְּנֵי אֹר.

וְאִית אֵילָנָא לְתַתָּא דְעִבּוּדָה זְרָה, דְּלִית לִיהּ
מוּחָא אֶלָּא קְלִיפָה מְלַגְאו וּמְלַכְר,
וְעַלִּיהּ אֶתְמַר (תהלים א ד) לֹא כֵן הִרְשָׁעִים כִּי אִם
כְּמוֹן אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ, וְאִיהִי אֲשֶׁרֶה דְנִטְעִין
אוּמִין דְּעַלְמָא קְדָם עִבּוּדָה זְרָה, דְּאִיבָא דִּילִיהּ
מוֹן אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ, בְּזִמְנָא דִּיִּיתִי מְלַפָּא
מְשִׁיחָא (דף קט ע"ב) עֵתִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְאֶעְבְּרָא כָּל אַלְיִן קְלִיפִין לְעִילָא וְאֶמְצַעִיתָא
וְתַתָּא, וְלֹא יְהִי עֲרֻבוּבָיָא בְּפַמְלִיָּא דְלְעִילָא,
בְּהִיוּא זִמְנָא (דברים לב יב) יְהו"ה בְּדָד יִנְחֲנוּ
לְיִשְׂרָאֵל וְאִין עֲמוּ אֵל גִּכְר, בְּהִיוּא
זִמְנָא (בראשית ד ב) וְתוֹסֵף לְלֶדֶת, אִיתוּסֵף רוּחָא
דְקוּדְשָׁא עַל יִשְׂרָאֵל, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (יחזקאל
לו כו) וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חֲדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֶן
בְּקִרְבְּכֶם.

(אמר המגיה זה הלשון מצאתי בס"א).

רבי אלעזר ורבי יוסי הוו אזלי בארְחָא, אַזְדַּמְן רבִּי אֶלְעָאי עִמְהוֹן,
אָמַר רבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר שְׁמַעְתָּ בְּהַאי קְרָא אַמְרֵי אֶתְמַר
בִּיהּ אַתְּ אֶת תְּרֵי זְמַנֵּי, בְּתַר דְּאָמַר וְתוֹסֵף לְלֶדֶת אֶת אַחִיו, מֵאִי
אַתְּ הָבַל, וְהָא תְּלַת רַבּוּיִן הָכָא, תְּרִין אֶתִּין רַבּוּיִן, וְתוֹסֵף לְלֶדֶת
רַבּוּיָא, הָא תְּלַת רַבּוּיִן, אָמַר לִיהּ שְׁמַעְנָא דְתְּלַת רַבּוּיִן אֵלִין אֵינּוּן
תְּלַת טַפִּין דְּאוּדְרִיקוּ מֵאֲדָם קְדַמָּא (נ"א קְדַמָּא דְאֶתְמַר בְּהוֹן
אֵלָה), אָמַר לִיהּ וְהָא אֲנָא שְׁמַעְנָא (בראשית ב ד) אֵלָה תּוֹלְדוֹת
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ תִּמְן תְּהִי, אָמַר לִיהּ וְדָא הָכִי הוּא, דְּמַתְּמֵן הוּא
קוֹן יְסוּדֵיהּ וְעַקְרֵיהּ קְדָם דְּאֶתָּא לְעַלְמָא, אָמַר וְדָא רֹזָא עַלְמָה
אֶתְגַּלְיָא דְלֹא שְׁמַעְנָא עַד הַשְּׁתָּא.

אָמַר לִיהּ אִם כֵּן אֵלִין טַפִּין דְּאֶתוּסְפוּ הָכָא מֵאִי יִנְהוּ, אָמַר וְדָא
עַל אֵלִין תְּלַת טַפִּין שְׂרִיין תְּלַת חֲכָמוֹת, חַד אִיהוּ חֲכָמַת
הַמְּחַשְׁבָּה, וְתַנְיָנָא חֲכָמַת הַדְּבּוּר, וְתַלְיָתָא חֲכָמַת הַמַּעֲשֵׂה, וְאֵינּוּן
תְּלַת עֲלָמִין סְתִימִין, תְּלַת טַפִּין דְּתַלְיִין מִן מוּחָא עַלְמָה סְגוּלָּה
עַל שְׁלֵשׁ הַטְּפוֹת הִלְלוּ שׁוֹרֹת שְׁלֵשׁ חֲכָמוֹת, אַחַת הִיא חֲכָמַת הַמְּחַשְׁבָּה, וְהַשְּׁנֵיָה חֲכָמַת הַדְּבּוּר,

שְׁהוּא קְלָפָה מִבְּחוּץ וּמַח
מִבְּפָנִים, וְעַלִּיהּ נְאֻמַּר גּוֹלָל אֹר
מִפְּנֵי חֲשָׁךְ וְחֲשָׁךְ מִפְּנֵי אֹר.
וְיֵשׁ עֵץ לְמַטָּה שֶׁל עִבּוּדָה זְרָה
שְׂאִין לוֹ מַח, אֶלָּא קְלָפָה מִבְּפָנִים
וּמִבְּחוּץ, וְעַלִּיו נְאֻמַּר לֹא כֵן
הִרְשָׁעִים כִּי אִם כְּמוֹן אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ
רוּחַ, וְהִיא הָאֲשֶׁרֶה שְׁנוֹטְעִים
אֲמוֹת הָעוֹלָם לְפָנֵי עִבּוּדָה זְרָה,
שְׁפָרְיָה מוֹן אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ.
בְּזִמְן שְׂבִיבָא מְלַךְ הַמְּשִׁיחַ, עֵתִיד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִיר אֶת
כָּל הַקְּלָפוֹת הַלְלוּ לְמַעַלָּה
וּבְאֶמְצַע וּלְמַטָּה, וְלֹא תְהִיָּה
עֲרֻבוּבָיָה בְּפַמְלִיָּה שֶׁל מַעַלָּה,
בְּאוֹתוֹ זְמַן יְהו"ה בְּדָד יִנְחֲנוּ,
לְיִשְׂרָאֵל, וְאִין עֲמוּ אֵל גִּכְר,
בְּאוֹתוֹ זְמַן וְתוֹסֵף לְלֶדֶת, נוֹסֵפַת
רוּחַ שֶׁל קֹדֶשׁ עַל יִשְׂרָאֵל. זְהוּ
שְׁכָתוּב וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חֲדָשׁ וְרוּחַ
חֲדָשָׁה אֶתֶן בְּקִרְבְּכֶם.

(אמר המגיה זה הלשון מצאתי בס"א)

רבי אלעזר ורבי יוסי היו הולכים
בדרך, הוֹדְמֵן רבִּי אֶלְעָאי עִמְהוֹם.
אָמַר רבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר,
שְׁמַעְתָּ בְּפִסּוּק הַזֶּה לְמָה נְאֻמַּר
בוֹ אֶת אֶת פְּעָמַיִם, אַחַר שְׂאֻמַּר
וְתוֹסֵף לְלֶדֶת אֶת אַחִיו, מַה זֶה
אַתְּ הָבַל? וְהִרִי שְׁלֵשָׁה רַבּוּיִים יֵשׁ
כָּאֵן: שְׁנֵי אֶתִים - רַבּוּיִים, וְתוֹסֵף
לְלֶדֶת - רַבּוּי, הִרִי שְׁלֵשָׁה
רַבּוּיִים? אָמַר לוֹ, שְׁמַעְתִּי
שְׁשֵׁלֶשָׁה רַבּוּיִים אֵלֵינוּ הֵם שְׁלֵשׁ
טַפּוֹת שְׁנוֹזְקוּ מֵאֲדָם הִרְאִישׁוֹן
(הִרְאִישׁוֹן שְׂאֻמַּר בְּהוֹן אֵלָה). אָמַר לוֹ, וְהִרִי
אֲנִי שְׁמַעְתִּי, אֵלָה תּוֹלְדוֹת
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ - שֵׁם תְּהִי.
אָמַר לוֹ, וְדָא כֵּן הוּא, שְׁמַשֵּׁם
הִיָּה קִיָּן יְסוּדוֹ וְעַקְרוֹ לְפָנֵי שְׂבִיבָא
לְעוֹלָם. אָמַר, וְדָא סוּד עֲלִיּוֹן
הַתְּגַלָּה שְׁלֹא שְׁמַעְנוּ עַד עַתָּה.
אָמַר לוֹ, אִם כֵּן, הַטְּפוֹת הִלְלוּ
שְׁנוֹסְפוּ כָּאֵן מַה הֵן? אָמַר, וְדָא

והשלשית חכמת המעשה, והן שלשה עולמות נסתרים, שלש טפות שתלויות מן המוח העליון שקוראים לו סגול"ל. ויש שלש עליונות מעליהם שתלויות מהמח הסתום של עתיק העתיקים, והן סגולת"א, שלש העליונות נרמזו ב' העליונה שיש לה קוץ למעלה וקוץ למטה וגוף באמצע, ושלש טפות שניות שהן סגול"ל מ' התחתונה, וסוד הדבר בראשית, שלש מאדם הראשון, ושלש מאדם התחתון, ובשלש הנקודות הללו נאמר אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים, ואלו הם שלשת הגלגולים של אדם הראשון, ששלש טפות שנוקרו בשלשת האבות, שבהם.

וּבְרַבֵּךְ יְהוּ"ה יָאֵר יְהוּ"ה, יֵשָׁא יְהוּ"ה, וּשְׁלֹשָׁה שְׁנָיִים בְּבְרִית וּשְׁנֵי עֲמוּדֵי הָאֲמֶת, שְׁנַח שֵׁם וַיִּפֹּת הָיוּ מִשָּׁם, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ נַח אִישׁ צְדִיק, מִצַּד שֶׁל צְדִיק חַי הָעוֹלָמִים, שֵׁם וַיִּפֹּת מֵהֵצֵד שֶׁל שְׁנֵי עֲמוּדֵי הָאֲמֶת, וְסוּד הַדָּבָר כָּאֵן - מֵה שָׁמוּ וּמֵה שֵׁם בְּנוֹ כִּי תִדְעַ. מֵה שָׁמוּ, בְּאֵם הָעֲלִיּוֹנָה שֵׁשֶׁם חֲכָמָה, וּמֵה שֵׁם בְּנוֹ, בְּאֵם הַתְּחַתּוֹנָה, הוּא נוֹדֵעַ, אֲבָל שְׁלֹשָׁה גִלְגּוּלִים בְּשֵׁלֶשֶׁה אָבוֹת, וּשְׁלֹשָׁה בְּשֵׁלֶשֶׁת הָעֲמוּדִים שְׁלֹמֶטָה, וְאֵלּוּ הַשָּׁשָׁה הָיוּ עֲתִידִים לְהִיֹּת שְׁלֹשָׁה בְּשֵׁת וּשְׁלֹשָׁה בְּהֶבֶל, אֲלֵא שְׁפָרְחָה מִשָּׁם י' מִשֵּׁת שְׁהִיא נִקְדָּה כּו'.

תקון ששים ותשעה

וְעוֹד וַתּוֹסֵף לְלָדֵת אֶת אַחִיו הֶבֶל, רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי אֶלְעָאִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. הַזְדַּמֵּן רַבִּי אֶלְעָזָר עִמָּהֶם. אָמְרוּ: וּדְאִי עֲלִיד נֶאֱמַר וַיִּפְגַּע בְּמִקּוֹם, שְׁפָגְשׁוּ בְּשִׁכְנֵיהָ. אָמַר לָהֶם: עֲלִיכֶם נֶאֱמַר וַיִּפְגַּעוּ בּוֹ מִלְּאֲכִי אֱלֹהִים. מֵה זֶה מִלְּאֲכִי אֱלֹהִים? אֵלּוּ שְׁנֵאֲמַר בָּהֶם עוֹשֶׂה מִלְּאֲכִי רִחוּת, שְׁרִחוּתִיכֶם מְרוּחוֹ שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (שֶׁל הַקְדוֹשׁ). שְׁמַחוּ כֻלָּם בְּדֶרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר: מֵה זֶה וַתּוֹסֵף לְלָדֵת אֶת אַחִיו אֶת הֶבֶל? וְעוֹד, מֵה בָּא לְרִבּוֹת וַתּוֹסֵף, וּשְׁתֵּי אֲתִים - אֶת אַחִיו אֶת הֶבֶל?

קְרִינָן לִיה, וְאִית תְּלַת עֲלָאִין עֲלִייהוּ דְתַלְיִין מִמוּחָא סְתִימָא דְעֵתִיקָא דְעֵתִיקוֹ, וְאִינוּן סְגוּלָתָא, תְּלַת עֲלָאִין אֲתֵרְמִיזוּ בִּי עֲלָאָה דְאִית לָהּ קוּצָא לְעֵילָא וְקוּצָא לְתַתָּא וְגוּ בְּאֲמַצְעֵיתָא, וְתְלַת טְפִין תְּנַיִינִין דְאִינוּן סְגוּ"ל מִן ' תְּתָאָה, וְרִזָּא דְמִלָּה בְּרֵאשִׁית, תְּלַת מְאָדָם קְדָמָאָה, וְתְלַת מְאָדָם תְּתָאָה, וּבְאֵלִין תְּלַת נְקוּדִין אֲתֵמַר (ישעיה מד ו) אָנִי רֵאשׁוֹן וְאִנִּי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעְדֵּי אִין אֱלֹהִים, וְאֵלִין אִינוּן תְּלַת גִּלְגּוּלִין דְאָדָם קְדָמָאָה, דְתְלַת טְפִין דְאֲזַדְרִיקוּ בְתְלַת אֲבָהוֹן, דְבַחֵן.

וּבְרַבֵּךְ יְהוּ"ה יָאֵר יְהוּ"ה יֵשָׁא יְהוּ"ה, וְתְלַת תְּנַיִינִין בְּבְרִית וְתֵרִי סְמִכֵי קְשׁוּט, דְנַח שֵׁם וַיִּפֹּת מִתְמָן הוּו, דְאֲתֵמַר בִּיה נַח אִישׁ צְדִיק מִסְטָרָא דְצְדִיק חַי עֲלָמִין, שֵׁם וַיִּפֹּת, מִסְטָרָא דְתֵרִין סְמִכֵי קְשׁוּט, וְרִזָּא דְמִלָּה הַכָּא, (משלי ל ד) מֵה שָׁמוּ וּמֵה שֵׁם בְּנוֹ כִּי תִדְעַ, מֵה שָׁמוּ בְּאִימָא עֲלָאָה דְתְמָן חֲכָמָה, וּמֵה שֵׁם בְּנוֹ בְּאִימָא תְּתָאָה אֲשֶׁתְמוּדֵעָא, אֲבָל תְּלַת גִּלְגּוּלִין בְּתְלַת אֲבָהוֹן, וְתְלַת בְּתְלַת סְמִכִין דְלְתַתָּא, וְאֵלִין שִׁית הוּו עֲתִידִין לְמַהוּי תְּלַת בְּשֵׁת וְתְלַת בְּהֶבֶל, אֲלֵא דְפָרַח י' מִשֵּׁת דְאִיהִי נִקְדָּה וּכו'. (ע"כ מס"א).

תוספת לתקונא שתין ותשעה.

וְעוֹד וַתּוֹסֵף לְלָדֵת אֶת אַחִיו אֶת הֶבֶל, רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי אֶלְעָאִי הָיוּ אֲזַלִּי בְּאַרְחָא, אֲזַדְמָן רַבִּי אֶלְעָזָר עִמָּהוֹן, אָמְרוּ וּדְאִי עֲלִיד אֲתֵמַר (בראשית כח יא) וַיִּפְגַּע בְּמִקּוֹם דְאֶעְרַעְנָא בְּשִׁכְנֵתָא, אָמַר לוֹן עֲלִיכּוּ אֲתֵמַר (שם לב ב) וַיִּפְגַּעוּ בּוֹ מִלְּאֲכִי אֱלֹהִים, מֵאִי מִלְּאֲכִי אֱלֹהִים, אֵלִין דְאֲתֵמַר בְּהוֹן (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מִלְּאֲכִי רִחוּת, דְרִחוּתִין דִּילְכוֹן מְרוּחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (ג"א דְקוּדְשָׁא) חֲדוּ כְּלָהוּ בְּאַרְחָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר מֵאִי וַתּוֹסֵף לְלָדֵת אֶת אַחִיו אֶת הֶבֶל, וְעוֹד מֵאִי אֲתָא לְרִבּוֹת וַתּוֹסֵף, וְתֵרִין אֲתִין אֶת אַחִיו אֶת הֶבֶל.

הבֵּל.

אמר לו: ודאי ותוסף זו תוספת
של רוח הקדש, שהוא העמוד
האמצעי, משם נוספה לו רוח
הקדש, שני אתים לרבות בו
נשמה ונפש מצד של השכינה
העליונה והתחתונה, ומה היתה
תוספת על הרוח? זו החכמה
מאדם הראשון.

אמר רבי יוסי: שמעתי ששולשת
הרבוים הללו הם שלש הטפות
שנזרקו מהמח הנסתר של כל
הנסתרים, ואלו הם שלשה
גלגולים, ואלו שלש הטפות,
שמעתי שהן כנגד שלש נשים
שנאמר בהן חכמות נשים בנתה
ביתה, שאחת אופה, ואחת
עורכת, ואחת מקטפת, אל אותה
שנאמר בה ראשית עריסתיכם
חלה, וזו חלה של פסח שהיא
סגולת"א, היא טפה ראשונה,
וממנה נזרקו שלש טפות, והם
שלשה יודין " " " שהם
סגולת"א ודאי, והם " יברכה, " י
יאר, " ישא, ויבאיה מקום
נזרקו? בשלשת האבות, שלשם
ירד אדם בשלשה גלגולים,
וימאיה מקום נזרקו? מאותו
שירד בהם (זה יה"ו) מצד החכמה
העליונה.

ובנגד שלש הטפות הללו תקנו
שלש מצות בפסח, אחת המצה
שלמעלה לברך בה המוציא,
השניה לחם משנה, השלישית
לחם עני בלי מלח, שהרי נאמר
על קרבנה תקריב מלח, משום
שהיא מצה פרוסה, כמו שפורס
פריסת מלכותך, עד שתהיה
שלמה לא צריך להקריב עליה
מלח, שהוא חל"ם, ומה הוא
חל"ם? שהוא אמצעי (של כל
השלש). שלש הטפות העליונות הן
סגולת"א, שתלויות מהמח
הנסתר העתיק של העתיקים.
שרש טפות נזרקו בגלגלת מן

אמר ליה ודאי ותוסף דא תוספת רוחא
דקודשא דאיהו עמודא דאמצעייתא,
מתמן אתוסף ליה רוחא דקודשא, תרין אתין
לרבות ביה נשמתא ונפשא משכינתא עלאה
ותתאה, ומאי הוה תוספת על רוחא דא חכמה
מאדם עלאה.

אמר רבי יוסי שמענא דתלת רבוין אלין,
אינון תלת טפין דאזדריקו ממוחא
סתימא דכל סתימין, ואלין אינון תלת
גלגולין, ואלין תלת טפין, שמענא דאינון
לקבל תלת נשים, דאתמר בהון (משלי יד
א) חכמות נשים בנתה ביתה, דחד אופה וחד
עורכת וחד מקטפת, לההיא דאתמר בה (במדבר
טו כ) ראשית עריסתיכם חלה, ודא חלה דפסח
דאיהי סגולת"א, איהי טפה קדמאה ומינה
אזדריקו תלת טפין, ואינון תלת יודין " " " י
דאינון סגולת"א ודאי, ואינון " יברכה " יאר
" ישא, ויבאן אתר אזדריקו בתלת אבהן, דתמן
נחית אדם בתלת גלגולין, ומאן אתר אזדריקו
מההוא דנחית בהון (דא יה"ו) מסטרא דחכמה
עלאה.

ולקבל תלת טפין אלין תקינו תלת מצות
בפסח, חד (דף ק"ע"א) מצה דלעילא
לברכא בה המוציא, תננינא לחם משנה,
תליתאה לחם עוני בלא מלחא, דהא
אתמר (ויקרא ב יג) על כל קרבנה תקריב מלח,
בגין דאיהי מצה פרוסה, פגוונא (דניאל ה
כח) דפריס פריסת מלכותך, עד דתהא שלימה
לא צריך לקרבא עליה מלח, דאיהו חל"ם,
ומאי ניהו חל"ם אמצעי (דכלהו תלת), תלת טפין
עלאין אינון סגולת"א, דתליין ממוחא סתימא
עתיקא דעתיקין.

תלת טפין אזדריקו בגולגלתא ממוחא

המח השני, והן סגו"ל, איפה נזרקו? בשני עמודי אמת וברית, שהם כנגד נח שם ויפת. נח נזרק בצדיק, זהו שכתוב נח איש צדיק, שם ויפת בשני עמודי אמת, ועליהם נאמר ברא שית. שלש טפות עליונות שהן סגולת"א, שנוזקו מהמח הנסתר, הן הקוץ של האות י' למעלה, והקוץ שלה למטה, והגו באמצעיתה, המח שנוזקו שלש הטפות הללו ממנו, הוא י', וזו י' שהיא מעל לאות א, י' למטה מן א - המח השני, ושלש הטפות שנוזקו ממנה הן סגו"ל, שלש הטפות של אדם הראשון שהם שלשה גלגולים, ושלש של האדם השני שלשה גלגולים.

מי האדם העליון והאדם השני? אלא מה שמו ומה שם בנו. מה שמו? אדם עליון, מה שם בנו? אדם תחתון, ושניהם נרמזו באותו פסוק שאמר משה, ואמרו לי מה שמו מה אמר? שלש טפות, אחת אופה במח שהוא כנגד ימין, שהוא האופה, שהוא שר האופים, ואחת עורכת זה המח, שהוא מצד השמאל, שנמר בה אף ערכה שלחנה, והרי פרשהו שלחן בצפון כנגד הלב, ואחת מקטפת כנגד המח, שהוא לאחור כלפי הפתח, וכנגד שלש הטפות הללו הם שלש יודים, שהם ביו"ד ה"י וא"ו ה"י, שמעידין על עלת כל העלות, שעליו נאמר אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים, שהוא ראשון ואחרון ומבלעדי אין אלהים.

ומששת התקונים הללו רצה הקדוש ברוך הוא לברא את שת, שיהיה שמו שית, שיהיו בו שלשה גלגולים של אדם ושלשה של הבל, אלא שפרחה י' משת,

תננינא ואינון סגו"ל, באן אזדריקו, בתרי סמכי קשוט וברית, דאינון לקבליהו נח שם ויפת, נח אזדריק בצדיק, הדא הוא דכתיב (בראשית וט) נח איש צדיק, שם ויפת בתרי סמכי קשוט, ועלייהו אתמר ברא שית, תלת טפין עלאין דאינון סגולת"א, דאזדריקו ממוחא סתימא, אינון קוצא דאת י' לעילא וקוצא דילה לתתא, וגו באמצעיתא דילה, מוחא דאזדריקו תלת טפין אלין מינה, איהי י', ודא י' דאיהי לעילא מאת א, י' לתתא מן א מוחא תננינא, ותלת טפין דאזדריקו מינה אינון סגו"ל, תלת טפין דאדם קדמאה דאינון תלת גלגולים, ותלת דאדם תננינא תלת גלגולין.

מאן אדם עלאה ואדם תננינא, אלא (משלי ל

ד) מה שמו ומה שם בנו, מה שמו אדם עלאה, מה שם בנו אדם תתאה, ותרוייהו אתרמיזו בההוא קרא דאמר משה, (שמות ג) ואמרו לי מה שמו מה אמר, תלת טפין חד אופה במוחא דאיהו לקבל ימינא, דאיהו אופה דאיהו שר האופים, וחד עורכת דא מוחא דאיהו מסטרא דשמאלא, דאתמר בה (משלי טב) אף ערכה שלחנה, והא אוקמוהו שלחן בצפון לקבל לבא, וחד מקטפת לקבל מוחא דאיהו לאחורא כלפי פתח, ולקבל אילין תלת טפין אינון תלת יודין דאינון ביו"ד ה"י ואו ה"י, דמעידין על עלת כל העלות, דעליה אתמר (ישעיה מדו) אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים, דאיהו ראשון ואחרון ומבלעדי אין אלהים.

ומשית תקונין אלין בעא קודשא בריך הוא למברי לשת, למהוי שמייה שית, למהוי ביה תלת גלגולין דאדם ותלת דהבל,

שְׁהִיא נְקֻדָּה, אַכְּן שְׁתִּיָּה, שְׁמִשָּׁם
הַשְּׁתַּת הָעוֹלָם.

וּבִי' הִזו חֲטָא יוֹסֵף, זְהוּ שְׁכַתּוּב
וּתְשֵׁב בְּאִיתָן קִשְׁתּוֹ וַיִּפְּזוּ זְרוּעֵי
יָדָיו. מַה זֶה וַיִּפְּזוּ? שְׁנֹזְקָה
הִטְפָּה שְׁהִיא י' בֵּין עֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת
וְנִחְלָקָה לַעֲשָׂרָה נִיצוּצוֹת שְׁנֹזְקוֹ
מִהֶקֶשֶׁת, שְׁהִיא הַבְּרִית, וּבְאִיָּה
מְקוֹם נֹזְקוֹ? בַּעֲשָׂרָה הַרוּגֵי
מַלְכוּת. אָמַר לוֹ, וְהָרִי שְׁמַעְתִּי
שֶׁעֲשָׂרָה הַרוּגֵי מַלְכוּת הָיוּ בְּנֵי
יַעֲקֹב? אָמַר לוֹ: חֵס וְשָׁלוֹם, אֲלֵא
בְּדַמּוֹתָם הָיוּ.

אָמַר לוֹ, וּמִי גֵרָם שְׁנֹזְקוֹ לְשָׁם?
אָמַר לוֹ, דְּמוֹת אָבִיו שְׁהִזְדַּמְנָה
אֵלָיו, שְׁהִיָּתָה בְּדַמּוֹתוֹ שֶׁל אָדָם
הַרְאִשׁוֹן, זֶה גֵרָם שְׁנֹזְקוֹ לְהוֹן,
וְנַעֲץ צִפְרָנְיוֹ בְּקַרְקַע וְהַבְּרִית אֶת
עֲצָמוֹ, וְלֹא נֹזְקוֹ (בְּאוֹתָהּ הַזּוּגָה, שְׁאֵם
לֹא שְׁנִרְאָתָהּ לוֹ דְּמוֹת אָבִיו, לֹא הָיוּ נֹזְקוֹת כָּר,
וְדַמּוֹת אָבִיו גֵּרְמָה שְׁאוֹתָהּ הִטְפָּה וַיִּנָּס וַיִּצָּא
הַחוּצָה, וְלֹא בַעֲבָרָה, וּבִשְׁכַר וַיִּנָּס) (בַּזּוּגָה הַזֶּה.
שְׁאֵם הָיָה זֶרֶק אוֹתָן בַּזּוּגָה הַזֶּה, הָיוּ יִשְׂרָאֵל
טוֹבְעִים בָּיָם, וְלֹא לַחֲנֹם בְּאֵרוֹהַּ הַקְּדֻמוֹנִים, בִּשְׁכַר
וַיִּנָּס) - הֵיכָם רָאָה וַיִּנָּס, וְאֵם לֹא,
לֹא הָיוּ יוֹצְאִים יִשְׂרָאֵל מִן הַיָּם,
וְהוּא קָבַל עָנְשׁוֹ בְּאֵלוֹ עֲשָׂרָה
הַרוּגֵי הַמַּלְכוּת, שְׁהָיוּ עֲתִידִים
לְצֵאת מִמֶּנּוּ עֲשָׂרָה שְׁבָטִים,
וּמִשׁוּם זֶה הָיוּ עֲשָׂרָה הַרוּגֵי
מַלְכוּת כְּמוֹ שֶׁעֲשָׂרַת הַשְּׁבָטִים
שְׁהָיוּ עֲתִידִים לְצֵאת מִמֶּנּוּ, וְהָיוּ
חוֹשְׁבִים הַחֲבָרִים שֶׁעֲשָׂרָה בְּנֵי
יַעֲקֹב הָיוּ.

אָמַר לוֹ, אִם כֵּן, מִי נִתֵּן סוּד זֶה
בְּשֵׁת? (אָמַר לוֹ, נִשְׁמוֹת הַצִּדִּיקִים נִבְרָאוּ קֹדֶם
שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוֹהַּ הַרְאִשׁוֹנִים) (כְּמ"ש
בְּרֵאשִׁית, אֵין רֵאשִׁית אֲלֵא נִשְׁמָה, וְכוּ' עַיִן לְקַמְּן
קִיב ע"א). אָמַר לוֹ, בְּגִלְל זֶה אָמַר
הַכְּתוּב מְגִיד מְרֵאשִׁית אַחְרִית,
וּמִשׁוּם זֶה שֵׁת הוּא סִיּוּם
הָאוֹתִיּוֹת, וּמִמָּהּ נוֹדְעִים רֵאשׁ

אֲלֵא דְפָרַח י' מִשֵּׁת דְּאִיהִי נְקוּדָה אַכְּן שְׁתִּיָּה
דְּמִתְמָן הוֹשַׁפֶּת עַלְמָא.

וּבְהֵאֵי י' חֵב יוֹסֵף, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (בְּרֵאשִׁית
מ"ט כ"ד) וּתְשֵׁב בְּאִיתָן קִשְׁתּוֹ וַיִּפְּזוּ זְרוּעֵי
יָדָיו, מֵאִי וַיִּפְּזוּ, דְּאִזְדְּרִיקַת טִיפָּה דְּאִיהִי י'
בֵּין עֶשֶׂר אֲצַבְעָאן, וְאִתְפְּלִיגַת לַעֲשָׂר נִיצוּצִין
דְּאִזְדְּרִיקוּ מִקִּשְׁת דְּאִיהוּ בְּרִית, וּבְאֵן אֲתֵר
אִזְדְּרִיקוּ בַּעֲשָׂרָה הַרוּגֵי מַלְכוּת, אָמַר לִיה, **וְהָא שְׁמַעְנָא דַּעֲשָׂרָה הַרוּגֵי מַלְכוּת בְּנֵי יַעֲקֹב הָיוּ, אָמַר לִיה חֵס וְשָׁלוֹם, אֲלֵא בְּדִיוֹקְנֵיהוּ הוּ.**

אָמַר לִיה וּמָאן גֵּרִים דְּאִזְדְּרִיקוּ תְּמָן, אָמַר
לִיה דִּיוֹקְנָא דְּאָבוּהַ דְּאִזְדְּמָן לְגַבִּיָּה,
דְּהוּהַ דִּיוֹקְנָא דְּאָדָם קְדַמָּא, דָּא גֵּרִים
דְּאִזְדְּרִיקוּ לוֹן, וְנַעֲץ צִפְרָנְיוֹ בְּקַרְקַע וּבְרַח
גֵּרְמִיָּה, וְלֹא אִזְדְּרִיקוּ (בְּהֵאֵי זִוְגָה, דָּאִי לֹא דְּאִתְחַזְיָאֵת
לִיה דִּיוֹקְנָא דְּאָבוּהַ לֹא הוּוּ אִזְדְּרִיקוּ הַכִּי, וְדִיוֹקְנָא דְּאָבוּהַ גֵּרָם
דְּהֵאֵי טִפָּה וַיִּנָּס וַיִּצָּא הַחוּצָה, וְלֹא בַעֲבִירָה, וּבִשְׁכַר וַיִּנָּס), (ג"א
בְּהֵאֵי זִוְגָה, דָּאִי הוּוּ זְרִיק לוֹן בְּהֵאֵי זִוְגָה, הוּוּ יִשְׂרָאֵל טַבְּעִין בִּימָא,
וְלֹא לְמַגְנָא אוֹקְמוּהַ קְדַמָּאִין, בִּשְׁכַר וַיִּנָּס). (ד' קי ע"ב) הֵיכָם
רָאָה וַיִּנָּס (תְּהֵלִים קִיד ג'), וְאִי לֹא, לֹא הוּוּ נְפָקִין
יִשְׂרָאֵל מִן יַמָּא, וְאִיהוּ קָבִיל עוֹנֵשִׁיָּה בְּאֵלִין
עֲשָׂרָה הַרוּגֵי מַלְכוּת, דְּהוּוּ עֲתִידִין לְמִיפַק
מִינֵיהַ עֲשָׂרָה שְׁבָטִין, וּבְגִין דָּא הוּוּ עֲשָׂרָה
הַרוּגֵי מַלְכוּת כְּגוֹוְנָא דַּעֲשָׂרָה שְׁבָטִין דְּהוּוּ
עֲתִידִין לְמִיפַק מִנֵּיהַ, וְהוּוּ חֲשְׁבִין חֲבָרִיאַ
דַּעֲשָׂרָה בְּנֵי יַעֲקֹב הוּוּ.

אָמַר לִיה אִם כֵּן מָאן יְהִיב רְזָא דָּא בְּשֵׁת,
(אָמַר לִיה נִשְׁמָתְהוֹן דְּצִדִּיקָא אֲתִבְרָאוּ קֹדֶם דְּאִתְבְּרִי
עַלְמָא כְּמָה דְּאוֹקְמוּהַ קְדַמָּאִין), (ג"א כְּמ"ש בְּרֵאשִׁית, אֵין רֵאשִׁית
אֲלֵא נִשְׁמָה, וְכוּ' ע"י לְקַמְּן קִיב ע"א). אָמַר לִיה בְּגִין דָּא
אָמַר קְרָא (יִשְׁעִיָּה מו י') מְגִיד מְרֵאשִׁית אַחְרִית,
וּבְגִין דָּא שֵׁת אִיהוּ סִיּוּמָא דְּאִתְוּוֹן, וּמִינֵיהוּ רִישָׁא דְּאִתְוּוֹן

וּבְגִין דָּא שֵׁת אִיהוּ סִיּוּמָא דְּאִתְוּוֹן, וּמִינֵיהוּ רִישָׁא דְּאִתְוּוֹן

האותיות שהיא א"ב בא"ת ב"ש, ועוד שת, הש' שלו הם שלשת ענפי האילן למעלה, והיא השרש למטה, והראה בהם שלשה גלגולים למעלה ושלשה למטה. ת' תפארת (ש) שלום, כולל ששה צדדים, וזו דרגת משה, כולל שלשה אבות, ושלש דרגות תחתיהן, והם הגלגול של אדם, שת אנוש הבל נח שם יפת, ומשת ואנוש התיחסו כל הדורות, זהו שכתוב אז הוחל לקרא בשם יהו"ה, אז, אותו שנאמר בו (פי מן המים משיתהו), אז הוחל לבא בגלגול אותו שנאמר בו אז ישיר משה. ומשום זה שת, משם השתת העולם, ומשום זה פי שת לי אלהי"ם זרע אחר תחת הבל, שנאמר בו בשגם זה הבל, ואיוב אמר עליו מי שת בטוחות חכמה. חכמה - מי"ם עליונים, משם נמשך, ומשום זה פי מן המים משיתהו, ש שלשת האבות, וזה מ"ש מן משה, ה' שכינה התחתונה, הבל ה' ל"ב.

וכפל שמו פעמים משה משה, לאחז בשני ההי"ן, הה' העליונה והה' התחתונה, ולאחז בשלשה ענפים ובשלשה שרשים שהם שש, פעמים מ"ה מלשה, הוא מראה הסוד מה שמו מה שם בנו, שבשלשת האבות התלבש מ"ה שלמעלה, ומשלש הדרגות שלמטה מ"ה שלמטה, ומשה כולל את שניהם, הוא מרכבה שלמה עליונה ותחתונה, כמו זה ש מן משה, שלשת האבות, שנאמר בה ופני אריה אל הימין ופני שור ופני נשר כו', מ"ה של משה ודמות פניהם פני אדם, ומשום שהוא מרכבה למעלה ולמטה, אמר ואמרו לי מה שמו

דאיהו א"ב בא"ת ב"ש, ועוד שת, ש' דיליה אינון תלת ענפי אילנא לעילא, ואיהי שרש לתתא, ואחזי בהון תלת גלגולין לעילא, ותלת לתתא.

ת' תפארת [ש'] שלום, כליל שית סטרין, ודא דרגא דמשה, כליל תלת אבהן ותלת דרגין תחותיהו, ואינון גלגולא דאדם, שת אנוש הבל, נח שם יפת, ומשת ואנוש אתיחסו כל דריין, הדא הוא דכתיב (בראשית ד כו) אז הוחל לקרא בשם יהו"ה, אז ההוא דאתמר ביה (שמות ב י) (פי מן המים משיתהו), אז הוחל למיתי בגלגולא, ההוא דאתמר ביה (שם טו א) אז ישיר משה.

ובגין דא שת מתמן הושפת עלמא, ובגין דא פי שת לי אלהי"ם זרע אחר תחת הבל, (בראשית ד כה) דאתמר ביה בשגם זה הבל, ואיוב עליה אמר (איוב לח לו) מי שת בטוחות חכמה, חכמה מי"ם עליונים, מתמן אתמשך, ובגין דא פי מן המים משיתהו, ש תלת אבהן, ודא מ"ש מן משה, ה' שכינתא תתאה, הבל ה' ל"ב.

וכפל שמה תריין זמנין משה משה (שמות ג ד), לאחדא בתריין ההי"ן ה' עלאה ה' תתאה, ולאחדא בתלת ענפין ובתלת שרשין דאינון שית, תרי זמנין מ"ה ממשה איהו אחזי רזא (משלי ל ד) מה שמו ומה שם בנו, דבתלת אבהן אתלבש מ"ה דלעילא, ובתלת דרגין דלתתא מ"ה דלתתא, ומשה כליל תרווייהו, איהו מרכבתא שלימתא עלאה ותתאה, כגוונא דא ש מן משה תלת אבהן, דאתמר בה (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין ופני שור ופני נשר וכו', מ"ה דמשה ודמות פניהם פני אדם, ובגין דאיהו מרכבה לעילא ותתא,

אמר (שמות ג יג) ואמרו לי מה שמו מה אמר אליהם, אדהכי הא רבי יצחק

ורבי יודאי ורבי יהודה ושאר חברי קאָתו, אָמר להו רבי שמעון במאי עסקיתו, אָמרו ליה שמענא בך ואתינא לגבך, דשאילנא עלך לְכַל חבְרֵיָא וְלֹא אֲשַׁפְחֵנָא מָאן דְּאוֹדַע לְךָ מִינְךָ, עַד דְּאַעְרַעְנָא בְּרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי אֶלְעָאי וְרַבִּי אֶלְעָזָר דְּהוּוּ מִתְעַסְקִין בְּרִזָּא דְהַבֵּל בְּכַל גְּלַגּוּלִין דִּילֵיהּ.

אָמר רבי שמעון וְדאי עוֹבְדָא דְצַדִּיקָיָא לְעֵילָא תְלֵיא, וְתַמָּן אֲשַׁתְּמוּדַע כְּלָא, וְאַתְעָרוּתָא דְלַתְתָּא גְרִים אֲתַעְרוּתָא דְלְעֵילָא, בְּוִדְאֵי רִזָּא דְגְלַגּוּלָא בְּאַתְרַּחְדָּא אִיהוּ, וְכָל גְּלַגּוּלִים אֵינּוּן כְּגוּוֹנָא דְגְלַגּוּלִים דְּסַלְקִין וְנַחְתִּין, וְגַלְגַּל חַד אִיהוּ קְבוּעַ בְּאַמְצַעִיתָא בִּינֵיהוּ, וְאִיהוּ לֹא מִתְנַעֲנַע הַכָּא וְהַכָּא.

וְרִזָּא דְמַלְכָּה הָא אוּקְמוּהָ, (קהלת א ד) דוֹר הַלֵּךְ וְדוֹר בָּא וְהָאֶרֶץ לְעוֹלָם עַמְדַת, דְּאִיְהִי קְבִיעָא בִּינֵיהוּ (כְּגוּוֹנָא דָּא, נֶפֶשׁ אִיהוּ בְּקַבְיַעוּ דְּגוּפָא, וְרוּחָא סְלָקָא וְנַחְתָּא כְּגוּפָא וּמִתְפַּשְׁטָא בְּכָל וְרִידֵי דְלָבָא, כְּבַר אֲמַרְנָא דְגְלַגּוּלִים אֵינּוּן כְּגוּוֹנָא דְגְלַגּוּלִים דְּסַלְקִין וְנַחְתִּין בְּגְלַגּוּל חַד), כְּגוּוֹנָא דָּא נֶפֶשׁ אִיְהִי בְּקַבְיַעוּ דְּגוּפָא, וְרוּחָא נַחְתָּא וְסַלְקָא כְּגוּפָא, וּמִתְפַּשְׁטָא בְּכָל וְרִידֵי דְלָבָא דְּמִתְנַעֲנַעִין, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (יחזקאל א כ) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הַרוּחַ לְלַכְתָּ יִלְכוּ, אֲבָל נֶפֶשׁ אִיְהִי קְבִיעָא בְּלָבָא, כְּאַתְתָּא דְּאִיְהִי קְבִיעָא בְּבֵיתָא, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (תהלים קיג ט) מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת, וּבַעֲלָה (בראשית ח י) וַיֵּצֵא יֵצוּא וְשׁוֹב, הַכִּי דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, דָּא עַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, אִיהוּ אֶזִּיל וְאַתִּי בְּגְלַגּוּלָא, אֲבָל שְׁכִינְתָּא לְעוֹלָם עוֹמְדַת, אִיְהִי לֹא אֶזְלָא בְּגְלַגּוּלָא, וְלֹא אֲתַרְכִּיבַת בְּאַתְרַּחְדָּא אַחְרָא, וּבְגִין (ד קיא ע"א) דָּא אֲתַמַּר בֵּיהּ, (תהלים קכח ג) אֲשַׁתֵּךְ כְּגַפְּן פְּרִיָּה, מַה גַּפְּן לֹא קְבִילַת הַרְפָּכָה מִמִּין אַחְרָא מְכַל אֵילְנָא דְעַלְמָא, הַכִּי

מַה אָמַר אֵלֵיהֶם. בִּינֵיתִים הֲרֵי רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹדְאֵי וְרַבִּי יְהוּדָה וּשְׂאָר הַחֲבָרִים בָּאוּ. אָמַר לְהֶם רַבִּי שְׁמַעוֹן: בְּמַה עִסְקַתֶּם? אָמְרוּ לוֹ: שְׁמַעְנוּ עֲלֵיךְ וּבִכְאֵנוּ אֵלֶיךָ, שְׂשֹׁאלְנוּ עֲלֵיךְ אֶת כָּל הַחֲבָרִים וְלֹא מִצָּאנוּ מִי שְׁמוּדִיעַ לָנוּ עֲלֵיךְ, עַד שֶׁפָּגְשָׁנוּ אֶת רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי אֶלְעָאי וְרַבִּי אֶלְעָזָר שֶׁהִיוּ מִתְעַסְקִים בְּסוּד שֶׁל הַבֵּל בְּכָל גְּלַגּוּלָיו.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: וְדאי שְׁמַעְשָׂה הַצַּדִּיקִים תְּלוּי לְמַעְלָה, וְשֵׁם הַכֹּל נוֹדַע, וְהַהֲתַעֲרוּרוֹת שְׁלֵמָטָה גוֹרְמַת לְהַתְעוֹרוּרוֹת שְׁלֵמָעְלָה, בְּוִדְאֵי שְׁסוּד הַגְּלַגּוּל הוּא בְּמַקּוֹם אֶחָד, וְכָל הַגְּלַגּוּלִים הֵם כְּמוֹ הַגְּלַגּוּלִים שְׁעוֹלִים וְיוֹרְדִים, וְגַלְגַּל אֶחָד הוּא קְבוּעַ בְּאַמְצַע בִּינֵיהֶם, וְהוּא לֹא מִתְנַעֲנַע לְכָאן וּלְכָאן. וְסוּד הַדְּבָר הֲרֵי פְּרִשׁוּהָ, דוֹר הַלֵּךְ וְדוֹר בָּא וְהָאֶרֶץ לְעוֹלָם עַמְדַת, שְׁהִיא קְבוּעָה בִּינֵיהֶם (כְּמוֹ זֶה הַנֶּפֶשׁ הִיא בְּקַבְיַעוֹת שֶׁל הַגּוּף, וְהַרוּחַ עוֹלָה וְיוֹרֶדֶת בְּגוּף וּמִתְפַּשְׁטָת בְּכָל וְרִידֵי הַלֵּב, כְּבַר אֲמַרְנוּ שֶׁהַגְּלַגּוּלִים הֵם כְּמוֹ הַגְּלִים שְׁעוֹלִים וְיוֹרְדִים בְּגַלְגּוּל אֶחָד), כְּמוֹ זֶה הַנֶּפֶשׁ הִיא בְּקַבְיַעוֹת בְּגוּף, וְהַרוּחַ יוֹרֶדֶת וְעוֹלָה בְּגוּף, וּמִתְפַּשְׁטָת בְּכָל וְרִידֵי הַלֵּב שְׁמִתְנַעֲנַעִים, זֶהוּ שְׁכַתוּב אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הַרוּחַ לְלַכְתָּ יִלְכוּ, אֲבָל הַנֶּפֶשׁ קְבוּעָה בְּלָב כְּאִשָּׁה שֶׁהִיא קְבוּעָה בְּבֵית, זֶהוּ שְׁכַתוּב מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת, וּבַעֲלָה וַיֵּצֵא יֵצוּא וְשׁוֹב, כֵּן דוֹר הַלֵּךְ וְדוֹר בָּא, זֶה הַעַמּוּד הָאֲמַצְעִי, הוּא הוֹלֵךְ וּבָא בְּגְלַגּוּל, אֲבָל הַשְּׁכִינָה לְעוֹלָם עַמְדַת, הִיא לֹא הוֹלְכַת בְּגַלְגּוּל וְלֹא מְרַכְבַּת בְּמַקּוֹם אַחֵר, וּמִשׁוּם זֶה נֹאמַר בֵּיהּ אֲשַׁתֵּךְ כְּגַפְּן פְּרִיָּה, מַה גַּפְּן לֹא מְקַבְּלַת עֲלֶיהָ הַרְפָּכָה מִמִּין אַחֵר מְכַל עֵץ שְׁבַעוֹלָם, כֵּן הַשְּׁכִינָה לֹא מְקַבְּלַת עֲלֶיהָ

הרפכה אחרת בעולם אלא
מבעלה.

קמו כל החברים והשתטחו לפניו
ואמרו: אלו לא באנו לעולם אלא
לשמע את זה - די. פתח ואמר:
וזרח השמש וכא השמש, וזרח
השמש זה העמוד האמצעי,
שהוא משה בדמותו. וזרח, זהו
שכתוב יהו"ה מסיני בא וזרח
משעיר למו. וכא השמש,
כשהתפנס משה, ועם כל זה,
שהתפנס אל מקומו, שואף זורח
הוא שם, וזה יהושע שהיה כמו
הלכנה, שהיא השכינה.

ועוד, וזרח השמש זה משה,
כשיבא בגלגול בצדיק גמור,
וכשהוא לא בצדיק גמור - וכא
השמש, מתפנס ממנו והולך וכא
בגלגול, עד שמוצא את מקומו,
ימשום זה אל מקומו שואף זורח
הוא שם.

ועוד, וזרח השמש זה הקדוש
ברוך הוא, באיזה מקום? באדם
שהשכינה עמו, כמו שנאמר בכל
מקום אשר אזכיר את שמי וגומר,
ותרגם אונקלוס, במקום שתשרה
שכינתו שם, ואם אין שם שכינה
- וכא השמש, מתפנס ממנו
הקדוש ברוך הוא ונשאר
בחשכה, ושולטים עליו כמה
מחבלים וכמה יסורים רעים
שאינם יסורים של אהבה. זהו
שכתוב על פי אין אלהי בקרבי
מצאוני הרעות האלה, שהרעות
הללו ממנות על כל העתים
והרגעים, שעליהם נאמר
ותפקדנו לבקרים לרגעים
תבחננו, וזהו שאמר דוד בידך
עתותי וגומר, ומי גורם שלא
שורה עליו שכינה ולא מאיר
עליו השמש? בגלל ההבל של
שקר ודברי שקר שיוצאים מפיו,

שכינתא לא קבילת עליה הרפכה אחרא
בעלמא אלא מבעלה.

קמו פלהו חבריא ואשתטחו קמיה, ואמרו
אלו לא אתינא לעלמא אלא למשמע
דא די, פתח ואמר וזרח השמש וכא
השמש (קהלת א ה), וזרח השמש דא עמודא
דאמצעיתא, דאיהו משה בדיוקניה, וזרח
הדא הוא דכתיב (דברים לג ב) יהו"ה מסיני בא
וזרח משעיר למו, וכא השמש פד אתפניש
משה, ועם כל דא דאתפניש אל מקומו שואף
זורח הוא שם, ודא יהושע דיהוה פגוונא
דסיהרא דאיהי שכינתא.

ועוד וזרח השמש דא משה, פד ייתי בגלגולא
בצדיק גמור, וכד לא איהו בצדיק גמור
וכא השמש, אתפניש מניה, ואזל ואתי
בגלגולא עד דאשפח אתריה, ובגין דא אל
מקומו שואף זורח הוא שם.

ועוד וזרח השמש דא קודשא בריך הוא, באן
אתר, בבר נש דשכינתא עמיה, כמה
דאת אמר (שמות כא) בכל המקום אשר אזכיר
את שמי וגומר, ותרגם אונקלוס באתר דתשרי
שכינתיה תמן, ואי לית שכינתא תמן וכא
השמש, אתפניש מניה קודשא בריך הוא,
ואשתאר בחשוכא ושלטין עליה כמה מחבלין
וכמה יסורין בישינ, דלאו אינון יסורין של
אהבה, הדא הוא דכתיב (דברים לא יז) על פי אין
אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה, דאלין
רעות ממנן על כל עתין ורגעין, דעלייהו
אתמר (איוב ז יח) ותפקדנו לבקרים לרגעים
תבחננו, וזהו שאמר דוד (תהלים לא טז) בידך
עתותי וגומר, ומאן גרים דלא שריא שכינתא
עליה, ולא נהיר שמשא עליה, בגין הבל
דשקרא ומלין דשקרא דנפקין מפומוי, ובגין דא

דא (קהלת ח יד) יש הבל אשר

ומשום זה - יש הבל אשר נעשה על הארץ. יש הבל ויש הבל. יש הבל מבעלי השקר שנאמר בהם הבל המה מעשה תעתועים, שהם תועים במעשה של שקר. ויש הבל שנאמר בו כי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם, וזה ההבל של התורה, שהוא חמשה חמשי תורה, מן ב' של בראשית עד ל' של לעיני כל ישראל, וזהו הבל, והרי שש הם עם זה ספר? אלא זה ר' שהוא הקול, שעולה בהבל שהוא ה'. אשרי הוא מי שמחבר אותם כאחד ומוציא אותם מפיו באהבה ויראה של י"ה, ומשום זה יש הבל וכו', אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים.

אמרו לו החברים: רבי רבי אם כן שהם צדיקים, למה מגיע אליהם כמעשה הרשעים? אמר להם: הגלגול גרם להם שביא להם כמעשה הרשעים, כאלו היו רשעים, כן יבאו להם יסורים ודחק, ואלו הם שנשמותיהם מהצד של אדם והבל, שזה חטא במחשבה ומעשה, ומשום זה אמר עליהם הכתוב בשגם, זה הבל, גם - לרבות אדם.

אמרו לו: ידענו שמחשבה היא אדם קדמון, מ"ה שלמעלה, מ"ה שמו, מעשה כ"ח שלו, עשרים ושמונה אותיות של מעשה של בראשית ברא וכו', והכל חכמה, כח מה, אם כן במה היו יכולים לחטא כן? אמר להם: בודאי כל מי שחטא בגופו ששם המעשה, ובנשמתו ששם המחשבה, כאלו חטא באותו שהוא נברא בדמותו. זהו שכתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו וכו'.

ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה הצדיקים, שיש להם

נעשה על הארץ, אית הבל ואית הבל, אית הבל ממארי דשקרא דאתמר בהון (ירמיה י טו) הבל המה מעשה תעתועים, דאינון תועים בעובדא דשקרא.

ויש הבל דאתמר ביה, (דברים ח ג) כי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם, ודא הבל דאורייתא, דאיהו חמשה חמשי תורה, מן ב' דבראשית עד ל' לעיני כל ישראל, ודא הוא הבל, והא שית אינון עם זה ספר, אלא דא ר' דאיהו קול דסליק בהבל דאיהו ה', זכאה איהו מאן דמחבר לון פחדא, ואפיק לון מפומוי ברחימו ודחילו די"ה, ובגין דא (קהלת ח יד) יש הבל וכו', אשר יש צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים.

אמרו ליה חבריא רבי רבי אי הכי דאינון צדיקיא אמאי מגיע אליהם כמעשה הרשעים, אמר לון גלגולא גרים לון דייתי לון פעובדא דרשיעיא, כאלו הוו רשיעיא הכי ייתי לון יסורין ודחקין, והאי אינון דנשמתינ דלהון מסטרא דאדם והבל, דדא חאב במחשבה ועובדא, ובגין דא אמר עלייהו קרא (קהלת א טו) בשגם זה הבל, גם לרבות אדם. אמרו ליה ידענא דמחשבה איהי אדם קדמאה, מ"ה דלעילא, מ"ה שמו, עובדא כ"ח דיליה, כ"ח אתוון דעובדא דבראשית ברא וכו', וכלא חכמה כח מה, אם כן במאי הוו יכולי למחטי הכא, אמר לון בודאי כל מאן דחב בגופיה דתמן עובדא, ובנשמתיה דתמן מחשבה, כאלו חאב ביהוה דאתברי איהו בדיוקניה, הדא הוא דכתיב (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו וכו'.

ויש רשעים שמגיע אליהם כמעשה

עֲשֹׂר וְשָׁלוֹם וְאֲרִיכוֹת יָמִים
בְּעוֹלָם הַזֶּה. אָמְרוּ לוֹ: מֵאַחַר
שֶׁהֵם רָשָׁעִים, לָמָּה יֵשׁ לָהֶם אֵת
כָּל הַכְּבוֹד הַזֶּה? אָמַר לָהֶם:
הַטּוֹבָה הַזֹּאת שֶׁלָּהֶם הִיא הַכֵּל
וְרַעוּת רֹחַ, שֶׁהִגְלִיגוּל שֶׁלָּהֶם גָּרַם
לָהֶם שִׁיחִיו רָשָׁעִים גְּמוּרִים, וְעָשׂוּ

(זכיות כּמה מהם, וּהתקצרו בקצור שנים ולא
השתלם להם) כּמה מיני טובות,
הביא אותם הקדוש ברוך הוא
בגלגול להשלים להם שכרם
בְּעוֹלָם הַזֶּה, זֶהוּ שִׁפְתוֹב וּמִשְׁלֵם
לְשִׁנְאָיו אֶל פְּנֵיו כּו', וְעֲלִיהֶם
נֹאמַר וּבִכָּן רֵאִיתִי רָשָׁעִים קְבוּרִים
וּבָאוּ כּו'. בִּינְיָתִים הִגָּה רַבִּי פִּנְחָס
שִׁירָד מִהַיְשִׁיבָה הָעֲלִיּוֹנָה,
וְנִרְאָה תַּחַת צֵלוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן,
וְאָמַר לוֹ: מַה זֶה הַכֵּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה
עַל הָאָרֶץ, וְכִי עַל הָאָרֶץ נַעֲשֶׂה
הַכֵּל? אֵלָּא כִּמוֹ שֶׁנֹּאמַר וְאֵד
יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, שִׁישׁ הַכֵּל אֲשֶׁר
נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ, הַהַכֵּל שֶׁל
תְּפִלוֹת וְהַהַכֵּל שֶׁל הַתּוֹרָה נַעֲשֶׂה
עַל הָאָרֶץ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
שֶׁהִיא שְׁכִינָתוֹ, שֶׁנֹּאמַר בַּה
וְהָאָרֶץ הַדָּם רִגְלִי, וּמַהוּ הַהַכֵּל
שֶׁנַּעֲשֶׂה עֲלֵיהָ? אֵלָּא הַפֶּה הַכֵּל
וְתַמְצָא הַלֵּב, וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא הַכֵּל,
וְזוֹ הַנְּפֶשׁ, וּבַה עוֹלָה הַדְּבוּר,
הַרוּחַ יוֹצֵאת מֵאֶזְנוֹ שְׁמַאל שֶׁל
הַלֵּב, וּמִמֶּנּוּ יוֹצֵא הַקּוֹל, וְהַקּוֹל
הוּא הָאֵילָן, שֶׁנִּחְלַק לְכַמָּה קוֹלוֹת
שֶׁהֵם עֲנָפֵי הָאֵילָן, וְהַפְּרִי שֶׁלוֹ
הוּא הַדְּבוּר, וְשִׁנְיָהֶם עֵץ פְּרִי, וְהֵם
גוֹף וּבְרִית, הָעֵץ זֶה ו', וְהַפְּרִי זֶה
י', אוֹת הַבְּרִית.

ה' הַתַּחְתּוֹנָה שְׂרֵשׁ הָאֵילָן, שִׁישׁ
בוֹ שְׁלֹשָׁה נוּיִים פְּנִגְדֵי שְׁלֹשָׁה
הָעֲנָפִים שֶׁל ש, ה' הָעֲלִיּוֹנָה
שְׁלֹשָׁה עֲנָפִים, וְהֵם שְׁלֹשֶׁת
הַנוּיִים מִן וִיסַע וַיְבֵא וַיֵּט, זֶהוּ
עֵץ הַחַיִּים שֶׁעָקַר עֲנָפָיו, שֶׁקָּצַץ
בְּנִטְיַעוֹת וְהַסְתַּלַּק הַפְּרִי, וְנֹאמַר

הַצְּדִיקִים, דְּאִית לוֹן עוֹתָרָא וּשְׁלָם וְאֲרִיכוֹ
דְּיוֹמִין בְּהַאי עֲלָמָא, אָמְרוּ לִיה בְּתַר דְּאִינוּן
רָשָׁעִים אֲמַאי אִית לוֹן כָּל הַאי יָקָר, אָמַר לוֹן
הַאי טוֹבָה דְּלֵהוֹן אִיהוּ הַכֵּל וְרַעוּת רֹחַ,
דְּגִלְגוּלָא דְּלֵהוֹן גָּרִים לוֹן דְּהוּוּ רָשָׁעִים
גְּמוּרִים, וְעָבְדוּ (זְכוּן כּמה מְנִיחֵהוּ, וְאִתְקַצְרוּ בְּקַצְרוֹת שְׁנִין
וְלֹא אִשְׁתַּלִּים לוֹן), כּמה מִינֵי טְבִין, אִיִּיתִי לְהוֹן
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִלְגוּלָא לְאַשְׁלָמָא לוֹן
אֲגִרִיִּיהוּ בְּהַאי עֲלָמָא, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (דְּבָרִים
ד' ו') וּמִשְׁלֵם לְשִׁנְאָיו אֶל פְּנֵיו וכו', וְעֲלִיִּיהוּ
אֲתָמַר (קֵהֶלֶת ח' ו') וּבִכָּן רֵאִיתִי רָשָׁעִים קְבוּרִים
וּבָאוּ וכו'. (דף קיא ע"ב) אֲדַהֲכִי הָא רַבִּי פִּנְחָס
קָא נְחִית מִמְּתִיבְתָא עֲלָאָה, וְאִתְחַזִּי תַּחַת
טוֹלָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר לִיה מַאי הַכֵּל אֲשֶׁר
נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ, וְכִי עַל הָאָרֶץ אֲתַעְבִּיד הַכֵּל,
אֵלָּא כּמה דָּאת אָמַר (בְּרַאשִׁית ב' ו') וְאֵד יַעֲלֶה מִן
הָאָרֶץ, דְּאִית הַכֵּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ, הַכֵּל
דְּצִלוֹתִין וְהַכֵּל דְּאוּרִיִּיתָא אֲתַעְבִּיד עַל אַרְעָא
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהִי שְׁכִינְתִּיהָ, דְּאִתְמַר
בַּה (ישעיה סו א) וְהָאָרֶץ הַדָּם רִגְלִי, וּמַאי נִיהוּ הַכֵּל
דְּאִתְעָבִיד עֲלֵיהָ, אֵלָּא הַפּוֹךְ הַכֵּל וְתַשְׁכַּחִיהָ
הַלֵּב, וּמִנִּיחָה נְפִיק הַכֵּל וְדָא נְפֶשׁ וּבִיה סָלִיק
דְּבוּר, רוּחָא נְפִיק מֵאוּדְנָא שְׁמַאלָא דְלְבָא,
וּמִנִּיחָה נְפִיק קָלָא, וְקָלָא אִיהוּ אֵילָנָא, דְּאִתְפְּלַג
לְכַמָּה קָלִין דְּאִינוּן עֲנָפִין דְּאֵילָנָא, וְאֵיבָא
דִּילִיָּה דְּבוּר, וְתַרְוִיִּיהוּ עֵץ פְּרִי, וְאִינוּן גּוֹף
וּבְרִית, דָּא עֵץ ו', וְדָא פְּרִי י' אוֹת הַבְּרִית.

ה' תַּתָּאָה שְׂרֵשָׁא דְּאֵילָנָא, דְּאִית בִּיה תַּלַּת
וַיִּי"ן לְקַבֵּל תַּלַּת עֲנָפִין דְּש, הַ עֲלָאָה תַּלַּת
עֲנָפִין, וְאִינוּן תַּלַּת וַיִּי"ן מִן וִיסַע וַיְבֵא וַיֵּט,
הַאי אִיהוּ עֵץ הַחַיִּים דְּאֲעָקַר עֲנָפוֹי דְּקָצַץ
בְּנִטְיַעוֹת וְאִסְתַּלַּק אֵיבָא, וְאִתְמַר בְּאֵילָנָא (דְּנִיאל
ד' יא) גִּדְדוּ אֵילָנָא וְקַצְצוּ עֲנָפוֹהִי וכו', בְּרַם עָקַר

בְּאֵילָן גִּדּוּ הָאֵילָן וְקִצְצוּ עֲנָפָיו
וְכוּ'. בְּרַם, עֵקֶר שְׂרָשָׁיו בְּאַרְצָן
הַשָּׂאִירוּ, שְׁהִיא ה' הַתְּחַתּוּנָה,
הַסְּתַלְק הַרְוִי וְנִשְׂאָרָה ה', וּמִשׁוּם
זֶה שְׁלֹשׁ מִשְׁמְרוֹת הַרְוִי הַלְּיָלָה,
וּבְכָל מִשְׁמַר וּמִשְׁמַר יוֹשֵׁב
הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא וְשׂוֹאֵג כְּאַרְי
וְכוּ', ה' שֶׁל הַלְּיָלָה עֲלֶיהָ שׂוֹאֵג
הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא בְּשִׁלְשׁ
מִשְׁמְרוֹת שְׁשֵׁם הַרְוִי, שֵׁם הַרְוִי
הוּא וְדַאֲנִי.

וּמִנּוּן לָנוּ שְׁעֵקֶר אָדָם אֵת הָאֵילָן
וְהַפְּרִי וְהַעֲנָפִים שְׁלוֹ, וְלֹא נִשְׂאָר
שֵׁם אֲלֵא הַשְּׂרֵשׁ שְׁהִיא ה'
הַתְּחַתּוּנָה? זֶהוּ שְׁכַתּוּב וַיֹּאמֶר לוֹ
אֵיכָה, כְּמוֹ שְׂאִיכָה שְׁנֹאמֶר בֵּה
אֵיכָה יִשְׁבֶּה בְּדָד, אֵיךְ ה' יִשְׁבֶּה
בְּדָד? בְּגִלְל זֶה הַתְּגַלְגַּל אָדָם
בְּשִׁלְשֵׁת הָאֲבוֹת, שְׁהֵם עֲנָפֵי
הָאֵילָן וְהַגּוֹף וְהַפְּרִי שֶׁל הָאֵילָן,
וְהַתְּפִקָן מֵהַ שְׁעֵקֶר, יֵרֵד בְּאֲבָרָם
וְנִטְע בּוֹ ה', שְׁהִיא עֲנָפֵי הָאֵילָן,
יֵרֵד בְּיִצְחָק וְעֵשָׂה פְרִי שְׁהוּא י'
מִן יִצְחָק, יֵרֵד בְּיַעֲקֹב וְנִטְע בּוֹ ו'
שְׁהוּא הָאֵילָן, שְׁנֹאמֶר בּוֹ וְאֵלֹהֵי
יַעֲקֹב.

אַחַר כֵּן בָּא מֹשֶׁה שְׁנֹאמֶר בּוֹ
בְּשִׁגְם הוּא כְּשֹׁר, שִׁגְם זֶה הֶבֶל,
וְהוֹרִיד חֲמֹשֶׁה חֲמִשֵׁי תוֹרָה,
שְׁהִיא שְׂרֵשׁ הָאֵילָן, וְהַשְּׁלִים אֵת
הָאֵילָן בְּשֵׁם שֶׁל יְהוֹ"ה, וּמִשׁוּם
זֶה הַשְּׁתַלֵּם בּוֹ שֵׁם יְהוֹ"ה, כְּמוֹ
שְׁנֹאמֶר וְאָמְרוּ לִי מָה שְׁמוֹ מָה
אָמַר אֲלֵיהֶם, כִּי יֹאמְרוּ לֹא נִרְאָה
אֲלֵיךְ יְהוֹ"ה, שְׁלֵאָבוֹת לֹא הַתְּגַלָּה
לָהֶם, מִשׁוּם שְׁהֵשֵׁם לֹא הָיָה
שְׁלָם, בְּאֲבוֹת לֹא הַתְּגַלָּה לָהֶם,
זֶהוּ שְׁכַתּוּב וּשְׁמֵי יְהוֹ"ה לֹא
נִוְדַעְתִּי לָהֶם, בְּמָה דְחַב אָדָם אֶתְתַּקֵּן, וּבְמָה
הַתְּתַקֵּן, וּבְמָה שְׁחֻטָּא הֶבֶל
הַתְּתַקֵּן, וְחֻזַּר הֶבֶל בְּתַקְוִינָהוּ
בְּעֲנָפָיו, בְּשְׂרָשָׁיו, בְּגוֹפּוֹ, בְּפָרְיוֹ,
וְהֶבֶל הַשְּׁתַלֵּם בְּכ"ר שְׁהוּא מֹשֶׁה,
וּמִתְחִיל בְּב' שְׁהִיא בְּרַכָּה לְהוֹצִיא

שְׂרָשׁוּהֵי בְּאַרְעָא שְׁבִקוּ, דְּאִיהוּ ה' תְּתַאָּה,
אֶסְתַּלַּק הַרְוִי וְאֶשְׁתַּאֲר ה', וּבְגִין דָּא שְׁלֹשׁ
מִשְׁמְרוֹת הַרְוִי הַלְּיָלָה, וּבְכָל מִשְׁמַר וּמִשְׁמַר
יוֹשֵׁב הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא וְשׂוֹאֵג כְּאַרְי וְכוּ', ה'
דְּהַלְּיָלָה עֲלֶיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא שׂוֹאֵג בְּשִׁלְשׁ
מִשְׁמְרוֹת דְּתַמָּן הַרְוִי, תַּמָּן הַרְוִי אִיהוּ וְדַאֲנִי.

וּמִנָּא לָן דְּאֶעְקֶר אָדָם אֵילָנָא וְאֵיבָא וְעֲנָפִין
דִּילֵיהָ, וְלֹא אֶשְׁתַּאֲר תַּמָּן אֲלֵא שְׂרָשָׁא

דְּאִיהֵי ה' תְּתַאָּה, הֲדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית ג'
ט) וַיֹּאמֶר לוֹ אֵיכָה, כְּגוֹוֹנָא דְאֵיכָה דְאֶתְמַר
בֵּיה (אֵיכָה א א) אֵיכָה יִשְׁבֶּה בְּדָד, אֵיךְ ה' יִשְׁבֶּה
בְּדָד, בְּגִין דָּא אֶתְגַּלְגַּל אָדָם בְּתַלְתָּ אֲבָהִין,
דְּאִינוּן עֲנָפִין דְּאֵילָנָא וְגוֹפָא וְאֵיבָא דְאֵילָנָא,
וְאֶתְתַּקֵּן מֵהַ דְּאֶעְקֶר, נְחִית בְּאֲבָרָם וְנִטְע בֵּיה
ה' דְּאִיהֵי עֲנָפִין דְּאֵילָנָא, נְחִית בְּיִצְחָק וְעַבְדִּי
אֵיבָא דְּאִיהוּ י' מִן יִצְחָק, נְחִית בְּיַעֲקֹב וְנִטְע
בֵּיה ו' דְּאִיהוּ אֵילָנָא, דְּאֶתְמַר בֵּיה וְאֵלֹהֵי
יַעֲקֹב.

לְבַתֵּר אַתָּא מֹשֶׁה דְּאֶתְמַר בֵּיה (בראשית ו'
א) בְּשִׁגְם הוּא כְּשֹׁר, שִׁגְם זֶה הֶבֶל,
וְנְחִית חֲמֹשֶׁה חֲמִשֵׁי תוֹרָה, דְּאִיהֵי שְׂרָשָׁא
דְּאֵילָנָא, וְאֶשְׁלִים אֵילָנָא בְּשְׁמָא דִּיהוֹ"ה, וּבְגִין
דָּא אֶשְׁתַּלֵּים בֵּיה שֵׁם יְהוֹ"ה, כְּמָה דְּאֶתְ
אָמַר (שמות ג יג) וְאָמְרוּ לִי מָה שְׁמוֹ מָה אָמַר
אֲלֵיהֶם, (שם ד א) כִּי יֹאמְרוּ לֹא נִרְאָה אֲלֵיךְ
יְהוֹ"ה, דְּלֹאֲבָהִין לָא אֶתְגַּלִּי לִוְן, בְּגִין דְּלֹא
הָוָה שְׁלִים שְׁמָא, בְּאֲבָהִין לָא אֶתְגַּלִּיא לִוְן,
הֲדָא הוּא דְכְתִיב (שם ו ג) וּשְׁמֵי יְהוֹ"ה לֹא
נִוְדַעְתִּי לָהֶם, בְּמָה דְחַב אָדָם אֶתְתַּקֵּן, וּבְמָה
דְחַב הֶבֶל אֶתְתַּקֵּן, וְאֶתְחֻזַּר כְּלֵא בְּתַקְוִינָה
בְּעֲנָפָיו בְּשְׂרָשָׁיו בְּגוֹפֵיהָ בְּאֵיבֵיהָ, וְכֵלֵא
אֶשְׁתַּלֵּים בְּכ"ר דְּאִיהוּ מֹשֶׁה, בְּכ"ר מִן
בְּכ"ר מִן בְּרֵאשִׁית, מֵהַ שְׁהִיָּה שְׁתַּ נְרַדָּה לְשֵׁם י' וְנַעֲשֶׂה שִׁי"ת,

את הארץ מקללתה, שנאמר בה ארורה האדמה בעבורך, ואחר ירדה ר' עליה, שהיא ראשית חכמה, וכשקרב להר סיני, ירדה א' מן בראשית, שהיא אנכי, וירד עליה הפתר, שהן האותיות של עשר אמירות, והשתלם האילן בכל התקונים שלו.

אמרו לו: רבי רבי, הרי האילן שלם ביהו"ה, למה ירדה א' מן בראשית? אלא משום שהוא מעין להשקות את האילן, שמשם אלהי"ם מליא"ה מכל תשע הספירות, שהם בבראשית, שש הן שש הספירות, ברא, שלש ספירות העליונות, אלהי"ם היא העשירית מליא"ה מכל התשע, השלמות של כלם, ומשום זה בראשית ברא אלהי"ם, בראשית ברא עם אלהי"ם, את השמים ואת הארץ. באו לנשק אותו ופרח למעלה.

אמר רבי שמעון: חברים, בודאי שהקדוש ברוך הוא הסכים עמנו, שעליונים ותחתונים להיות עמנו בחבור הזה, אשרי הדור שזה התגלה בו, שעתידי כל זה להתחדש על ידי משה בסוף הימים בדור האחרון, לקיים את הפתוב מ"ה ש"היה ה"וא שיהיה, ובו מ'מכון ש'בתו ה'שגית, אשרי העם שפכ"ה לו בגימטריא משה, אשרי העם שיהו"ה אלהיו, שעליו נאמר דור הלך ודור בא, ואין דור פחות מששים רבוא, ועליו נאמר דבר צנה לאלף דור, והתפשטותו היא בכל דור ודור ובכל צדיק וחסד שמתעסק בתורה, עד ששים רבוא, להשלים את כלם מהפגם שלהם, וסוד הדבר - והוא מחלל מפשעינו, שהוא שקול לכלם,

בראשית, מה דהוה שת נחית תמן י' ואתעביד שי"ת, ומתחיל בבי' דאיהי ברכה לאפקא ארעא מלווטיא, דאתמר בה (בראשית ג יז) ארורה האדמה בעבורך, ולבתר נחית ר' עליה דאיהי ראשית חכמה, וכד קריב לטורא דסיני נחית א' מן בראשית דאיהי אנכי, ונחית עליה פתר, דאינון אתוון דעשר אמירן, ואשתלים אילנא בכל תקונין דיליה.

אמרו ליה רבי רבי, הא אילנא שלים ביהו"ה, אמאי נחית א' מן בראשית, אלא בגין דאיהו נביעו לאשקאה אילנא, דמתמן אלהי"ם מליא"ה מכל תשע ספיראן, דאינון בבראשית, שית אינון שית ספיראן, ברא תלת ספיראן עלאין, אלהי"ם איהו עשיראה מליא"ה מפלהו תשע, שלימו דכלהו, ובגין דא בראשית ברא אלהי"ם, בראשית ברא עם אלהי"ם, את השמים ואת הארץ, אתו לנשקא ליה פרח לעילא.

אמר רבי שמעון חבריא בודאי קודשא בריך הוא אסתפם עמנא, עלאין ותתאין למהוי בהאי חבורא, זפאה דרא דהאי אתגלייא ביה, דעתיד פוליי האי לאתחדשא על ידא דמשה בסוף יומיא בדרא בתראה, לקיימא קרא (קהלת א ט) מ"ה ש"היה ה"וא שיהיה, ובניה (דף קיב ע"א) (תהלים לג יד) מ'מכון ש'בתו ה'שגית, (שם קמד טו) אשרי העם שפכ"ה לו בגימטריא משה, אשרי העם שיהו"ה אלהיו, דעליה אתמר (קהלת א ד) דור הולך ודור בא, ולית דור פחות מששים רבוא, ועליה אתמר (תהלים קה ה) דבר צנה לאלף דור, ואתפשטותיה הוא בכל דרא ודרא, בכל צדיק וחסד דמתעסק באורייתא, עד שתין רבוא,

לאשקמא לכלהו מפגימו דלהון, ורזא דמלה (ישעיה נג ה) והוא מחולל

כמו שבארנוהו בעלי המשנה,
אשה אחת ילדה ששים רבוא,
ומיהו? משה ששקול פששים
רבוא, ומשום זה נאמר עליו דור
הלך (ודור בא), לאותו העולם, ודור
בא הוא יבא כמו מקדם.

ועוד, פי שת לי אלהי"ם זרע
אחר, התפשטותו של שת היתה
עד יעקב, שפרח בו י' מן שית
ונשאר שת, ונשאר יעקב עקב,
שיעקב היה דיוקנו של אדם
הראשון, כמו שבארנו, יפיו של
יעקב כעין יפיו של אדם
הראשון, ובשכיל הי' זהו נאמר
אכן מאסו הבונים, שהם אברהם
ויצחק, שנאמר בה לאדם, הוא
ישופך ראש ואתה תשופנו עקב,
שהיו יודעים שהיה עתיד ללקות
מהנחש, ומשום זה נאמר בה אכן
מאסו הבונים.

אמרו לו החברים: והרי אמר רבי
פנחס שאות י' היא ביצחק?
אמר: ודאי י' עליונה היא מן
חכמה, וזו היא י' קטנה, ומשום
זה נאמר בה עקב, זהו שפתיב
ואתה תשופנו עקב, וזו פה ירף
יעקב שנאמר בה ויגע בכף ירכו,
ונאמר בו ויגע בכף ירכו, ונאמר
בו והוא צלע על ירכו, וזה י' מן
אדני, והוא י' מן הוה"י, שבה
ויסתר משה פניו כי ירא מהביט
למקום שחטא בראשונה, לפני
שיבא בגלגול. פיון שבא יעקב
לשם, מיד - ויעקב נסע סכתה
ויבן לו בית, בת י', מיד השתלמה
י' עם עקב ונעשה יעקב, וזהו
שאמר הכתוב ויבא יעקב שלם,
ואחר כך בא משה והפך הוה"י
מדין לרחמים, וחסור יהו"ה, וזהו
הסוד של אכן מאסו הבונים.
באותו זמן פלם אמרו מאת
יהו"ה היתה זאת כו'.

מפשענו, דאיהו שקיל לכלהו, כמה דאוקמוה
מארי מתניתין אשה אחת ילדה ששים רבוא,
ומנו משה דשקיל פששים רבוא, ובגין דא
אתמר עליה דור הולך (ודור בא) לההוא עלמא,
ודור בא איהו ייתי כמלקדמין.

ועוד (בראשית ד כה) פי שת לי אלהי"ם זרע אחר,
שת אתפשטותיה הוה עד יעקב, דפרח
ביה י' מן שית ואשתאר שת, ואשתאר יעקב
עקב, דיעקב דיוקניה דאדם קדמאה הוה,
כמה דאוקמוה שופריה דיעקב פעין שופריה
דאדם הראשון, ובגין האי י' אתמר (תהלים קיח
כא) אכן מאסו הבונים, דאינון אברהם ויצחק,
דאתמר בה לגבי אדם (בראשית ג טו) הוא ישופך
ראש ואתה תשופנו עקב, דהוה ידעין דהוה
עתידה לאלקאה מחו"א, ובגין דא אתמר בה
אכן מאסו הבונים.

אמרו ליה חבריא, והא אמר רבי פנחס דאת
י' איהי ביצחק, אמר ודאי י' עלאה
איהי מן חכמה, והאי איהי י' זעירא, ובגין
דא אתמר בה עקב, הדא הוא דכתיב ואתה
תשופנו עקב, ודא פה ירף יעקב, דאתמר
בה (בראשית לב כו) ויגע בכף ירכו, ואתמר ביה
והוא צלע על ירכו, ודא י' מן אדני, ואיהו
י' מן הוה"י, דבה (שמות ג ו) ויסתר משה פניו כי
ירא מהביט לאתר דחב בדקדמיתא, קדם
דייתי בגלגולא, פיון דאתא יעקב תמן,
מיד (בראשית לג יז) ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית,
בת י', מיד אשתלים י' בעקב ואתעביד יעקב,
ודא איהו דאמר קרא (שם טו) ויבא יעקב שלם,
ולבתר אתא משה והפך הוה"י מדינא לרחמי
ואתחסור יהו"ה, ודא איהו רזא אכן מאסו
הבונים, בההוא זמנא אמרו פלהו מאת יהו"ה
היתה זאת וכו'.

(אמר המגיד: זה הלשון מצאתי בספר אחר).

בְּרֵאשִׁית, לית ראשית אלא נְשֵׁמָה, אָמַר ליה מִהְכָּא אֲשֶׁתְמוּדַע דְּבִהַאי אֹת דְּכִרִית מִילָה חָאב אָדָם וְכַל דְּרִין דְּאָתוּ אֲבִתְרִיהּ וְדָא אִיהוּ דְאָמַר קָרָא פִקְד עוֹן אָבוֹת עַל בְּנִים בְּגִין דְּמַעֲשֵׂה אָבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם, אָמַר ליה אֲשֶׁתְכֹחַ דֶּשֶׁת אִיהוּ גְלַגּוּלָא דְאָדָם וְהֵבֵל דְאֶתְמַר בִּיה בְּשֵׁם הוּא בְּשֵׁר בְּשֵׁם זֶה הֵבֵל וְרָזָא דְמִלָּה אִזּוּ הוּחַל לְקִרְוָא בְּשֵׁם יְהו"ה, וְאֲדַעֲךָ בְּשֵׁם, אִזּוּ הוּוּא דְאֶתְמַר בִּיה אִזּוּ יִשִׁיר מִשָּׁה, בְּשֵׁם יְהו"ה וְאֲדַעֲךָ בְּשֵׁם, בְּתֵרִין שְׁמֵהֶן מַה שְּׁמוֹ וּמַה שְּׁם בְּנוֹ וְאֶתְמַר בִּיה הוּחַל דְּמִתְמָן הוּשְׁתַּת עֲלֵמָא.

אֲדַהֲכִי הָא רַבִּי שְׁמַעוֹן וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹדָאי וְרַבִּי יְהוּדָה וְשְׂאָר חֲבֵרָיָא, פִּגְעוּ בְּרַבִּי אֲלַעֲזָר וְחֲבֵרָיו דְּהוּוּ עַמְיָה, אָמַר לוֹן בְּמַאי עֲסָקִיתוּ אָמְרוּ לִיה בְּרָזָא דְגִלְגּוּלָא דְאָדָם וְהֵבֵל, אָמַר וְדָאי בְּרָזָא עֲלָאָה דְּהוּינָא מִשְׁתַּדְּלִין, הוּיִתוּן אֶתוּן מִשְׁתַּדְּלִין.

פְּתַח בְּמִלְקַדְמִין וְאָמַר יֵשׁ הֵבֵל אֲשֶׁר נַעֲשֵׂה עַל הָאָרֶץ וְכו', דָּא אָדָם וְהֵבֵל, בְּמַחְשְׁבָהּ וּבְמַעֲשֵׂהָ חָאבוּ, כְּמַה דְאֹקִימָנָא לְעִילָא, וּמַאי נִיהוּ מַחְשְׁבָהּ וּמַעֲשֵׂהָ, אָבָא וְאִמָּא חֲכֵמָה וּבִינָה עֲלִיהוּ אֶתְמַר כְּלָם בְּחֲכֵמָה עֲשִׂית הָרִי עֲשִׂיה בְּגִין דְּתַמָּן כַּח מַת, דָּא חֲכֵמָה דְאֶתְפִּלַּג לְתֵרִין סְטָרִין, מ"ה אִיהוּ אָדָם מַחְשְׁבָהּ חֲשֵׁב מ"ה, מ"ה אָדָם, תִּשְׁכַּח דְאִיהוּ אָדָם מַחְשְׁבָהּ, בִּינָה, תַּמָּן י"ה אָבָא וְאִמָּא וּבִן בְּגוּיָהוּ עֵמוּד דְסִמְיָד לוֹן, הוּוּא דְאֶתְמַר בִּיה בְּשֵׁם הוּא בְּשֵׁר, בְּשֵׁם זֶה הֵבֵל, דְאִיהוּ מִשָּׁה, מִתְמָן הוּוּ, וְהִכִּי אֹקִימוּהוּ קַדְמָיִן בְּשֵׁם זֶה מִשָּׁה, הֵבֵל אֶתְקָרִי עַל שֵׁם ב' מִן בְּרֵאשִׁית, ל' לְעִינֵי כָל יִשְׂרָאֵל, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה דְעֵתִיד לְאִתִּיבָא עַל יְדֵיהּ, וְדָא אִיהוּ הֵבֵל, דְאֶתְמַר בִּיה כִּי עַל כָּל מוּצָא פִי יְהו"ה יִחִיה הָאָדָם.

וְאִית הֵבֵל דְסִטְרָא אַחְרָא דְאֶתְמַר בִּיה הֵבֵל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים וְדָא הוּא הֵבֵל דְנִבְלֹת הִפָּה וּפְתִיגְמִין כְּמִלִּין דְלִית דְּהוּ תוּעֵלַת כְּלָל, וּבְגִין דָּא יֵשׁ הֵבֵל וְכו' שְׁמִינֵע אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הִרְשָׁעִים וְיֵשׁ עֲשִׂיה, מִשׁוּם שְׁשֵׁם כַּח מַה, זֹו הַחֲכֵמָה שְׁהִתְחַלְקָה לְשִׁנֵי צְדִידִים, מ"ה הוּא אָדָם, מַחְשְׁבָהּ - חֲשֵׁב מ"ה, מ"ה - אָדָם, תְּמַצָּא שְׂאָדָם הוּא מַחְשְׁבָהּ, בִּינָה שֵׁם י"ה, הָאָב וְהָאֵם, וְהִבֵּן בְּתוֹכֶם הָעֵמוּד שְׁסוּמָךְ אוֹתֶם, אוֹתוֹ שְׁנֵאָמַר בּוֹ בְּשֵׁם הוּא בְּשֵׁר, בְּשֵׁם זֶה הֵבֵל, שְׁהוּא מִשָּׁה, מִשֵׁם הִיָּה, וְכַךְ פְּרִשׁוּהוּ הִרְאִשׁוּנִים בְּשֵׁם זֶה מִשָּׁה, הֵבֵל נִקְרָא עַל שֵׁם ב' מִן בְּרֵאשִׁית, ל' לְעִינֵי כָל יִשְׂרָאֵל, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה שְׁעֵתִידָה לְהִנְתָּן עַל יְדוֹ, וְזֵהוּ הֵבֵל, שְׁנֵאָמַר בּוֹ כִּי עַל כָּל מוּצָא פִי יְהו"ה יִחִיה הָאָדָם.

וְיֵשׁ הֵבֵל שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֲחֵר שְׁנֵאָמַר בּוֹ הֵבֵל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים, וְזֵהוּ הֵבֵל שֶׁל נְבִלֹת הִפָּה וְדְכָרִים בְּטִלִּים, שְׂאִין בְּהֶם תוּעֵלַת כְּלָל, וּמִשׁוּם זֶה יֵשׁ הֵבֵל כּוֹ' שְׁמִינֵע אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הִרְשָׁעִים וְיֵשׁ הֵבֵל אֲשֶׁר מְגִיע אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצַּדִּיקִים. מִי זֶה הִרְשָׁעִים? זֶה סַמְא"ל וְנַחֲשׁ, שֶׁל מִשָּׁה

היא שלשה ענפים של שרש האילן, וזו ש מן שת, מ"ה מן משה זה אדם, שהוא בדמות האדם שלמעלה, וזהו מה שמו ומה שם בנו, וזה המ"ה, (ה) תורת יהו"ה תמימה, ה' חמשה חמשי תורה, שנתנו לו בארבעים ימים וארבעים לילות שלחם לא אכל ימים לא שטה.

ומשום שעקר ש, שהיא שרש האילן, ממקומה, ונעשה שלשה ענפים שהם שלשה זינים כמו זה: ש, של זרע שהוא יורה כחץ, נעשה ז', ששלש טפות התפשטו ונעשו שרביטים, ומשום שעקר אותם ממקומם, ומה שהיה שרש אחד, עקר אחד, התחלקו לשלשה, כף הוא נזרק בשלשה גלגולים, אחד בנח, ושנים בשם ויפת, ומשום שפשבא נח, לא בקש רחמים על אנשי המבול, התבלש אחר כף ואמר, ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, ושם, לא לחנם היה קובע מדרשות, וכתבת נאמר ויפת אלהי"ם ליפת וישכן באהלי שם, בשלשת אלה היה צריך להשתרש בשרשיו. ראה שלא הצליח, עקר אותו משם ונטע אותו אחר כף יחידי.

אבר אדם ננטע בשלשת האבות, והצטרף והתלבן בהם והשתרש בשרשיו והצליח, מיד בא משה שהוא בנו של אדם, ונתן הקדוש ברוך הוא תורה על ידו להשקות את האילן להתגדל בשרשיו וענפיו. באותו זמן התפתח האילן שעקר, החטא שחטא בעץ פאן תקן הכל, אחר שהתכנס משה מן העולם נאמר בו וזרח השמש ובא השמש, ונאמר בו הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב הולך הרוח, שלש פעמים סובב כנגד שלשה גלגולים שרוחו סובבה שם. מיד כשמצא שם לשרות, מה כתוב? ועל סביבותיו שב הרוח.

אמר לו רבי אלעזר: פאן נודע סוד עליון מרוח הקדש שלמעלה, שהוא בן י"ה, שסובב לימין ושמאל והעמוד האמצעי, ואחר כף לשלשת התחתונים, שהם צדיק ושני עמודי האמת, וכף אדם העליון אף כף בששה צדדים, וזה הסוד של בראשית ברא שית למעלה, ברא שית למטה, שפרחה.

הכל אשר מגיע אליהם כמעשה הצדיקים, מאי הרשעים דא סמאל ונחש ש דמשה איהי תלת ענפין דשרשא דאילנא ודא ש מן שת, מ"ה מן משה דא אדם, דאיהו בדיוקנא דאדם דלעילא, ודא איהו מה שמו ומה שם בנו ויהי מ"ה, (ה) תורת יהו"ה תמימה, ה' חמשה חומשי תורה דאתייהבו ליה בארבעין יומין וארבעין לילון דלחם לא אכל ומים לא שטה.

ובגין דעקר ש דאיהי שרשא דאילנא מאתרה ואתעבדת תלת ענפין דאינון תלת זינין כגוונא דא ש, דזרע דאיהו יורה כחץ, אתעבד ז', דתלת טפין אתפשטו ואתעבדו שרביטין, ובגין דאעקר לון מאתרייהו ומה דהיה שרשא חדא עקרא חדא, אתפלגו לתלת, הכי איהו אנדריק בתלת גלגולין, חד בנח, ותרין בשם ויפת, ובגין דכד אתא נח לא בעא רחמי על אילין גוברין דטופנא אתבנייש לבתר ואמר ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת, ושם לאו למננא הוה קבע מדרשות, ויפת אתמר ביה ויפת אלהי"ם ליפת וישכון באהלי שם, באילן תלת הוה בעי לאשתרשא בשרשוי חמא דלא אצלח, אעקר ליה מתמן ונטע ליה לבתר יחידא.

אבל אדם אתנטע בתלת אבהו ואצטרף ואתלבן בהו ואשתרש בשרשוי ואצלח, מיד אתא משה דאיהו בריה דאדם ויהיב קודשא בריך הוא אורייתא על ידו לאשקאה אילנא לאתגדלא בשרשוי וענפוי כהוא זמנא אתתקן אילנא דעקר, חוכא דחאב באילנא הכא תקין כלא, לבתר דאתבנייש משה מעלמא אתמר ביה וזרח השמש ובא השמש ואתמר ביה הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב הולך הרוח תלת זינים סובב לקבל תלת גלגולין דרוחיה אסחיר תמן, מיד דאשכח תמן לשריא, מה כתיב ועל סביבותיו שב הרוח.

אמר ליה רבי אלעזר אשתמודע הכא רזא עלאה, מרוחא דקודשא דלעילא דאיהו בן י"ה, דאסחר לימינא ושמאלא ועמודא דאמצעייתא ולבתר לתלת תתאין דאינון צדיק ותרי סמכי קשוט, והכי אדם עלאה אוף הכי בשית סטרין, ודא רזא דבראשית, ברא שית לעילא, ברא שית לתתא, י' דפרח.

באותו זמן התפתח האילן שעקר, החטא שחטא בעץ פאן תקן הכל, אחר שהתכנס משה מן העולם נאמר בו וזרח השמש ובא השמש, ונאמר בו הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב הולך הרוח, שלש פעמים סובב כנגד שלשה גלגולים שרוחו סובבה שם. מיד כשמצא שם לשרות, מה כתוב? ועל סביבותיו שב הרוח. אמר לו רבי אלעזר: פאן נודע סוד עליון מרוח הקדש שלמעלה, שהוא בן י"ה, שסובב לימין ושמאל והעמוד האמצעי, ואחר כף לשלשת התחתונים, שהם צדיק ושני עמודי האמת, וכף אדם העליון אף כף בששה צדדים, וזה הסוד של בראשית ברא שית למעלה, ברא שית למטה, שפרחה.

מן שת איהו י' דיעקב, דפרח י' מיניה ואשתאר עקב, ודא איהו רזא דהוא ישופד ראש ואתה תשופנו עקב, ובגין דא כד פרח י' מן שת מה כתיב ביה כי שת לי אלהי"ם זרע אחר, אחר גרים דאתאבד י' דאיהי זרע מן שת, ורזא דשת כל שתה תחת רגליו, כל ודאי דאיהו זרע אות ברית קדש, ביהוא זמנא אתא משה בתרין לוחין דאינון ב' מן בראשית וכסי על שת ואתעביד בשת, ובאן אתר פסי ב' על שת בזמנא דאמר ויסתר משה פניו ואת י' איהו תמונת יהו"ה, בשכר ויסתר משה פניו כי ירא מהביט, ותמונת יהו"ה יביט, ואשתלים שת.

והיינו בראשית ברא אשתלים בשית, שת סיומא דאלפא ביתא, אב רישא דאלפא ביתא, ודא הוא רזא דא"ת ב"ש, הכא אתתקן אב עם בן תרוייהו דא על גב דא, בכל אתר דאזלו לא אתפרשו דא מן דא, בראשית תמן א"ת ב"ש, א"ב ש"ת, אשתאר ר' י' מן בראשית, עליה אתמר וירא ראשית לו, דאיהו ראשית חכמה יראת יהו"ה, בגוונא דא בן בגו אבא, וירא ראשית לו, מתמן ירית לו נשמתא ואתקרי ראשית לו בשמיה, ואתקרי אדם בשמיה בתלת אבהן דאינון ש, אתא אדם במשה, ובמשה כליל כללא, ובגין דא ש מן משה שקיל ש' לתלת אבהן, מ"ה דיליה בגוונא דאדם קדמאה, מרכבתא שלימתא הות במשה בלחודו, כמה דהוה בתלת אבהן, ואדם עלאה הוה במשה, תלת ענפין דש אריה שור נשר, מ"ה ודמות פניהם פני אדם, ואתמר ביה משה משה תרין זמנין לקיימא ביה מה שהיה הוא שיהיה ואשר להיות כבר היה דא אדם הראשון, אשתטחו בלהו קמיה ואמרו זכאה חולקנא דאערענא כד למנדע רזין עלאין טמירין דעתיק יומין.

והיינו בראשית ברא, השתלים בשית, שת הוא סיום של אלפא ביתא, אב הראש של אלפא ביתא, וזהו הסוד של א"ת ב"ש, כאן התתקן האב עם הבן, שניהם זה על גב זה, בכל מקום שהלכו לא נפרדו זה מזה. בראשית, שם א"ת ב"ש, א"ב ש"ת, נשארו ר' י' מן בראשית, עליו נאמר וירא ראשית לו, שהוא ראשית חכמה יראת יהו"ה, כמו זה בן בתוך האב, וירא ראשית לו, משם הוריש לו נשמה ונקרא ראשית לו כשמו, ונקרא אדם כשמו בשלשת האבות שהם ש, בא

אדם במשה, ובמשה כולל הכל, ומשום זה ש מן משה שקול ש לשלשת האבות, מ"ה שלו כמו של אדם הראשון, מרכבה שלמה היתה במשה לבדו, כמו שהיתה בשלשת האבות, ואדם העליון היה במשה. שלשת הענפים של ש - אריה שור נשר, מ"ה ודמות פניהם פני אדם, ונאמר בו משה משה פעמים, לקים בו מה שהיה הוא שיהיה ואשר להיות כבר היה, זה אדם הראשון. השתטחו כלם לפניו ואמרו: אשרי חלקנו שפגשנו כד לדעת סודות עליונים טמירים של עתיק הימים.

אמר רבי אלעזר: נודע מפאן, שמשה מאותיותיו משמע שהוא הבל והוא שת והוא משה, והתפשטותו של משה בכל דור ודור ובכל צדיק וצדיק, והוא הולך בשלש שלש, ובכל שלש שהוא רוכב נאמר בהם לא ימושו מפיד ומפי זרע ומפי זרע. מפאן נודע שהוא לא נמצא אלא במקום שיש בו תורה, ומשום זה זכרו תורת משה עבדי.

מן שת איהו י' דיעקב, דפרח י' מיניה ואשתאר עקב, ודא איהו רזא דהוא ישופד ראש ואתה תשופנו עקב, ובגין דא כד פרח י' מן שת מה כתיב ביה כי שת לי אלהי"ם זרע אחר, אחר גרים דאתאבד י' דאיהי זרע מן שת, ורזא דשת כל שתה תחת רגליו, כל ודאי דאיהו זרע אות ברית קדש, ביהוא זמנא אתא משה בתרין לוחין דאינון ב' מן בראשית וכסי על שת ואתעביד בשת, ובאן אתר פסי ב' על שת בזמנא דאמר ויסתר משה פניו ואת י' איהו תמונת יהו"ה, בשכר ויסתר משה פניו כי ירא מהביט, ותמונת יהו"ה יביט, ואשתלים שת.

והיינו בראשית ברא אשתלים בשית, שת סיומא דאלפא ביתא, אב רישא דאלפא ביתא, ודא הוא רזא דא"ת ב"ש, הכא אתתקן אב עם בן תרוייהו דא על גב דא, בכל אתר דאזלו לא אתפרשו דא מן דא, בראשית תמן א"ת ב"ש, א"ב ש"ת, אשתאר ר' י' מן בראשית, עליה אתמר וירא ראשית לו, דאיהו ראשית חכמה יראת יהו"ה, בגוונא דא בן בגו אבא, וירא ראשית לו, מתמן ירית לו נשמתא ואתקרי ראשית לו בשמיה, ואתקרי אדם בשמיה בתלת אבהן דאינון ש, אתא אדם במשה, ובמשה כליל כללא, ובגין דא ש מן משה שקיל ש' לתלת אבהן, מ"ה דיליה בגוונא דאדם קדמאה, מרכבתא שלימתא הות במשה בלחודו, כמה דהוה בתלת אבהן, ואדם עלאה הוה במשה, תלת ענפין דש אריה שור נשר, מ"ה ודמות פניהם פני אדם, ואתמר ביה משה משה תרין זמנין לקיימא ביה מה שהיה הוא שיהיה ואשר להיות כבר היה דא אדם הראשון, אשתטחו בלהו קמיה ואמרו זכאה חולקנא דאערענא כד למנדע רזין עלאין טמירין דעתיק יומין.

אמר רבי אלעזר אשתמודע מהכא דמשה מאותווי משמע דאיהו הבל ואיהו שת ואיהו משה, ואתפשטותיה דמשה בכל דרא ודרא ובכל צדיק וצדיק, ואיהו אזיל בתלת תלת, ובכל תלת דאיהו רכיב אתמר בהון לא ימושו מפיד ומפי זרע ומפי זרע ורעך, מהכא אשתמודע דאיהו לא אשתכח אלא באתר דאית ביה אורייתא, ובגין דא זכרו תורת משה עבדי.

אדם במשה, ובמשה כולל הכל, ומשום זה ש מן משה שקול ש לשלשת האבות, מ"ה שלו כמו של אדם הראשון, מרכבה שלמה היתה במשה לבדו, כמו שהיתה בשלשת האבות, ואדם העליון היה במשה. שלשת הענפים של ש - אריה שור נשר, מ"ה ודמות פניהם פני אדם, ונאמר בו משה משה פעמים, לקים בו מה שהיה הוא שיהיה ואשר להיות כבר היה, זה אדם הראשון. השתטחו כלם לפניו ואמרו: אשרי חלקנו שפגשנו כד לדעת סודות עליונים טמירים של עתיק הימים.

אמר רבי אלעזר: נודע מפאן, שמשה מאותיותיו משמע שהוא הבל והוא שת והוא משה, והתפשטותו של משה בכל דור ודור ובכל צדיק וצדיק, והוא הולך בשלש שלש, ובכל שלש שהוא רוכב נאמר בהם לא ימושו מפיד ומפי זרע ומפי זרע. מפאן נודע שהוא לא נמצא אלא במקום שיש בו תורה, ומשום זה זכרו תורת משה עבדי.

אמר ליה רבי יהודה: התפשטותו בכני אדם יש לה שעור? אמר לו: כן, עד ששים רבוא, וסוד הדבר - דור הלך ודור בא, ופרשה הקדמונים, אין דור פחות משישים רבוא, ומשום זה נאמר בו אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד, ומיהו? זה משה שהוא שקול כשישים רבוא מישראל. אמר לו רבי שמעון: ברוך בני לעתיק הימים.

ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליהוה, מזה מקום הביא אותה? מק"ץ ימים, מהשירים שלו, כמו אדם שבסוף ימיו חוזר בתשובה כשאין לו כח לעשות טוב ורע, ובעלומיו, כשהוא בכחו, לא שב, כמו שבאר והוה מפני שיכה תקום, ומשום זה ואל קין ואל מנחתו לא שעה, אבל הכל מבכורות צאנו הביא לו קרבן, מהיפה שלו, ומשום זה וישע יהוה אל הכל. ועוד, אל קין ואל מנחתו לא שעה, משום שקרבנו היה מאותו מקום שנקרא ערוה, ומה היה? פשטים, שנאמר בו ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה.

אמר לו רבי אלעזר: שהתכסה בו בשר ערוה - טוב הוא. אמר לו: בני, לא כל העריות שוים, זה לא הקריב קרבן זה אלא לקרב את ערותו לה, שנאמר בו איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה אני יהוה, ומה ערותו? הזנה, הערלה הרעה, הנקבה של ערלה, אותה שנאמר בה אדם הראשון היה מושף בערלתו, ומה היא האם של הערובוכיה הרעה? הפרי של העץ של טוב ורע, שנאמר בה ותקח באים ערב רב שהם מערבים עם

אמר ליה רבי יהודה אתפשטותא דיליה בכני נשא אית ליה שעורא, אמר ליה אין, עד שתין רבוא, ורוא דמלה דור הולך ודור בא, ואוקמוה קדמאין דלית דור פחות משישים רבוא, ובגין דא אתמר ביה אשה אחת ילדה במצרים ששים רבוא בכרס אחד, ומנו דא משה דאיהו שקול כשישים רבוא מישראל, אמר ליה רבי שמעון ברוך ברי לעתיק יומין.

ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליהוה (בראשית ד ג), מאן אתר אייתי ליה, מקץ ימים, משוירין דיליה, כגון בר נש דאיהו בסוף יומיו חזר בתשובתא, בד לא אית ליה חילא למעבד טב וביש, ובעולמוי בתוקפיה לא תב, כמה דאוקמוהו (ויקרא יט לב) מפני שיכה תקום, ובגין דא ואל קין ואל מנחתו לא שעה, אבל הכל מבכורות צאנו אייתי ליה קרבנא משפירו דיליה, ובגין דא וישע יהוה אל הכל. ועוד אל קין ואל מנחתו לא שעה, בגין דקרנא דיליה הוה מההוא אתר דאקרי ערוה.

ומאי הוה פשטים, דאתמר ביה (שמות כח מ) ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה. אמר ליה רבי אלעזר, דאתכפי ביה בשר ערוה טב איהו, אמר ליה ברי לאו

כל (דף קיב ע"ב) עריות שוין, האי לא קריב קרבנא דא אלא לקרבא ערוה דיליה לה, דאתמר ביה (ויקרא יח ו) איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה אני יהוה, ומאי ערוה דיליה זוהמא בישא ערלה, ניקבא דערלה, ההיא דאתמר בה אדם הראשון מושף בערלתו הוה, ומאי ניהי אימא דערבוכיאי בישא, איבא דאלנא דטוב ורע, דאתמר בה (בראשית ג ו) ותקח מפריו ותתן גם לאישה עמה, ומאי ניהי לילית, מתמן קא אתיין ערב רב דאנון מעורבין בישראל, דאתמר בהון (ישעיה א ד) הוי גוי הוטא, דאינון זרע מפריו ותתן גם לאישה עמה, ומי היא? לילית, שמשם

מַרְעִים בְּנִים מְשַׁחֲתִים וְכוּ', וְאָמְרוּ אֵלֶּה
אֱלֹהֵי"ךָ יִשְׂרָאֵל לְעַגְלָא, וּבְגִין דָּא (בראשית ד ה)
וְאֵל קִינן וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה.

וְהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתָמַר בִּיה (תהלים קמה)
ט) וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו, וְאֲתָמַר
בִּיה (יחזקאל יח לב) כִּי לֹא אֲחַפּוּץ בְּמוֹת הַמֵּת,
וְקָבִיל לֹוֹן, כָּל שְׁפָן לְקַרְבְּנָא דְקִינן, אֶלֶּא דְהוּה
רְעוּתִיהָ לְבִישׁ כְּמָה דְאֲתָמַר, אֲבָל הֶבֶל הוּה
רְעוּתִיהָ בְּקַרְבְּנָא דִילִיָּה, לְקַרְבָּא שְׂכִינְתָּא
לְהוּוּא דְאֲתָמַר בִּיה (דניאל ו ט) וְעַתִּיק יוֹמִין יִתִּיב
לְבוּשִׁיהָ כְּתֻלְגַּ חוּר וּשְׁעָר וּרִישִׁיהָ כְּעֵמֶר נְקִי,
בְּמֵאִי, בְּהוּוּא דְקָרִיב מִכְּכוּרוֹת צֶאֱנוּ
וּמַחְלֻבְהֶן, וּבְגִין דָּא וְיִשְׁעָ יְהוּ"ה אֵל הֶבֶל וְהָא
אֲתָמַר.

וּמִיָּד דִּלֹּא אֲתַקְבַּל קַרְבְּנָא דְקִינן, וְיִסַּח לְקִינן
מָאד, וְיֵאמֶר יְהוּ"ה לְקִינן לְמָה תְּרָה לָךְ
דִּלֹּא מִתְקַבַּל קַרְבְּנֶךָ, אִם תִּטִּיב עוֹבְדֶךָ
בְּגִלְגוּלָא, שְׂאֵת לָךְ בְּעֵלְמָא, וְתִתְקַבַּל
בְּתִיבְתָא, וְאִם לֹאוּ לִפְתַּח חֲטָאת רֹבְכָן, אָמַר
רַבִּי אֱלֵעָזָר הֵכָא לֹא צְרִיךְ לְאֲתַכְסִּיא רְזָא, מֵאִי
שְׂא"ת, וְלֹא אֲתִינָא לְדַרְשָׁא בְּהֵאִי קָרָא, אֶלֶּא
דְּהָא שְׂאֵת מִשְׂא אִיהוּ וּבְהַפּוּךְ אֲתוּוֹן, שְׂא"ת
אִיהוּ אֲש"ת, הֵכָא רַמְזִי דְעֵבֶר עַל (ויקרא יח כ) וְאֵל
אֲשֶׁת עַמִּיתְךָ לֹא תִתֵּן שְׂכַבְתָּךְ וְכוּ', דְּאֲתָא עַל
תְּאוּמָתוֹ שֶׁל הֶבֶל, וְדָא אִיהוּ (בראשית ד ח) וַיִּקָּם
קִינן אֵל הֶבֶל, קָם עַל תְּאוּמָתוֹ, וּלְבַתֵּר קָטִיל
לְבַעֲלָהּ, כְּגוּוֹנָא דְמַצְרִי, וְרְזָא דְמִלָּה (שמות ב
יב) וַיִּפֶן כַּה וְכַה, וְאָמְרוּ קַדְמָאִין מֵאִי וַיִּפֶן כַּה
וְכַה, אֶלֶּא רָאָה מַה עָשָׂה בְּבֵית (דף קיג ע"א) וּמַה
עָשָׂה בְּשָׂדֵהּ, וְלִית שְׂדֵה אֶלֶּא אִשָּׁה, כְּמָה דְאֲתָ
אָמַר (דברים כב כז) כִּי בְשָׂדֵה מִצְאָהּ, הִדָּא הוּא
דְכִתִּיב (בראשית ד ח) וַיְהִי בְּהִיּוֹתָם בְּשָׂדֵהּ, וַיִּפֶן
כַּה וְכַה, אֲסִתְפַּל אִם הוּה בִּיה מִסְטָרָא דְטוֹב,

יִשְׂרָאֵל, שְׂנֵאֲמַר בְּהֵם הוּי גוֹי
חוּטָא, שְׁהֵם זֹרַע מַרְעִים בְּנִים
מְשַׁחֲתִים וְכוּ', וְאָמְרוּ אֵלֶּה
אֱלֹהֵי"ךָ יִשְׂרָאֵל לְעַגְלָא, וּמִשּׁוּם זֶה
וְאֵל קִינן וְאֵת מִנְחָתוֹ לֹא שָׁעָה.
וְהָרִי נִתְבָּאָר בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
עֲלֵיהֶם וְרַחֲמֵיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו,
וְנֵאמַר בּוּ כִּי לֹא אֲחַפּוּץ בְּמוֹת
הַמֵּת, וְקָבִיל אוֹתָם, כָּל שְׁפָן אֵת
קַרְבְּן קִינן? אֶלֶּא שְׁהִיָּה רְצוּנוֹ לְרַע
כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר, אֲבָל הֶבֶל הִיָּה רְצוּנוֹ
בְּקַרְבְּנוֹ לְקָרֵב הַשְׂכִּינָה, לְאוֹתוֹ
שְׂנֵאֲמַר בּוּ וְעַתִּיק הַיָּמִים יוֹשֵׁב
לְבוּשׁוֹ כְּשֶׁלֶג לְבָן וּשְׁעָר רֵאשׁוּ
כְּצֵמֶר נְקִי. כְּמָה? בְּאוֹתוֹ שְׁהַקָּרִיב
מִכְּכוּרוֹת צֶאֱנוּ וּמַחְלֻבְהֶן, וּמִשּׁוּם
זֶה וַיִּשְׁעָ יְהוּ"ה אֵל הֶבֶל, וְהָרִי
נִתְבָּאָר.

וּמִיָּד שְׁלֹא הִתְקַבַּל קַרְבְּנוֹ שֶׁל קִינן,
וַיִּסַּח לְקִינן מָאד, וַיֵּאמֶר יְהוּ"ה
לְקִינן לְמָה תְּרָה לָךְ שְׁלֹא מִתְקַבַּל
קַרְבְּנֶךָ? אִם תִּטִּיב מַעֲשֶׂיךָ
בְּגִלְגוּל - שְׂאֵת לָךְ בְּעוֹלָם
וְתִתְקַבַּל בְּתִשׁוּבָה, וְאִם לֹא -
לִפְתַּח חֲטָאת רֹבְכָן. אָמַר רַבִּי
אֱלֵעָזָר: כָּאֵן לֹא צְרִיךְ לְכַסּוֹת אֵת
הַסּוּד מַה זֶה שְׂא"ת, וְלֹא כְּאֵנוּ
לְדַרְשׁ בְּפִסּוּק הַזֶּה, אֶלֶּא שְׂשֵׂאֵת
זֶה הוּא מִשְׂא, וּבְהַפּוּךְ אוֹתוֹת
שְׂא"ת הוּא אֲש"ת. כָּאֵן רַמְזִי
שְׁעֵבֶר עַל וְאֵל אֲשֶׁת עַמִּיתְךָ לֹא
תִתֵּן שְׂכַבְתָּךְ כו', שְׂבָא עַל
תְּאוּמָתוֹ שֶׁל הֶבֶל, וְזֶהוּ וַיִּקָּם קִינן
אֵל הֶבֶל, קָם עַל תְּאוּמָתוֹ, וְאַחַר
כֵּן הִרְגָ אֵת בְּעֵלָהּ, כְּמוֹ הַמַּצְרִי,
וְסוּד הַדְּבָר - וַיִּפֶן כַּה וְכַה, וְאָמְרוּ
הַרְאִשׁוּנִים מַה זֶה וַיִּפֶן כַּה וְכַה?
אֶלֶּא רָאָה מַה עָשָׂה בְּבֵית וּמַה
עָשָׂה בְּשָׂדֵהּ, וַאֲיִן שְׂדֵה אֶלֶּא
אִשָּׁה, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר כִּי בְשָׂדֵה
מִצְאָהּ, זֶהוּ שְׂכַתוֹב וַיְהִי בְּהִיּוֹתָם
בְּשָׂדֵהּ. וַיִּפֶן כַּה וְכַה, הִסְתַּפַּל אִם

דְּלִזְמַנִּין אֲתַפְרֵשׁ טוֹב מִן

היה בו מצד הטוב, שלפְעָמִים נִפְרָד טוב מרע, ומשם הם הגרים, ומשום זה הסתפל מפל צד עד ששים רבוא ולא ראָה שם גר שיוצא ממנו, ויך את המצרי.

אחר כך מה כתוב? ואם לא תיטיב, אל תקרי ואם אלא ואם, שהוא יתר שאת ויתר עו. לפתח חטאת רבץ, מה זה רבץ? אלא פי תראה חמור שנאף רבץ וכו', שהוא לא יכול לשאת על כתפו חמרת התורה, לא יכול לשאת על המלכות בגלות, וחדלת מעזב לו, כאן הראה לקין שעתידים ישראל להיות בדיח בגלות, עני ורכב על חמור, שיהיו כחמור, שמשאו על כתפו מעל המס בגלות ומכבד המלאכה, וזהו רבץ תחת משאו - בגלות, ובני קין שהיו עשירים וחזקים כמלכים בחזק רב, ומשום זה אמר אם תיטיב שאת, הלא אם תיטיב להיות שאת לעניי ישראל, שהם כבדים במשא כבד (יכבדו ממנו), אני אסבל את בניך בעולם ומאריך עליהם, ואם לא - לפתח חטאת רבץ, לשער הגיהנם נפתחה, לטל נקמה מקך ומבניך. אמר רבי שמעון: ברוך בני לעתיק הימים, שהרי רוח הקדש התעוררה אליך לגלות כאן חדושים שלא נודעו עד עתה. אמר: ודאי זהו קול דמי אחיך צעקים אלי, אותם דמים של ישראל, שעתידים לגזל אותם בני קין, ערב רב, החיבים הרשעים בגלות, וזהו כי מלאה הארץ חמס מפניהם, וזהו ההרג של קין אל הבל, שעני חשוב כמת.

ויהי מקץ ימים וגו', פתח רבי שמעון ואמר: מה זה מקץ ימים? אלא מאותו מקום שעתיד לומר

רע ומתמן אינון גרים, ובגין דא אסתפל מפל סטרא עד שתין רבוא, ולא חזא תמן גיורא דנפיק מניה, ויך את המצרי.

ולבִּתְרַ מה פתיב ואם לא תיטיב, אל תקרי ואם אלא ואם, דאיהו (שם מט ג) יתר שאת ויתר עז, לפתח חטאת רבץ, מאי רבץ, אלא (שמות כג ה) פי תראה חמור שנאף רבץ וכו', דאיהו לא יכיל למסבל על כתפוי חמרא דאורייתא, לא יכיל למסבל עליה עול מלכות בגלותא, וחדלת מעזוב לו, הכא אחזי לקין דעתידין למהוי ישראל בדיחא בגלותא, עני ורכב על חמור, דיהון כחמור משאוי על כתפוי, מעול המס בגלותא ומכובד המלאכה, ודא איהו רבץ תחת משאוי בגלותא, ובנוי דקין דהו עתירין ותקיפין כמלכים בתוקפא סגיא, ובגין דא אמר הלא אם תטיב שאת, הלא אם תטיב למהוי שאת לעניי ישראל דאינון כבדים במשא כבד (יכבדו ממנו), אנא אסביל לבריה בעלמא, ומאריך עליהו, ואם לאו, לפתח חטאת רבץ, לתרעא דגיהנם אתפתחת, לנטלא נוקמא מנך ומברך.

אמר רבי שמעון, בריך ברי לעתיק יומין, דהא רוח קדשא אתער לגבך, לגלאה הכא חדושים דלא אשתמודעו עד השתא, אמר ודאי דא איהו (בראשית ד י) קול דמי אחיך צועקים אלי, אינון דמים דישראל, דעתידין למגזל לון בנוי דקין ערב רב רשיעייא חייביא בגלותא, ודא איהו (שם ו יג) פי מלאה הארץ חמס מפניהם, ודא הוא קטולא דקין להבל דעני חשוב כמת.

ויהי (דף קיג ע"ב) מקץ ימים וגומר, פתח רבי שמעון ואמר מאי מקץ ימים, אלא

מההוא אתר דעתיד למימר ביה (שם ו יג) קץ כל בשר בא לפני, (איוב כח ג) קץ

בו קץ כל בשר בא לפני, קץ שם לחשף, ותרגם יונתן בן עזיאל, קץ כל בשר - המחבל של כל בשר, מלאכי חבלה. ראה שעתידים לצאת ממנו מחבלים פרמים, שהם ישראל, שנאמר בהם כי כרם יהו"ה צבאו"ת בית ישראל, בגלל כף ואל קין ואל מנחתו לא שעה, וראה שעתידים לצאת מהבל פמה צדיקים, בגלל זה וישע יהו"ה אל הבל ואל מנחתו.

והרי בשעה שנולד קין, נאמר בו קניתי איש את יהו"ה, ולא היה כף, משום שלא התבשמה, והנחש הקשה הטיל בה זמה של הדין הקשה, ומשום זה לא התבשמה, וכשקין מצד הנקבה יצא תקיף קשה בדינו, כיון שזה יצא, היא נחלשה ונתבשמה אחריו זה, והוציאה אחר יותר מבשם, ועלה הראשון שהיה תקיף קשה על האחר, שהרי כל הדינים התעוררו עמו.

בא וראה מה כתוב? ויהי בהיותם בשדה, בשדה שנודע למעלה, שנקרא שדה של תפוחים, ונצח הדין הזה את אחיו, משום שהיה קשה ממנו, והכניע אותו והטמין אותו תחתיו, עד שהתעורר הקדוש ברנף הוא והעבירו מלפניו, ושקע אותו בנקב תהום רבה, וכלל את אחיו בשקוע של הים הגדול שמבשם את הדמעות העליונות.

ומהם יורדות הנשמות לעולם, איש כפי דרכו, ואף על גב שהם טמירים, מתפשטים זה עם זה ונעשים גוף אחד, ומהגוף הזה יורדות נשמות של הרשעים עזי הרוח, האם עולה בדעתך משניהם יחד? לא, אלא אחד מהגוף הקדוש הזה שנקרא אדם,

שם לחשף, ותרגם יונתן בן עזיאל קץ כל בשר, חבילו דכל בשרא, מלאכי חבלה, חמא דעתידין למיפק מניה מחבלים פרמים, דאינון ישראל דאתמר בהון (ישעיהו ז) כי כרם יהו"ה צבאו"ת בית ישראל, בגין כף ואל קין ואל מנחתו לא שעה, וחמא דעתידין למיפק מהבל פמה צדיקיא, בגין דא וישע יהו"ה אל הבל ואל מנחתו.

והא בשעתא דאתיליד קין אתמר ביה קניתי איש את יהו"ה, ולא הוה הכי, משום דלא אתבסמת, וחויא תקיפא אטיל בה זוהמא דדינא קשיא, ובגין דא לא הוה אתבסמת, וכד קין מסטרא דנוקבא נפק תקיפא קשיא בדינוי, כיון דנפק דא אתחלשת איהי ואתבסמת, בתר דא ואפיקת אחרא בסימא יתיר, וסליק קדמא דהוה תקיף קשיא על אחרא, דהא כל דינין אתערו עמיה.

תא חזי, מה פתיב (בראשית ד ח) ויהי בהיותם בשדה, בשדה דאשתמודע לעילא, בשדה דאקרי שדה של תפוחים, ונצח האי דינא לאחוי משום דהוה קשיא מניה, ואכפיה ואטמריה תחותוי, עד דאתער בהאי קודשא בריך הוא, ואעבריה מקמיה ושקעיה בנוקבא דתהומא רבא, וכליל לאחוי בשקועא דימא רבא דמבסם דמעין עלאין.

ומנהון נחתין נשמתין לעלמא, אינש פפום ארחיה, ואף על גב דטמירין אינון, מתפשטין דא בדא ואעבדו חד גופא, ומהאי גופא נחתין נשמתהון דרשיעיא תקיפי רוחא, מתרויהון סלקא דעתך פחדא, לא אלא חד לסטרוי וחד לסטרוי, זכאין אינון צדיקיא, דמשלפי נשמתהון מהאי גופא קדישא דאקרי לצדו ואחד לצדו. אשרי הם הצדיקים ששולפים נשמותיהם

אַדָם דְּכָלִּיל כְּלָא, אֲתֵר דְּכִתְרִין וְעֵטְרִין קְדִישִׁין (דף קיד ע"א) מִתְחַבְרִין תַּמָּן בְּצִרְוּרָא דְּאַתְכָּלָא.

(נ"א) וְיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיְבֹא קִזְן מִאֵי מִקֵּץ יָמִים אֱלָא מִהוּוּא
דַּעֲתִיד לְאַחְמַר בִּיה קִזְן כָּל בְּשַׂר בָּא לְפָנֵי, וּבְגִין דָּא
וְאֵל קִזְן וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא שַׁעָה, וְעוּד מִקֵּץ יָמִים וְלֹא אָמַר מְרֹאשׁ
יָמִים, אֱלָא מְשִׁירִין דִּילִיה וְלֹא מְשִׁירוֹ, כְּבַר נִשׁ דְּאֲתִי מִסְכְּנָא
לְתַרְעִיה וּבּוֹמְנָא דְּאִיהוּ תְּאִיב לְמִיכַל, בְּגִין דְּלֹא לְמִיחַב לִיה מְשִׁירוֹ
דְּמֵאכְל, לֹא כְּעִי לְמִיחַב לִיה מְדִי בְּתֵר דְּאָכִיל שְׁפִירוֹ דְּכָלָא, כְּגִיף
הוּוּא דְּאִיהוּ בְּסוּפָא וְיְהִיב לְמִסְכְּנָא דָּא דְּאַתִּינְאֵשׁ מְנִיה, אָמַר לִיה
קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא לְכָלְבָּא תְּרַמוּן לִיה, וּבְגִין דָּא וְאֵל קִזְן וְאֵל מִנְחָתוֹ
לֹא שַׁעָה, אָבְל הֶבֶל לֹא אַקְרִיב אֱלָא מְשִׁירוֹ דְּכָלָא תְּדָא הוּא
דְּכָתִיב וְהֶבֶל הִבִּיא גַם הוּא מִבְּכוֹרוֹת צֹאנוּ.

וּמִחְלָבִיהוֹן לֹא קָרִיב לְגַבִּיה שְׁיורִין, וּבְגִין דָּא וַיִּשַׁע יְהו"ה אֵל הֶבֶל
וְאֵל מִנְחָתוֹ וְאֵל קִזְן וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא שַׁעָה, וַיֹּאמֶר
יְהו"ה לְקִזְן לְמָה חָרָה לָךְ וּלְמָה נָפְלוּ פְּנֵיךָ, הֲלֹא אִם תִּטִּיב שְׂאֵת,
אָמַר לִיה אִם אֲנִתְּ תִטִּיב עוֹבְדָךְ, שְׂאֵת יִסְתַּלַּק קְרַבְנְךָ, וְאִם לֹא
תִטִּיב עוֹבְדָךְ לְפִתַּח חֲטָאת רַבִּץ דִּיתְפַּרַע מִינְךָ, אֲתֵמַר הֵכָא רוּבִץ
וּבְאַתֵר אַחְרָא כְּתִיב כִּי תִרְאֶה חֲמוּר שְׁנֵאָךְ רוּבִץ תַּחַת מִשְׁאוֹ וְכו'
לֹא תִרְאֶה אֵת חֲמוּר אַחִיד דָּא קִזְן דְּאִיהוּ רַבִּיץ מְכוּבַד עוֹנוֹי, וְאִי
לֹא כְּעִי לְאַהֲדָרָא בְּתִיּוּבְתָא, וְחֲדַלְתָּ מַעֲזוּב לּוֹ דְּלֹא עֶבֶד עוֹבְדוֹי
דְּאַחוּד, וְאִי הֲדַר בְּתִיּוּבְתָא עֲזוּב תַּעֲזוּב עִמוּ, מָה עֶבֶד הֶבֶל, קָם
עֲלִיה וְאַפְלִיה לְאַרְטָא וּלְבַתֵּר קָם קִזְן וְקַטְלִיה דְּכֵן כְּתִיב וַיִּקָּם קִזְן
אֵל הֶבֶל אַחִיו וַיְהַרְגֵהוּ, וּבְגִין דָּא אָמַר בֶּן סִירָא טַב לְכִישׁ לֹא
תַעֲבִיד וּבִישָׁא לֹא מְטִי לָךְ.

וַיֹּאמֶר יְהו"ה לְקִזְן אֵי הֶבֶל אַחִידְךָ וְכו' (בראשית ד ט), אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְכִי לֹא הָוּה יַדַּע קוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא אֵן הָוּה הֶבֶל דְּשְׂאִיל לִיה,

בְּתַשׁוּבָה, עֲזוּב תַּעֲזוּב עִמוּ. מָה עֵשָׂה הֶבֶל? קָם עֲלִיו וְהִפִּילוֹ לְאַרְצָא, וְאַחַר כֵּף קָם קִזְן וַיַּהַרְגֵהוּ, שְׁפָן
כְּתוּב וַיִּקָּם קִזְן אֵל הֶבֶל אַחִיו וַיְהַרְגֵהוּ, וּמִשׁוּם זֶה אָמַר בֶּן סִירָא, טוֹב לָרַע אֵל תַּעֲשֶׂה, וְלֹא
יַגִּיעַ אֵלֶיךָ רַע.

שְׁכוֹלָל הַכֹּל, הַמְקוּם שֶׁהִפְתָּרִים
וְהַעֲטוּרוֹת הַקְּדוּשׁוֹת מִתְחַבְרִים
שֵׁם בְּצִרְרוֹר הָאֶשְׁכוּל.

(נ"א) וְיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיְבֹא קִזְן, מָה
זֶה מִקֵּץ יָמִים? אֱלָא מֵאוֹתוֹ
שַׁעֲתִיד לְהֵאמַר בּוֹ קִזְן כָּל בְּשַׂר
בָּא לְפָנֵי, וּמִשׁוּם זֶה וְאֵל קִזְן וְאֵל
מִנְחָתוֹ לֹא שַׁעָה. וְעוּד מִקֵּץ יָמִים,
וְלֹא אָמַר מְרֹאשׁ יָמִים, אֱלָא
מִהִשְׁרִים שְׁלוֹ וְלֹא מִן הַיְפָה,
כְּאָדָם שָׂבֵא עֲנִי לְשַׁעַר שְׁלוֹ וּבְזִמְן
שֶׁהוּא תָּאֵב לְאַכֹּל, כְּדִי שְׂלֵא לְתַת
לוֹ מִהַיְפָה שְׂבַמְאָכְלִים, לֹא רוּצָה
לְתַת לוֹ דְּבַר אַחַר שְׂאָכֵל אֵת
הַיְפָה מִהַכֹּל, כְּנִס אֵת אוֹתוֹ שֶׁהוּא
בְּסוּף וְנִתֵּן לְעֵנִי הַזֶּה שֶׁהִתְיַאֵשׁ
מִמֶּנּוּ. אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
לְכָלֵב תִּזְרְקוּ אוֹתוֹ, וּמִשׁוּם זֶה
וְאֵל קִזְן וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא שַׁעָה,
אָבְל הֶבֶל לֹא הִקְרִיב אֱלָא מִהַיְפָה
שֶׁל הַכֹּל, זֶהוּ שְׂכַתוּב וְהֶבֶל הִבִּיא
גַם הוּא מִבְּכוֹרוֹת צֹאנוּ.

וּמִחְלָבִיהוֹן, לֹא הִקְרִיב אֱלָא
שְׁרִיבִים, וּמִשׁוּם זֶה וַיִּשַׁע יְהו"ה
אֵל הֶבֶל וְאֵל מִנְחָתוֹ וְאֵל קִזְן וְאֵל
מִנְחָתוֹ לֹא שַׁעָה, וַיֹּאמֶר יְהו"ה
לְקִזְן לְמָה חָרָה לָךְ וּלְמָה נָפְלוּ
פְּנֵיךָ, הֲלֹא אִם תִּטִּיב שְׂאֵת.
אָמַר לוֹ, אִם אֲתָה תִטִּיב מַעֲשִׂיךָ
- שְׂאֵת, יִתְעַלֶּה קְרַבְנְךָ, וְאִם לֹא
תִטִּיב מַעֲשִׂיךָ - לְפִתַּח חֲטָאת
רַבִּץ, שְׁיִפְרַע מִמֶּךָ. נֹאמַר כְּאֵן
רַבִּץ, וּבְמִקוּם אַחַר כְּתוּב כִּי
תִרְאֶה חֲמוּר שְׁנֵאָךְ רַבִּץ תַּחַת
מִשְׁאוֹ כּוֹי לֹא תִרְאֶה אֵת חֲמוּר
אַחִידְךָ, זֶה קִזְן שֶׁהוּא רוּבִץ מְכַבֵּד
עוֹנוֹ, וְאִם לֹא רוּצָה לְחַזֵּר
בְּתַשׁוּבָה, וְחֲדַלְתָּ מַעֲזוּב לוֹ, שְׂלֵא
עוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה אַחִידְךָ, וְאִם חוֹזֵר

וַיֹּאמֶר יְהו"ה לְקִזְן אֵי הֶבֶל אַחִידְךָ כּוֹי, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: וְכִי לֹא הִיָּה יוֹדַע הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
אִיפֹה הִיָּה הֶבֶל שְׂשׂוֹאֵל אוֹתוֹ, וְהָרִי אֵינן מְכַסֶּה מִמֶּנּוּ דְּבַר, כְּמוֹ שְׁנֹאמַר אִם יִסְתֵּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים

כו? אָלאַ אוי לכּני אָדס
הטפּשִׁים, אַטומי הַלב, סתּומי
הַעינים, שְׁעֲלֵיהֶם נאָמר עֵינִים
לָהֶם וְלֹא יֵרְאוּ, באור של התורה,
אלו אותם בהמות שלא
מסתכלים ולא יודעים אלא בתבן
של התורה, שהיא קלפה מבחוץ
והמוץ שלה, שנאמר בהם מוץ
ותבן פטורין מן המעשר,
שהחכמים של התורה, בעלי
הסודות, זורקים התבן והמוץ
החיצונים, ואוכלים את החטה
של התורה שהיא מבפנים,
עשרים ושתים האותיות של
התורה שעולות לחשבון חט"ה.

בא וראה, אלו הבהמות חושבים
ששאל אותו הקדוש ברוך הוא
א"י הבל אחיך, כמי שלא ידע
איפה הוא, אלא א"י, הוא
שהסתלק מן אדנ"י, שהוא א'
אהי"ה האם העליונה אנכי, י'
יהו"ה שעולה עמה לרון את קונו.
בגלל זה כשהסתלקה א"י מן
אדנ"י, נשאָר ד"ן, בגלל זה א"י
הבל אחיך, ויאמר לא ידעתי
השמר אחי אנכי?! לא ידעתי
ששכינה, שהיא אנכי, עמו שם,
א"י שהתעלה האם והבן אל
החכמה לטל ממנו נקמה, ולמה
אל החכמה? משום שהאדם
העליון הוא שנברא אדם תחתון
בדמותו.

ויאמר קול דמי אחיך צועקים
אלי, מה זה דמי? דם היה צריך
להיות! אלא מה זה דמי? ד"ן
כחשבון דמ"י, וזהו דן אנכי
ואחרי כן יצאו ברכוש גדול. ועוד,
מה זה קול דמי? קול דם היה
צריך להיות! אלא תרגם
אונקלוס, קול ורעיותיו שעתידים
לצאת מאחיך, אותם ששים רבוא
שעתידים לצאת מהבל, באותו
שנאמר בו בשגם זה הבל, כלם
צועקים מן האדמה. כאן רמז

וְהָא לָא אַתְּפְסִי מַנְיָה מְלָה, כְּמָה דְאַתְּ
אָמַר (ירמיה כג כד) אִם יִסְתַּר אִישׁ בְּמִסְתָּרִים וְכוּ',
אָלֹא ווִי לֹוֹן לְבַנֵי נִשְׂא טַפְשֵׁי אַטְימִין לְבַא
סְתִימֵי עֵינָא, דְעֲלִייהוּ אַתְמַר (תהלים קטו ה) עֵינִים
לָהֶם וְלֹא יֵרְאוּ בְנֵהוּרָא דְאוּרִייתָא, אֲלִין אֵינֹון
בְּעֵירִין דְלֹא מִסְתְּפְלִין וְלֹא יִדְעִין אָלֹא בְתַבְנָא
דְאוּרִייתָא, דְאִיהִי קְלִיפָה מְלָבָר וּמוֹץ דִּילָהּ,
דְאַתְמַר בְּהוֹן מוֹץ וְתַבְנִין פְּטוּרִין מִן הַמַּעְשָׂר,
דְחַפְימִין דְאוּרִייתָא מְאִרֵי דְרִזִין זְרַקִין תַּבְנָא
וּמוֹץ דְלָבָר, וְאַכְלִין חֲטָה דְאוּרִייתָא דְאִיהִי
מְלָגָאו, כ"ב אַתְוֹון דְאוּרִייתָא דְסִלְקִין לְחוּשְׁפִין
חט"ה.

הא חזי אלין בעירן חשבין דשאל ליה
קודשא בריך הוא א"י הבל אחיך כמאן
דלא ידע אן הוא, אלא א"י איהו דאסתלק
מן אדנ"י, דאיהו א' אהי"ה אימא עלאה
אנכי, י' יהו"ה דסליק עמה למדן לקין, בגין
דא פד אסתלק א"י מן אדנ"י אשתאר ד"ן,
ובגין דא א"י הבל אחיך, (בראשית ד ג) ויאמר לא
ידעתי השומר אחי אנכי, לא ידענא דשכינתא
דאיהי אנכי, עמיה תמן, א"י דאסתלק אימא
וברא לגבי חכמה למיטל נוקמא מיניה,
ואמאי לגבי חכמה, בגין דאיהו אדם עלאה
דאתברי אדם תתאה בדיוקניה.

ויאמר קול דמי אחיך צועקים אלי, מאי דמי,
דם מבעי ליה, אלא מאי דמי ד"ן
כחשבון דמ"י, ודא איהו (שם טו יד) דן אנכי
ואחרי כן יצאו ברכוש גדול. ועוד מאי קול
דמי, קול דם מבעי ליה, אלא תרגם אונקלוס,
קל זרעין דעתידין למיפק מן אחוה, אינון
שתין רבוא דעתידין למיפק מהבל, בההוא
דאתמר ביה בשגם זה הבל, פלהו צווחין מן
ארעא, הכא רמז ענוי הדין ועוות (דד קיד

ענוי הדין ועונות הדין וחקם ושוד
ושבר שעתידים בני קנן לעשות
בבני הקדוש ברוך הוא, וזהו קול
דמי אחיד, אחיד נקרא מצד
אותם שנאמר בהם הרגו איש את
אחיו.

(א"ב) ויאמר יהו"ה אל קנן אי הבל
אחיד, אמר רבי שמעון, וכי לא
היה יודע הקדוש ברוך הוא איפה
הבל שהיה שואל איה הבל
אחיד? וכי הוא לא היה יודע
שהקדוש ברוך הוא אין דבר
מכסה ממנו, אפלו מחשבת הלב,
כל שכן דבר של העולם, שאמר
לא ידעתי השמר אחי אנכי?
אלא, אוי לטפשים אטומי הלב,
ועינים להם ולא מסתכלים אלא
בתבן לאכל ממנו פכהמות,
שחכמים שמפירים בחטא של
התורה, שהיא עשרים ושתים
אותיות פחשבון חט"ה, אלו
זורקים התבן מן התורה,
ואוכלים את החטא של התורה
מבפנים. עוד אראה לכם סודות
טמירים בפסוק זה, בזמן שהרג
קנן את הבל, עלה א"י מן אדנ"י
ונשאר ד"ן, א' הוא אנכי, האם
העליונה, י' יהו"ה של יוד"ן
אבא, שעלו לתבע דין על בנם
שהוא הבל, ומשום זה אמר
הקדוש ברוך הוא אי הבל אחיד.

באותו הזמן הוא אמר לא ידעתי
השמר אחי אנכי. ראה הקדוש
ברוך הוא שלא הזכיר י', אלא
א' שהוא אנכי, אמר לו קול דמי
אחיד צעקים אלי, דם אחיד היה
אמת, ששלושה שמות כלולים באותו שם, האב האם והבת, שהם יהו"ה אהי"ה אדנ"י, משום
שהבל היה דמות של אדם שלמעלה שהוא העמוד האמצעי, והוא הקול שנאמר בו קול דמי
אחיד. ויש סוד אחר, קול דמי? קול דם היה צריך להיות, אלא תרגם אונקלוס, קול דם זרעיות
שעתידים לצאת מאחיד, והם ששים רבוא.

באותו זמן שראה שהחטא הזה היה תלוי במקום עליון, הרהר בתשובה, ואמר גדול עוני
מנשוא, הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ וכו'. כאן
נרמז גלגול הרשעים שנאמר בהם ובכך ראיתי רשעים קברים וכו'. וזהו הן גרשת אתי

ע"ב) הדין וחקם ושוד ושבר דעתידים בנוי דקנן
למעבד לבנוי דקודשא בריך הוא, ודא איהו
קול דמי אחיד, אחיד אתקרי מסטרא דאנון
דאתמר בהון (שמות לב כז) הרגו איש את אחיו.

(נ"א) ויאמר יהו"ה אל קנן אי הבל אחיד, אמר רבי שמעון וכי
לא הוה ידע קודשא בריך הוא אי הבל דהוה שאיל
אי הבל אחיד, וכי איהו לא הוה ידע דקודשא בריך הוא לית
מלה דיתכפי מניה אפילו מחשבה דלכא כל שכן מלה דעלמא,
דאמר לא ידעתי השומר אחי אנכי, אלא ווי לון למפשינ אטימין
דלכא ועיינין לון ולא מסתכלין אלא בתבן למיכל מניה כבעירן,
דחטימין דידעין בחטא דאורייתא דאיהו שנים ועשרים אתון
כחשבון חט"ה, אלון ורקין תבנא מדאורייתא ואכלין חטא דאורייתא
מלגו, תו אחיו לכון ריון טמירין בהאי קרא בזמנא דקטל קנן להבל,
סליק א"י מן אדנ"י ואשתאר ד"ן, א' איהו אנכי אימא עלאה, י'
יהוה דיוודין אבא, דסליקו למתבע דינא על בנייהו דאיהו הבל
ובגין דא אמר קודשא בריך הוא אי הבל אחיד.

בתחוא זמנא אמר איהו לא ידעתי השומר אחי אנכי, קמא
קודשא בריך הוא דלא אדכיר י', אלא א' דאיהו אנכי,
אמר ליה קול דמי אחיד צועקים אלי, דם אחיד מבעי ליה, מאי
דמי, אלא דא דם י', ועוד דמי איהו ד"ן כחשבון דאשתאר מן
אדנ"י, וכלא קשומ, דתלת שמיהן כלילין בתחוא שמא, אבא ואימא
וברתא, דאנון יהו"ה אהי"ה אדנ"י, בגין דהבל הוה דיוקנא דאדם
דלעילא דאיהו עמודא דאמצעיתא ואיהו קול דאתמר ביה קול
דמי אחיד, ואית רזא אחרא, קול דמי, קול דם מבעי ליה, אלא
תרגם אנקלוס קל דם זרעין דעתידין למיפק מן אחוד, ואנון שתין
רבוא.

בתחוא זמנא דחמא דחובא דא באתר עלאה הוה תליא, הרהר
בתויבתא ואמר גדול עוני מנשוא, הן גרשת אתי היום
מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ וכו', הכא
אתרמזו גלגולא דרשיעיא דאתמר בהון ובכך ראיתי רשעים קברים
צריך להיות, מה זה דמי? אלא זה דם י'. ועוד דמי הוא ד"ן כחשבון שנשאר מן אדנ"י, והכל
אמת, ששלושה שמות כלולים באותו שם, האב האם והבת, שהם יהו"ה אהי"ה אדנ"י, משום
שהבל היה דמות של אדם שלמעלה שהוא העמוד האמצעי, והוא הקול שנאמר בו קול דמי
אחיד. ויש סוד אחר, קול דמי? קול דם היה צריך להיות, אלא תרגם אונקלוס, קול דם זרעיות
שעתידים לצאת מאחיד, והם ששים רבוא.

באותו זמן שראה שהחטא הזה היה תלוי במקום עליון, הרהר בתשובה, ואמר גדול עוני
מנשוא, הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ וכו'. כאן
נרמז גלגול הרשעים שנאמר בהם ובכך ראיתי רשעים קברים וכו'. וזהו הן גרשת אתי

היום - זה גלגול ראשון, והייתי נע - זה גלגול שני, ונד - זה גלגול שלישי, וזהו סוד על שלשה פשעי ישראל, אם שב בתשובה בשלשה גלגולים - יפה, ואם לא - פתוב בו ועל ארבעה לא אשיבנו, לא מחזיר אותו בגוף אחר, אלא יד ליד לא ינקה רע, וכף הולך נע ונד עד ששים רבוא, ולכל אחד כפי כחו, של אותו שהורג כף, הקדוש ברוך הוא נוטל ממנו נקמה. (ע"ב)

בספר אחר.

אמר רבי אלעזר: אם כן, פשוט נע שכל הצרות הללו יהיו בגלות האחרונה, למה נאמר קניתי איש את יהו"ה? אם תאמר בשביל קניי שיצא ממנו זרע מעלה, אחר שהוא תפסם, יתעוררו בני קין להחריב את העולם, ומהם קול דמי אחיך צועקים, זהו שפתוב משוד עניים מאנקת אביונים כו'.
אמר לו רבי שמעון: בני, קין היה מצד העץ של טוב ורע, והתפשטות הטוב היתה בגלגול עד קניי חותן משה, משם ואילך התפשטות הרע, ומשום שהראה לו הקדוש ברוך הוא מה שעתידים לעשות בניו לישראל בכל דור ודור, שהכל הוא הראה לו, הוא אמר גדול עוני מנשוא, ומנין לנו שהראה לו את גלגולו בכל דור ודור? זהו שפתוב הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתור והייתי נע ונד בארץ, נע ונד ודאי, כאן רומז את גלגולו ושל בניו. זהו שפתוב וכך ראיתי רשעים קברים וכאו, והרי בארנו אותם ומשלם לשנאיו וכו'. הן גרשתי אותי - זה גלגול ראשון, היום - כמו אותו שנאמר בו היום אם בקלו תשמעו, והייתי נע ונד - שני גלגולים אחרים, אסתור - כאן רמז ויאמר אסתירה פני מהם וכו', והן כל אלה יפעל אל פעמים

וכאו וכו', ודא איהו הן גרשת אותי היום דא גלגולא קדמאה, והייתי נע דא גלגולא תניינא, ונד דא גלגולא תליתאה, דא איהו רזא על שלשה פשעי ישראל, אם תב בתויבתא בתלת גלגולין שפיר, ואם לא, כתיב ביה ועל ארבעה לא אשיבנו, לא אהדר ליה בגופא אחרא, אלא יד ליד לא ינקה רע והכי אויל נע ונד עד שתין רבוא, ולכל חר כפום חיליה, דההוא דקטיל הכי נטיל קודשא ברוך הוא נוקמא מניה.

אמר רבי אלעזר אם כן אשתמודע דכל עאקו דא יהא בגלותא בתראה, אמאי אתמר (בראשית ד ב) קניתי איש את יהו"ה, אי תימא בגין קני דנפיק מניה זרעא מעליא, פתר דיתכניש איהו יתערוך בנוי דקין לחרבא עלמא, ומנייהו קול דמי אחיך צועקים, הדא הוא דכתיב (תהלים יג ו) משוד עניים מאנקת אביונים וכו'.

אמר ליה רבי שמעון, ברי, קין מסטרא דאילנא דטוב ורע הוה, ואתפשטותא דטוב הוה בגלגולא עד קני חותן משה, מתמן ואילך אתפשטותא דרע, ובגין דאחזי ליה קודשא ברוך הוא מה דעתידין למעבד בנוי לישראל בכל דרא ודרא, דכלא אחזי ליה, אמר גדול עוני מנשוא, ומנא לן דאחזי ליה גלגולא דיליה בכל דרא ודרא, הדא הוא דכתיב (בראשית ד יד) הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתור והייתי נע ונד בארץ, נע ונד ודאי, הכא רמיז גלגולא דיליה ובנוי, הדא הוא דכתיב (קהלת ח ט) ובכן ראיתי רשעים קברים וכאו, והא אוקימנא לון (דברים ז ט) ומשלם לשנאיו וכו', הן גרשת אותי דא גלגולא קדמאה, היום פההוא דאתמר ביה (תהלים צה ז) היום אם בקולו תשמעו, והייתי נע ונד תרין גלגולין אחרנין, אסתור הכא רמיז (דברים לב ט) ויאמר אסתירה פני מהם וכו', גלגולים אחרים, אסתור - כאן רמז ויאמר אסתירה פני מהם וכו',

שלוש עם גבר, ועליהם נאמר על
שלשה פשעי ישראל, ועל
ארבעה לא אשיבנו, שלא מחזיר
אותם לגוף רביעי ולא בגאולה
רביעית, אלא נאמר בישראל
יהו"ה בדרך נחננו ואין עמו אל
גבר, בגלל זה פרשה בעלי
המשנה אין מקבלים גרים לימות
המשית.

ועוד אי הבל אחיד, בא וראה,
שתי האותיות הללו שמעתי
שלמקום עליון היו עולות, א"י
א' אמון מפלא ומכסה, י'
מחשבה, שבמקום הזה חטאו
אדם והבל, ונאמר שהם א' כתר
עליון, י' מחשבה, למעלה
למעלה התעלה החטא הזה. אמר
לו רבי אלעזר: אבא, והרי כמה
מחשבות הן; השכינה נקראת
מחשבה, והיא י' מן אדנ"י
וחכמה מחשבה, וכתר שהיא א'
מן אדנ"י מחשבה, וכמה
מחשבות הן זו למעלה מזו וזו
על גב זו, זהו שפתוב פי גבה
מעל גבה שמר וגבהים עליהם,
ולמעלה מפלן המחשבה
הנסתרת של כל הנסתרים,
עליונה על כל העליונים, שאין
מחשבה אחרת למעלה ממנה,
וכמה מחשבות הן לבושים זו
לזו, והוא נודע שלא חטא אלא
במחשבה שהיא לבוש, זהו
שפתוב ואירא פי עירום אנכי
ואחבא. נאמר באדם ואחבא,
ונאמר במשה ויסתר משה פניו.
אמר רבי שמעון: בני, בודאי
בכל חטא אדם, במחשבה שהיא
לבוש, ובמחשבה שהיא
מבפנים, ומשום זה אמר למשה
בזמן שאמר הראני נא את פכדך,
אמר, פי לא יראני האדם וחי,
שאם זכה שיראני, וחי לעולם,

והן כל אלה יפעל אל פעמים שלש
עם גבר, ועליהו אתמר (עמוס ב ו) על שלשה
פשעי ישראל, ועל ארבעה לא אשיבנו, דלא
אחד לון בגופא רביעאה, ולא בפורקנא
רביעאה, אלא אתמר בישראל (דברים לב
יב) יהו"ה בדרך נחננו ואין עמו אל גבר, בגין
דא אוקמוה מארי מתניתין אין מקבלים גרים
לימות המשית.

ועוד (דף קטו ע"א) אי הבל אחיד, תא חזי תרין
אתוון אלין שמענא דלאתר עלאה הוו
סלקין, א"י, א' אמון מפלא ומכסה, י'
מחשבה, דבהאי אתר חאבו אדם והבל,
ואתמר דאינון א' כתר עליון, י' מחשבה,
לעילא לעילא אסתלק האי חוכה, אמר ליה
רבי אלעזר, אבא, והא כמה מחשבות אינון,
שכינתא אתקרי מחשבה, ואיהי י' מן אדנ"י,
וחכמה מחשבה, וכתר דאיהי א' מן אדנ"י
מחשבה, וכמה מחשבין אינון דא לעילא מן
דא, ודא על גב דא, הדא הוא דכתיב (קהלת ה
ט) פי גבה מעל גבה שמר וגבהים עליהם,
ולעילא מפלהו מחשבה סתימא דכל סתימין,
עלאה על כל עלאין, דלית מחשבה אחרא
לעילא מינה, וכמה מחשבין אינון לבושין
דא לדא, ואיהו אשתמודע דלא חאב אלא
במחשבה דאיהי לבושא, הדא הוא
דכתיב (בראשית ג י) ואירא פי עירום אנכי
ואחבא, אתמר באדם ואחבא ואתמר במשה
(שמות ג ו) ויסתר משה פניו.

אמר רבי שמעון, ברי, בודאי בכלא חאב
אדם, במחשבה דאיהי לבושא,
ובמחשבה דאיהי מלגאו, ובגין דא אמר
למשה בזמנא דאמר (שמות לג יח) הראני נא את
פכדך, אמר, פי לא יראני האדם וחי, דאם

זכה שיראני, וחי לעולם,

ומשום זה אמר לו לא תוכל לראות את פני, ולא אינון פנים הקא אלא פנים דלא נראין, באתר דאשתמודע עלת העלות, ובאתר דאתגלייא, וחובא דאדם גרים דלא יכיל משה לאסתפלא ביה, כל שפן אחרא, דעלת העלות אסתלק ממחשבה דחאב בה אדם, ובגין דא עין לא תשורהו, ומחשבה לא תכילהו, לא יכיל לאשגא ליה, דאיהו חי החיים, ובאתר דאיהו שריא לית מיתה תמן, ומחשבה דאסתלק מניה, בודאי איהו חכמה לבושא לחכמה סתימאה, בודאי בה חאב אדם, ובגין דא אתמר ביה (בראשית ג') ואירא פי עירום אנכי ואחבא.

אמר רבי אלעזר, והא מהכא משמע דלא חאב במחשבה עלאה אלא בההיא דאיהו לבושא מניה, ואשתאר איהו (דף קטו ע"ב) בההיא דאיהו מלגאו, במוחא בלא קרקפתא, ובגין דא ואירא, דאזדעזע מההיא דלגו מן מחשבה סתימא דאיהו עלת העלות, אמר ליה רבי שמעון, ברי, במחשבה דאיהו מוחא אוף הכי חב דזרעא מתמן נפיק, דאיהו נביעו דאילנא דחיי דאיהו אור קדמון ואור צח ואור מצוחצח, תלת טפין דאתרמיזו ביי עלאה, קוצא דלעילא וקוצא דלתתא וגיו באמצעיתא, וערב תמן חשף דאפטיק בין עלת העלות למוחא סתימא, ובגין דא (שמות לג כ) פי לא יראני האדם וחי עד דההוא חשף אתעבר מתמן, ודא איהו רזא (ישעיה נט כ) פי אם עונותיכם היו מבדלים בינכם ובין אלהיכם, והוא חשף, לית מחשבה יכילא לאשגא תמן, כל שפן עין, עד דאתעבר מתמן ההוא חשף, וכגוונא דיליה לתתא אית עננא חשוכא דאתמר בה (איכה ג מד) סכתה בענן לך וכו'.

אמר רבי אלעזר, והא מהכא משמע דלא חאב במחשבה עלאה אלא בההיא דאיהו לבושא מניה, ואשתאר איהו (דף קטו ע"ב) בההיא דאיהו מלגאו, במוחא בלא קרקפתא, ובגין דא ואירא, דאזדעזע מההיא דלגו מן מחשבה סתימא דאיהו עלת העלות, אמר ליה רבי שמעון, ברי, במחשבה דאיהו מוחא אוף הכי חב דזרעא מתמן נפיק, דאיהו נביעו דאילנא דחיי דאיהו אור קדמון ואור צח ואור מצוחצח, תלת טפין דאתרמיזו ביי עלאה, קוצא דלעילא וקוצא דלתתא וגיו באמצעיתא, וערב תמן חשף דאפטיק בין עלת העלות למוחא סתימא, ובגין דא (שמות לג כ) פי לא יראני האדם וחי עד דההוא חשף אתעבר מתמן, ודא איהו רזא (ישעיה נט כ) פי אם עונותיכם היו מבדלים בינכם ובין אלהיכם, והוא חשף, לית מחשבה יכילא לאשגא תמן, כל שפן עין, עד דאתעבר מתמן ההוא חשף, וכגוונא דיליה לתתא אית עננא חשוכא דאתמר בה (איכה ג מד) סכתה בענן לך וכו'.

וְהוֹדְעוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְכָל הַחֲבֵרִים,
וְהוֹדְעוּ עֵצוֹ הַזְּקֵנִים בְּעַלֵּי הַיְשִׁיבָה.
אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: עַד עַכְשָׁיו לֹא
יָדַעְתִּי שְׁחָטְאוּ שֶׁל אָדָם כִּף הִיָּה
עֲלִיּוֹן, שֶׁהֵגִיעַ לְמָקוֹם הָעֲלִיּוֹן שֶׁל
כָּל הָעֲלִיּוֹנִים. אָמַר: אָבָא, תַּן לִי
רְשׁוּת לְשֹׂאֵל אֶף עַל גַּב שְׂלֵא
נִתְּנָה רְשׁוּת לְכָל אָדָם לְשֹׂאֵל, כָּל
שָׂכֵן לְדַעַת. אָמַר לוֹ: אָמַר בְּנִי,
שְׁהִי רְצוֹן נִמְצָא, וְהַרְשׁוּת נִתְּנָה
לְגִלוּת כָּל מָה שְׁיִכְלְנוּ לְדַעַת.
אָמַר לוֹ: אָבָא, נוֹדַע בְּשִׁבְלֵי אוֹתוֹ
הַחֲשֵׁף שֶׁהַפְּסִיק בֵּין עֵלֶת הָעֵלּוֹת
לְבֵין הַמַּחְשְׁבָה הַנִּסְתָּרָת, שְׁעֵלֶת
עַל כָּל הָעֵלּוֹת לֹא הִשְׁתַּתֵּף בְּשׁוּם
מַחְשְׁבָה נִסְתָּרָת, כָּל שָׂכֵן גְּלוּיָהּ,
וְלֹא בְּשׁוּם אוֹר גְּנוּז וְטָמִיר
וְקִדְמוֹן וְצַח וּמְצַחְצָח. אָמַר:
וְדָאֵי כִּף הוּא, שְׂאֵם הָאוֹרוֹת הִלְלוּ
וְהַמַּחְשְׁבוֹת הֵיוּ מִמֶּנּוּ, לֹא הִיָּה
יָכוֹל הַחֲשֵׁף לְהַפְרֵד, אֲבָל עֵלֶת
עַל כָּל הָעֵלּוֹת הוּא עַל כָּל הָאוֹרוֹת
הַגְּנוּזִים וְהַנִּסְתָּרִים כִּנְשֻׁמָּה בְּגוּף,
וְהָאוֹר הַקִּדְמוֹן, אֶף עַל גַּב שֶׁהוּא
נִסְתָּר וְגְנוּז וְהוּא קִדְמוֹן לְכָל
הַסְּפִירוֹת וְלְכָל הָאוֹתִיּוֹת
וְהַנְּקֻדוֹת וְהַטְּעָמִים, כִּף הוּא לְגַבֵּי
עֵלֶת עַל כָּל הָעֵלּוֹת כְּמוֹ גּוּף
לְנֻשְׁמָה, שְׂבַעֲלֶת הָעֵלּוֹת אֵין בּוֹ
גְּזוּן וְלֹא צוּרָה וְלֹא דְמוּת וְלֹא
שְׁתַּפוּת, וּבְמָקוֹם שֶׁהֵעִין לֹא
שׁוֹלְטָת, מִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת דְּמִיּוֹן?
אֲחֵר שֶׁהִרְהַר תְּשׁוּבָה אָדָם
לְמִטָּה, חֲזוֹר הַלְּבוֹשׁ לְמַח, שֶׁהוּא
הָאֵב, הַקְּרַקְפָּת שֶׁל הַתְּפִלִּין,
וְהַתְּחַבֵּר הַמַּח, שֶׁהוּא הַחֲכָמָה,
בְּאֵם, מִיָּד וַיַּעַשׂ יְהו"ה אֱלֹהִים
לְאָדָם וְלֹאֲשֵׁתוֹ כְּתָנוּת עוֹר
וַיְלַבְּשֵׁם, וְהֵם הַתְּפִלִּין שֶׁהֵם
מְעוֹר. בְּאוֹתוֹ זְמַן עָמְדָה תְּשׁוּבָה,
שֶׁהִיא הָאֵם, קְרַקְפָּת הַתְּפִלִּין, עִם
אָדָם לְהִגֵּן וּלְכַסּוֹת עֲלָיו, שֶׁהִיָּה
עָרֵם, כְּמוֹ שֶׁהוּא כֶּסֶה עַל הַמַּח
הָעֲלִיּוֹן. וּבְנֵי, כָּל מִי שֶׁמִּנִּיחַ תְּפִלִּין כְּאֵלוֹ כֶּסֶה עַל הַמַּח הָעֲלִיּוֹן

וְהוֹדְעוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְכָל הַחֲבֵרִים
סָבִין מְאִרֵי דְמַתִּיבְתָא, אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר עַד כְּעַן לֹא יָדַעְנָא דְחוּבָא דְאָדָם הָכִי
הָוָה עֲלָאָה, דְמִטָּא לְאַתְרָה עֲלָאָה דְכָל עֲלָאִין,
אָמַר, אָבָא, הֵב לִי רִשׁוֹ לְמִשְׁאֵל אֶף עַל גַּב
דְּלֹא אֲתִייהִיב רִשׁוֹ לְכָל בְּרַ נִשׁ לְמִשְׁאֵל כָּל
שָׂכֵן לְמַנְדַּע, אָמַר לִיהִ אֵימָא בְּרִי דְהָא רַעְוָא
אֲשַׁתְּפַח וְרִשׁוּתָא אֲתִייהִיב לְגַלְאָה כָּל מָה
דִּיכִילְנָא לְמַנְדַּע, אָמַר לִיהִ, אָבָא, אֲשַׁתְּמוּדַע
בְּגִין הֵוּא חֲשֵׁף דְאֲפְסִיק בֵּין עֵלֶת הָעֵלּוֹת
לְמַחְשְׁבָה סְתִימָא, דְעֵלֶת עַל כָּל הָעֵלּוֹת לֹא
אֲשַׁתְּתַף בְּשׁוּם מַחְשְׁבָה סְתִימָא כָּל שָׂכֵן גְּלוּיָא,
וְלֹא בְּשׁוּם אוֹר גְּנוּז וְטָמִיר וְקִדְמוֹן וְצַח
וּמְצַחְצָח, אָמַר וְדָאֵי הָכִי הוּא דְאֵם אֲלִין
נְהוּרִין וּמַחְשְׁבִין הוּוּ מְנִיָּה לֹא הָוָה יָכִיל חֲשֵׁף
לְאַפְרָשָׂא, אֲבָל עֵלֶת עַל כָּל הָעֵלּוֹת אִיהוּ עַל
כָּל נְהוּרִין גְּנוּזִין וְסְתִימִין כְּנִשְׁמָתָא בְּגוּפָא,
וְאוֹר קִדְמוֹן אֶף עַל גַּב דְּאִיהוּ סְתִימִין וְגְנוּזִין
וְאִיהוּ קִדְמוֹן לְכָל סְפִירָן וּלְכָל אֲתוּוֹן וּנְקוּדֵי
וְטְעָמִי, הָכִי אִיהוּ לְגַבֵּי עֵלֶת עַל כָּל הָעֵלּוֹת,
כְּגוּפָא לְגַבֵּי נִשְׁמָתָא, דְבַעֲלֶת הָעֵלּוֹת לִית בֵּיהּ
גְּזוּן וְלֹא צוּרָה וְלֹא דִיוּקְנָא וְלֹא שׁוּתְפּוֹ, וּבְאַתְרָה
דְּעֵין לֹא שְׁלִיט מָאן יָכִיל לְמַעְבַּד דְּמִיּוֹן.

בְּתַר דְּהִרְהַר תְּשׁוּבָה אָדָם לְתַתָּא, הִדְרָא
לְבוּשָׂא לְגַבֵּי מוּחָא דְאִיהוּ אָבָא
קְרַקְפָּתָא דְתְּפִלִּי, וְאַתְחַבֵּר מוּחָא דְאִיהִי חֲכָמָה
בְּאֵימָא, מִיָּד (בְּרֵאשִׁית ג' כ"א) וַיַּעַשׂ יְהו"ה אֱלֹהִים
לְאָדָם וְלֹאֲשֵׁתוֹ כְּתָנוּת עוֹר וַיְלַבְּשֵׁם, וְאֵינּוֹן
תְּפִלִּין דְּאֵינּוֹן מְעוֹר, בְּהֵוּא זְמַנָּא קָמַת
תְּשׁוּבָה דְאִיהִי אֵימָא קְרַקְפָּתָא דְתְּפִלִּי עִם אָדָם
לְאַגְנָא עֲלָיָה וּלְכַסְיָא עֲלָיָה דְהָוָה עָרוֹם,
כְּגוּוֹנָא דְאִיהוּ כְּפִי עַל מוּחָא עֲלָאָה, וּבְרִי, כָּל
הָעֲלִיּוֹן. וּבְנֵי, כָּל מִי שֶׁמִּנִּיחַ תְּפִלִּין כְּאֵלוֹ כֶּסֶה עַל הַמַּח הָעֲלִיּוֹן

לא זזה ממנו, וסוד הדבר - אם עונות תשמר יה אדניי מי יעמד, מ"י יעמד ודאי, שהיא האם העליונה, התשובה, הרי עמדה עם האדם העליון, והשכינה שהיא תפלה של יד עם האדם התחתון, השכינה העליונה ירדה עם אדם, והשכינה התחתונה עם הכל, ועם כל (יה) בעלי הטירה שבאים מהם, ומשום זה ותלכנה שפיהן.

מיד שחטאו ישראל בחטא העגל מה פתוב? ובפשעיקם שלחה אמכם, שנאמר בה כי אם לפנינה תקרא, השתלחה (והסתלקה) מהם, ותרם מעל הארץ, שלא יורדת עליהם אלא בשבתות וימים טובים, ונשאת השכינה התחתונה יחידה למטה, והשכינה העליונה יחידה למעלה, והרי פרושה איכה ישבה בדרך, שבהתחלה לא היתה השכינה העליונה זזה מהם, כמו שהשכינה התחתונה. אשרי הם בעלי התשובה שמורידים אותה עליהם בכל יום ושעה ורגע, ולא זזה מהם בכל מקום, שעליהם נאמר בהתהלךך תנחה אותך כו', ואין לה עליהם יום ידוע כמו שאחרים, שלא יורדת עליהם אלא בשבתות וימים טובים, אבל בעלי תשובה לא זזה מהם לעולם.

ומשום זה, בני, א"י הכל אחיד, אם יכלנו לומר א' י' מן אהי"ה האם העליונה, ונשארו ה' ה', ונאמר עליהן ותלכנה שפיהן, כאן חטא הכל, אדם חטא בי"ו מן יהו"ה והסתלק י"ו ונעשה ו' י'. אמר רבי אלעזר: והרי י' ו' הם י' למעלה ו' למטה, מה זה ו' י' אמר: בני, כך זה ודאי,

מאי ו' י', אמר רבי הכי

מאן דאנח תפלין כאלו פסי על מוחא עלאה, ובגין דא שכינתא עלאה לא זזה מניה, ורזא דמלה (תהלים קל ז) אם עונות תשמר י"ה אדניי מי יעמוד, מ"י יעמוד ודאי דאיהי אימא עלאה תשובה הא קמת באדם עלאה, ושכינתא דאיהי תפלה של יד באדם תתאה, שכינתא עלאה נחתת עם אדם, ושכינתא תתאה עם הכל, ועם כל (דא) מארי דדכיו דקא אתיין מניהו, ובגין דא (רות א יט) ותלכנה שפיהן.

מיד דחאבו ישראל בעובדא דעגלא מה פתיב (ישעיה ג ב) ובפשעיקם שלחה אמכם דאתמר בה (משלי ב ג) כי אם לפנינה תקרא, אשתלחת (נ"א ואסתלקת) מנייהו ותרם מעל הארץ, דלא נחתת עלייהו אלא (דף קטז ע"ב) בשבתות וימין טבין, ואשתארת שכינתא תתאה יחידאה לתתא, ושכינתא עלאה יחידאה לעילא, והא אוקמוה איכה ישבה בדרך, דבקדמיתא לא הות שכינתא עלאה זזה מנייהו פגוונא דשכינתא תתאה, זכאין אינון מארי דתיובתא דנחתת לה עלייהו בכל יומא ושעתא ורגעא ולא זזת מנייהו בכל אתר, דעלייהו אתמר (שם וכה) בהתהלךך תנחה אותך וכו', ולא אית לה עלייהו יומא ידיע פגוונא דאתרנין דלא נחתת עלייהו אלא בשבתות וימין טבין, אבל מארי תיובתא לא זזת מנייהו לעלם.

ובגין דא ברי, א"י הכל אחיד, אי יכלינן למימר א' י' מן אהי"ה אימא עלאה, ואשתארו ה' ה', ואתמר עלייהו ותלכנה שפיהן, הכא חאב הכל, אדם חב בי"ו מן יהו"ה ואסתלק י"ו ואתעביד ו' י', אמר רבי אלעזר והא י' ו', אינון, י' לעילא ו' לתתא,

שחטא הנה הוא למעלה באות א
שהתעלטה במחשבה, שהיא י'
העליונה, ששם עלת העלות,
ונשארה ו' י' כמו זה: א, ועל הי'
העליונה נאמר כי ידע שמי, שם י',
יקראני ואענהו. אשרי הוא מי
שמוריד אותו במחשבתו
למקומו, שעל המחשבה הזו
נאמר זאת התורה לעלה למנחה
ולחטאת ולאשם ולמלוואים
ולזבח השלמים.

ולמה נאמר באות י' כי ידע שמי?
אלא, כמו שאין באות י' שתפוח
של אות אחרת, כך אין בו
שתפוח, שהוא אחד ואין שני לו,
אחד בלי חשבון, הוא כרא את
הכל ואין בורא עליו, וכי יש מי
שיכול לברא אפלו יתוש קטן,
אלא הוא? אלא למים יש כח
לברא אילנות ועשבים, והם
נבראו, אבל בורא העולמים ברא,
ואין עליו מי שברא אותו ודי
לחכם ברמו, שבמקום הנה אין
לגלות יותר.

אמר רבי אלעזר: מכאן משמע
שיש בורא בשתפוח של
האותיות, כמו ב' מן בראשית,
שהיא האם, ר' מן ראשית שהיא
חכמה, ו' מן בורא שהוא העמוד
האמצעי, א' מן בראשית שהוא
כתר, שי"ת, שש ספירות, הרי
פלן עשר, אם אחד חסר לא
השתלמה הבריאה, אבל עלת על
כל העלות הוא ברא הכל, בלי
שתפוח כלל.

אמר רבי אלעזר: וכמו זה שמענו
שבבעשר ספירות לא נאמר שם
אלא אצילות ולא בריאה. אמר
רבי שמעון: ומי אמר שיש בהם
בריאה? אלא כל העשר בשתפוח
זו עם זו עושות בריאה בעולם,
ואני אומר, שאם היה חסר אחד
מן המנין, לא השתלמה אותה
בריאה, אבל עלת על כל העלות

איהו ודאי, דחובה דא איהו לעילא באת א
דאסתלקת במחשבה דאיהי י' עלאה דתמן
עלת העלות, ואשתאר ו' י' כגוונא דא א,
ועל י' עלאה אתמר (תהלים צא יד) כי ידע שמי,
שם י', יקראני ואענהו, זכאה איהו מאן דנחית
ליה במחשבתיה לאתריה, דהאי מחשבה עלה
אתמר (ויקרא ז לו) זאת התורה לעלה למנחה
ולחטאת ולאשם ולמלוואים ולזבח השלמים.

ואמאי אתמר באת י' כי ידע שמי, אלא, כמה
דלית באת י' שותפו דאת אחרא, הכי
לית ביה שותפו דאיהו אחד ואין שני לו,
אחד בלא חשבון, הוא ברא פלא ולית בורא
עליה, וכי אית דיכיל למברי אפילו יתוש זעיר
אלא הוא, אלא, מים אית לון חילא למברי
אילנין ועשבין, ואינון אתבריא, אבל בורא
עלמין ברא ולית עליה מאן דברא ליה
ולחפימא ברמיזא דבאתר דא לית לגלאה
יתיר.

אמר רבי אלעזר מהכא משמע דאית בורא
בשותפו דאתון, כגון ב' מן בראשית
דאיהי אימא, ר' מן ראשית דאיהי חכמה, ו'
מן בורא דאיהו עמודא דאמצעיתא, א' מן
בראשית דאיהו כתר, שי"ת, שית ספירן, הא
כלהו עשר, אם חסר חד לא אשתלים בריאה,
אבל עלת על כל העלות איהו ברא כלא בלא
שותפו כלל.

אמר רבי אלעזר וכי הא שמענא, דבעשר
ספירן לא אתמר תמן אלא אצילות ולא
בריאה, אמר רבי שמעון ומאן אמר דאית
בהון בריאה אלא כלהו עשר בשותפו דא עם
דא עבדין בריאה בעלמא, ואנא אימא דאם
היה חסר חד מן מנינא לא אשתלים ההיא
בריאה, אבל עלת על כל העלות איהו בורא

הוא בורא בלי שתפוח אחרת, שהוא אחד בלי שתף כלל, לא למעלה ולא למטה ולא באמצע ולא מכל צד כלל. אמר, ודאי בעת התגלה מה שלא נמסר לגלות אפלו מהלב לפה, וסוד זה צריך לכסות מכל אדם, שאין כל מח יכול לסבל את זה, אלא אלו שיודעים בסודות אלו שחקמתם עולה על כל הנביאים והחכמים.

אמר רבי אלעזר: אבא, הרי התגלתה א' בסוד עליון כשהסתלק עלת העלות באות י' ונשאר וי, אלא מה זה אוי? אמר לו: (א' העליונה) (יש א') למעלה מן א', שיש א' מהאותיות הגדולות, ויש א' מן האותיות הקטנות, ויש א' מן האותיות הבינוניות, הם אדם של בריאה, אדם של יצירה, אדם של עשיה, ועליהם נאמר כי גבה מעל גבה שמר, ויש שלשה עליונים עליהם בדרך אצילות, ועליהם נאמר וגבהים עליהם.

ואותם של בריאה הם לבושים לאותם של אצילות, וזהו אור לבוש עליון, ואותם עשרה מתלבשים בעשר, ואלו של אצילות אמרו לאותם של בריאה שמתלבשים בהם, נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, כל ספירה נתנה בו חלקו מבפנים ומבחוץ, ואם חסרה אחת מעשר ספירות שלא היתה נותנת בו חלקה, לא היה משתלם בנינו של אדם, ובזמן שחטא אדם, כל ספירה וספירה נטלה חלקה ממנו, ונשאר אין, וסוד הדבר - ומותר האדם מן הבהמה אין, ומשום זה אמרו בעלי המשנה, ואדם ביקר כל ילין נמשל כבהמות נדמו. אדם שהיה לן בכבוד שלמעלה ולא שמר אותו, נמשל כבהמות הדמות שלו, שהן חיות

בלא שותפו אחרת דאיהו חד בלא שותפא כלל לא לעילא ולא לתתא ולא באמצעיתא ולא מפל סטרא כלל, אמר ודאי פען אתגליא מה דלא אתמסר לגלאה אפילו מלבא לפומא, ורזא דא צריך לאתפסיא מפל בר נש, דלאו כל מוחא יכיל למסבל האי, אלא אלין דידיעין ברזין, אלין דחכמתא דלהון סליק על כל נביאיא וחכמיא.

אמר רבי אלעזר אבא, הא אתגליא א' ברזא עלאה פד אסתלק עלת העלות באת י' ואשתאר וי אלא מאי אוי, אמר ליה (א' עלאה) (נ"א אות א') לעילא מן א', דאית א' מאתוון רברבן, ואית א' מאתוון זוטרון, ואית א' מאתוון בינוניים, אינון אדם דבריאה אדם דיצירה אדם דעשיה, ועלייהו אתמר (קהלת ה) כי גבוה מעל גבוה שומר, ואית תלת עלאין עלייהו בארץ אצילות, ועליהם אתמר וגבהים עליהם.

ואינון דבריאה אינון לבושין לאינון דאצילות, והאי איהו אור לבוש עליון, ואינון עשר מתלבשין בעשר, ואלין דאצילות אמרו לאינון דבריאה דמתלבשין בהון, (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, כל ספירה יהיב ביה חולקיה מלגאו ומלבר, ואם חסר חד מעשר ספירן דלא הוה יהיב ביה חולקיה לא הוה אשתלים בניינא דאדם, ובזמנא דחב אדם כל ספירה וספירה נטיל חולקיה מגיה ואשתאר אין, ורזא דמלה (קהלת ג יט) ומותר האדם מן הבהמה אין, ובגין דא אמרו מארי מתניתין (תהלים מט יג) ואדם ביקר כל ילין נמשל כבהמות נדמו, אדם דהוה לן ביקר דלעילא ולא נטיר ליה, נמשל כבהמות דמות דיליה, דאינון חיות הקדש,

הקדש, אכל עלת העלות כשברא אותו, כמו שנאמר (זהו שכתוב) ויברא אלהים את האדם בצלמו, הוא נטל ממנו הכל, ונתן בו בלי שתפנות של אחר, שהאב והאם עשו אותו בציווייהם בשני ציורים, זהו שכתוב וייצר יהו"ה אלהים, וייצר בשני ציורים, הציור של האב שהוא יהו"ה, והציור של אלהים שהיא האם, וזהו וייצר יהו"ה אלהים, ואחר כך עשה אותו כלי, זהו שכתוב עפר מן האדמה, לא כתוב מן האדמה, אלא עפר מן האדמה, וזו השכינה התחתונה, שנאמר בה ואדם על עפר ישוב, שהיא הגלגול שלו.

אמר רבי אלעזר: אבא, אחר שנמצא רצון, צריך לפתח בדברים בגלוי, מה האדם שברא עלת העלות בדמותו, שהרי כתוב שאין בו דמות? אמר לו: בני, כאן לא אמר בצלמנו, שיש בו דמות, אלא בצלמו, רוצה לומר, כמו שהוא רואה ואינו נראה, שהוא יהיה כך, וכמו שאין בו דמות, שהוא יהיה כך, וכמו שאין קדמון עליו, שהוא יהיה כך, וכמו שהוא עלת העלות אחד בלי שתפנות וכלי חשבון, שהוא יהיה כך, הכל כמותו.

ויש אדם של בריאה ויצירה ועשיה בגנון אחר בלבוש וגוף (של בחי' בלבד), שבאצילות הרי נאמר שאין בו בריאה ויצירה ועשיה כלל. יש בריאה שהוא ברא למטה בדמותו, אבל לא שהוא נברא.

ובא וראה, אף על גב שנאמר בספירות בריאה, הוא בלבוש מבחוץ, ולא מבפנים, ומשום זה כתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו, כאן סוד אחר בגוף, יש ספירות של בריאה, ויש ספירות

אכל עלת העלות פד ברא ליה כמה דאת אמר (ג"א הדא הוא דכתיב) (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו, איהו נטיל כלא מיניה, ויהיב ביה בלא שותפו דאחרא, דאבא ואימא עבדו ליה בציווייהו (דף קטז ע"ב) בתרין ציורין, הדא הוא דכתיב (בראשית ב ד) וייצר יהו"ה אלהים וייצר בתרין ציורין, ציורא דאבא דאיהו יהו"ה, וציורא דאלהים דאיהו אימא, ודא איהו וייצר יהו"ה אלהים, ולבתר עבד ליה מאנא הדא הוא דכתיב (שם) עפר מן האדמה, מן האדמה לא כתיב, אלא עפר מן האדמה, ודא שכינתא תתאה דאתמר בה (איוב לד טו) ואדם על עפר ישוב דאיהו גלגולא דיליה.

אמר רבי אלעזר, אבא, בתר דרענא אשתפח צריך למפתח מלין באתגליא, מאי אדם דברא עלת העלות בדיוקניה, דהא כתיב דלית ביה דמות, אמר ליה, ברי, הכא לא אמר בצלמנו, דאית ביה דיוקנא, אלא בצלמו רוצה לומר כגוונא דאיהו רואה ואינו נראה, דיהא איהו הכי, וכגוונא דלית ביה דיוקנא, דיהא איהו הכי, וכגוונא דלית קדמון עליה דיהא איהו הכי, וכגוונא דאיהו עלת העלות חד בלא שותפו ובלא חשבון, דיהא איהו הכי, כלא כגוונא דיליה.

ואית אדם דבריאה ויצירה ועשיה כגוונא דאחרא בלבושין וגופא (דלכר) (ג"א בלבד), דבאצילות הא אתמר דלית ביה בריאה ויצירה ועשיה כלל, אית בריאה דברא הוא לתתא בדיוקניה, אבל לאו דאתברי איהו.

ותא חזי אף על גב דאתמר בספירן בריאה, בלבושא מלכר איהו, ולא איהו מלגאו, ובגין דא כתיב (בראשית א כז) ויברא

של אצילות, ומשום זה ויברא
אלהי"ם את האדם, זה העמוד
האמצעי, שנאמר בו כתפארת
אדם לשבת בית. בצלמו - שכינה
תחתונה, בצלם אלהי"ם - שכינה
עליונה, וייצר יהו"ה אלהי"ם את
האדם - זה צדיק חי העולמים,
יצרו ביצירה עליונה וביצירה
תחתונה שהם " מן א, ו' מן
וייצר הוא הו' שבאמצע, שהוא
בשני יודי"ן באות א, ועל שני
יודי"ם נאמר חכמות נשים בנתה
ביתה, והם חכמה קדומה וחכמה
תחתונה.

ואדם מצד של אות הברית י'
נולד מהול, זהו שכתוב ותרא
אותו פי טוב הוא, אמרו צדיק פי
טוב, ששם אין קלפה של ערלה
כלל, וזה שנאמר אדם הראשון
מושף בערלתו היה, זה אדם של
עשיה, ומה הוא? זו הקלפה
שהתלבשה בו (בה) לשלט על
הכל, זה שכתוב ומלכותו בכל
משלה, ומשום זה נאמר בה
נעשה אדם בצלמנו כדמותנו,
להתלבש בכל הדיוקנאות
והקלפות.

ועוד נאמר בשכינה התחתונה
נעשה אדם בצלמנו כדמותנו,
שפיהה כלולה מכל הספירות,
שכל עשר הספירות כל אחת
נתנה בו חלקה, ומה חלקה? אלא
כל ספירה נתנה בו עשור שלה,
שכל ספירה עולה לעשרה, ונתנו
לו כל אחת ואחת העשור שלה,
נשארו הן תשע תשע, וכל אחת
ואחת השתלם בה לעשרה,
ומשום כך מעשרים אחד
מעשרה, ומשום שהיא כלולה
מכלם, נאמר בה אהבת
כלולותיה, כלולה מן הכל, ואחר
שנקללה מן העליונים נאמר בה

אלהי"ם את האדם בצלמו הכא רזא אחרא
בגופא, אית ספירן דבריאה ואית ספירן
דאצילות, ובגין דא ויברא אלהי"ם את האדם,
דא עמודא דאמצעייתא דאתמר ביה (ישעיה מד
ג) כתפארת אדם לשבת בית, בצלמו שכינתא
תתאה, בצלם אלהי"ם שכינתא עלאה, וייצר
יהו"ה אלהי"ם את האדם דא צדיק חי עלמין,
יצרו ביצירה עלאה וביצירה תתאה, דאינון
י' מן א, ו' מן וייצר איהו ו' דאמצעייתא,
דאיהו בתרין יודין באת א, ותרין יודי"ן
עלייהו אתמר (משלי יד א) חכמות נשים בנתה
ביתה ואינון חכמה קדומה וחכמה תתאה.

ואדם מסטרא דאות ברית י' אתיליד מהול,
הדא הוא דכתיב (שמות ב ב) ותרא אותו
פי טוב הוא, (ישעיה ג י) אמרו צדיק פי טוב,
דתמן לאו קליפה דערלה כלל, והא דאתמר
אדם הראשון מושף בערלתו הוה, דא אדם
דעשיה, ומאי ניהו דא קליפה דאתלבשא ביה
(נ"א דאתלבשת בה) לשלטאה על פלא, הדא הוא
דכתיב (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה, ובגין
דא אתמר בה (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו
כדמותנו לאתלבשא בכל דיוקנין וקליפין.

ועוד אתמר בה בשכינתא תתאה, נעשה אדם
בצלמנו כדמותנו, דתהא כלילא מכל
ספירן, דכל עשר ספירן יהיבו בה כל חד
חולקיה, ומאי חולקיה, אלא כל ספירה יהיב
בה עשור דיליה, דכל ספירה סליק לעשרה,
ויהבו ליה כל חד וחד עשור דיליה אשתארו
אינון תשע תשע, וכל חד וחד אשתלים בה
לעשרה, ובגין דא מעשרין חד מעשרה, ובגין
דאיהי פלילא מפלהו אתמר בה (ירמיה ב
ב) אהבת כלולותיה, פלילא מפלא, ולבתר
דאתפלילת מעלאין אתמר בה (בראשית א כו) ורדו

בדגת הים ובעוף השמים

ובבִּהְמָה וּבְכָל הָאָרֶץ, אֶתְפַּלִּילַת בְּתַתְּאִין,
וְאֶפִּילוּ בְּכָל קְלִיפִין דְּסִטְרָא אַחְרָא אֶתְלַבְּשַׁת,
לְקַיִּמָא בָּהּ וּמְלֻכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וּבְכָל מָה
דְּאֶתְלַבְּשַׁת אֶתְפַּלִּילַת (ג"א אתקריאת) בְּשִׁמְיָה,

הָא הֵכָא אָדָם דְּעֵשְׂיָה וַיִּצְיָרָה.

אָדָם דְּבְרִיאָה אוּקְמוּהוּ עַל תְּפִאָרַת, מְאִי
בְּצַלְמוֹ, בְּצֵלֶם, תְּרִין דִּיּוֹקְנִין דִּי לִיָּה
לְעִילָא, אֱלָא (ס"א אלון) אֵינּוּן וְא"ו תְּרִין וַוִי"ן,
אֵינּוּן תְּרִין דִּיּוֹקְנִין דָּא דִּיאִהוּ אָדָם
דְּאֻמְצַעִיתָא, דְּשְׁכִינְתָא עֲלָאָה אִיְהִי דְמוּת אָדָם
עֲלָאָה דִּיאִהוּ חֲכָמָה עֲלָאָה, וְשְׁכִינְתָא תְּתָאָה
דְמוּת אָדָם דִּיאִהוּ עֲמוּדָא דְאֻמְצַעִיתָא.

וְעוּד, עֲמוּדָא דְאֻמְצַעִיתָא בְּדִיּוֹקְנָא דְכֶתֶר
וְדָא אָדָם דְּבְרִיאָה, וְאָדָם דִּיִּצְיָרָה צְדִיק
בְּדִיּוֹקְנָא דְחֲכָמָה, וּבְגִין דָּא (מלכים א ה כו) וַיְהִי
נִתֵּן חֲכָמָה לְשִׁלְמָה דִּיאִהוּ צְדִיק בְּרִית שְׁלוֹם
שְׁלוֹם ה', וְשְׁכִינְתָא תְּתָאָה אָדָם דְּעֵשְׂיָה דְמוּת
דְּשְׁכִינְתָא עֲלָאָה וְכֹלָא קְשׁוּט, (ושכינתא ודאי
אתפלילת בכלא), וּבְגִין דָּא זְמַנִּין אֶתְקַרְיַאת נְשֵׁר,
זְמַנִּין חֲתָה. (דק ק"ז ע"א) זְמַנִּין יוֹנָה, זְמַנִּין צְפוּר,
בְּכָל מָה דְשְׁלִיטָא אֶתְקַרְיַאת בְּשִׁמְיָה,
וּבְעֵשְׂבִין אֶתְקַרְיַאת שׁוֹשְׁנָה, עֵץ פְּרִי עוֹשָׂה
פְּרִי, וְכַד שְׁלִטָא עַל אַרְעָא אֶתְקַרְיַאת אַרְץ,
וְכַד שְׁלִטָא עַל יַמָּא אֶתְקַרְיַאת יָם עַל שְׁמִיָּה,
וְכַד שְׁלִטָא עַל טוּרִין אֶתְקַרְיַאת סְלַע, לִית
בְּרִיָּה בְּעֲלָמָא דְשְׁלִטָא עֲלִיהּ דְלָא אֶתְקַרְיַאת
בְּשִׁמְיָה, אֲבָל עִם כָּל דָּא דְשְׁלִטָא עַל כְּלָא,
עֲבִידַת אֶפְרָשׁוּתָא בֵּין דְּרִגִין דִּיאֵינּוּן מוּחָא
וְאֵיבָא, לְקְלִיפִין דְּסִטְרָא אַחְרָא דִּיאֵינּוּן
כְּקְלִיפִין דְּאֵגוּזָא דְּמַכְסִיין עַל מוּחָא, וְרִזָּא
דְּמִלָּה (בראשית א ד) וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוּר
וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, וַיְהִי לַיָּה לְמֵאן דְּמַעְרַב קְלִיפִין
דְּסִטְרָא אַחְרָא עִם דְּרִגִין דְּסִטְרָא דְדְּכִיּו.

וּרְדוּ בְּדִגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וּבְבִהְמָה וּבְכָל הָאָרֶץ, נִכְלְלָה
בְּתַתְּוֹנִים, וְאֶפִּלוּ בְּכָל הַקְּלָפוֹת
שֶׁל הַצֶּד הָאֲחֵר הַתְּלַבְּשָׁה, לְקַיִּם
בָּהּ וּמְלֻכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וּבְכָל
מָה שֶׁהַתְּלַבְּשָׁה נִכְלְלָה (נקראת)
בְּשֵׁמוֹ, הֲרִי כָּאֵן אָדָם שֶׁל עֵשְׂיָה
וַיִּצְיָרָה.

הָאָדָם שֶׁל בְּרִיאָה פְּרֻשׁוּהוּ עַל
תְּפִאָרַת. מָה זֶה בְּצַלְמוֹ? בְּצֵלֶם,
שְׁתֵי דְמוּתוֹ שְׁלוֹ לְמַעְלָה, אֱלָא (אלא)
הֵן וְא"ו, שְׁתֵי וַוִי"ן, הֵם שְׁתֵי
דְמוּתוֹ שֶׁל א שֶׁהוּא אָדָם שֶׁל
הָאֻמְצַע, שְׁשְׁכִינָה הַעֲלִיּוֹנָה הִיא
דְמוּת אָדָם עֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא חֲכָמָה
עֲלִיּוֹנָה, וְשְׁכִינָה הַתַּתְּוֹנָה - דְמוּת
אָדָם, שֶׁהוּא הַעֲמוּד הָאֻמְצַעִי.

וְעוּד, הַעֲמוּד הָאֻמְצַעִי בְּדְמוּת
הַכֶּתֶר, וְזֶה אָדָם שֶׁל בְּרִיאָה, וְאָדָם
שֶׁל יִצְיָרָה - צְדִיק בְּדְמוּת שֶׁל
חֲכָמָה, וּמִשׁוּם זֶה וַיְהוּ"ה נִתֵּן
חֲכָמָה לְשִׁלְמָה, שֶׁהוּא צְדִיק בְּרִית
שְׁלוֹם שְׁלוֹם ה', וְשְׁכִינָה תַתְּוֹנָה
- אָדָם שֶׁל עֵשְׂיָה, הַדְמוּת שֶׁל
הַשְׁכִּינָה הַעֲלִיּוֹנָה, וְהַכָּל אֲמַת,
(הַשְׁכִּינָה וְדַאי נִכְלַלַת בְּכָל), וּמִשׁוּם זֶה
לְפַעְמִים נִקְרָאת נְשֵׁר לְפַעְמִים
חֲתָה. לְפַעְמִים יוֹנָה, לְפַעְמִים
צְפוּר, בְּכָל מָה שֶׁשׁוֹלֵטַת נִקְרָאת
בְּשֵׁמָה, וּבְעֵשְׂבִים נִקְרָאת שׁוֹשְׁנָה,
עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי, וּכְשׁוֹלֵטַת עַל
הָאָרֶץ נִקְרָאת אַרְץ, וּכְשׁוֹלֵטַת
עַל הַיָּם נִקְרָאת יָם עַל שְׁמוֹ,
וּכְשׁוֹלֵטַת עַל הַהָרִים נִקְרָאת
סְלַע, אֵין בְּרִיָּה בְּעוֹלָם שֶׁשׁוֹלֵטַת
עֲלֶיהָ שְׁלֵא נִקְרָאת בְּשֵׁמָה, אֲבָל
עִם כָּל זֶה שֶׁשׁוֹלֵטַת עַל הַכָּל,
עוֹשֶׂה הַפְּרָדָה בֵּין הַדְּרָגוֹת שֶׁהֵן
מִתּוֹ וּפְרִי, לְבֵין הַקְּלָפוֹת שֶׁל הַצֶּד
הָאֲחֵר שֶׁהֵן כְּקְלָפוֹת הָאֵגוּז
שְׁמַכְסוֹת עַל הַמַּח, וְסוּד הַדְּבָר -
וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוּר וּבֵין
הַחֹשֶׁךְ. אוֹי לְמִי שֶׁמַּעְרַב אֶת
קְלָפוֹת הַצֶּד הָאֲחֵר עִם הַדְּרָגוֹת
שֶׁל צַד הַטְּהָרָה.

(כאן חסר) (אמר המגיד עוד מצאתי בס"א זה

הלשון)

והאדם ידע את חוה אשתו וכו', וכי לא ידע אותה עד אותו הזמן? אלא מיום שנחרב בית המקדש, הקדוש ברוך הוא לא התיחד עם שכנתו בימות החל, ולא היו ישראל מכירים את כחו בימות החל, משום שממשלת העבד והשפחה בהם, אחר שיעברו מן העולם, מיד וידע אדם עוד את אשתו, ובאותו הזמן, פי מלאה הארץ דעה את יהו"ה, ובאותו זמן יתקיים הפתוב כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם, וכיום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד.

דבר אחר, והאדם ידע את חוה אשתו ופתה ותלד את קין, ידע ודאי, כמו ומרדכי ידע. יש ידיעה לטוב ויש ידיעה לרע. בזמן שהולידה את קין, ידע את כל אשר נעשה, אותה זמה, ועד אותו מקום שמגיעה ומתפשטת אותה זמה בכל הדורות. ושלשה גלגולים, עליהם נאמר הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר, אחר שיתגבר ביצרו, שלא עושה חטא, והידיעה הזו של קין היא שהתגלתה לו עד אותו מקום שהתפשטה, שעליו נאמר כי משרש נחש יצא צפע, משום שהוא משרש נחש שהטיל זמה בחוה, מלאך המות שגרם מיתה לאדם ולכל הדורות שלו, כך זה דרכו להרג, ומשום זה הרג את הכל.

והזמה הזו שנטלה ממנו היא לילי"ת, אפם של הערב רב, עליה נאמר רגליה ירדות מות וכו', שהיא סם המות של אל אחר שהוא סמ"ל, והיא הפרי שלו, גם - לרבות אל אחר,

(כאן חסר) (אמר המגיד עוד מצאתי בס"א זה הלשון).

והאדם ידע את חוה אשתו וכו' (שם ד א), וכי לא אשתמודע בה עד ההיא זמנא, אלא מיזמא דאתחרב בי מקדשא קודשא בריך הוא לא אתיחד בשכינתיה ביומין דחול, ולא הווי ישראל אשתמודעין תוקפיה ביומין דחול, בגין דממשלה דעבד ושפחה בהון, בתר דיתעברון מעלמא מיד וידע אדם עוד את אשתו ובההיא זמנא (ישעיה יא ט) פי מלאה הארץ דעה את יהו"ה, ובההיא זמנא אתקיים קרא (ירמיה לא לג) פי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם, (זכריה יד ט) וכיום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד.

דבר אחר והאדם ידע את חוה אשתו ופתה ותלד את קין, ידע ודאי כגון (אסתר ד א) ומרדכי ידע, אית ידיעה לטב ואית ידיעה לביש, בזמנא דאולידת לקין ידע את כל אשר נעשה ההוא וזמהמא, ועד ההוא אתר דמטי ואתפשט ההוא וזמהמא בכל דרין, ותלת גלגולי, עלייהו אתמר (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר, בתר דיתגבר ביצריה דלא עביד חטאה, והאי ידיעה דקין איהו דאתגלי ליה עד ההוא אתר דאתפשט, דעליה אתמר (ישעיה יד כט) פי משרש נחש יצא צפע, בגין דאיהו משרש נחש דאטיל וזמהמא בחוה, מלאך המות דגרים מיתה לאדם ולכל דרין דיליה, הכי, האי דרפיה לקטלא, ובגין דא קטיל להבל.

והאי וזמהמא דאתנטיל מגייה איהי לילי"ת אימא דערב רב, עליה אתמר (משלי ה ה) רגליה ירדות מות וכו', דאיהי סם מות דאל אחר דאיהו סמ"ל, ואיהי איבא דיליה, גם לרבות אל אחר, נחש בגינה אתמר (בראשית

11) ותקח מפריו ותאכל, הקא רזא דחנה ותתן גם לאישה עמה ויאכל גם לרבות, וילכתר חזא ליה דאתחרט כמה דאת אמר (שם ד יג) גדול עוני מנשוא, ובגין דא (שם ב) קניתי איש את יהו"ה, הקא רמיז קני חותן משה, דעתיד לאהדרא בתשובה ולקבלא את ברית, הדא הוא דכתיב (שם טו) וישם יהו"ה לקין אות, אות ברית מילה לאגנא עליה.

ובגין דא ותוסף ללדת את אחיו את הבל, מאי ותוסף אלא רזא דמלה ולא יסף עוד לדעתה (שם לה כו), בגין ההוא זיהמא דנפיק מגייה, וחקמא אתפשטותיה בכל דרא, פיון דחקמא להבל דאתפשטותיה בכל דרא לטב, אמר ותוסף ללדת, אוסיפת איהי כמה קרבנין וכמה תחנונין וכמה בכיין בגיגיה, פיון דאיהו הוה עתיד לדפאה זיהמא דיליה מעלמא, והא קהלת אמר (קהלת ח יד) יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים, הקא אתגלי צדיק ורע לו רשע וטוב לו, אית הבל, ואית הבל ועלייהו אתמר (שם י ב) לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו, בשגם זה הבל, והא אוקמוהו בשגם זה משה, משה זה שת, ואיהו שם, ואיהו הבל, והן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר.

ורזא דמלה (ישעיה סג יא) איה השם בקרבו, דאיהו (שמות ג יג) מה שמו, ודא אדם דאיהו רביעאה, ובגיגיה אתמר (עמוס ב ו) ועל ארבעה לא אשיכנו, לא אשיכנו בגלגולא יתיר, פיון דנח ביה אבוי דאיהו אדם, בההוא זמנא אשתמודע (משלי ל ד) מה שמו ומה שם בנו פי תדע, ודא איהו רזא מה שמו מה אומר אליהם, ודא איהו מרכבתא שלימא, ש תלת

הנחש, בגללה נאמר ותקח מפריו ותאכל. כאן הסוד של חנה, ותתן גם לאישה עמה ויאכל, גם - לרבות, ואחר כך ראה אותו שהתחרט, כמו שנאמר גדול עוני מנשוא, ובשביל זה קניתי איש את יהו"ה. כאן רמז קני חותן משה שעתיד לחזר בתשובה ולקבל את הברית. זהו שכתוב וישם יהו"ה לקין אות, אות ברית מילה להגן עליו.

ומשום זה ותוסף ללדת את אחיו את הבל, מה זה ותוסף? אלא סוד הדבר - ולא יסף עוד לדעתה, בגלל אותה וזהמה שיצאה ממנו, וראה התפשטותו בכל דור. פיון שראה את הבל, שהתפשטותו בכל דור לטוב, אמר ותוסף ללדת, היא הוסיפה כמה קרבנות וכמה תחנונים וכמה בכיות בשבילו, פיון שהוא היה עתיד לטהר את הנחמה שלו מן העולם, והרי קהלת אמר יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים. כאן התגלה צדיק ורע לו רשע וטוב לו, יש הבל ויש הבל, ועליהם נאמר לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו, בשגם זה הבל, והרי פרשוהו בשגם זה משה, משה זה שת, והוא שם, והוא הבל, והן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר. וסוד הדבר - איה השם בקרבו, שהוא מה שמו, וזה האדם שהוא רביעי, ובשבילו נאמר ועל ארבעה לא אשיכנו, לא אשיכנו יותר בגלגול. פיון שנח בו אביו שהוא אדם, באותו זמן נודע מה שמו ומה שם בנו כי תדע, וזהו הסוד של מה שמו מה אמר אליהם, וזוהי מרכבה שלמה, ש שלש חיות שרוכב עליהם מ"ה,

וְעַלֵּיהֶם נֹאמַר הֵן כָּל אֵלֶּה יַפְעַל
א"ל פְּעָמִים שְׁלוֹשׁ עִם גָּבֵר.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר: וְתוֹסֵף
לְלַדֵּת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל, אוֹי
לְעוֹלָם שֵׁישׁ לָהֶם עֵינַיִם וְלֹא
רוֹאִים, אֲזַנַּיִם וְלֹא שׁוֹמְעִים אֶת
סוּדוֹת הַתּוֹרָה, וְהוֹלְכִים אַחֵר
הַבָּצַע שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. בֹּא וְרֵא, הַבָּל
קִיֵּץ הוּא יֵצֵר הָרַע, הֶבֶל יֵצֵר
הַטּוֹב, הֶבֶל הוּא הַלֵּב, וְהֵם שְׁנֵי
בְּתֵי הַלֵּב, זֶהוּ שִׁפְתוֹב לֵב חֶכֶם
לִימִינוֹ לֵב כְּסִיל לְשִׁמְאֵלוֹ, לֵב
חֶכֶם לִימִינוֹ זֶה הֶבֶל, שֶׁנֹּאמַר בּוֹ
וְתוֹסֵף לְלַדֵּת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל,
הוּא תוֹסֵפֶת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, קִיֵּץ הוּא
רוּחַ הַטְּמָאָה, שֶׁהוּא גוֹרֵעַ וְלֹא
מוֹסִיף, קִיֵּץ הַגּוֹף, קִיֵּץ לְשִׁנְיָהִם,
וּבִשְׁבִילָהּ נֹאמַר אֵל תִּסְתַּפֵּן
בְּקִנְיָן אֶלָּא בְּמֵה שֵׁישׁ בּוֹ. וְדַאי
קִיֵּץ הוּא הַלֵּב, שֶׁהוּא קִלְפַת
הָאֵגוֹז, לֹא אוֹתוֹ שֶׁלְמַעֲלָה שֶׁהוּא
פְּרִי עֵץ הַחַיִּים, וּמִשׁוֹם שֶׁהִקִּין
הַזֶּה יֵשׁ בּוֹ טוֹב וְרַע, נֹאמַר בּוֹ
וּמַעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל
מִמֶּנּוּ, עַד שֶׁעוֹבְרֶת אוֹתָהּ הִקְלִפָּה
מִהָאֵגוֹז, הַפְּרִי שֶׁנִּקְרָא מִיתָה
וְחַיִּים, אוֹר וְחֹשֶׁךְ, הֶבֶל טוֹב
וְהֶבֶל רַע, הֶהֱבֵל שֶׁל הַתּוֹרָה
שֶׁהוּא לְהַב, עָלָיו נֹאמַר קוֹל
יְהוָה חֲצַב לְהַבּוֹת אֵשׁ, וְזוֹ ה' ^{(תהלים}
שֶׁל מֹשֶׁה, מ' מֹשֶׁה, ש' שֵׁת,
שֶׁנֹּאמַר בּוֹ פִי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתָהוּ,
ש' שֵׁם, וְלֹא לְחִנּוּם הִיָּה שֵׁם קוֹבֵעַ
מִדְּרָשׁוֹת בַּתּוֹרָה, וְהִיָּה שֵׁת,
הַסִּיּוֹם שֶׁל אֶלְפָּא בֵּיתָא, שֵׁת
בְּגִלָּל כֹּל שִׁתָּה תַחַת רִגְלָיו.

וְהֶבֶל מִצַּד הַיָּמִין הוּא כוֹלֵל
שְׁבַעַת הַבָּלִים, וְהֵם אֲבָגִית"ץ
וְכוּ', שֵׁשׁ עוֹלָיִם, שֶׁהֵם לְהַבִּים
בְּשֵׁשׁ טַבְּעוֹת הַקְּנָה, וְהֶבֶל שֶׁל
הַפָּה שְׁבִיעִי, וּכְנֻגָדָם אָמַר דּוֹד
שְׁבַעַת קוֹלוֹת שֶׁל הַבּוֹ לִיהוּ"ה
בְּנֵי אֱלִים, וְעַל שְׁבַע הִלְלוּ נֹאמַר
^{(תהלים} בְּנֵי אֱלִים,

חִיּוֹן, דְּרָכִיב עַלֵּיהוּ מ"ה, וְעַלֵּיהוּ אֶתְמַר הֵן
כָּל אֵלֶּה יַפְעַל א"ל ^(דף קיז ע"ב) פְּעָמִים שְׁלֹשׁ
עִם גָּבֵר.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, ^(בראשית ד ב) וְתוֹסֵף לְלַדֵּת
אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל, וְוִי לְעֶלְמָא דְאִית לּוֹן
עֵינַיִן וְלֹא חֲזָאן, אוֹדְנִין וְלֹא שְׁמַעִין בְּרִזִּין
דְּאוּרִייתָא, וְאֲזִלִּין בְּתַר בְּצַעִין דְּהַאי עֶלְמָא,
תָּא חֲזִי קִיֵּץ אִיהוּ יֵצֵר הָרַע, הֶבֶל יֵצֵר הַטּוֹב,
הֶבֶל אִיהוּ הַלֵּב, וְאִינוֹן תְּרִי בְּתֵי לְבָא, הַדָּא
הוּא דְכְּתִיב ^(קהלת י ב) לֵב חֶכֶם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל
לְשִׁמְאֵלוֹ, לֵב חֶכֶם לִימִינוֹ דָּא הֶבֶל, דְּאֶתְמַר
בֵּיהּ וְתוֹסֵף לְלַדֵּת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל, אִיהוּ
תוֹסֵפֶת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, קִיֵּץ אִיהוּ רוּחַ הַטְּוִמָאָה
דְּאִיהוּ גֹרֵעַ וְלֹא אוֹסִיף, קִיֵּץ גּוֹפָא, קִיֵּץ
לְתַרוּיֵיהוּ, וּבְגִינָה אֶתְמַר אֵל תִּסְתַּפֵּל בְּקִנְיָן
אֶלָּא בְּמֵה דְאִית בֵּיהּ, וְדַאי קִיֵּץ אִיהוּ לְבָא,
דְּאִיהוּ קְלִיפָה דְּאֵגוֹזָא, לֹאוּ הִהוּא דְלַעִילָא
דְּאִיהוּ אִיבָא דְאִילָנָא דְחַיִּי, וּבְגִיֵן דְּהַאי קִיֵּץ
אִית בֵּיהּ טַב וּבִישׁ, אֶתְמַר בֵּיהּ ^(בראשית ב יז) וּמַעַץ
הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, עַד דְּאֶתְעַבֵּר
הִהוּא קְלִיפָה מְנִיָּה דְּאֵגוֹזָא, אִיבָא אֶתְקַרֵּי
מִיתָה וְחַיִּי אוֹר וְחֹשֶׁךְ, הֶבֶל טַב וְהֶבֶל בִּישׁ,
הֶבֶל דְּאוּרִייתָא דְאִיהוּ לְהַב, עֲלָה אֶתְמַר ^{(תהלים}
קוֹל יְהוָה חֲצַב לְהַבּוֹת אֵשׁ, וְדָא ה' ^(כט ז)
דְּמֹשֶׁה, מ' מֹשֶׁה, ש' שֵׁת, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ ^{(שמות}
פִי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתָהוּ, ש' שֵׁם, וְלֹאוּ לְמַגְנָא
הוּא שֵׁם קוֹבֵעַ מִדְּרָשׁוֹת בְּאוּרִייתָא, וְהוּא שֵׁת
סִיּוֹמָא דְאֶלְפָּא בֵּיתָא, שֵׁת בְּגִיֵן ^(תהלים ח ז) כָּל
שִׁתָּה תַחַת רִגְלָיו.

וְהֶבֶל מְסַטְרָא דִימִינָא אִיהוּ כְּלִיל ז' הַבָּלִים,
וְאִינוֹן אֲבָגִית"ץ וְכוּ', שִׁית סְלִקִין,
דְּאִינוֹן לְהַבִּים בְּשִׁית עֲזָקָאן דְּקִנְיָה, וְהֶבֶל דְּפָה
שְׁבִיעֵאָה, וְלְקַבְלֵיהוּ אָמַר דּוֹד שְׁבַע קִלִּין דְּהַבּוֹ לִיהוּ"ה אֱלִים,

פי לא על הלחם לבדו יחיה האדם פי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם, ושבעה הקולות הללו עולים בשבעה רקיעים, ויש שבע של השמאל שיוֹרְדִים בשבע ארצות, ועליהם אמר קהלת פי מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה וכו'.

שבעה הכלים טובים אלו, הם שבע שנות השבע, וכנגדם אחרים כנגד שבע שגוי הרעב, אלו הכלים של חיים, ואלו הכלים של מיתה, ומשום זה יש הכל ויש הכלים, ה' לב, ד' ארבע חיות הפסא, ו' שש המדרגות של הפסא, ועליהם שורים עשר אמירות שהן י', ו' שיוצא מהכל הוא קול שהוא פורח באויר, שהוא אור, חמשה אור ודאי הם ה' העליונה, י' דבור ואמירה, ואותם הכלים, הכל עולה בה' העליונה, והכל יורד בה' תחתונה, הדבור יורד, ובהכלים הללו עולה באחד, הקול עולה, וכנה יורד, בה' התחתונה עולה הקול שהוא ו', בה' העליונה יורד הדבור שהוא י'.

וההכלים עולים ויורדים בלב, והנה מלאכי אלהים עלים ויורדים שם והם י"ו, ה' תחתונה מצב ארצה, וראשו מגיע השמימה - זו ה' עליונה שנקראת השמימה, ואם לא עולים במחשבה שהיא יו"ד ה"א וא"ו ה"א, לא מסתכלים בתפלות, אלו ההכלים שאינם מצד של היחוד, והכלים האחרים הם בפרוד, ועולים במחשבה רעה, ומשום שיש שם פרוד, נאמר במחשבה שלהם מחשבה רעה מצטרפת למעשה, (וההכלים שאין בהם פרוד,

המחשבה שלהם מצטרפת למעשה).

והעקר של ארבע אותיות ועשר האותיות היא המלכות, שהיא

ט) ועל אלין שבע אתמר (דברים ח ג) פי לא על הלחם לבדו יחיה האדם פי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם, ואלין ז' קלין סלקין בז' רקיעין, ואית ז' דשמאלא דנחתין בשבעה ארעין, ועלייהו אמר קהלת (קהלת ג כז) (פי) מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה וכו'.

שבעה הכלים טבין אלין אינון שבע שני השבע, ולקבלייהו אחרנין לקבל שבע שגוי הרעב, אלין הכלים דחיי, ואלין הכלים דמיתה, ובגין דא יש הכל ויש הכלים, ה' לב, ד' ארבע חיוון דכרסייא, ו' שית דרגין דכרסייא, ועלייהו שריין עשר אמירן דאינון י', ו' דנפיק מהכל איהו קול דאיהו פורח באויר, דאיהו אור חמש אור ודאי אינון ה' עלאה, י' דבור ואמירה, ואינון הכל סליק בה' עלאה, והכל נחית בה' תתאה, נחית דבור, ובאלין הכלים סליק בחד קלא סליק, ובדא נחית, בה' תתאה סליק קלא דאיהו ו', בה' עלאה נחית דבור דאיהו י'.

והכלים סלקין ונחתין בלבא, והנה מלאכי אלהים סלקין ונחתין תמן ואינון י"ו, ה' תתאה מוצב ארצה, וראשו מגיע השמימה דא ה' עלאה דאתקרי השמימה, ואם לא סלקין במחשבה דאיהי יו"ד ה"א וא"ו ה"א, לא מסתכלין בצלותין, אלין הכלים דלאו אינון מסטרא דיהודא, והכלים אחרנין אינון בפירודא, וסלקין במחשבה בישא, ובגין דאית תמן פירודא אתמר במחשבה דלהון מחשבה בישא מצטרפא למעשה, (והכלים דלית בהון פירודא מחשבה דלהון מצטרפא למעשה).

ועקר דארבע אתוון ועשר אתוון איהי מלכותא, דאיהי כלילא מפל עשר

כלולה מכל עשר הספירות, ובה צריך הכל להכליל, שכל מי שנוטל מלכות בלי תשע ספירות, הוא מקצץ בנטיעות, וכל מי שנוטל תשע ספירות בלי מלכות, הוא כופר בעקר.

ההבליים של הצד האחר, עליהם נאמר הכל המה מעשה תעוועים, שאותם הבליים עולים בנבלות הפה ובשקרות, וכלם עולים למח, יש חמה ולבנה וכוכבים ומזלות ברקיעים שהם קלפות, שעליהם נאמר הוי מושכי העון בחבלי השוא, ועליהם נאמר פי שמים פעשן נמלחו, וחפרה הלבנה ובושה החמה וכו', וכמה הבליים יש להם שכלם מלאים שקר ושוא, וכל מי שמוציא דברי שקר, פמה מלאכי חבלה פותחים בפניהם פנגדם. זהו שכתוב פי עוף השמים יוליך את הקול וכו', והדבורים הללו הם בונים פמה בנינים.

ספירן, וביה צריך פלא לאכללא, דכל מאן דנטיל מלכות בלא תשע ספירן איהו מקצץ בנטיעון, וכל מאן דנטיל תשע ספירן בלא מלכות איהו כופר בעיקר.

הבליים דסטרא אחרא עלייהו אתמר (ירמיה י טו) הבל המה מעשה תעוועים, דאינון הבליים סלקין בנבלות הפה ובשקרות, וכלהו סלקין לגבי מוחא אית חמה ולבנה וככביא ומזליא ברקיעין דאינון קליפין, דעלייהו אתמר (ישעיה ה יח) הוי מושכי העון בחבלי השוא, ועלייהו אתמר (שם נא ו) פי שמים פעשן נמלחו, וחפרה הלבנה ובושה החמה וכו' (שם כד כג), וכמה הבליים אית לון דכלהו מליין שקר ושוא, וכל מאן דאפיק מליין דשקרא פמה מלאכי חבלה פתחין גדפיהו לקבלון, הדא הוא דכתיב (קהלת י ב) פי עוף השמים יוליך את הקול וכו', ואלין מלולין אינון בנין פמה בניינין. (דף קיז ע"א).

אמר המגיה, הנמשך אחר זה כבר נדפס ברף ק"ד ע"א, אמנם אחר כך מצאתי זאת הנסחא מדוייקת יותר מהאחרת, וכדי שלא לכפול הדברים ארמוז לך החלופ שיש ביניהם בלבד, בזאת הנסחא לא מצאתי או אשא על מיא בשורה ל', ובשורה ל"ד נקודין מן ו' טעמים מן ו' איהי בת קול, וברף ק"ה ע"א שורה ז' צ"ל ואיהי לב דכלהו בה אתכלילין ומינה נפיק דפיקו, ובשורה ט' וכד דפיק, ובשורה י' צ"ל רשפים ובשורה י"ב נחית צ"ל אחיה, דף ק"ד ע"ב בשורה י"ו דא צ"ל דמלה, בשורה י"ח ד' דילה צ"ל ד' דלה, שורה ד' אויר קדמון צ"ל אוירא קדמאה.

אמר המגיה זה התקון מצאתיהו מפוזר ומפורד ומוטעה, והרכבה עמלתי וטרחתי להניהו ולסדר הדברים על אופניהם, ובמקומות ממנו כתבתי הדברים פעמים מפני חלופ הנסחאות. עוד ראה זה מצאתי.

ותוסף ללדת את אחיו את הבל (בראשית ד ב), תא חזי הבל איהו הלב, ואית ב' פתים בלבא, (קהלת ג א) לב חכם לימינו הבל, לב פסיל לשמאלו דא הבל, קין איהו יניק מתרוייהו,

ותוסף ללדת את אחיו את הבל. בא וראה, הבל הוא הלב, ויש שני פתים בלב, לב חכם לימינו הבל, לב פסיל לשמאלו זה הבל, קין הוא יונק משניהם, והוא עץ

טוב ורע, וקין הוא הנחמה
שהנחש הטיל בחנה, ועליו
נאמר כי משרש נחש יצא צפע.
מה דרכו של הנחש להרג, כף
זה הרג ואחר כף התחרט, ומשום
זה וישם יהו"ה לקין אות, אות
ברית מילה, ומשום זה אמר
קניתי איש את יהו"ה, ואף על
פי שקנין הוא זהמה, יכול
לעשות נק"י, כמו יתרו שנאמר
בו ובני קיני חתן משה.

וסוד הדבר - הבל הבלים אמר
קהלת, ואמרו הראשונים, יש
הבל ויש הבל, יש צדיקים
שמגיע אליהם כמעשה הרשעים
וכו', אמרתי שגם זה הבל, הבל
של הימין, ה' הפסא, ו' שש
מעלות לפסא, ד' ארבע חיות,
אלו ההבלים הם לבוש לתפארת
ומלכות שהן ו"ה, י"ה פלולים,
י' באויר, ה' תחתונה דבור
שעולה בהבל, והכל נכלל בשם
של האדם שמתפלל תפלה או
שעוסק בתורה, אכל הבלים
אחרים שנעשים בארץ, עולים
באויר של העולם הזה בקול
ודבור של חל, וישראל
מתפללים בהם המבדיל בין
קדש לחל, ויש אחרים שנאמר
בהם הבל המה מעשה
תעוועים, ואותם הבלים וקול
ודבור של נבלות הפה, הם מצד
של אלהים אחרים, הממנים של
שאר העמים שהם סמאל ונחש,
עליהם נאמר בהבדלה ובין
ישראל לגוים, כל אחד כפי
מעשיו כף בונה בנין, שזה לעמת
זה עשה האלהיים.

ובא וראה, מי שבנינו למעלה
בצד הטהרה, עם כל ההבלים
הללו של תורה ותפלה, עליו
אמר הפתוב ואשים דברי בפיך
וכו', ולאמר לציון עמי אתה,
והרי פרושהו אל תקרי עמי אלא

ואיהו יצן טוב ורע, וקין איהו זוהמא דנחש
דאטיל בחנה, ועליה אתמר (ישעיה יד כט) פי
משרש נחש יצא צפע, מה ארחה דחויא
למקטל, כף דא קטל, ולבתר אתחרט, ובגין
דא (בראשית ד טו) וישם יהו"ה לקין אות, אות
ברית מילה, ובגין דא אמר (ס) קניתי איש
את יהו"ה, ואף על גב דקנין איהו זוהמא,
יכול למעבד נק"י, פגון יתרו דאתמר
ביה (שופטים א טז) ובני קיני חותן משה.

ורוא דמלה הבל הבלים אמר קהלת, ואמרו
קדמאין אית הבל ואית הבל, יש
צדיקים שמגיע אליהם כמעשה הרשעים
וכו', (קהלת ח יד) אמרתי שגם זה הבל, הבל
דימינא ה' פרסא, ו' שש מעלות לפסא, ד'
ארבע חיוון, אלין הבלים אינון לבושא
לתפארת ומלכות דאינון ו"ה, י"ה פלילין, י'
באויר, ה' תתאה דבור דסליק בהבל, וכלא
אתפליל בשמא דבר נש דצלי צלותא או
דעסיק באורייתא, אבל הבלים אחרנין
דאתעבידן בארעא, סלקין באויר דהאי עלמא
בקול ודבור דחול, וישראל מצלין בהון
המבדיל בין קדש לחול, ואית אחרנין דאתמר
בהון (ירמיה י טו) הבל המה מעשה תעוועים,
ואינון הבלים וקול ודבור דנבלות הפה, אינון
מסטרא דאלהים אחרים ממנן דשאר עמין
דאינון סמאל ונחש, עליהו אתמר בהבדלה
ובין ישראל לגוים, כל חד כפום עובדוי כף
בני בנינא, (קהלת ז יד) דזה לעמת זה עשה
האלהיים.

ותא חזי מאן דבנינא דיליה לעילא בסטרא
דדכיו, בכל אלין הבלים דאורייתא
וצלותא, עליה אמר קרא (ישעיה לו טז) ואשים
דברי בפיך וכו' ולאמר לציון עמי אתה, והא

עמי, מה אני בדבור שלי עשיתי שמים וארץ, כמו שנאמר בדבר יהוה שמים נעשו, כך אתה בשתפות עמי תעשה בדבור, אבל אחרים שמוציאים מפיהם הכלים של שבועה, עליהם נאמר פי רבים חללים הפילה, ואלה נקראו חללים, שמחללים שם יהוה ומוציאים הכלים מפיהם, וקול ודבור לשקר ושבועה לשקר, ומזכירים שמו לחנם ולשקר. באותו שם שמוציאים לבטלה ולשקר, בונים להם בנינים שמבטלים אותם מן העולם, זהו שכתוב לשוא הכיתי את בניכם. אוי להם לבני אדם שמוציאים מפיהם דבורים ושבועות שקר, טוב להם שלא יבאו לעולם. קמו כל החברים ואמרו, הרחמן יצילנו, הרחמן יצילנו.

אמר רבי שמעון: חכמים, כל הבנינים הללו תלויים במחשבה, כמו שמצאנו בקין והבל, קין היה עובד אדמה והביא קרבן פשתים, מאותו הצד של ערוה, היתה מחשבה להקריב לפני הקדוש ברוך הוא ערוה, ומנין שפשתים הוא מצד הערוה? שנאמר ועשה להם מכנסי כד לכסות בשר ערוה, הכל היה רועה צאן, הקריב קרבן מבכורות צאנו, זהו שכתוב והכל הביא גם הוא מבכורות צאנו, מחשבתו היתה באותו מקום שנאמר בו ועתיק הימים יושב, לבושו כשלג לבן, ושער ראשו כצמר נקי, והקדוש ברוך הוא מצרף מחשבה טובה למעשה, ומשום זה קבל אותו, ומחשבה רעה אינו מצרפה למעשה, וזהו קרבנו של קין, ומשום זה תרה לו. מיד ויאמר יהוה לקין למה תרה לך וכו', הלא אם תטיב

אוקמוהו אל תקרי עמי, אלא עמי, מה אנא במלולא דילי עבדית שמיא וארעא כמה דאת אמר (תהלים לג ו) בדבר יהוה שמים נעשו, כך אתה בשותפו עמי תעביד במלולא, אבל אחרנין דמפקין מפומייהו הכלים השבועה, עלייהו אתמר (משלי ז כז) פי רבים חללים הפילה, ואלין אתקריאו חללים, דמחללין שם יהוה, ונפקין הכלים מפומייהו וקלא ודבורא לשקרא ואומאה לשקרא, ודכרין שמייה למגנא ולשקרא, בההוא שמה דנפקין לבטלא ולשקרא בנין לון בנינין דבטלין לון מעלמא, הדא הוא דכתיב (ירמיה ב ז) לשוא הפתי את בניכם, ווי לון לבני נשא דנפקין מפומייהו מלולין ואומאין דשקרא, טב לון דלא יתון לעלמא, קמו חבריא פלהו ואמרו רחמנא לשזבן רחמנא לשזבן.

אמר רבי שמעון, רבנו, כל אלין בנינין תליין במחשבה, כמה דאשפחנא בקין והבל, קין היה עובד אדמה ומייתי בקרבנא פשתים, מההוא סטרא דערוה, הוה מחשבה לקרבא קמי קודשא בריך הוא ערוה, ומנין דפשתים איהו מסטרא דערוה שנאמר (שמות כח מב) ועשה להם מכנסי כד לכסות בשר ערוה, הכל הוה רועה צאן, קריב קרבנא מבכורות צאנו, הדא הוא דכתיב (בראשית ד ד) והכל הביא גם הוא מבכורות צאנו, (דף קיח ע"ב) מחשבתיה הוה בההוא אתר דאתמר ביה, (דניאל ז ט) ועתיק יומין יתיב לבושה פתלג תוור ושער ראשה כעמר נקא, וקודשא בריך הוא מחשבתיה טבא צרפה למעשה, ובגין דא קביל ליה, ומחשבה רעה לא מצרפה למעשה, ודא הוא קרבנא דקין, ובגין דא תרה לו, מיד ויאמר יהוה לקין למה תרה לך וכו', הלא אם תטיב

תיטיב מעשיך - שאת, אני מכה
לך ואטל משאך עלי, ומנין לנו
שאת הוא משא העונות?
שכתוב נלאתי נשוא, ואם לא
תיטיב מעשיך - לפתח חטאת
רבץ, וזה פתח הגיהנם, ששם
החטאים שלך שולטים עליך,
ואם תיטיב מעשיך, אתה תמשל
בו.

הרשעים לא שולט בהם מוסר
אלא שומרים שנאה, כמו שעשו
- וישטם עשו את יעקב, יעקב
כמו שהבל, ועשו כמו שקין.
ויאמר מה עשית וכו', החטא הזה
שהרגת את אחיך לא עשית אותו
אלא לשם שנקרא מ"ה, מ"ה
אעידך ואעיד עליך, והיא תובעת
אותך, ולא עוד, אלא מ"ה שהוא
אדם שעשה אותך, גרם את זה
שמלאך המות הוציא אותך
לעולם, וזהו פקד עון אבות על
בנים, והרי נתבאר אם אוחזים
מעשה אבותיהם בידיהם, אלא
כך היה, מעשי אביו היה בידו,
ועל סבה של אשה זה היה, כמו
שנאמר ויהי בהיותם בשדה, ואין
שדה אלא אשה, האשה גרמה
מיתה לאדם וגרמה מיתה להבל,
כמו שנאמר בייעקב עם הממנה
של עשו ויאבק איש עמו, כמו
זה היה קין והבל, ונצח הבל את
קין, והוא מצד הרחמים, שחס
עליו ולא רצה להרגו, וקם הוא
והרגו, והאשה גרמה את זה,
עליה נאמר ורגליה ירדות מות,
ובקנאתו הרג אותו.

ויאמר קול דמי אחיך צועקים אלי
מן האדמה, אתה הוא בנו של
הנחש שגרם מיתה לאדם,
שנאמר בו ארור אתה מפל
הבהמה, כך יש לך לירש ממנו,
שמעשהו בידך, בגלל זה ארור

מניה, דעובדא דיליה ביך, בגין דא ארור אתה מן האדמה אשר פצתה

שאת (בראשית ד ו), אם תטיב עובדך שאת, אנא
מאריך לך ואטול מטולך עלי, ומנלן דשאת
מטולא דחובין הוא, דכתיב (ישעיה א יד) נלאתי
נשוא, ואם לא תטיב עובדך לפתח חטאת
רובץ, ודא פתח דגיהנם, דתמן חובין דילך
שלטין עלך, ואם תטיב עובדך אתה תמשול
בו.

רשיעיא לא שליט בהון מוסר אלא נטרין
דבבו, פגוונא דעשו וישטם עשו את
יעקב (בראשית כז מא), יעקב פגוונא דהבל ועשו
פגוונא דקין, ויאמר מה עשית וכו' (שם ד
ו) חובא דא דקטלת לאחורף לא עבדת ליה
אלא לשמא דאתקרי מ"ה, מ"ה אעידך
ואסהיד עלך, ואיהי תבעה לך, ולא עוד אלא
מ"ה דאיהו אדם דעביד לך, גרם דא דאפיק
מלאך המות בך לעלמא, ודא איהו פוקד עון
אבות על בנים (שמות כה), והא אתמר אם אוחזין
מעשה אבותיהם בידיהם, אלא כן הוה עובדי
אביה הוה בידיה, על סבה דאשה הוה, כמה
דאתמר ויהי בהיותם בשדה, ואין שדה אלא
אתתא, אתתא גרמת מיתה לאדם, וגרמת
מיתה להבל, כמה דאתמר בייעקב עם ממנא
דעשו ויאבק איש עמו (בראשית לב כה), פגוונא דא
הוה קין והבל, ונצח הבל לקין, ואיהו מסטרא
דרחמי דחייס עלוי ולא בעא למקטליה, וקם
הוא וקטליה, ואתתא גרמא דא, עלה
אתמר (משלי ה ה) רגליה ירדות מות, ובקנאה
דיליה קטיל ליה.

ויאמר קול דמי אחיך צועקים אלי מן
האדמה (בראשית ד ו), אנת הוא בריה
דחונא דגרם מיתה לאדם, דאתמר ביה (שם ג
י) ארור אתה מפל הבהמה, כן אית לך לירתא

מניה, דעובדא דיליה ביך, בגין דא ארור אתה מן האדמה אשר פצתה

אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה, זו היתה הארץ שקלל אותה הקדוש ברוך הוא תשע קללות, וקלל את קין אחת להשלים לעשרה, ומשום זה אמר ארור אתה מן האדמה וכו', כי תעבד את האדמה וכו', שפחה יהיה תשוש אליך, ולא יצאו ממך מלכים ושליטים.

נע ונד תהיה בארץ, שאני אמרתי לאדם וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה, שהם בני אדם שתלויים במזלות, שדומים לחיות ובהמות ועופות, כלם הולכים אליך להרג אותך, ואתה תלך נע ונד מהראשונים, נ"ע ונ"ד עו"ן ד"ן, ועוד נע ונד, משום שאתה עו"ן של נד"ה, ובנדה נעשית, שהיא הנדהמה שהטיל הנחש בנדה, בגלל זה נע ונד תהיה. ועוד נע, משום שאתה מהצד של סמא"ל, נד משום שאתה מצד הנחש, נע בעולם הזה, נד בעולם הבא, שהם שכינה עליונה ושכינה תחתונה, שיקחו שתיקה ממך נקמות.

ומשום זה, כששמע שבמקום העליון הנה הנה תלוי הבל, מיד ויאמר קין אל יהו"ה גדול עוני מנשוא, כאן שב בתשובה והתחרט, בגלל זה וישם יהו"ה לקין אות, כאן רמז אות ברית מילה שקבל יתרו, שנאמר בו ובני קיני חתן משה, שנפרד מקין, (וחבר הקיני נפרד מקין), וביתרו התפקן קין מחטאו, ועוד באותו זמן קבל אותו, משום שהראה לו בני קיני חתן משה שהיו עתידים להיות בלשפת הגזית, וכי את הרשעים קבל הקדוש ברוך הוא בתשובה, על אחת כמה וכמה את הצדיקים, מיד ויצא קין מלפני יהו"ה, בזה יצא מן

את פיה, דא הוה ארעא דלייט לה קודשא בריך הוא תשע לווטין, לייט לקין חד לאשלמא לעשרה, ובגין דא אמר (שם י') ארור אתה מן האדמה וכו', כי תעבוד את האדמה וכו' ותהא תשש חילהא לגבך, ולא יפקון מינך מלכין ושליטין.

נע ונד תהיה בארץ, דאנא אמרית לאדם וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה (שם א כו), דאנון בני נשא דתליין במזלות, דדמיין לחיוון ובעירן ועופות, פלהו אזלו לגבך לקטלא לך, ואנת תזיל נע ונד מקדמאי, נ"ע ונ"ד עו"ן ד"ן, ועוד נע ונד בגין דאנת עו"ן דנד"ה, ובנדה אתעבידת דאיהי זוהמא דהטיל נחש לחנה, בגין דא נע ונד תהיה, ועוד נע בגין דאנת מסטרא דסמא"ל, נד בגין דאנת מסטרא דנחש, נע בעלמא דין, נד בעלמא דאתי, דאינון שכינתא עלאה ושכינתא תתאה, דנטלין תרוייהו ניקמא מינך.

ובגין דא פד שמע דבאתר עלאה דא הוה תליא הבל, מיד ויאמר קין אל יהו"ה גדול עוני מנשוא (בראשית ד יג), הָכָא תב בתיובתא ואתחרט, בגין דא וישם יהו"ה לקין אות (שם טו), הָכָא רמז אות ברית מילה דקביל יתרו, דאתמר ביה (שופטים א טז) ובני קיני חותן משה שנפרד מקין, (צ"ל (שם ד יא) וחבר הקיני נפרד מקין), וביתרו אתתפקן קין מחוביה, ועוד בבהוא זמנא קביל ליה, בגין דאחזי ליה בנוי דקני חותן משה דהו עתידין למהוי בלשפת הגזית, אמר וכי לחייבא קביל קודשא בריך הוא בתשובה, על אחת כמה וכמה לצדיקייא, מיד ויצא קין מלפני יהו"ה (בראשית ד טז), בהאי נפק מן דינא, וקביל עליה כל מה דאתגזר ביה,

הדין וקבל עליו כל מה שנגזר בו, שפתיב וישב בארץ נוד. מה שאמר לו נד, שם עליו ו' ונעשה נוד, וזהו שנאמר בו וישם יהו"ה לקיץ אות לבלתי הכות אותו, שאם היה נד, נאמר בו והיה כל מוצאי יהרגני, ומשום ששב בתשובה וקבל עליו אות ברית, שם עליו האות ו' להצילו, ולא עוד, אלא ששם אותו קדמת ערן, שבגללו זכה לגן עדן.

וידע קין את אשתו ופתה ופלד את חנוף. כל אלו התולדות מונעים אותו להתרצות בהם, והם חנוף ועירד ומחויאל ומתושאל ולמך, ולמך נטל שתי נשים, עדה וצלה, עדה - חנוף לטוב, חנוף לנער על פי דרכו, צלה - חנוף של רע, וזה מלאך המות שמחנף את האדם בחנוכים רעים, עירד לאחר מפן הכניס ועדה באדם באיכריו, ואחר שמפיל את האדם לחטאים, מלשין עליו ומרואה לא"ל כל מה שעשה, וזהו מחויאל - מראה א"ל, ואחר כך יורד ומתיש פחו והורג אותו, וזהו מתושאל, ששם מות שאל, ואין מות אלא עניות, ואחר מולך עליו, וזהו למך, שמתהפף עליו למלך, ושתי נשותיו, אחת עדה, שמעיד על חטאי האדם, והשניה צלה, שהולך עליו כצל, כמו שנאמר פי צל ימינו עלי ארץ, וכתוב ימיו כצל עובר.

ותרד עדה את יבל, אחר שהורג אותו בעניות ושולטים עליו עדה וצלה, יבל, כמו שמים וארץ שנאמר בהם פי שמים פעשן נמלחו והארץ כפגד תבלה, ויבל הוא אבי ישב אהל ומקנה, שפנס ממוז, ואחר כך נאמר בו לא יועיל הון, והרי נתבאר ששולטת עליו עניות שהוא מות, ואין

דכתיב וישב בארץ נוד, מה דאמר ליה נד, שוי עליה ו' ואתעביד נוד, ודא איהו דאתמר ביה וישם יהו"ה לקיץ אות לבלתי הכות אותו, דאם הוה נד אתמר ביה (ס) והיה כל מוצאי יהרגני, ובגין דתב בתיובתא וקביל עליה אות ברית, שוי עליה אות ו' לשזבא ליה, ולא עוד אלא דשוי ליה קדמת ערן, דבגיניה זכה לגן עדן.

וידע (דף קיט ע"א) קין את אשתו ופתה ופלד את חנוף (בראשית ד יז), כל אלין תולדין מנעין ליה לאתרעא בהון, ואינון חנוף ועירד ומחויאל ומתושאל ולמך, ולמך נטיל תרי נשין עדה וצלה, עדה חנוף לטב, חנוף לנער על פי דרכו, צלה חנוכא דביש, ודא מלאך המות דמחנף לבר נש בחנוכין בישין, עירד לבתר אעיל ועדה כבר נש באברין דיליה, ולבתר דאפיל לבר נש בחובין, אלשין עליה ואחזי לא"ל כל מה דעביד, ודא איהו מחויאל מחוי א"ל, ולבתר נחית ותשש חיליה וקטיל ליה, ודא איהו מתושאל דתמן מות שאל, ואין מות אלא עניות, ולבתר אמליך עליה ודא איהו למך אתהפף עליה למלך, ותריין נשין דיליה חד עדה דמעיד על חובוי דבר נש, ותנינא צלה דאזיל עליה כצל, כמה דאת אמר (איוב ח ט) פי צל ימינו עלי ארץ, וכתיב (תהלים קמד ד) ימיו כצל עובר.

ותרד עדה את יבל (בראשית ד כ), בתר דקטיל ליה בעניותא, ושלטין עליה עדה וצלה, יבל, כגוונא דשמיא וארעא דאתמר בהון (ישעיה נא ו) פי שמים פעשן נמלחו והארץ כפגד תבלה, ויבל איהו אבי ישב אהל ומקנה, דכניש ממונא, ולבתר אתמר ביה (משלי יא ד) לא יועיל הון, והא אתמר דשליט עליה עניותא

עניות לפני הקדוש ברוך הוא
בעניות של התורה, ואין מות כמו
אותם שעוברים על דברי התורה,
שנקראו מתים, ומשום זה אמר
הכתוב שובו וחי, ואחי יבל היה
אבי כל תפש פנור ועגב,
שמנגנים בו בכל מיני נגונים,
והאדם ששמח בהם ומתעסק
בהכלי העולם, עליו אמר קהלת
שמח בחור בילדותך וכו', ואחר
כך מה אמר לו? ודע כי על כל
אלה יביאך האלהים במשפט,
שעליהם אמרו בעלי המשנה,
זמר בבית - חרב בבית, אלא
ושמחתם לפני יהו"ה אלהיכם,
כמו (שודר) שנאמר (ב) והיה כנגן
המנגן ותהי עליו יד יהו"ה.

וצ"ח גם היא ילדה את תובל קין
לטש כל חרש נחשת וברזל, זה
יצר הרע, שנאמר בו אם יצרך
מתגבר עליך משכהו לבית
המדרש וכו'. ואחות תובל קין
נעמה, זו אם השדים, ולמך,
בשעה ששולט על האדם ומחזיק
בו כאבן וכברזל ולא עוסק
בתורה, שולט עליו והורג אותו,
ועושה בו פצע וחבורה, כמו
שנאמר כי איש הרגתי לפצעי
וילד לחברתי. באותו זמן עתיד
לטל הקדוש ברוך הוא משניהם
נקמה, זהו שכתוב כי שבעתים
יוקם קין ולמך שבעים ושבעה,
זהו שכתוב בלע המות לנצח.

וידע אדם עוד את אשתו ותלד
בן ותקרא את שמו ש"ת, הסיום
של אלפא ביתא, ועליו אמר איוב
מי שת בטחות חכמה, מה
החכמה? זו שחסר ממנה י',
שבה היה שית, שהוא ברא שית
והוא ראשית, והיה נאמר בו מגיד
מראשית אחרית, היה משמש
שת במקום הכל, ומשום שחסר
ממנו י' נקרא אחר, משום
שכאשר חטא אדם פרחה ממנו

דאיהו מות, ולית עניותא קמי קודשא בריך
הוא בעניותא דאורייתא, ולית מות פאינון
דעברין על פתגמי אורייתא דאתקריאו מתים,
ובגין דא אמר קרא (יחזקאל יא לב) שובו וחי,
ואחי יבל היה אבי כל תופש פנור ועגב,
המנגנים בכל מיני נגונים, ובר נש דחדי בהו
ואשתדל בהכלי עלמא, עליה אמר
קהלת (קהלת יא ט) שמח בחור בילדותך וכו',
ולבתר מה אמר ליה (שם) ודע כי על כל אלה
יביאך האלהים במשפט, דעליהו אמרו
מארי מתניתין, זמרא בביתא חרבא בביתא,
אלא ושמחתם לפני יהו"ה אלהיכם (ויקרא כג
ט), כגוונא (דודר) דאתמר (ביה) (מלכים ב ג טו) והיה
כנגן המנגן ותהי עליו יד יהו"ה.

וצ"ח גם היא ילדה את תובל קין, לוטש כל
חרש נחשת וברזל (בראשית ד כב), דא יצר
הרע, דאתמר ביה אם יצרך מתגבר עליך
משכהו לבית המדרש וכו', ואחות תובל קין
נעמ"ה דא אימן של שדים, ולמך בשעתא
דשליט על בר נש ואיהי ביה תקיף כאבנא
וכפרזלא, ולא עסיק באורייתא, שליט עליה
וקטיל ליה, ועביד ביה פצע וחבורה, כמה
דאת אמר (שם כג) כי איש הרגתי לפצעי וילד
לחבורתי, בהווא זמנא עתיד לנטלא קודשא
ברוך הוא נוקמא מתרוייהו, הדא הוא
דכתיב (שם) כי שבעתים יוקם קין ולמך
שבעים ושבעה, הדא הוא דכתיב (ישעיה כה
ח) בלע המות לנצח.

וידע אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את
שמו ש"ת, סיומא דאלפא ביתא, ועליה
אמר איוב (איוב לח לו) מי שת בטחות חכמה,
מאי חכמה דא דחסר מגיה י', דבה הוה שית,
דאיהו ברא שית, ואיהו ראשית, והוה אתמר

בִּיה (ישעיה מו י) מַגִּיד מִרְאשִׁית אַחֲרִית, הָוּה
מִשְׁמַשׁ שֵׁת בְּאַתֵּר דְּהֶבֶל, וּבִגִּין דְּחֶסֶר מַנִּיה
י' אֲתִקְרִי אַחַר, בְּגִין דְּכַד חָב אָדָם פָּרַח מַנִּיה
י', וְעַבְד שֵׁת בְּלֹא י' דְּאִיהִי חֲכָמָה, וּבִגִּין דָּא
שִׁירוּתָא הָוּה מִן ח', דְּאִינוּן ח' יוֹמִין דְּבְרִית
מִלָּה, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (בראשית ד כו) אָז הוּחַל
לְקָרָא בְּשֵׁם יְהו"ה, וּמִתְמָן עֲבָרוּ בְרִית מִלָּה,
וְאֵעֲבָרוּ מַנִּיה עֲרָלָה וּפְרִיעָה לְמַעְלָה בְּד' וְלֹא
בְּח', דְּשִׁירוּתָא דְּח' אִיהִי בִּינָה, לְמַנְצַח עַל
הַשְּׂמִינִית (תהלים יב א), וְעֵלָה אֲתַמַּר אָז הוּחַל, וְעוּד
אָז הוּחַל לִישָׁנָא דְּצִלוּתָא, כְּמָה דְּאֵת
אָמַר (ישעיה נח ט) אָז תִּקְרָא וַיְהו"ה יַעֲנֶה, דָּא
הוּא נְטוּרָא טָבָא, דְּאָף עַל גַּב דְּהֶבֶל קָטִיל
לִיה קִינ, דְּמַנִּיה הָוּה נְפִיק מֵאֵן דְּנוֹקִים לִיה,
הָדָא הוּא דְּכִתִּיב (שמות טו א) אָז יִשִּׁיר מֹשֶׁה,
רוּעָה נוֹקִים לְרוּעָה, וְלִבְתַּר אָז אֶהְפֹּךְ אֶל
עַמִּים שְׂפָה כְּרוּרָה לְקָרָא כְּלָם בְּשֵׁם
יְהו"ה (צפניה ג ט), אֲבָל כַּד עֲמַלְק דְּאִינוּן (דף קיט
ע"ב) בְּכוּרֵי מִצְרַיִם עָרַב רַב מְעוֹרְבִין בִּישְׂרָאֵל,
עֲלִיָּהּ אֲתַמַּר (דברים כה יט) תִּמְחָה אֵת זִכֵּר
עַמַּלְק, דְּלֹא אֲשַׁתָּאֵר מִנְהוּן שְׂרִיד, דְּאֵלִין אִינוּן
עָרְבוּבָא מְכַל אוּמִין וְאֶפִּילוּ מְקִינ, וּמִיָּד
דִּיתְמַחוּן מִעֲלָמָא אָז הוּחַל לְקָרָא בְּשֵׁם
יְהו"ה (בראשית ד כו).

תקונא שבועין

בְּרִאשִׁית בְּרָא שֵׁת, וְדָא מִטְטְרוּ"ן, אוּת
בְּצָבָא דִּילִיה, וּבִגִּינִיה אֲתַמַּר (שם
טו) וַיִּשֶׁם יְהו"ה לְקִינ אוּת לְאֶגְנָא עֲלִיה, וּמָה
דְּהוּה אָזִיל נַע וְנָד בְּגִלְגּוּלָא, אֲתַעְבִּיד נוּד,
מִיָּד וַיֵּשֶׁב בְּאַרְץ נוּד קְדַמַת עֲדָן, וְדָא אוּת
דְּבְרִית מִלָּה דְּקִנְיִיה עֲלִיה בְּאַחוּהָ בְּגִין דְּנוּלֵד
מְהוּל, וּבְאֵן אֲתַר זְכִי לִיה, בְּקִנִּי, בְּגִין דְּחֶזֶר
מִנִּיה דְּעָאלוּ לְגַן עֲדָן, וּבִגִּין דָּא וַיֵּשֶׁב בְּאַרְץ נוּד קְדַמַת עֲדָן.

י', וְעֵשָׂה אֵת שֵׁת בְּלִי י', שְׁהִיא
חֲכָמָה, וּמְשׁוּם זֶה הָרֵאשִׁית הִיָּתָה
מִן ח', שְׁהֵם שְׂמוּנָה יָמִים שֶׁל
בְּרִית מִלָּה, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר אָז
הוּחַל לְקָרָא בְּשֵׁם יְהו"ה, וּמְשֵׁם
עֲבָרוּ בְרִית מִלָּה, וְהָעֲבִירוּ מִמְּנוּ
עֲרָלָה וּפְרִיעָה לְמַעְלָה בְּד' וְלֹא
בְּח', שְׁהָרֵאשִׁית שֶׁל ח' הִיא בִּינָה,
לְמַנְצַח עַל הַשְּׂמִינִית, וְעֵלָּה
נֵאֲמַר אָז הוּחַל. וְעוּד, אָז הוּחַל
לְשׁוֹן תְּפִלָּה, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר אָז
תִּקְרָא וַיְהו"ה יַעֲנֶה, זֹהִי שְׂמִירָה
טוֹבָה, שְׂאָף עַל גַּב שְׁהֶבֶל הָרְגוּ
קִינ, שְׂמִמְנוּ הִיה יוֹצֵא מִי שְׂיִנְקוּם
בְּשִׁבְלוֹ, זֶהוּ שְׂכַתוּב אָז יִשִּׁיר
מֹשֶׁה, רוּעָה יִנְקוּם לְרוּעָה, וְאַחַר
כֶּף אָז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׂפָה
כְּרוּרָה לְקָרָא כְּלָם בְּשֵׁם יְהו"ה,
אֲבָל כְּשַׁעְמַלְק, שְׁהֵם בְּכוּרֵי
מִצְרַיִם, עָרַב רַב הַמְעָרְבִים עִם
יִשְׂרָאֵל, עֲלִיהֶם נֵאֲמַר תִּמְחָה אֵת
זִכֵּר עַמַּלְק, שְׁלֹא יִשְׂאֵר מֵהֶם
שְׂרִיד, שְׂאֵלוּ הֵם עָרְבוּבָא מְכַל
הָאֻמוֹת וְאֶפִּילוּ מְקִינ, וּמִיָּד
כְּשִׁימְחוּ מִן הָעוֹלָם, אָז הוּחַל
לְקָרָא בְּשֵׁם ה'.

תקון שבועים

בְּרִאשִׁית, בְּרָא שֵׁת, וְזֶה
מִטְטְרוּ"ן, אוּת בְּצָבָא שְׁלוֹ,
וּבְשִׁבְלוֹ נֵאֲמַר וַיִּשֶׁם יְהו"ה לְקִינ
אוּת, לְהִגֵּן עֲלִיו, וּמָה שְׁהִיָּה הוּלְפָ
נַע וְנָד בְּגִלְגּוּל, נַעֲשֵׂה נוּד, מִיָּד
וַיֵּשֶׁב בְּאַרְץ נוּד קְדַמַת עֲדָן, וְזֶה
אוּת בְּרִית מִלָּה שְׂקִנָּא עֲלִיו
בְּאַחֵיו מְשׁוּם שְׂנוּלֵד מְהוּל,
וּבְאִיָּה מְקוּם זְכָה לוֹ? בְּקִנִּי,
מְשׁוּם שְׂחֹזֵר שֵׁם בְּתִשׁוּבָה, וַיִּצְאוּ
מִמְּנוּ בְנָיו שְׂנוֹכְסוּ לְגַן עֲדָן,
וּמְשׁוּם זֶה וַיֵּשֶׁב בְּאַרְץ נוּד קְדַמַת
עֲדָן.

תָּמָן בְּתִיּוּבְתָא, וְנִפְקוּ בְּנוֹי
מִנִּיה דְּעָאלוּ לְגַן עֲדָן, וּבִגִּין דָּא וַיֵּשֶׁב בְּאַרְץ נוּד קְדַמַת עֲדָן.

אחר כך עשה תולדות מצד הרע, והתפשטו בגלגולים בעולם, ועליהם נאמר וידע קין את אשתו ובהר ותלד את חנוך, חנוך מצד קין, וזה יצר הרע, החנוך לרע, ויש חנוך מצד של אנוש, שהוא יצר הטוב, החנוך לטוב, ונאמר בו ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו כי לקח אותו אלהים, וזה חנוך שהתהפך בשרו ללפיד אש. ושלשה הם, אדם שנת אנוש. אנוש, שמשם התיחסו כל הדורות, זהו שכתוב אז הוחל לקרא בשם יהוה, משם התפשטו כל גלגולי הצדיקים. חנוך שיצא מאנוש הוא מטטרו"ן שנהפך בשרו ללפיד אש, והוא נוריא"ל, ועל שניהם נאמר והחיות רצוא ושוב, רצוא זה נוריא"ל, ושוב זה מטטרו"ן, כך עולים בחדש בון כמרא"ה הבזק, אלא הוא כמראה הקשת אשר יהיה בענן, שנאמר בו והיה בענני ענן על הארץ ונראתה הקשת בענן, ובשבילו נאמר ולא יהיה מבול לשחת כל בשר, משום שהתהפך בשרו ללפיד אש, וכל המלאכים הממנים על נשמות הגלגולים, משם היו. ועוד כמראה הקשת, עליו נאמר למשה וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר, כמראה אשר הראה יהוה את משה בן עשה את המנורה, וזה מטטרו"ן, מ' מנורה שלו, נוריא"ל הנור"ר שלו, והוא ט"ט, והיו לטטפ"ת בין עיניך, והכל התפשט מאנוש, ומשום זה אז הוחל לקרא בשם יהוה.

בראשית, ברא שית, והם ששה היכלות, האם העליונה השביעית, ובאלו הששה וידע

לבתר עביד תולדין מסטרא דרע, ואתפשטו בגלגולין בעלמא, ועלייהו אתמר (שם) וידע קין את אשתו ותלד את חנוך, חנוך מסטרא דקין, ודא יצר הרע חנוכא לביש, ואית חנוך מסטרא דאנוש, דאיהו יצר הטוב חנוכא לטב, ואתמר ביה (שם) ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו כי לקח אותו אלהים, ודא חנוך דאתהפך בשריה ללפיד אש.

ותלתא אינון אדם שת אנוש, אנוש דמתמן אתיחסו כל דרין, הדא הוא דכתיב (שם ד כו) אז הוחל לקרוא בשם יהוה, מתמן נתפשטו כל גלגולין דצדיקייא, חנוך דנפק מאנוש איהו מטטרו"ן דנהפך בשרו ללפיד אש, ואיהו נוריא"ל, ועל תרווייהו אתמר (יחזקאל א יד) והחיות רצוא ושוב, רצוא דא נוריא"ל, ושוב דא מטטרו"ן, הכי סלקין בחושבון, כמרא"ה הבזק, אלא איהו כמראה הקשת אשר יהיה בענן (שם כח). דאתמר ביה (בראשית ט יד) והיה בענני ענן על הארץ ונראתה הקשת בענן, ובגיניה אתמר (שם טו) ולא יהיה מבול לשחת כל בשר, בגין דאתהפך בשרו ללפיד אש, וכל מלאכין דממנן על נשמתין דגלגולין מתמן הוו.

ועוד כמראה הקשת, עליה אתמר למשה (שמות כה מ) וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר, כמראה אשר הראה יהוה את משה בן עשה את המנורה (במדבר ח ד). ודא מטטרו"ן, מ' דיליה מנורה, נוריא"ל נור"ר דיליה, והוא ט"ט, והיו לטטפ"ת בין עיניך, וכלא אתפשט מאנוש, ובגין דא אז הוחל לקרוא בשם יהוה.

בראשית ברא שית, ואינון שית היכלין, אימא עלאה שביעאה, ובאלין

שית ויַדע אָדם עוד אַת אַשתו וּתלַד בֵּן וּתקרא
אֶת שְׁמוֹ שֵׁת וכו' (בראשית ד כה), שֵׁת סִימָא
דְּאַתְוּוֹן, תַּחַת הֶבֶל, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים ח
ו) כָּל שֵׁתָה תַּחַת רִגְלֵיו, אֶסְתַּלֵּק י' מִן שֵׁת
וּנְחִיתת בֵּיהּ ה' מִן הֶבֶל וְאַתְעֲבִיד שֵׁתָה, כָּל
שֵׁתָה תַּחַת רִגְלֵיו.

וְעוֹד שֵׁת עַל שֵׁם (שמות ב ו) כִּי מִן הַמִּים
מְשִׁיתָהוּ, וְעוֹד שֵׁת עָלֶיהָ אָמַר אִיּוֹב (איוב
לח לו) מִי שֵׁת בִּטְחוֹת חֲכָמָה, וְדָא י' דְּבָהּ הָוּה
שֵׁת, אוּ מִי נִתַּן לְשִׁכּוּי בִּינָה (שם) דָּא ה' מִן
הֶבֶל, וְשֵׁת אִיהוּ גִלְגּוּלָא קְדָמָא דְהֶבֶל,
לְהוּוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ בְּשֵׁם זֶה הֶבֶל, בְּשֵׁם זֶה
מֹשֶׁה, וְהָא אוּקִימָנָא הֵהוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ (שמות
טו א) אֲזַי שִׁיר מֹשֶׁה, וּבִגִּין דָּא אֲזַי הוּחַל לְקִרְוֵא
בְּשֵׁם יְהו"ה (בראשית ד כו), הוּחַל תַּמָּן הִתְחַלָּה
דְּגִלְגּוּלָא קְדָמָא.

וְאַתְפְּשׁוּתָא דָּאֵת י' לְעִילָא מִשֵׁת (ג"א משית),
אַתְפְּשׁוּת עַד סְפִירָה שְׁתִּיתָא
דְּרִגְיָה דִיעֶקֶב, וְדָא אָבְן הַשְּׁתִּיָּה דְּמִתְמָן
הוּשְׁתַּת עֲלָמָא, דְאַתְמַר בָּהּ (שם מט כד) מִשֵׁם
רוּעָה אָבְן יִשְׂרָאֵל, וְאַבְתְּרִיָּה אֲזַי, וְדָא מֹשֶׁה
דְּמִדְפְּרִין לִיָּה בְּתַר יַעֲקֹב, וּבִגִּין דָּא אֲזַי הוּחַל
לְקִרְוֵא בְּשֵׁם יְהו"ה, מִתְמָן וְאֵילָף אֲזַי תְּקִרָא
וְיְהו"ה יַעֲנֶה (ישעיה נה ט), וּבִגִּין דָּא שֵׁתָה, בְּתַר
שֵׁת ה', וְאֵינּוֹן י"ה, י' מִן שֵׁת ה' מִן הֶבֶל,
וְאֵינּוֹן אָבָא וְאֵימָא, שֵׁת ו' בְּרָא בְּאִמְצָעִיתָא,
וּתְלָתָא אַתְוּוֹן אַתְפְּלִילוּ בִיעֶקֶב, כַּד אַתָּא מֹשֶׁה
בְּתַר יַעֲקֹב אֶשְׁתַּלִּים בֵּיהּ ה' בְּתַרְאָה,
וְשִׁרָא (דף קכ ע"א) עָלֶיהָ יְהו"ו, וְאַשְׁתַּלִּים בֵּיהּ
יְהו"ה, וּבִגִּין דָּא וְשְׁמֵי יְהו"ה לֹא נוֹדַעְתִּי
לְהֵם (שמות ו ג), אָבָל לְמֹשֶׁה וְאַמְרוּ ל"י מ"ה
שְׁמ"ו מ"ה אֹמַר אֲלֵיהֶם (שם ג ג), בִּגִּין

אָדָם עוֹד אַת אַשתו וּתלַד בֵּן
וּתקרא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת וכו', שֵׁת
סִימָם הָאוֹתִיּוֹת, תַּחַת הֶבֶל, זְהוּ
שְׁכָתוֹב כָּל שֵׁתָה תַּחַת רִגְלֵיו.
הַסְתַּלְקָה י' מִן שֵׁת וְיַרְדֵּה בּוֹ ה'
מִן הֶבֶל, וְנַעֲשֶׂה שֵׁתָה, כָּל שֵׁתָה
תַּחַת רִגְלֵיו.

וְעוֹד שֵׁת, עַל שֵׁם כִּי מִן הַמִּים
מְשִׁיתָהוּ, וְעוֹד שֵׁת, עָלֵיו אָמַר
אִיּוֹב מִי שֵׁת בִּטְחוֹת חֲכָמָה, וְזוּ
י' שְׁבָה הִיָּה שֵׁת, אוּ מִי נִתַּן
לְשִׁכּוּי בִּינָה, זוּ ה' מִן הֶבֶל, וְשֵׁת
הוּא הִגְלָגוּל הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הֶבֶל,
לְאוֹתוֹ שְׁנַאֲמַר בּוֹ בְּשֵׁם זֶה הֶבֶל,
בְּשֵׁם זֶה מֹשֶׁה, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ אוֹתוֹ
שְׁנַאֲמַר בּוֹ אֲזַי שִׁיר מֹשֶׁה, וּמִשׁוּם
זֶה אֲזַי הוּחַל לְקִרְוֵא בְּשֵׁם יְהו"ה.
הוּחַל, שֵׁם הַהִתְחַלָּה שֶׁל הִגְלָגוּל
הָרֵאשׁוֹן.

וְהַתְּפִשׁוּתָהּ שֶׁל הָאוֹת י'
לְמַעַלָּה מִשֵׁת (משית), הַתְּפִשׁוּתָהּ
עַד הַסְפִירָה הַשְּׁשִׁית, דְּרִגְתוֹ שֶׁל
יַעֲקֹב, וְזוּ אָבְן הַשְּׁתִּיָּה שְׁמִשֵׁם
הַשְּׁתִּית הַעוֹלָם, שְׁנַאֲמַר בָּהּ מִשֵׁם
רוּעָה אָבְן יִשְׂרָאֵל, וְאַחֲרֵיו אֲזַי,
וְזֵהוּ מֹשֶׁה שְׁמִזְכִּירִים אַחַר יַעֲקֹב,
וּמִשׁוּם זֶה הוּחַל לְקִרְוֵא בְּשֵׁם
יְהו"ה. מִשֵׁם וְאֵילָף, אֲזַי תְּקִרָא
וְיְהו"ה יַעֲנֶה, וּמִשׁוּם זֶה שֵׁתָה,
אַחַר שֵׁת ה', וְהֵם י"ה, י' מִן שֵׁת
ה' מִן הֶבֶל, וְהֵם אָב וְאֵם, שֵׁת
ו' הִבֵּן בְּאִמְצַע, וְשִׁלַּשׁ אוֹתִיּוֹת
נִכְלְלוּ בִיעֶקֶב. כְּשִׁבָא מֹשֶׁה אַחַר
יַעֲקֹב, הַשְּׁתַלְמָה בּוֹ ה' אַחֲרוּנָה
וְשׁוּרָה עָלָיו יְהו"ו, וְנִשְׁתַּלֵּם בּוֹ
יְהו"ה, וּמִשׁוּם זֶה וְשְׁמֵי יְהו"ה
לֹא נוֹדַעְתִּי לְהֵם, אָבָל לְמֹשֶׁה
וְאַמְרוּ ל"י מ"ה שְׁמ"ו מ"ה אֹמַר
אֲלֵיהֶם, מִשׁוּם שְׁהִשְׁתַּלֵּם יְהו"ה
בְּמֹשֶׁה, אֹמַר אֲזַי הוּחַל לְקִרְוֵא בְּשֵׁם
יְהו"ה, שְׁבָרֵאשׁוּנָה, וְשְׁמֵי יְהו"ה
לֹא נוֹדַעְתִּי לְהֵם, וְאַחַר שְׁהִשְׁתַּלֵּם

דְּאַשְׁתַּלִּים יְהו"ה בְּמֹשֶׁה, אֹמַר אֲזַי הוּחַל לְקִרְוֵא בְּשֵׁם יְהו"ה, דְּבִקְדָמִיתָא

בְּמִשְׁהַ יְהו"ה, שָׁרָה עָלָיו יו"ד
ה"א וא"ו ה"א וּנְקָרָא מ"ה.
בְּאוֹתוֹ זְמַן, מֵה שְׁהִסְתַּלַּק
בְּרֵאשׁוֹנָה הַחֲזִירוּ לְמִקְוָמוֹ, וְהַכֵּל
הַתַּפְקָן.

וְלֹא עוֹד, אֲלָא פְעָמִים נֶאֱמַר
בְּפִסּוּק הַזֶּה מֵה, זֶהוּ שְׁכַתּוּב
וְאָמְרוּ לִי מֵה שְׁמוֹ מֵה אִמַּר
אֲלֵיהֶם, שֶׁהַכֵּל חֲזַר לְמִקְוָמוֹ, מֵה
שְׁלַמְעֵלָה וּמֵה שְׁלַמְטָה, שֶׁהֵם מֵה
שְׁמוֹ וּמֵה שֵׁם בְּנוֹ, וְחֲזַר הַכֵּל עַל
תְּקוּנָו, וְעַלֵּת הַעֲלוֹת יָרַד עַל הַכֵּל.

בְּאוֹתוֹ זְמַן שִׁחֲזָרָה אַמוּנָה (מְמוּנָה)
לְמִקְוָמָהּ, אָמַר מִשְׁה שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה
אֶחָד, שֶׁהָרִי הַכֵּל בִּיחּוּד אֶחָד, אֵין
שֵׁם קְצוּץ וּפְרוּד, וְאִם חֲטָא אָבִיו
וְאֵנִי וְעִשִׂיתִי הַפְּרָדָה, הָרִי קְבֵלְתִּי
עֲנֵשׁ, וְהַחֲזִרְתִּי הַכֵּל לְמִקְוָמוֹ
בִּיחּוּד שְׁלָם בְּלִי קְצוּץ וּפְרוּד.

וְעוֹד בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהֵינוּ, בְּרֵא
שִׁית, שְׁשֵׁה הַיְכָלוֹת, הָאֵם
הַעֲלִינָה הַהֵיכָל הַשְּׁבִיעִי. בֵּא
וּרְאָה, שְׁבַעַה הַיְכָלוֹת הֵם שְׁבַעֲנִים
בְּשַׁבְעָה שְׁמוֹת אֲבִגִית"ץ וְכו'.

הַהֵיכָל הָרֵאשׁוֹן מְרַקֵּם בְּכֵל מֵה
שֵׁשׁ בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל בְּרֵאשִׁית,
א' מִן אֲבִגִית"ץ הוּא פֶתֶר אֲמוֹן
מִפְּלֵא וּמְכֹסָה, הָאוֹת ב' הִיא שְׁנֵי
אֲלָפִים (י"ם) שֶׁהִיָּתָה תוֹרָה טְמוּנָה
בְּחִיקוֹ, שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם, ג'
גּוּמְלַת וּמְגַדְלַת, וְהִיא הָאֵם
הַעֲלִינָה, גּוּמְלַת חֶסֶד עִם
הַסְּפִירָה הַרְבִּיעִית שֶׁהִיא ד',
י"ת"ץ י' חֲכָמָה, ה' תְּפָאֶרֶת, צ'
צְדִיק, וּמִי הוּא חֲכָמָה י' כָּאֵן? זוֹ
חֲכָמַת שְׁלֵמָה.

א' אֲמוֹן מִפְּלֵא, רְקִים וְצִיר צִיר
בְּהֵיכָל שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל כָּל
הַקְּדוּמִים, שֵׁשׁ אָדָם וְיֵשׁ אָדָם,
יֵשׁ אָדָם שְׁאֵין סְפִירָה שְׁלֵא
נִקְרָאת אָדָם, אָבֵל אָדָם הָרֵאשׁוֹן,

אֲתִקְרִיאת אָדָם, אָבֵל אָדָם קְדָמָה עַלָּהּ, כְּתוּב עַלְיוֹן, סְתִים

וְשְׁמֵי יְהו"ה לֹא נוֹדַעְתִּי לָהֶם, וּבִתֵּר דְּאֲשַׁתְּלִים
בְּמִשְׁהַ יְהו"ה שְׁרִיָּא עָלֵיהּ יו"ד ה"א וא"ו
ה"א, וְאֲתִקְרִי מ"ה, בְּהֵוּא זְמַנָּא מֵה דְּאֲסִתְלַק
בְּקְדָמִיתָא אֶהְדַּר לִיָּה לְאַתְרֵיהּ, וְאַתְתַּפְקָן כְּלָא.

וְלֹא עוֹד אֲלָא תְרִין זְמַנִּין אֲתִמַּר בְּהֵאִי קְרֵא
מֵה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאָמְרוּ לִי מֵה שְׁמוֹ

מֵה אִמַּר אֲלֵיהֶם, דְּכֵלָּא חֲזַר לְאַתְרֵיהּ, מֵה
דְּלַעֲיָלָא מֵה דְלַתְתָּא, דְּאֵינּוֹן מֵה שְׁמוֹ וּמֵה
שֵׁם בְּנוֹ (מְשַׁלֵּל ל' ד'), וְחֲזַר כְּלָא עַל תְּקוּנֵיהּ, וְעַלֵּת

הַעֲלוֹת נְחִית עַל כְּלָא, בְּהֵוּא זְמַנָּא דְהָדַר
אַמוּנָה (ס"א מְמוּנָה) לְאַתְרָהּ, אָמַר מִשְׁה (דְּבָרִים ו'
ד') שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה אֶחָד,

דְּהֵא כְלָא בִיחּוּדָא חֲדָא לִית תַּמָּן קְצוּץ וּפְרוּד,
וְאִי חֲאָב אָבוּי וְאֵנָא וְעַבִּידְנָא הַפְּרָשָׁה הָא
קְבִילְנָא עוֹנֵשָׁא, וְחֲזַרְנָא כְּלָא לְאַתְרֵיהּ בִּיחּוּדָא
שְׁלָם בְּלֵא קְצוּץ וּפְרוּד.

וְעוֹד בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהֵינוּ, בְּרֵא שִׁית, שִׁית
הַיְכָלוֹן, אֵימָא עַלָּהּ הַיְכָלָא שְׁבִיעָאָה, תָּא
חֲזִי שְׁבַע הַיְכָלוֹן אֵינּוֹן דְּבַנְיָנָא דְלַהוֹן בְּשַׁבַּע
שְׁמָהֶן אֲבִגִית"ץ וְכו'.

הַיְכָלָא קְדָמָה מְרַקֵּמָא בְּכֵל מֵה דְאִית בְּיוֹמָא
קְדָמָה דְּבְרֵאשִׁית, א' מִן אֲבִגִית"ץ

אִיהוּ פֶתֶר אֲמוֹן מוּפְלָא וּמְכֹסָה, אֶת ב אִיהוּ
שְׁנֵי אֲלָפִים (י"ם) דְּהוּה אֲוִרִיָּתָא טְמִירָא

בְּחִיקוֹ, שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם, ג' גּוּמְלַת וּמְגַדְלַת,
וְאִיהִי אֵימָא עַלָּהּ גּוּמְלַת חֶסֶד עִם סְפִירָה

רְבִיעָאָה דְאִיהִי ד', י"ת"ץ י' חֲכָמָה, ת' תְּפָאֶרֶת,
צ' צְדִיק, וּמֵאֵן אִיהוּ חֲכָמָה י' הָכָא, דְּא חֲכָמַת
שְׁלֵמָה.

א' אֲמוֹן מוּפְלָא, רְקִים וְצִיר צִיר בְּהֵיכָלָא
דְּאָדָם קְדָמָה דְּכָל קְדוּמִים, דְאִית אָדָם

וְאִית אָדָם, אִית אָדָם דְלִית סְפִירָה דְלֵא
אֲתִקְרִיאת אָדָם, אָבֵל אָדָם קְדָמָה עַלָּהּ, כְּתוּב עַלְיוֹן, סְתִים

העליון של כלם, כְּתָר עליון, סתום וגנוז, נסתר כל הנסתרים, עלת העלות, קדמון לכל קדומים, בשביל האדם הקדמון הזה נאמר בעלת העלות ואֵהִיָּה אֶצְלוֹ אֲמוֹן, ולאֵתוֹ קדמון אמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, אֵתָה נָתַתְּ אֶת כָּל הַצִּיּוּרִים וְכָל הַדְּמִיּוֹת וְכָל הַתְּקוּנִים הַנִּסְתָּרִים וְכָל אֵיבָרֵי כָּל הַמִּינִים, וְאֵתָה (ואני) נָתַתְּ בּוֹ כַּח שְׂדֵדְעֵנוּ (שִׂדְדֵט) בּוֹ, שָׂאם לא נותן לוֹ שְׂכָל, הָרִי אֵינּוּ יְכוּל לְדַעַת אֶת אֲמוּנָתִי, וּבִזָּה יִהְיֶה שׁוֹלֵט עַל כָּל צְבָא הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְהַיָּם, זֶהוּ שְׂכָתוֹב וְיִרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְגוֹמֵר.

וכֵּן הוּא הָאָדָם הַזֶּה שָׁמַר עָלָיו נַעֲשֶׂה אָדָם? זוֹ חֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה שְׂהִיא בְּדַמוֹת הַכְּתָר. וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם - זֶה הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, בְּצַלְמֵנוּ - זוֹ חֲכָמָה, כְּדַמוֹתֵנוּ - זוֹ הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה, שְׂכָמוֹ שָׁאָדָם שֶׁל בְּרִיאָה, אָדָם שֶׁל יְצִירָה, אָדָם שֶׁל עֲשִׂיָּה, בְּדַמוֹת שֶׁל כְּתָר עָלִיּוֹן חֲכָמָה וּבִינָה, כִּף הוּא בְּדַמוֹת הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי וְצַדִּיק וְשֹׁכֵן בָּהּ תַּחְתּוֹנָה, שְׂבִסְפִירוֹת הַכָּל הוּא אֲצִילוֹת.

וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם, לְמִי אָמַר אֵת זֶה עֲלֵת הָעֲלוֹת? אֵלָּא עֲלֵת הָעֲלוֹת אָמַר לְיִוִּד ה"א וְא"ו ה"א שֶׁהוּא לְפָנִים מַעֲשֵׂר הַסְּפִירוֹת, וְמָה הוּא עֲשֵׂר הַסְּפִירוֹת? אֵל"ף ה"א יוֹד ה"א, וְאוֹתוֹ שָׁאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם הוּא יוֹד ה"י וְא"ו ה"י, אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדֵי אֵין אֱלֹהִים. שֶׁלשׁ יוֹדִים מַעֲיֵדוֹת עָלָיו שָׁאֵין לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ וְאֵין לְמַטָּה מִמֶּנּוּ וְאֵין בְּאֲמֻצְעֵי אֵין אֱלוֹהִים בְּכָל צַד פֶּרֶט לוֹ, בְּשֵׁם הַזֶּה הוּא נוֹדַע בְּלֵי חֻשְׁבוֹן.

וְצִיּוּר הַהֵיכָל הַזֶּה הֵן עֲשֵׂר סְפִירוֹת שְׂמַתְלַבְּשׁוֹת בַּעֲשֵׂרָה

וְטָמִיר, סְתִים דְּכָל סְתִימִין, עֲלֵת הָעֲלוֹת, קְדָמוֹן לְכָל קְדוּמִים, בְּגִין הָאֵי אָדָם קְדָמוֹן אֲתָמַר בְּעֲלֵת הָעֲלוֹת, וְאֵהִיָּה אֶצְלוֹ אֲמוֹן, וְלֵהֱהוּא קְדָמוֹן אָמַר (בראשית א כו) נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, אֲנִתָּ יִהְיֶה כָּל צִיּוּרִין וְכָל דִּיּוּקְנִין וְכָל תְּקוּנִין סְתִימִין, וְכָל אֲבָרִין דְּכָל מִינִין, וְאֲנִתָּ (ג"א וְאֵנָּה) יִהְיֶה חֵילָא בֵּיה דְּאֲשַׁתְּמוּדְעָנָא (דִּישְׁתְּמוּדֵע) בֵּיה, דָּאָם לָא יִהְיֶה לֵיה שְׂכָל הָא לָא יְכִיל לְמַנְדַּע אֲמוּנָה דִּילֵי, וּבְדָא יִהְיֶה שְׁלִיט עַל כָּל חֵילֵי שְׂמַיָּא וְאֲרַעָא וְיִמָּא, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (שם) וְיִרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְגוֹמֵר.

וְכֵּן נִיהוּ הָאֵי אָדָם דְּאָמַר עָלֵיהּ נַעֲשֶׂה אָדָם, דָּא חֲכָמָה עֲלָאָה דְּאֵיהִי בְּדִיּוּקְנָא דְכְּתָר, וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם דָּא עֲמוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא, בְּצַלְמֵנוּ דָּא חֲכָמָה, כְּדַמוֹתֵנוּ דָּא אֵימָא עֲלָאָה, דְּכָמָה דְּאֵיהוּ אָדָם דְּבְרִיאָה אָדָם דִּי צִירָה אָדָם דַּעֲשִׂיָּה, בְּדִיּוּקְנָא דְכְּתָר עָלִיּוֹן חֲכָמָה וּבִינָה, הֵכִי אֵיהוּ בְּדִיּוּקְנָא דַּעֲמוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא וְצַדִּיק וְשֹׁכֵן בָּתַּתָּא, דְּבִסְפִירָן כָּלָא אֵיהוּ אֲצִילוֹת.

וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם, עֲלֵת הָעֲלוֹת לְמָאן אָמַר הָאֵי, אֵלָּא עֲלֵת הָעֲלוֹת אָמַר לְיִוִּד ה"א וְא"ו ה"א דְּאֵיהוּ לְגוֹ מַעֲשֵׂר סְפִירָן, וְכֵּן נִיהוּ עֲשֵׂר סְפִירָן אֵל"ף ה"א יוֹד ה"א, וְהֵהוּא דְּאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם אֵיהוּ יוֹד ה"י וְא"ו ה"י, אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדֵי אֵין אֱלֹהִים (ישעיה מד ו). תְּלַת יוֹדִין מַעֲיֵדִין עָלֵיהּ דְּלִית לְעִילָא מִנֵּיהּ וְלִית לְתַתָּא מִנֵּיהּ וְלֵאוּ בְּאֲמֻצְעִיתָא, לִית אֱלוֹהִים בְּכָל צַד בְּרֵ מִינֵיהּ, בְּהָאֵי שְׂמָא אֲשַׁתְּמוּדְעֵי הוּא בְּלָא חוּשְׁבָּן.

וְצִיּוּרָא דְּהָאֵי הֵיכָל, אֵינּוֹן עֲשֵׂר סְפִירָן דְּמַתְּלַבְּשָׁן בַּעֲשֵׂרָה דְּבָרִים דְּאֲתַבְּרִיאֵוּ בְּיוֹמָא קְדָמָאָה, וְאֵינּוֹן שְׂמַיִם וְאָרֶץ, אוֹר

דְּכָרִים שֶׁנִּכְרְאוּ בַיּוֹם הַרְאִשׁוֹן, וְהֵם שְׁמַיִם וְאַרְץ, אֹר וְחֹשֶׁךְ, תְּהוּ וְבָהוּ, רֹיחַ וְיָמִים, מְדַת יוֹם וּמְדַת לַיְלָה. שְׁמַיִם יֵשׁ לְמַעְלָה מִשְׁמַיִם, שֶׁהוּא שְׁמַי הָעֲלִיוֹנִים, וְיֵשׁ אֹר לְמַעְלָה לְמַעְלָה שֶׁנִּכְרְא אֹר הַגְּנוּז לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁעִיז לֹא שׁוֹלֵט עָלָיו, וְיֵשׁ חֹשֶׁךְ נִסְתָּר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ יֵשׁת חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ, וְיֵשׁ תְּהוּ וְבָהוּ לְמַעְלָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם קֵן תְּהוּ וְאֶכְנִי בָהוּ. וְיֵשׁ רֹיחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ רֹיחוֹ הַקֹּדֶשׁ הַמְּרַחֶפֶת עַל פְּנֵי מֵי הַתּוֹרָה, מְדַת יוֹם וּמְדַת לַיְלָה, מְדַת יוֹם - הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיוֹנָה, מַה זֶה יוֹם? הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי שֶׁמִּמֶּנּוּ יָמִים אֲרָפִים, זֶהוּ שְׁכַתוֹב אֲרָף יָמִים בְּיָמִינָה, זֶהוּ שְׁכַתוֹב יוֹמָם יִצְוֶה יְהו"ה חֲסִדוֹ, יָמִים קְטָנִים מְצַד שֶׁל זְעִיר אֲנַפִּין צַדִּיק, מְדַת לַיְלָה - הָאֵם הַתּוֹחַתוֹנָה. עַד פֶּאן א' מִן אב"ג.

מַה זֶה ב' (בִּינָה)? בָּהּ נוֹדְעִים דּוֹ הַפְּרָצוּפִים שֶׁל הָאָדָם הָעֲלִיוֹן, ג' שֶׁלֹּשׁ דְּמִיּוֹת, כְּמוֹ שְׁאָדָם שֶׁל בְּרִיאָה וְאָדָם שֶׁל צִירָה וְאָדָם שֶׁל עֲשִׂיָה, ג' יֵשׁ לָהּ רֵאשׁ וְגוֹף וְזָנָב, הַרְאֵשׁ זֶה י', הַגּוֹף הַפְּרָצוּף, הַקּוֹץ שֶׁלֹּמְטָה זָנָב, וּמִשׁוּם זֶה אָמְרוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, אָדָם הַרְאִשׁוֹן עֲשָׂה לוֹ פְּרָצוּף וּלְכִסּוֹף זָנָב. עַל הַזָּנָב נֶאֱמַר וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגְמַל, עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה פְּרָצוּף.

וְעוֹד אֲבָגִית"ץ, א' מוֹרָה עַל א"ל מְסַתֵּר מֵעֵינַי כָּל חַי וְנוֹעַלָם מְכַל הַיְצוּרִים כָּלָם, עַל אֲדִירִירוֹן נֶאֱמַר קוֹמָה אֲדִיר יְרוֹן, וְיֵשׁ מִמֶּנָּה תַּחַת יְדוֹ שֶׁנִּכְרְא אֲדִיר אֲדִירִים, וְתַחַת מְמַשְׁלָתוֹ אֲתַנִּי"ה, וְהוּא יוֹצֵא מִהַפְּסוּק הַזֶּה, אִית"ן מוֹשְׁבֶךְ וְשִׁים בְּסַלַע קַנְיָד, שֵׁם אִית"ן וְהוּא תַנְי"א. ק' קַנְיָד, קָנָה חֲכָמָה קָנָה בִּינָה, יְהו"ה קַנְיָד רֵאשִׁית דְּרַכּוֹ לְמַעְלָה מִהַכּל, קָדָם מִפְּעֻלּוֹ מֵאָז, מַעוֹלָם נִסְכְּתִי מֵרֵאשׁ מְקַדְמֵי אֲרָץ. מַה זֶה

וְחֹשֶׁךְ, תְּהוּ וְבָהוּ, רֹיחַ וְיָמִים, מְדַת יוֹם וּמְדַת לַיְלָה, שְׁמַיִם אֵית לְעִילָא מִן שְׁמַיִם דְּאִיהוּ שְׁמַי הַשְּׁמַיִם הָעֲלִיוֹנִים, וְאֵית אֹר לְעִילָא לְעִילָא דְּאִתְקַרִי אֹר הַגְּנוּז לְצַדִּיקִיָא לְעִלְמָא דְּאִתִּי, דְּעִינָא לֹא שְׁלִיט עָלֶיהָ, וְאֵית חֹשֶׁךְ סִתְרוֹ, וְאֵית תְּהוּ וְבָהוּ לְעִילָא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יִשְׁעִיָה לֵד י"א) קוֹ תְּהוּ וְאֶכְנִי בָהוּ. (דָּף קכ ע"ב) וְאֵית רֹיחָא דְּקוֹדֶשׁא, דְּאִתְמַר בִּיהּ רֹיחוֹ הַקֹּדֶשׁ הַמְּרַחֶפֶת עַל אֲנַפִּי מִיָּא דְּאֹרִיִּיתָא, מְדַת יוֹם וּמְדַת לַיְלָה, מְדַת יוֹם שְׁכִינְתָא עֲלָאָה, מֵאֵי יוֹם עֲמוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא, דְּמִנִּיהּ יוֹמִין אֲרוּכִין, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב (מְשִׁלִּי ג ב) אֲרָף יָמִים בְּיָמִינָה, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב (תְּהִלִּים מֵב ט) יוֹמָם יִצְוֶה יְהו"ה חֲסִדוֹ, יוֹמִין זְעִירִין מִסְטָרָא דְּזְעִיר אֲנַפִּין צַדִּיק, מְדַת לַיְלָה אִימָא תַתְּאָה, עַד הַכָּא א' מִן אב"ג.

מֵאֵי ב' (בִּינָה), בָּהּ אֲשַׁתְּמוּדְעִין דּוֹ פְּרָצוּפִין דְּאָדָם עֲלָאָה, ג' תֵּלַת דִּיּוֹקְנִין, כְּגוֹנוֹנָא דְּאָדָם דְּבְרִיאָה וְאָדָם דִּיִּצְרָה וְאָדָם דְּעֲשִׂיָה, ג' אֵית לָהּ רֵיִשָּׁא וְגוֹפָא וְזָנָבא, רֵיִשָּׁא דָא י', גוֹפָא פְּרָצוּפָא, קוֹצָא דְּלַתְתָּא זָנָב, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מֵאֵרִי מַתְנִיתִין, אָדָם הַרְאִשׁוֹן עֲשָׂה לוֹ פְּרָצוּף וּלְכִסּוֹף זָנָב, זָנָב עֲלִיהָ אִתְמַר (בְּרֵאשִׁית כ"ח) וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּגְמַל, עַד דִּיתְעַבִּיד פְּרָצוּף. וְעוֹד אֲבָגִית"ץ, א' אִיהִי מוֹרָה עַל א"ל מְסַתֵּר מֵעֵינַי כָּל חַי וְנוֹעַלָם מְכַל הַיְצוּרִים כָּלָם, אֲדִירִירוֹן עֲלִיהָ אִתְמַר קוֹמָה אֲדִיר יְרוֹן, וְאֵית מִמֶּנָּא תַּחוֹת יְדִיהָ דְּאִתְקַרִי אֲדִיר אֲדִירִים, וְתַחוֹת מְמַשְׁלָתֶיהָ אֲתַנִּי"ה, וְאִיהוּ נְפִיק מֵהֵאֵי פְּסוּק (בְּמִדְבָר כֹּד כ"א) אִית"ן מוֹשְׁבֶךְ וְשִׁים בְּסַלַע קַנְיָד, תַּמֵּן אִית"ן וְאִיהוּ תַנְי"א, ק' קַנְיָד, קָנָה חֲכָמָה קָנָה בִּינָה (מְשִׁלִּי ד

מראש? אלא כף אַמְרָה תורה
שְׁהיא ראשית, אָנִי הַקְדַּמְתִּי
לְהִיּוֹת ראש לעולם.

ב' ביהרירוין (ביהירוי), פי בִּי"ה
יהו"ה צור עולמים, והוא ב'
ברוך, וְסִימֵן בְּרוּךְ רֵאשִׁי אוֹתִיּוֹת
- ר' ראש, ו' ומקור, ך' פל, ב'
בְּרוּכֹת, שְׁזָהוּ ראש ומקור לְכָל
הַבְּרוּכֹת, ומשום זֶה ב' היא
חֻכְמָה, ומורה על הַפְתָּר שֶׁהוא
ראש ומעין לְכָל הַבְּרוּכֹת, ומשום
זֶה ב' שְׁנַיִם לְחֻשְׁבוֹן.

ג' גיהרירוין, והוא שלישי, וזו
הַשְּׂכִינָה הַסְּפִירָה הַשְּׁלִישִׁית,
(ומשום זֶה ב' היא חֻכְמָה, ומורה על הַפְתָּר שֶׁהוא
ראש של מעין כל הַבְּרוּכֹת), וְעֲלִיָּה נֶאֱמַר
כָּל גֵּיא יִנְשָׂא, והוא גִּימְטְרִיאוֹת
פְּרַפְרָאוֹת לְחֻכְמָה.

ועוד, ברוך ב' מראה שנים,
שְׂכִינָה עֲלִיוְנָה וְתַחְתּוֹנָה, ר'
ראשית חֻכְמָה, ו' מראה שש
סְפִירוֹת, ך' מראה על פְתָר עֲלִיוֹן,
וְזָהוּ סוּד כָּל הַכוּרְע כוּרְע בְּכוּרְע
מִמְעַלָּה לְמַטָּה, לְכַרְע בּוֹ לְאוֹתוֹ
(לדעת בו בְּאוֹתוֹ) שְׁפָל הַמְעַיְנוֹת
וְהַמְקוּרוֹת שֶׁל הַבְּרוּכֹת בְּיָדוֹ,
שֶׁהוא עֵלֶת הָעֵלוֹת, וְכָל הַזּוֹקֵף
זוֹקֵף בְּשֵׁם, צְרִיף לְזֻקֵף אוֹתוֹ
בְּיֹד ה"א וּא"ו ה"א שֶׁהוא
מִבְּפָנִים שֶׁל עֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת,
שֶׁהוא עֲלִיוֹן וְזוֹקֵף עַל הַכֹּל וְאִין
אֱלוֹהִים לְמַעַלָּה מִמֶּנּוּ, ומשום זֶה
ב' מראה על הַפְרִיעָה, שְׁפָל
הַכוּרְע כוּרְע בְּכוּרְע, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ
וּבְכוּרְע א"ל עֲלִיוֹן. ג' מראה על
הַזְּקִיפָה, שֶׁהוא גָּאָה גָּאָה עַל
הַכֹּל, וְאִין מִי שִׁיתְגָּאָה עֲלָיו,
וּבְמָה הוּא מִתְגָּאָה עַל הַכֹּל?
בְּאוֹת י' מִן אַבְגִּית"ץ, וְזֶה
יַגְבִּי"ה. ועוד מְצָאנוּ בְּגִזְוֹן אַחַר
יַגְבִּי"ה (יַגְבִּיהִיה), וְאוֹתִיּוֹתָיו גְּבִי
הִיָּה (גְּבוּה הִיָּה), עֲלִיוֹן שֶׁל כָּל
הָעֲלִיוֹנִים.

ה). יהו"ה קִנְיָה רֵאשִׁית דְּרָפוּ (שם ח כב) לְעִילָא
מִפְּלָא, קָדָם מִפְּעֲלָיו מֵאָז, מֵעוֹלָם נִסְכְּתִי
מֵרֵאשׁ מִקְדָּמִי אָרִץ (שם), מֵאִי מֵרֵאשׁ, אֵלָא
הָכִי אֲמַרְת אֲוִרִיתָא דְאִיהִי רֵאשִׁית, אֲנָא
אֲקַדִּימַת לְמַהְוִי רֵישָׁא לְעֵלָם.

ב' ביהרירוין (ג"א ביהרירוין) פי בִּי"ה יהו"ה
צור עולמים (ישעיה כו ד), וְאִיהוּ ב' בְּרוּךְ,
וְסִימֵן בְּרוּךְ רֵאשִׁי אֲתוּוֹן, ר' ראש, ו' ומקור,
ך' פל, ב' בְּרוּכֹת, דָּדָא הוּא רֵאשׁ וּמְקוּר לְכָל
הַבְּרוּכֹת, וּבְגִין דָּא ב' אִיהִי חֻכְמָה, וּמורה עַל
הַפְתָּר דְאִיהוּ רֵישָׁא וּמִבּוּעָא דְכָל בְּרוּכָאן, וּבְגִין
דָּא ב' תְּרִין לְחֻשְׁבָּנָא.

ג' גיהרירוין, וְאִיהוּ תְּלִיתָאָה, וְדָא שְׂכִינְתָא
סְפִירָה תְּלִיתָאָה, (ובגין דָּא ב' אִיהִי חֻכְמָה, ומורה
עַל הַפְתָּר דְאִיהוּ רֵישָׁא וּמִבּוּעָא דְכָל בְּרוּכָאן), וְעֲלִיָּה
אֲתָמַר (ישעיה מ ד) כָּל גֵּיא יִנְשָׂא, וְאִיהוּ
גִמְטְרִיאוֹת פְּרַפְרָאוֹת לְחֻכְמָה.

ועוד ברוך ב' אַחְזִי תְרִין, שְׂכִינְתָא עֲלָאָה
וְתַתָּאָה, ר' ראשית חֻכְמָה, ו' אַחְזִי שִׁית
סְפִירוֹן, ך' אַחְזִי עַל פְתָר עֲלָאָה, וְדָא אִיהוּ
רְזָא כָּל הַכוּרְע כוּרְע בְּכוּרְע מֵעִילָא לְתַתָּאָה,
לְמַכְרַע בִּיהַּ לְהַהוּא (לְמַנְדַּע בִּיהַּ בְּהַהוּא) דְכָל
מִבּוּעֵין וּמְקוּרֵין דְּבְרוּכָאן בִּיּוֹדֵיהּ, דְאִיהוּ עֵלֶת
הָעֵלוֹת, וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, צְרִיף לְזוֹקֵפָא
לִיָּה בְּיֹד ה"א וּא"ו ה"א דְאִיהוּ מְלַגְאוּ
דְעֶשֶׂר סְפִירוֹן, דְאִיהוּ עֲלָאָה וְזוֹקֵף עַל כָּלָא,
וְלִית אֱלוֹהִים לְעִיל מְנִיָּה, וּבְגִין דָּא ב' אַחְזִי
עַל הַפְרִיעָה, דְכָל הַכוּרְע כוּרְע בְּכוּרְע, דְאֲתָמַר
בִּיהַּ (בראשית יד כ) וּבְכוּרְע א"ל עֲלִיוֹן, ג' אַחְזִי עַל
הַזְּקִיפָה דְאִיהוּ גָּאָה גָּאָה עַל כָּלָא, וְלִית מָאן
דִּיתְגָּאָה עֲלֵיהּ, וּבְמֵאִי אֲתַגָּאָה עַל כָּלָא, בְּאֵת

י' מִן אַבְגִּית"ץ, וְדָא יַגְבִּי"ה, וְעוֹד אֲשַׁפְחָנָא בְּגִזְוֹנָא אַחְרָא יַגְבִּיהִי"ה (ג"א
יַגְבִּיהִיה), וְאֲתוּוֹן דִּילִיָּה גְּבִי הִיָּה (ג"א גְּבוּה הִיָּה), עֲלָאָה דְכָל עֲלָאִי.

ת' תלמי"ה, ת' תל שהכל פונים בו, דתמן
 איהו ההוא דכל עיינין ומחשבתין סלקין
 לגביה, בגין דא ת' תורה קדומה דכל קדומין,
 תורת חכם מקור חיים (משלי יג יד), תורת יהו"ה
 תמימה (תהלים יט ח), ועוד תלמי"ה, תלמיה ריה
 נחת גדודיה וגומר (שם סה יא), בהאי שמה
 אתעביד ימא תלמים תלמים, ועוד תלמיה דא
 אורייתא, דתליין מינה פמה תלי תלין דהלכות
 פסוקות דלית לון חושפן.

צ' (צתני"ה) צתני"ה דא צדיק, עמוד סביל פלא,
 וביה אשתמודע מאן דאיהו לעילא מפלא,
 בגין דצדיק איהו כליל כל ספירן, וביה
 מתחדין פלהו, ואתעבידו אגודה אחת, איהו
 לולב אגד דכלהו ספירן, ואת צ' ביה מצויירין
 כל ציורין דהיכלין דסחרין לגנתא דעדן
 דלעילא, בכמה ציורין דכל עובדא דבראשית,
 דירתין לון צדיקיא וביה (ד קכא ע"א) נקודין
 כל נקודין דאורייתא, דאינון נקודין בהיכלא
 דאיהי שכינתא תתאה, ונהרין פלהו על
 ציורין, פאבני מרגלאן דנהרין על רישא
 דכתרא, וכגוונא דככביא נהרין ברקיעא,
 ובגין דכל נקודין דככביא ביה, אתמר (בראשית
 א יז) ויתן אתם אלהי"ם ברקיע השמים להאיר
 על הארץ, דא שכינתא תתאה (ס"א דא נשמתהון
 דצדיקיא דמשתדלין באורייתא להוציא לאור כל תעלומה, דא
 הוא דכתיב (דניאל יב ג) והמשפלים יזהרו בזהר הרקיע וגומר).

היכלא תנינא, מרקמא מפמה ציורין גלידין
 במיא, אבנין מרגלן פלהו מליין מיא,
 ואינון אבני שיש טהור, דהיכלא תנינא בגייה,
 מנייהו איהו פנוי, בשמה דא קר"ע שט"ן,
 ואיהו רקיע קרע, דביה קרע ימא, ואפריש
 מתמן השטן דאיהו מיין מסאבין, ובגין דא
 קרע, שבו קרע את הגם, והפריד משם את השטן, שהוא

ת' תלמי"ה, ת' תל שהכל פונים בו, ששם הוא אותו שכל העינים
 והמחשבות עולים אליו, בגלל
 זה ת' תורה קדומה של כל
 הקדומים, תורת חכם מקור חיים,
 תורת יהו"ה תמימה. ועוד
 תלמי"ה, תלמיה ריה נחת
 גדודיה וגומר, בשם הזה נעשה
 הגם תלמים תלמים. ועוד
 תלמיה, זו התורה, שתלויים
 ממנה כמה תלי תלים של הלכות
 פסוקות שאין להן חושפן.

צ' צתני"ה זה צדיק, העמוד
 שנושא הכל, ובו נודע מי שהוא
 למעלה מן הכל, משום שצדיק
 כולל את כל הספירות, ובו
 מתחדים כלם ונעשים אגדה
 אחת, הוא הלולב שאוגד את כל
 הספירות, ובאות צ' מצירים כל
 הציורים של ההיכלות שמקיפים
 את גן העדן שלמעלה, בכמה
 ציורים של כל מעשה בראשית
 שיושרים אותם הצדיקים, ובו
 נקודים כל הנקודים של התורה,
 שהם נקודים בהיכל שהוא
 השכינה התחתונה, וכלם
 מאירים על הציורים כמו אבני
 מרגליות שמאירים על ראש
 הכתר, וכמו שהכוכבים
 שמאירים ברקיע, ומשום שכל
 הנקודים של הכוכבים בו, נאמר
 ויתן אתם אלהי"ם ברקיע
 השמים להאיר על הארץ, זו
 השכינה התחתונה. (זה נשמות
 הצדיקים שעוסקים בתורה להוציא לאור כל
 תעלומה. זהו שכתוב והמשפלים יזהרו בזהר
 הרקיע וגומר).

החיכ"ל השני מרקם מכמה
 ציורים קפואים במים, אבני
 המרגליות כלם מלאים מים, והם
 אבני שיש טהור, שההיכל השני
 בתוכו, הוא בניי מהם, בשם
 הזה: קר"ע שט"ן, והוא רקיע
 מים טמאים, ומשום זה יהי רקיע

יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם (בראשית א ו'), דָּא הוּא שְׁמָא דְעֶקֶר שְׁטַן מִן יִמָּא דְאוּרִייתָא, וְאַפְרִישׁ לִיהּ מִתַּמָּן, בְּגִין דְּאִיהוּ עֶקֶר הָאֲמוּנָה דִּישְׂרָאֵל עֲלָאָה דְכָל עֲלָאִין, (ס"א מצאתי, סמוך דישׂראל וביזמא תגנא לית תמן טוב בגין דביה אתברי גיהנם, כאן חסר).

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם (שם ה א), פִּתַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, סְלִיקְנָא יְדִין לְמָאן דְּבָרָא עֲלֵמָא, דִּיגְלִי לָן רְזִין עֲלָאִין סְתִימִין גְּנִיזִין טְמִירִין, לְמִימַר קַמִּי שְׂכִינְתָא, וְשִׁתִּין רַבּוּא דְחִיילִין דִּילִיהּ דְּמִלְאַכִּין קְדִישִׁין דְּלַעֲלֵא, וְשִׁתִּין רַבּוּא דְּמִלְאַכִּין קְדִישִׁין דְּלַתְתָּא דְּלֹא אִיעוּל בְּכִסּוּפָא קְדָמָךְ.
פִּתַּח וְאָמַר, זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, זֶה וְדַאי כְּלִיל תַּרְיַן עֶשֶׂר מְזֻלוֹת דְּאָדָם דְּלַעֲלֵא, דְּאֶתְמַר עֲלֵיהּ (תהלים קכב ד) שְׂבֻטֵי י"ה עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל, זֶה וְדַאי אֵינּוֹן אַרְבַּע אַנְפִּין דְּאַרְיָה, אַרְבַּע אַנְפִּין דְּשׁוּר, אַרְבַּע אַנְפִּין דְּנֶשֶׁר, דְּבַהוֹן אֶשְׁתַּמוּדְעִין פְּרָצוּפִין דְּבְנֵי נָשָׂא, וְכִלְהוּ אַנְפִּין אֵינּוֹן רְשִׁימִין בְּאַרְבַּע אַתְּוּוֹן דְּאֵינּוֹן יְהו"ה, מֵאֵי אָדָם יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, וְעֲלִיהּ אֶתְמַר (ישעיה מד יג) כִּתְפָאֲרַת אָדָם לְשֻׁבַת בַּיִת, מָאן בַּיִת דִּילִיהּ, דָּא שְׂכִינְתָא דְּאֶתְקַרִּיאַת דְּמוֹת אָדָם, דְּכָל דְּמִיּוֹנִין וּפְרָצוּפִין דְּבְנֵי נָשָׂא בַּהּ אֶשְׁתַּמוּדְעוּ, וְכָל צִיּוּרִין דְּעֲלָאִין וְתַתְּאִין, וּבְגִינָה אֶתְמַר (הושע יב יא) וּבְכִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה.

(אמר המגיה, אתה בן אדם קודם שתכנס בעיון זה, להזהירך באתי שתעמד על רגליך על במותי האמונה האמתית, ותקעת יתד במקום נאמן, פן יפתוך רעיונים זדונים, ויעלו דברים על לבבך, ומלין לצד עלאה תמלל, בראותך בתיקון זה שידובר בו משערא ומצחא ואודנין ואנפין ושאר אברים גשמיים, השמר אל תפן אל און ליחס ולתאר לעלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין שמין דבר מזה אפילו בהרהור, כי עלת העלות לית מחשבה תפיסא ביה כלל, לית ביה לא דיוקן ולא דמיון ולא צורה ולא אברים גשמיים ולית ליה שם ידיע, אבל הוא ממלא כל שמהן, והוא שלימו דכלהו, ראה גם ראה מה שכתב התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי, כשרצה לגלות סתרי התורה באדרא, פתח ואמר ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה (דברים כז טו), וזה להסיר מלב כל המעיינים כל דבר עתק, פן ח"ו יכשלו ונפלו, ועברו ממשכיות לבב, ימיקו וידברו ברע, מאחר שהיה רוצה לדבר מראש ועין ואזן ושאר אברים גשמיים, היה ירא שמא ישעו ליחס ולתאר לבורא יתברך גוף ותמונה, ומשה אמר כי לא ראיתם כל תמונה (דברים ד טו), וישעיה אמר (ישעיה מ יח) ואל מי תדמיון א"ל ומה דמות תערכו לו, ואל מי תדמיוני ואשוע יאמר קדוש (שם כה), ודומיהם, שכלם יעידון יגידון שאין דמיון בינו יתברך ובינינו מצד (דף קכא ע"ב) העצם

והתבנית, אלא שהאברים שבנו הם עשויים כסימנים לדברים עליונים סתומים וחתומים שאין כח השכלי שבאדם יכול להשיגם, ואין שיח ואין שיוג לו להבינם, וקצר מצע דעתו לרדת לעמקם, ואיני רשאי להכניס ראשי בין ההרים הרמים הלא הם בעלי הקבלה אשר העמיקו הרחיבו דבריהם על הדרוש הזה, רק מעי רתחו ולא דמו, מיראתי פן עובדי פשתים שריקות וארנים חורי קורי עכביש יארגו, בדעות כוזבות יאריכו למעניתם, לך נא ראה מה שכתב על זה ר' יוסף בן גיקיטיליא בהקדמת שערי אורה, ובמה שכתב בעל החנוך בהקדמתו לפירוש התורה, והאלקי ר' מנחם מריקנאטי ז"ל בפרשת ויחי בפסוק בן פורת יוסף, ובמה שכתב ר' יהודה חייט בפירוש מערכת האלקות (ד' לד), וזה לשונו, סוף דבר כל מקום שתראה שידברו בענין הספירות, דברים שאין ראוי לאמרם בבורא יתברך, כגון שעור וקומה והדומים להם, הכל נאמר על הספירות, וכשתראה שידברו על דרך שבח והודאה הכל נאמר על הבורא שבתוכו, וכן בחוצה להן, כי אין דבר שיוגבלהו, ועל כן אין לומר בבורא יתברך לא ימין ולא שמאל ולא פנים ואחור ומעלה ומטה וכו' עיין שם.

עוד כתב (בדף לה ע"ב) כי אף על פי ששעור הקומה מהפרסאות הוא במדות ולא בבורא, אפילו הכי אין לחשוב חלילה שהפרסאות הללו הם שעור כמותי, אלא הם מלשון (דניאל ה כח) פרס פריסת מלכותך, וכל הפרסאות הללו שבשעור קומה הם אותיות, שכל אחת נקראת פרסה, על כי נחתכו מהעיסה, כאבנים הנחתכים מההר, ואמר שרבווי הפרסאות שהזכיר בכאן, רומזו לניצוצות המתפוצצות מהכאת הפטיש בקורנם, והם השמות הנעשים מחבור האותיות והצרופים הנעשים מהאלפא ביתות דספר יצירה, שעמהם נבראו הדברים וכו', ואם תדקדק היטב בדברי רבי שמעון בענין זה, תשכיל ותדע כי דברי רבי יהודה חייט ז"ל ואשר במסלתו ילכון, הם נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת, ולא יעכטון ארחותיהם.

פְּתַח וְאָמַר, וְאִתָּה תִּחְזֶה מִכָּל הָעַם אֲנָשֵׁי חֵיל יִרְאִי אֱלֹהִים אֲנָשֵׁי אֲמַת שְׁנָאֵי בָּצַע (שמות י"ב כ"א), אֲנָשֵׁי חֵיל מִסְטָרָא דְחֶסֶד דְּתַמָּן י', וּבְגִינְיָה אֲתַמַּר הַרְוֹצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, יִרְאִי אֱלֹהִים מִסְטָרָא דְגְבוּרָה דְּתַמָּן ה', וּבָה אֲתַמַּר הַרְוֹצָה לְהַעֲשִׂיר יֶצְפִּין, אֲנָשֵׁי אֲמַת מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא דְתַמָּן ו' וְתַמָּן אֲמַת, שׁוֹנְאֵי בָּצַע מִסְטָרָא דְמַלְכוּת דְּתַמָּן ה', הָא הָכָא אַרְבַּע תְּקוּנֵין דְּאִינוּן פְּרָצוּפִין דְּבְנֵי נָשָׂא, אֵלִין אִינוּן מְרָאָה (ס"א מְרָאִין).

וְאִית אַרְבַּע דְּמַתְּלַבְּשִׁין בְּהוּן דְּאִינוּן דְּמִיּוּן וְאִינוּן אַדְנִי, וְעַלְיָהּ אֲתַמַּר (ש"ס) וְשַׁמֶּת עֲלֵיהֶם שְׂרֵי אֲלָפִים מִסְטָרָא דָא, שְׂרֵי מְאוֹת מִסְטָרָא דָאָת ד', דְּאִיהוּ אַרְבַּע מְאוֹת דְּאֲשַׁתְּעַבִּידוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּגִין דְּבָה חָאבוּ, הָא דְאֲתַמַּר בֵּיה (בראשית כג טו) אַרְבַּע מְאוֹת שְׁקָל כֶּסֶף, וְשְׂרֵי חֲמָשִׁים מִסְטָרָא דָאָת נ', וְשְׂרֵי עֶשְׂרֹת מִסְטָרָא דָאָת י'.
אֲשַׁתְּאָרוּ עֶשְׂרֵי תְּקוּנֵין, עַלְיָהּ אֲתַמַּר וְאִתָּה תִּחְזֶה מִכָּל הָעַם, בְּשַׁעְרָא

בגוונין דיליה באריכו דיליה בקמיטו דיליה, במצחא בקמיטו דמצחא באריכו דמצחא בפותיא דמצחא בשרטוטין דמצחא, באודנין (בס"א באודנין שער דנחית עליהו או תחומיהו), באלין אדרין דאודנין בשער דתחות אודנין, באנפין בדיוקנין דאנפין בפרצופא דאנפין, בעיינין בגוונין דעיינין בקריצין דעל עיינין, בחוטמא באריכו דילה בפותיא דילה בקמיטו דילה, בפומא בפתיחו דילה בזעירו דילה, בצואר באריכו דיליה (דף קכב ו"א) בקמיטו דיליה, בידין בשרטוטין דידין בפתיחו דלהון בסתימו דלהון, בגופא בקומה דיליה באריכו דיליה בקמיטו דיליה.

בשערא בגוונין דשערא, שערא חורא איהו מאלין אנשי חיל, דאתמר ביה (דניאל ז ט) ועתיק יומין יתיב לבושיה פתלג חור ושער ראשה פעמר נקא, שערא סומקא מאלין דאתקריאו יראי אלהי"ם, שערא ירוקא מאלין דאתקריאו אנשי אמת, ואינון מסטרא דיעקב דאתמר ביה (מלכה ז כ) תתן אמת ליעקב, ותלת גוונין, עלייהו אתמר תתן אמת ליעקב חסד לאברהם, תליתאה פחד יצחק, גוון אוכמא מסטרא דההוא דאתמר בה (שיר א ה) שחורה אני ונאווה, מסטרא דאלין דאתקריאו שונאי בצע, ואיהי שערא דילה אוכמא, ואיהי שעורא דאתוון דאורייתא, פל נימא ונימא דיליה, דאתמר עלייהו (שם ה יא) קוצותיו תלתלים שחורות פעורב, וכל נימא אית ליה מבושא דאיהי י', ונימא שעורא דאת ו'.

שערא קמיטא ברזא דה' זעירא דנטלת מאת י', שערא אריכא מסטרא דה' עלאה דנטלא מאת ו', עשר תקונין אלין, פל תקונא ותקונא אית ליה (ג"א ביה) ארבע שעורין דסלקין לעשר, בגוונא דרשות היחיד דרחבו ארבעה וגבהו עשרה, ארבעה יהו"ה עשרה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, לית נימא דשערא דלא אחזי עלמא עלאה סתימא, דעלייהו אתמר (שם ו ח) ועלמות אין מספר, פל אלין עלמין תליין מפתרא דרישא, כגוונא דאבנין ומרגלן דנהרין בכתרא דספר תורה או בעטרה דמלפא, והכי אינון נהרין פככביא ברקיעא וביה קבועין.

והכי תליין צבא השמים מימינא ומשמאלא דקודשא בריך הוא, כגוונא דשערא דתליין מעל אודנין מימינא ומשמאלא, הדא הוא דכתיב (מלכים א כב יט) וכל צבא השמים עומדים עליו מימינו ומשמאלו, ובגין דא צריך לבערא שערא מעל (ס"א מגו) אודנין, דלא יהון סתימין תרעין דשמיעה דצלותא, דבהון שמע צלותין ההוא דאתמר ביה (תהלים סה ג) שומע תפלה עדיף פל בשר נבאו.

דארבע תקונין אינון, ראיה שמיעה ריחא דבור, ראיה איהי למזרח (ג"א

לְדָרוֹם), וְעָלִיָּה אֶתְמַר (שמות יח כא) וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעַם אֲנָשֵׁי חֵיל, וְכַמָּה נְטוּרֵי תַרְעִין תִּמְצָן דְּאַתְקָרִיאוּ עֵינַי יְהו"ה, וְעָלִיָּהּ אֶתְמַר (דניאל ט יח) פִּקְחַ עֵינֶיךָ וּרְאֵה שׁוֹמְמֵתֵינוּ, שְׂמִיעָה יִרְאֵי אֱלֹהִים, וְעָלִיָּה אֶתְמַר (שם) הִטָּה יְהו"ה אֲזַנְךָ וּשְׁמָע, וְתִמְצָן דְּחִילוֹ וּפְחַד יִצְחָק, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב (חבקוק ג ב) יְהו"ה שְׂמַעְתִּי שְׂמַעְךָ יִרְאַתִּי, וּמֵאֵן דִּי מְשַׁתְּמַע תִּמְצָן קָלִיָּה בֵּין בְּאוּרִיָּתָא בֵּין בְּצִלוֹתָא בֵּין בְּצַעְקָה בְּלֹא דְחִילוֹ, מִיָּד (במדבר יא א) וַיִּשְׁמַע יְהו"ה וַיַּחֲרֹ אַפּוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יְהו"ה, וְכַמָּה נְטוּרֵי תַרְעִין תִּמְצָן דְּאַתְקָרִיאוּ אֲזַנֵּי יְהו"ה.

רִיחָא תִמְצָן אֲנָשֵׁי אֲמַת, וְתִמְצָן סְלָקִין כָּל רִיחִין וּקְטוּרִין וְעֲשָׂנִין דְּקָרְבָּנִין, וְצִלוֹתֵין דְּאַתְחֻשִׁיבוּ כְּקָרְבָּנִין, וְאִם לֹא סְלָק לֹזֵן בַּר נֶשׁ בְּדְחִילוֹ וּרְחִימוּ, מַה פְּתִיב בֵּיהּ (דברים כט יט) כִּי אֲזַ יַעֲשֶׂן אִף יְהו"ה וְקִנְאַתּוֹ בְּאִישׁ הַהוּא, דְּבוּר לְקַבֵּל שׁוֹנְאֵי בְּצַע, תִּמְצָן סְלָקִין קָלִין וְדְבוּרִין דְּאוּרִיָּתָא וְצִלוֹתָא, אֲלִין דְּאַתְמַר עָלִיָּהּ (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךָ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבַר, לֹא אֵית תְּקוּנָא מְאֲלִין, אַרְבַּע דְּלִית תִּמְצָן יְהו"ה, וְאִיהוּ י אֶסְתַּפֵּל, ה וּשְׁמָע, ו וּמְרִיחַ, ה וּמְמַלֵּל, בְּאֲלִין אַרְבַּע תְּקוּנִין.

אַרְיָה דָּא רְאִיָּה, וְאַתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א י) וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הַיְמִין לְאַרְבַּעַתָּם, כָּכֹל אֶתֶר אַרְבַּעַתָּם דָּא יְהו"ה, אַרְבַּע אַתְוּוֹן דִּילִיָּה דְּשִׁלְטִין עַל כָּלָא, וְהַפּוֹךְ אַרְיָה וְתִשְׁכַּח לִיָּה רְאִיָּה, וְאִיהוּ לִימִנָא דְּחֶסֶד, דְּאִיהוּ יוֹמָא קְדָמָאָה, דְּתִמְצָן א' (ג"א י) אֹר, רְאוּבֵן דְּאִיהוּ לִימִנָא עַל שְׂמִיָּה אֶתְקָרִי אֹר בֶּן, שְׂמִיעָה לְשִׁמְאָלָא, וְעָלִיָּה אֶתְמַר (שם) וּפְנֵי שׁוּר מֵהַשְּׂמָאל, נֶשֶׁר רִיחָא בְּאֶמְצַעִיתָא, עָלִיָּה אֶתְמַר (משלי ל ד) מִי אֶסֶף רוּחַ בְּחַפְזָנוּ, דְּאִינוּן תַּרְיִן נוֹקְבִין דְּחוֹטְמָא, פּוּמָא דְּבוּרָא, דָּא אָדָם כָּלִיל אַרְבַּע אַתְוּוֹן וְכָלִיל עֶשֶׂר אַתְוּוֹן, וְדָא שְׂכִינְתָא, בְּאֲלִין (דף קכב ע"ב) אַרְבַּע תְּקוּנִין אָמַר לְמֹשֶׁה וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעַם וְגוֹמַר וְצָרִיךְ לְאַחֲזָרָא עָלִיָּהּ.

וְאַתָּה תַּחֲזֶה בְּשַׁעְרָא, עָלִיָּה אֶתְמַר (שיר ה יא) רֵאשׁוּ פִתְּם פּוֹ דָּא פֶּתֶר עֲלָאָה, וּמְלָגָאוּ מוֹחָא, דְּמִנְיָה נְפָקִין מְבוּעִין לְכָל סְטָרָא, לְאַשְׁקָאָה לְכָל נִימָא וְנִימָא דְּאִיָּה עֲלָמָא סְתִימָאָה, וְכָל מְבוּעָא אֶתְעֵבִיד נִיצוּץ, וְכָל נִימָא אֶתְעֵבִיד שְׂרָבִיט, מוֹחָא סְתִימָא אֶתְקָרִי אֵין סוּף, דְּאַתְפַּלֵּג לְתַלַּת מוֹחִין דְּאִינוּן י' י' י', דְּאַתְרַמִּיזוּ בְּהַאי שְׂמָא (י"ד ה"א ו"א ה"א נ"א י"ד ה"י ו"א ה"י).

(קם) סְכָא דְּסָבִין עֲתִיקָא דְּעִתִּיקוֹן, וְאָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְדָאֵי שְׂמָא דְּאַתְרַמִּיזוּ תַלַּת יוֹדִין (דא) יו"ד ה"י ו"א ה"י וְדָא אִיָּהוּ מְלָגָאוּ, אָבֵל שְׂמָא דְּאִיהוּ יו"ד ה"א ו"א ה"א, אִיָּהוּ כָלִיל תַלַּת אֲלָפִין א' א' א', אִינוּן תַלַּת אוּרִין,

דמתלבשין בהון תלת מוחין י' י' י', שְמָא חד איהו גופא, ושְמָא תננינא מוחא, דא מלגא, ודא מלבר.

תלת ווי"ן אית בהאי שְמָא, דאנון שרביטין, שְעַר אתקרי על שם שְעוּר קומתיה דקודשא בריהּ הוא, וכל נימא ונימא אתקרי נשמתא, ואית נימין דאתקריאו מלאכין, וכל ניצוץ אתקרי אופן ואתקרי גלגל, ואית מנייהו דאינון נימין מאשא חוורא כלהו רחמי, ואית מנייהו דאינון נימין דאינון מאשא סומקא וכלהו דין, ואית נימין פלהו ירוקין מאשא ירוקא, ואית נימין פלהו מאשא אוכמא, אלין אתקריאו שְעַר דקודשא בריהּ הוא.

בר ניצוץ שְעוּר מהלך דיליה עֶשֶׂר אלפין, וכל נימא איהי שְעוּרָא דאצבעא דקודשא בריהּ הוא, וכל אצבע איהו פרסה זעירא, וכל פרסה אית בה תלת מיל, לקבל תלת פרקין דאצבעא, וכל מיל איהו עשרת אלפים, אבל מיל דפרסה עלאה איהו עשרת אלפים רבוא, והכי דרועא תשפח בה תלת פרקין, וכל פרק איהו י', וכל אמה איהו ו', אבל אצבע ואמה דא שְעוּרִיה זעיר מסטרא דזעיר אנפין, ודא שְעוּרִיה רב מסטרא דאריה אנפין.

ובבר אבר ואבר איהו יהו"ה, ואיהו שְעוּרָא דכל אבר ואבר, בגבחה בארפא עילא ותתא, ולארבע סטרין, ואיהו בין כל אבר ואבר, לית אתר פנוי מניה, כנשמתא דאשתפחת בכל אבר ואבר דגופא, ואית אבר עלאה דאתקרי יהו"ה על שמייה, דשְלֹטְנוּתִיה באתר ידיעא, הדא הוא דכתיב (זכריה יד ט) והיה יהו"ה למלך על כל הארץ.

ואית תרין אברין עלאין מניה, דאתקריאו יהו"ה אלהי"ם דשְלֹטְנוּתִיהון בשמיא ובארעא, הדא הוא דכתיב (דברים ד לה) פי יהו"ה הוא האלהי"ם בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, ואית אבר דאתקרי אלהי"ם, ושְלֹטְנוּתִיה בכל ארעא, הדא הוא דכתיב (תהלים מ"ז) מלך כל הארץ אלהי"ם, ואית אחרא דשְלֹטְנוּתִיה איהו בתרין אברין במוחא ובלבא, ועליה אתמר (דברים ד) פי יהו"ה הוא האלהי"ם אין עוד מלבדו, ואף על גב דהאי קרא על קודשא בריהּ הוא אתמר דאין עוד מלבדו, עם כל דא הקא רזא דדיוקנא עלאה דיליה, לאחזאה בכל אבר ואבר דגופיה שולטנותיה, לאשתמודעא לבר נש איך אתנהיג עלמא, וינדע למקרי ליה בכל אבר פדקא יאות ליה, ואיך אשתני שמייה לפום ההוא אבר.

ואית אבר דאתקרי ביה יהו"ה רחמי, ואית אבר דאתקרי ביה אלהי"ם, ואית אבר דאתקרי ביה אהי"ה, ואית אבר דאתקרי ביה צבאו"ת,

וְאִית אַבְר דְּאַתְקָרִי בֵּיה א"ל, וְאִית אַבְר דְּאַתְקָרִי בֵּיה שְׂד"י, וְאִית אַבְר דְּאַתְקָרִי בֵּיה אַדְנ"י, יְהו"ה מְמַנָּא עַל קָלָא, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (תהלים כט) קוֹל יְהו"ה בַּפֶּחַ, אַהֲי"ה עַל הַיּוֹהָה וְהַבֵּל דְּלָבָא, הַהוּא דְרָכִיב עַל קָלָא דִּיהו"ה אִיהוּ עֲלֵת עַל כָּל הָעֲלוֹת, סְתִים וְטָמִיר וְלֹא אַתְגַּלְיָא, וְאִיהוּ רָכִיב וְשִׁלִּיט עַל כָּלָא, אַהֲי"ה אַחְזִי עַל עֲלֵת הָעֲלוֹת דְּאִיהוּ הִיָּה (דף קכג ע"א) הוֹה וְיִהִיָּה, וְאִיהוּ הַבֵּל דְּסָלִיק עַד אֵין סוּף, וּבֵיה רָכִיב עֲלֵת עַל כָּל הָעֲלוֹת. א"ל אַחְזִי עַל אֱלֹהוֹת דְּעֲלֵת עַל כָּל הָעֲלוֹת, וְעֲלִיָּה אָמַר אִיּוֹב (איוב ה ח) אֲנִי אֲדַרְוֶשׁ אֶל א"ל, אֶל אֱלֹהֵי"ם, וְכַד רָכִיב עַל א"ל אֲשַׁתְּמוּדְעִין לִיָּה כָּל אֱלֹהֵי"ם, וּמְזַדְעֹזְעִין מִנִּיָּה, וְכָל מְלָאכְיָא דְאַתְקָרִיאוּ בְּהַאי א"ל כְּגוֹן מִיכָאֵל גְּבַרִיא"ל, כְּלָהוּ מְזַדְעֹזְעִין מִהַאי א"ל דְּאִיהוּ אֱלֹהֵי"ם הָאֱלֹהֵי"ם, וּמָאן דְּקָרָא לֹוֹן בֵּיה, מִיָּד עוֹנִין לִיָּה בְּכָל שְׁעָתָא, וְהָכִי כָּל מְלָאכְיָא דְאַתְקָרִיאוּ קָלִין בְּשִׁמָּא דִּיהו"ה, כָּל מָאן דְּקָרָא לֹוֹן בִּיהו"ה בְּעֲלֵת עַל כָּל הָעֲלוֹת מִיָּד עוֹנִין לִיָּה בְּקָלִיָּה, דְּעֲלֵת עַל כָּל הָעֲלוֹת אִיהוּ חַד בְּכָל שְׁמָהֶן וְלֹא אֲשַׁתְּנִי בְּכָלְהוּ, דְּשְׁנוּיִין בְּשְׁמָהֶן אֵינוֹן וְלֹאוּ בֵּיה, דְּאִיהוּ בְּכָלְהוּ כְּנִשְׁמָתָא בְּכָל אַבְר וְאַבְר, אִית אַבְר דְּשָׁמַע בֵּיה כְּגוֹן אוּדְנִין, וְאִית אַבְר דְּמִסְתַּפֵּל מִנִּיָּה (נ"א ביה) עַל עֲלָמָא, וְאִית אַבְר דְּאַרְח בֵּיה כָּל רִיחִין וּבוֹסְמִין דְּצִלוֹתִין, וְרִיחִין טְבִין דְּהַבְּלִים דְּנִפְקִין מֵאוּרִייתָא מְפוּמָּא דְּבִנֵי נֶשָׂא, וְדָא רִיחָא דְּחוּטְמָא, וְאִית אַבְר דְּמִלִּיל בֵּיה, וּבְאֵלִין אַבְרִין אִית שְׁנוּיָא, אָבַל בֵּיה לִית שְׁנוּיָא, וְאִית אַבְר דְּמְמַנָּא עַל דְּבוּרָא וְדָא אַדְנ"י, וְאַבְר דְּמְמַנָּא עַל מַחְשְׁבָה, וְאַבְרִין אֵלִין כְּלָהוּ בְּסַפִּירִין.

רִישָׁא כְּתֵר עֲלִיּוֹן, מוֹחָא חֲכָמָה, בִּינָה לְבָא וּבָה לֵב מְבִין, תְּרִין דְּרוּעִין חֲסֵד גְּבוּרָה, גּוּפָא עֲמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא, תְּרִין שׁוֹקִין נֶצַח וְהוֹד, יְסוּד אָמָה, שְׂכִינְתָּא אוֹת דִּילִיָּה. כְּתֵר אַתְקָרִי א"ל עֲלִיּוֹן, קוֹנֵה הַכֹּל, (חֲכָמָה וּבִינָה) אֱלֹהֵינּוּ בִּינָה, וְאַלְהֵי"ם אֲבוֹתֵינוּ חֲכָמָה, וְאִיהוּ אֱלֹהֵי"ם אַבְרָהָם אֱלֹהֵי"ם יִצְחָק וְאַלְהֵי"ם יַעֲקֹב, הָא"ל הַגְּדוֹל מְסֻטְרָא דְּגְדוּלָּה, וְהַגְּבוּר מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה, וְהַנּוֹרָא מְסֻטְרָא דְּעֲמוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא.

אַדְרָכִי הָא אֱלִיָּהוּ קָא נְחִית, וְאַמְר רַבִּי בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, שְׁמַעְנָא לְעִילָא תְּקוּנָא דִּילָךְ בְּשְׁמָהֶן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְצִלוֹתָא דִּילִיָּה, חֲזוֹר בֵּן, דְּאַתְּ צְרִיךְ לְתַקְנָא שְׁמָהֶן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדָקָא יָאוּת, דְּהָא כְּלָהוּ אֲזִלִּין בְּתַלְתַּת תַּלְתַּת, מְסֻטְרָא דְּרַחֲמֵי אַתְקָרִיאוּ יְהו"ה יְהו"ה יְהו"ה תַּלְתַּת אַבְרָהָן, וְאֵינוֹן אֲשֶׁר דְּלָא אִיהוּ שׁוֹרֶף, וְאַתְקָרִיאוּ בְּתַלְתַּת שְׁמָהֶן אַהֲי"ה אַהֲי"ה אַהֲי"ה, וְהַאי אִיהוּ אֲשֶׁר דְּאִיהוּ שׁוֹרֶף וְלֹא אָכִיל, וְאִית שְׁמָהֶן דְּאַתְקָרִיאוּ אַדְנ"י אַדְנ"י אַדְנ"י, וְדָא אֲשֶׁר דְּאִיהוּ שׁוֹרֶף וְאָכִיל וְשָׁעִי כְּלָא, הִדָּא הוּא

דְּכַתִּיב (ויקרא ט כד) וְתֹאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעוֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים.
 א' אִיהוּ כְּתָר עַל פְּלָהוּ שְׁמָהָן, וְאִיהוּ אֶתְקָרִי א"ל, אַהִי"ה, אַדְנִי,
 אֱלֹהִי"ם, אֱלֹהִי, אֱלוֹ"ה, אֱלֹהִינֵנוּ אִי"ה, אֱוִ"ה, אֱוִ"ה, (וְרוּא דְמִלָּה א"ל אֱלֹהִי"ם
 יְהוִ"ה דְּבַר וַיִּקְרָא אֲרִיץ) (תהלים נ א). י' בִּיהַ אֶתְקָרִי י"ה, יְהוִ"ו, יְהוִ"ה, יְהוִ"י, יְהוִ"ה,
 פְּלָהוּ שְׁמָהָן דְּפִתְחִין בְּהוִי"ו ת בִּי, עֲקָרָא דְלֵהוֹן בְּחֻכְמָה, וְכִלְהוּ שְׁמָהָן
 דְּפִתְחִין בְּא', עֲקָרָא דְלֵהוֹן אִימָא עֲלָאָה, וְכֻמָּה דְעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא אִיהוּ
 כְּלִיל מִימִינָא וּמְשֻׁמְאָלָא, הַכִּי כְּתָר עֲלָאָה כְּלִיל תְּרִין שְׁמָהָן אֲלִין דְּאִבָּא
 וְאִימָא, וְאִיהוּ כְּתָר עַל רִישֵׁיהוּ, וְאִשְׁפַּחְתָּא תְּקוּנָא פְּגוּנָא דָא, אַהִי"ה
 כְּתָר עֲלָאָה, יְהוִ"ה עַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, אַדְנִי שְׁכִינְתָא תְּתָאָה.
 וּמִסְטָרָא דְכְּתָר אֶתְקָרִיאוּ תְּלַת סְפִירָן אַהִי"ה אֲשֶׁר אַהִי"ה, חֲסֵד א"ל,
 גְּבוּרָה אֱלֹהִי"ם, עַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא יְהוִ"ה, וְרוּא דְמִלָּה א"ל
 אֱלֹהִי"ם יְהוִ"ה דְּבַר וַיִּקְרָא אֲרִיץ, נֶצַח וְהוּד צְבָאוֹ"ת, צַדִּיק שַׁד"י, מְלָכוֹת
 אַדְנִי.

וּבְצִלוֹתָא בְּרוּךְ אַתָּה יְהוִ"ה, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּכַרְוּךָ, וְדָא צַדִּיק חַי
 עֲלָמִין, וְעֲלִיָּה אֶתְמַר (מכילים א ב מה) וְהַמְּלֹךְ שְׁלֹמֹה בְּרוּךְ, אַתָּה
 אַתְּ ה' זְעִירָא, בְּהַ צְרִיף לְנַחְתָּא בְּרַכָּאָן, וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם דָא יְהוִ"ה
 עַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, אֱלֹהִינֵנוּ אִימָא עֲלָאָה, וְאֱלֹהִי אֲבוֹתֵינוּ אִבָּא, הָא"ל
 הַגְּדוֹל חֲסֵד, הַגְּבוּר גְּבוּרָה, וְהַנּוֹרָא עַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, דְּבִיהַ אֶתְכְּלִילֵן
 מִתְּתָא לְעִילָא וּמְעִילָא לְתַתָּא, כָּל סְפִירָאן בְּעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, וּבְגִין (דף
 קכג ע"ב) דָא צְרִיף לְאֶכְלָלָא בִּיהַ תְּתָאִין בְּהַכְרַעָה, וְלְכַתְרַ עֲלָאִין בְּזַקִּיפָה.
 א"ל עֲלִיוֹן, גּוּמַל חֲסָדִים טוֹבִים קוּנָה הַפֵּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי אֲבוֹת, דָא כְּתָר
 עֲלִיוֹן עַל פְּלָהוּ, וּמְבִיא גּוּאֵל לְבִנֵי בְּנֵיהֶם דְּאִבָּהָן, אֲלִין נֶצַח וְהוּד, לְמַעַן
 שְׁמוּ בְּאַהֲבָה דָא שְׁכִינְתָא תְּתָאָה, וְעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא אִיהוּ כְּלִיל תְּלַת
 בְּרַכָּאָן קְדָמָאִין, דְּאִינוּן אֲבָהָן וּגְבוּרוֹת וּקְדוּשַׁת הַשֵּׁם, וְאִיהוּ כְּלִיל תְּלַת
 בְּתָרָאִין בְּעִבּוּדָה, וְאִיהוּ כְּלִיל אִמְצָעִיּוֹת, לְקִימָא בִּיהַ אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי
 אַחֲרוֹן וּמְבַלְעָדִי אִין אֱלֹהִי"ם (ישעיה מד ו), זְפָאָה אִיהוּ מָאן דִּידַע לְצִלָּאָה
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּכָל תְּקוּנָא דִּילִיָּה כְּדָקָא יָאוּת, וְלְמִשְׁאֵל מְגִיָּה בְּכָל
 דְּרָגָא וְדְרָגָא כְּדָקָא יָאוּת.

חַבִּיבִין פְּלָהוּ אִינוּן רְשִׁימִין דִּיוֹקְנֵיהוֹן בְּחֻכְמָה, וּנְבוּנִין רְשִׁימִין דִּיוֹקְנֵיהוֹן
 בְּבִינָה, וּמְאָרִי גְּמִילוֹת חֲסָדִים דִּיוֹקְנֵיהוֹן רְשִׁימִין בְּחֻסְד, וּגְבַרִין
 בְּיִצְרֵיהוֹן פְּלָהוּ רְשִׁימִין בְּגְבוּרָה, וּמְאָרִי תוֹרָה פְּלָהוּ רְשִׁימִין דִּיוֹקְנֵיהוֹן
 בְּעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, וּנְבִיאִים פְּלָהוּ רְשִׁימִין דִּיוֹקְנֵיהוֹן בְּנֶצַח וְהוּד דְּאִינוּן
 תְּרֵי סְמִכֵי קְשׁוּט, וְצַדִּיקִים נְטָרִי בְּרִית פְּלָהוּ רְשִׁימִין דִּיוֹקְנֵיהוֹן בְּצַדִּיק.

גודל השכר והזכות בהוראת אצבע

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חבירו, אם שמע, מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

הידעת? ברגע אחת אתה יכול לזכות לעולמות נצח! "עין לא ראתה.."
 - עתה הכול בידך - אתה יכול לחלק ס' "ערכה של שעה", שמעודד ומעורר ללמוד זה"ק בכל יום. וכל הלומד שעה זה"ק בשבת עולה לו למאה מיליון שנה תורה, ואם תכפיל בכל שבתות השנה ויו"ט, לכל ימי חייו, תגיע ל' 640 מיליארד שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור לעשר יהודים, תגיע ל' 6 טריליון ו' 400 מיליארד שנה תורה. ובזה"ק (פ' ויצא קס"א). כתוב: שכל מה שנותנים משמים הוא באלף, ועוד כידוע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנין יהודים באלף. תגיע ל' 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיש לך מכך בוודאות!!!

החפץ חיים והחזון איש זי"ע

במכתבי מרן החפץ חיים זצ"ל (דף יד אות ג'), שספר בנו הר' אריה ליב על אביו, שהחזיק מאד בחכמת הקבלה באמרו כי הוא אחד מחלקי תורה היותר נעלים, ומרגלא בפומיה תמיד כי בלי סתרי תורה מגששים אנו באפלה, ובס' "מאיר עיני ישראל" (כ"ג ע' תקנ"ו), שרבי שלמה ספר לו על רבו החפץ חיים, שכל שבת קודש למד את הזהר של הפרשה, גם היה אומר לאחרים שילמדו הזהר של הפרשה, אפילו בחורים. והיה אומר שרבו כמדרש. (אור הזהר דף 82). ובספר מעשה איש (חלק ג' ע' צ"ח): שמרן החזון איש זצ"ל אמר להג' ר' שמריהו גריינימן זצ"ל, שאין ספר מוסר כל כך טוב כמו ספר הזהר. (מפעל הזהר העולמי - 0548436784)

בעוונותינו הרבים באפן שראוי לאדם להתמרמר בזכרו אלה ולהוריד פנחל דמעה מאין הפוגות, וכל קבל דנא, המבין יבין מה נעשה בשמים ממעל על ידי תפלתנו ומצוותינו ולמודנו ובשבתות וראש חדש ובחגים ובמועדים באפן שישמח ישראל בעושיו בשמחה ובטוב ללב יותר מרב כל. כלל הדברים שאמרו שמי שלא טעם חכמה זו לא טעם טעם וראת חטא ולהיות עובד אלקים ביראה ואהבה ושמחה רבה כדת מה לעשות. והמרגיל עצמו לחזות בנעם ספרי המקבלים בעיניו וראה כי אין דבר רק ממנו שאפלו באכילה ושתיה ושאר כסות ועונה ודרכי חבת איש לאשתו וכדומה, ואפלו ביציאת חוץ, בכל יש רזין עילאין ובונה עולמות, ובלבד שיעשה הדברים כתקונן בלי סרך אסור, ויכנו לבו לשמים, אשרינו מה טוב חלקנו, ועל כן, טוב לגבר שניהג לקים כל דבר על פי הסוד כמנהגן של חסידים, ואף שאינו יודע הסוד, מעשה ידינו כוננה עלינו ועושה נחת רוח ליוצרנו.

(פלא יועץ אות ס' סוד)

— פָּרֶק ב —
 סֵפֶר גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ
 רַבֵּינוּ יַעֲקֹב אַבּוּחֲצִירָא זצ"ל

(א) דְּבָרֵי הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ רַבֵּינוּ יַעֲקֹב אַבּוּחֲצִירָא זְצוּק־לֵלָה"ה
 בְּסִפְרוֹ גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ דָּף קפ"ה

זֶה לְשׁוֹנוֹ הַטְּהוֹר:

רבי שמעון בר יוחאי בזהר הקדוש

או יאמר "כי המצוה הזאת" וגו' אֶפְשֶׁר דְּבָא לְרַמּוּז עַל לְמוּד הַקְּבֵלָה
 שֶׁהוּא עֵקֶר בִּיאַת הָאָדָם לְעוֹלָם. כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַרְשֵׁב"י עָלָיו הַשְּׁלוֹם כִּמְה
 פְּעָמִים בְּזֵהר הַקְּדוֹשׁ, דְּמִי שֶׁלֹּא לָמַד תּוֹרַת אֱמֶת שֶׁהֵם סוּדוֹת הַתּוֹרָה טוֹב לוֹ
 שֶׁלֹּא נִבְרָא דְבָלֵא זֶה אֵין אָדָם יוֹדֵעַ אֱלֹהוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִרְאֶתוּ וְאֶהְבְּתוּ,
 וְעִבּוּדְתוֹ. וְכִמוֹ שֶׁאָמַר דּוּד הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם לְשִׁלְמֹה הַמֶּלֶךְ עָלָיו הַשְּׁלוֹם,
 "דַּע אֶת אֱלֹהֵי אָבִיךָ וְעַבְדֵהוּ".

מְכַשׁוּלוֹת וְדְבָרִים הַמְעַכְּבִים

וְהִנֵּה יֵצֵר הָרַע דַּעְתּוֹ תַּמִּיד לְהַדִּיחַ בְּנֵי אָדָם מִדְּרָךְ טוֹב לְדְרָךְ רַע. וּבִכְרִט
 הַרוּצָה לְהַתְעַסֵּק בְּחֻכְמַת הַקְּבֵלָה עוֹשֶׂה לוֹ מְכַשׁוּלוֹת וְדְבָרִים הַמְעַכְּבִים אוֹתוֹ
 וּמְרַשְׁלִים אוֹתוֹ. וְהוּא דְבָא לוֹ בְּדְרָךְ חֲסִידוּת בְּאִמּוֹר לוֹ אֵין הַגּוֹפּוֹת שֶׁל זֶה
 הַזְּמַן רְאוּיִים לְסוּדוֹת הַתּוֹרָה מְשׁוּם דְּלִיכָא נְבִיאִים וְלִיכָא רוּחַ הַקְּדוֹשׁ.
 דְּבִשְׁלָמָא דּוֹרוֹ שֶׁל מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם שֶׁהִיָּה דוֹר דַּעָה הָיוּ רְאוּיִים
 לְסוּדוֹת הַתּוֹרָה מְשׁוּם דְּזָכוּ עַד שֶׁעָלָה מֹשֶׁה רַבֵּינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם לְשָׁמַיִם וְלָמַד
 מִפִּי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פֶּה אֶל פֶּה וְאָמַר לְיִשְׂרָאֵל פֶּה אֶל פֶּה. וְעוֹד, שֶׁהָיוּ
 קְדוֹשִׁים אוֹתוֹ הַדּוֹר מֵצַד עֲצָמָם, עַד שֶׁמִּכַּח קְדָשְׁתָּם נִגְלָה עֲלֵיהֶם הַקְּדוֹשׁ

ברוך הוא ביום, ואמרו כלם "זה אלי ואנוהו" וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: ראתה שפחה על היים מה שלא ראה יחזקאל ובדור הזה אין שום דבר מזה. לזה בא משה רבינו עליו השלום לצוות לישראל ולהזהיר לדורות הבאים, שלא ימנעו מלדעת סודות התורה בכל דור ודור עד סוף הדורות.

שיכא בכל יום ויום – מצוה עם הכולל גימטריה "הקבלה"

וזה שאמר הכתוב: "כי המצוה הזאת" היא למוד הקבלה. "מצוה" עם הכולל גימטריה "הקבלה" ועליה בא להזהירם משה רבינו עליו השלום שלא תשכח מהם לעולם, ולזה אמר "אשר אנכי מצוך היום" דהינו שיכא בכל יום ויום, ולפיכך צריך אתה להתחזק ולהתאמץ בידיעתה.

אל תשמעו לדברי יצר הרע כי הנה יצר הרע מדיחך שלא ללמוד משגי טענות: אחת, אומר לך זה מעשה מרובה, צריך נביא ששמע מפי השם שיודיע לנו הדבר על אמתתו. ועכשו בזמננו אין נביא ולא רוח הקדש. זאת ועוד, הלומד קבלה צריך להיות גוף קדוש וטהור ונקי מכל דבר רע, כמו ישראל שיצאו ממצרים שמרב קדשתם שהיו קדושים וטהורים, כיון שעברו ביום נגלה עליהם הקדוש ברוך הוא, ועוד, מרב קדשתם ראו אותו פנים בפנים במעמד הר סיני. לאלה באמת שיק למוד הקבלה. אבל גופות הזמן הזה, שגברה סטרא אחרא, הם סרויחים ומטנפים ועל מי תחיל הקבלה.

להזהיר לישראל - אל תשמעו לדברי יצר הרע

לפיכך בא משה רבינו עליו השלום להזהיר לישראל ואמר להם אל תשמעו לדברי יצר הרע כי מה שאומר לכם בזמן הזה אין נביא ולא רוח הקדש. דבריו מהבל ימעטו. כי גם בזמן הזה הכל ערוך ומוכן כשלחן הערוך לפני האדם. דכל דברי קבלה נכתבו ונחתמו בספרים. וכנגד זה אמר "לא נפלאת היא ממך".

הבא לטהר מסייעין אותו

וכנגד הטענה השנית, שטוען היצר הרע שצריך להיות גוף טהור וקדוש. גם זה אינה טענה כי גם בזמן הזה הרוצה להתקדש ולהטהר יכול להיות

קדוש וטהור כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, הבא לטהר מסיעין אותו, ועל זה אמר "ולא רחוקה היא" דהינו, הקדשה והטהרה אינה רחוקה ממך, ואזיל ומפרש כל הפסוקים שאחר זה וזה שאמר "לא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו השמים" דהינו: לא תאמר כי מעשה מרכבה תלוי בשמים וצריכים אנו נביא כמשה רבינו עליו השלום שיעלה לנו לשמים, ויורד לנו מעשה מרכבה, ויודיעו לנו על אמתתו. לזה אמר, אל תחשב כן, כי לא נשארה בשמים, וגם "לא מעבר לים היא" כנגד הטענה השנית שטוען היצר שדברי קבלה צריכים גוף קדוש וטהור כמו ישראל שעברו את הים והיו כלם גוף קדוש וטהור ונקי, גם זו אינה טענה, אין זה תלוי בגוף הטהורים שיעברו הים.

דהכל תלוי בך דכשתקדש בלבבך ובפיך יכול אתה לעשות הכל ולידע דברי קבלה

גם עכשו הכל תלוי בידי אדם שיוכל להתקדש ולהטהר עד שיהיה ראוי לקבל מעשה מרכבה וזהו שמסים "כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו" דהכל תלוי בך דכשתקדש בלבבך ובפיך יכול אתה לעשות הכל ולידע דברי קבלה.

עד כאן לשון קדשו.

מַרְנָא וְרַבְנָא הוּד כ"ק אַדְמו"ר הַזְקֵן הָרַב בַּעַל הַתְּנַיָא – בְּסֵפֶר תּוֹרַת אֹר פְּרֻשַׁת חַיִּי שְׂרָה דְּרַף ט"ז עמוד ב'.

(ב) עקר הדבר הם תורה ומעשים טובים

ועתה צריך להבין ענין אהבה ויראה שהם רק גדפין לבד להגביה עקר הדבר שהם תורה ומעשים טובים. ולהבין מהות האהבה מה היא. הנה בקריאת שמע צריך שימליכנהו למעלה ולמטה ולארבע רוחות העולם. פרוש דכתיב "מלא כל הארץ כבודו" ותרגומוו זיו קריה שהוא רק זיו והתפשטות והארה בלבד המתלבשת תוך כל עלמין, וכתוב את השמים ואת הארץ אני מלא בבחינת עצמות אלקות שאינו נתפס תוך מדה וגבול. והענין ששניהם

אמת כו'. כמשל בטול זיו השמש במקור השמש עצמה כידוע שבאמת עצמות אלקות מלא כל הארץ. אך מה שהוא מתפשט תוך כלי וגבול הוא בטל ונכלל במהותו ועצמותו אלקות כו'.

ג) יתעורר בלב תשוקה ולא יפרד כלל

והנה כשיתבונן אדם היטב בזה בפסוקי דזמרה ובקריאת שמע, איך שבאמת הוא כן שהעולמות בטלים במקור חיותם רק מפני שהאדם הוא בכלי גשמי הגוף שהוא משכא דחויא שמתגדל ומתרבה מגשמיית המסתיר ומעלים שלא יוכל לראות בעיני ראיה חושית אזי יתעורר בלב תשוקה שיהיה קשור בהתבוננות זו כל היום ולא יפרד ממש כלל. וזהו קבלת מלכות שמים בפסוק ראשון ואהבת שיהיה הוי"ה אלקיך שיהא תמיד קשור בהתבוננות זו בטול העולמות להמחיה ומהנה אותם.

ד) בעסקו בתורה נעשה יחוד אמתו עם התורה ואורייתא וקודשא בריך הוא כלא חד ממש

רק מפני היות כי גופו הגשמי לא יוכל לקבל בטול אמתו הנזכר לעיל יגמור בדעתו בקריאת שמע ענין למוד התורה באמרו ודברת בם. דהיינו שנפשו האלקית בעסקו בתורה נעשה יחוד אמתו עם התורה ואורייתא וקודשא בריך הוא כלא חד ממש כי אורייתא מחכמה עלאה נפקת ונתלבשה בעניני זה העולם וכשאדם מלביש נפשו האלקית בעניני למוד התורה שבזה העולם אזי גם שרש נפשו למעלה מתלבש גם כן בתורה שלמעלה עד רום המעלות ונעשה שם יחוד גמור.

ה) ישוב אל לבו שהשם הוא המוציא אותו מארץ מצרים

וזהו הקדוש ברוך הוא יושב ושונה כנגדו כנ"ל. וזהו ה' צלך פרוש כמו צל. והנה כתיב אני הוי"ה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים. פרוש שלא יאמר האדם בדרך שפלות האין יגיע למדרגת היחוד בתורה ותפלה מאחר שהוא עדין אינו סור מרע גמור כו' והוא עדין בשלמות אצלו. זאת ישיב אל לבו שהשם הוא המוציא אותו מארץ

מצרים. פרוש שהוא מבדיל ומפריש בנפשו הטוב מן הרע הנפש אלקית מנפש הבהמית כשהוא עדין לא עשה רע בפעל ממש. ואפילו רשע גמור הוא ממשיך בנפשו האלקית בעסקו בתורה רק שעליו נאמר ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חקי. פרוש שאין תועלת לנפשו האלקית מפני שעליו נאמר ותשלק דברי אחריו שלא יוכל להמשיך בתוך פנימיותו ודי למבין:

**מְרַנָּא וְרַבְנָא הוּד כ"ק אַדְמוּ"ר הָאֲמַצְעִי נִשְׁמָתוּ עֵדוֹן מְלִיּוּבְאוּיָטִישׁ
– בְּהַקְדָּמָתוֹ לְסִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ אֲמַרִי בִּינָה**

(ו) נודע לכל באי שערי אור תורת אמת

היות נודע לכל באי שערי אור תורת אמת שהיה יוצא מפךש מפי קדוש עליון כבוד אדוני אבי מורי ורבי זכרוננו לברכה בכל דרשותיו מדי שבת בשבתו בכל ימי חיים חיותו ברבים וביחידות ליחידים סגלה הפל היה לקבע אחדות השם הפשוטה שהוא בחינת עצמות אור אין סוף ברוך הוא במח ולב כל אחד כפי אשר יוכל שאת בכל חד לפום שעורא דיליה בפנים מסבירות ומאירות בנפש השומע ומקבל. ויסודות דברי קדשו המה כתובים נמצאו ברב דבריו הכל על ענין יחוד אלקות האמתית בבחינת יחודא עלאה ויחודא תתאה שהוא ב' שמות דהנו"ה ואלקים כמו שפיתוב וידעת היום והשבת אל לבבך כי הנו"ה הוא האלקים וכן אתה הראת לדעת כי השם הוא האלקים וכהאי גוונא רבים בכתובים.

(ז) כלל דכל אורייתא שבכתב ושבעל פה יסוד כל המצוות

ואמרו בזהר תרומה דדא כלל דכל אורייתא שבכתב ושבעל פה יסוד כל המצוות שהן רק יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה שהוא ב' שמות דהנו"ה ואלקים כידוע והוא הנקרא בזהר סובב כל עלמין וממלא כל עלמין והינו שמע ישראל וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד שנקרא יחודא עלאה ויחודא תתאה.

(ח) לְדַרְשׁ הַשֵּׁם בְּאֵמֶת וּבִתְמִים

כִּי־דוּעַ לְכֹל יוֹדְעִים וּמְבִינִים יִשְׁנִים גַּם חֲדָשִׁים אֲשֶׁר טַעְמוֹ בְּנִפְשָׁם מְעַט מְזַעֵיר לְקַבֵּעַ בְּמֶחֶם וּלְבָם אַחֲדוּת הַשֵּׁם הַפְּשׁוּטָה וַיְחִידוּ יִתְבָּרַךְ לְקָרֵב אֶל הַשֶּׁכֶל וְהֵלֵב בְּכֶמָה מִיְּנֵי אַפְנִים שׁוֹנִים אִישׁ אִישׁ לְפִי הַכֶּנֶת לָבְבוּ וּמָחוּ לְדַרְשׁ הַשֵּׁם בְּאֵמֶת וּבִתְמִים וּבְרִגְלוֹת הִגִּיעָה וְהִעְבּוּדָה בְּמֶחֶם וּלְבָב שְׁלֵם כָּל יְמֵי חַיֵּי הַבָּלוּ כו'.

(ט) הָעֵקֶר וַיְסוּד כָּל הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת

וּלְזֹאת אֶמְרָתִי לְנַפְשִׁי זֶה כֶּמָה שֶׁמִּצְוָה וְחוּבָה עָלַי לְלַקֵּט בְּאֵמֶרִים מִתּוֹךְ וְתִמְצִית דְּבָרֵי קִדְשׁוֹ זְכוּרוֹנוֹ לְבָרְכָה נִשְׁמָתוֹ עֲדָן הַנְּאֻמִּים וּנְמֻצָאִים בְּכַתְּבִים עַל פְּסוּק שְׁמַע יִשְׂרָאֵל כו' וְהוֹסַפְתִּי בְּאוֹר דְּבָרִים מֵאֲשֶׁר נִקְבַע בְּמַחֲוֵי וּלְבָבֵי לְפִי עֲרָכִי הִדַּל וּמֵאֲשֶׁר יִדְעָתִי תִשׁוּקֶת לֵב אֲנָשִׁים כְּעֲרָכִי בְּהִשְׁגַת הַדְּבָרִים עַל בּוֹרְן לְמִצָּא מְרֻגָּע לְנַפְשָׁם כָּל הַיָּמִים וּבִפְרָט בַּעַת הַכֶּשֶׁר וְעַת לְכֹל חֶפֶץ וְכו' כְּדִי שְׂיִהְיֶה מִן הַמוֹכֵן בְּמֶחֶם וּלְבָב לְהַעֲמִיק דַּעַת בְּיַחְוָדָא עֲלֵאָה וַיְחִוּדָא תַּתְּאָה דְשִׁמְעַת יִשְׂרָאֵל וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד אִישׁ כְּפִי יְכַלְתּוּ, שְׂזָהוּ הָעֵקֶר וַיְסוּד כָּל הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת וַיְסוּד הָעֵבֻדָה שְׁבַלְבַב וְגַם יְסוּד הָאֱמוּנָה שְׁלֵמָעֵלָה מִן הַדַּעַת וְכֵאֲשֶׁר יְדוּעַ לְכֹל טוֹעֵם טַעַם בְּדְבָרֵי אֱלֻקִּים חַיִּים בְּכֹל לֵב וּנְפֶשׁ וְכו'.

(י) מִי שֶׁלֹּא לוֹמֵד לְדַעַת אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְּהֵינּוּ בְּלִמּוּד פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, יוֹתֵר טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא.

וּלְזֹאת צוּיָתִי לְהַדְפִּיס בְּכַתְּיַחַת הַכְּתָבִי תּוֹרָה שֶׁל אֲדוּנֵי אָבִי מוֹרֵי וְרַבֵּי הַגָּאוֹן זְכוּרוֹנוֹ לְבָרְכָה שֶׁמִּצְאָתִי בְּכַתְּבוּבִים אֲצִלֵּי דְבָרִים כְּהוֹיָתָן מִמֶּשׁ עַל פְּסוּק וַיְדַעַת הַיּוֹם וְהַשְּׁבֵת כו' בְּעֵנֶן הַדַּעַת וְהָאֱמוּנָה לְמַעַן דַּעַת כָּל אִישׁ פְּשׁוּטֵי הַדְּבָרִים בְּכִלְלוֹת עֵנֶן יַחְוּדָא עֲלֵאָה וַיְחִוּדָא תַּתְּאָה שֶׁהוּא בְּחִינַת סוּבָב וּמִמְלֵא כו' שְׁעַל זֶה אֵינְתָא בְּזָהַר דְּכָל בַּר נֶשׁ דְּלֵא אֲשַׁתְּדַל לְמַנְדַּע לִיהַ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא טַב לִיהַ דְּלֵא אֲתַבְּרִי כו' [בְּאוֹר: מִי שֶׁלֹּא לוֹמֵד לְדַעַת אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְּהֵינּוּ בְּלִמּוּד פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, יוֹתֵר טוֹב לוֹ שֶׁלֹּא נִבְרָא].

וידיעה זו באה בשתי פנים אחד בהכרת וידיעת שם אלקים שהוא כח פעולותיו יתברך שנקרא ממלא כל עלמין והשני בבחינת עצמות אור אין סוף ברוך הוא שנקרא סובב כל עלמין שהוא שם הוי"ה שם העצם ועל זה איתא בפרשת ואתחנן וזאת המצוה שהיא מצות קריאת שמע ששקולה כנגד כל המצוות לפי שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל מפי משה עצמו אחר חזרת עשרת הדברות שקבלו בהר סיני ששמעו מפי הגבורה כו' וכתוב לכבודי בראתיו כו'.

(יא) עקר המצוה דקריאת שמע הוא שיבוא פח האמונה

ואיתא בזהר בגין דישתמודעין ליה וידיעה זו היא באמתת עצמותו יתברך אף על פי דלית מחשבה תפיסא ביה כלל, לעתיד לבוא יתגלה וכמו שכתוב ומלאה הארץ דעה את השם ממש, ועכשו הרי זה בבחינת בבחינת האמונה שלמעלה מן הדעת ומן האמונה נמשך גם עד השגת השכל ומדות שהרי אמר בפרוש ואהבת את הוי"ה הרי יוכל להתפס שם הוי"ה בלב בשר כו' והינו על ידי כח מ"ה שבנפש בבחינת הבטול לאין האלקי שמשגי אין שהוא יתברך סובב כל עלמין ומבדל ומרום כו' ומה שכתוב וזאת המצוה שהיא מצות קריאת שמע שהיא בבחינת הדעת שהרי איתא שמע ישראל שמע לשון הבנה כו' ובאמת אי אפשר להשיג בסובב כל עלמין כי אם על ידי האמונה שלמעלה אף הדעת, הענין הוא דעקר המצוה דקריאת שמע הוא שיבוא כח האמונה זו שלמעלה מן הדעת לידי גלוי בדעת והבנה והוא מה שכתוב וצדיק באמונתו יחיה שתבוא האמונה שלמעלה מן הדעת לכלל חיות בנפש להתענג על השם בהשגה ודעת כו'.

(יב) שהיא מצוה הראשונה הפוללת כל המצוות

ולפי שמצוה זו דקריאת שמע היא בבחינת סובב כל עלמין שאין ביכלת כנסת ישראל לקבלה כי אם על ידי משה שאמר להם שמע ישראל ואף על פי ששאר המצוות נאמרו על ידי משה כמו ויאמר השם אל משה לאמר לכנסת ישראל אבל מצוה זו הרי משה עצמו אמרה ומשה הוא בחינת הממצע להמשיך אור אחדות השם הפשוטה שלמעלה מן הדעת בדעת דכנסת

ישראל בכל אחד ואחד לפנים שיעורא דיליה ועל פן מצות קריאת שמע למעלה מכל המצוות שהרי איתא ואתה פה עמד עמדי ואדברה אליך את כל החקים כו' ושאת המצוה כו' שהיא מצוה הראשונה הכוללת כל המצוות ומה שאמרו זכרונם לברכה בא חבקיוק והעמידן על אחת שהיא האמונה גם זה אמת אבל אין האמונה בכלל צווי כי עצמית וטבעית היא ירשה מאבותינו, רק שהיא יסוד המעמיד ומקים כל המצוות וכמו שכתוב בשער האמונה אבל אחרי האמונה היא מצות קריאת שמע ביחוד אלקות ביחודא עלאה ויחודא תתאה בחינת גלוי האמונה כמו שיהיה לעתיד לבוא דכתיב ומלאה הארץ דעה במרגש החיות משם הוי"ה שהוא סובב כל עלמין [וזהו תכן הפונה במה שכתוב] כי הוי"ה הוא האלקים שגם הוי"ה דבחינת סובב יהיה בבחינת הדעת כמו שם אלקים שבא בדעת והפכה כו' וכך הוא המכון בכל דברי כתבי התורה ובפרט בדרוש דעל פסוק וידעת היום כו' ולא יטעו בו לומר שהאמונה בבחינת סובב למעלה מן הדעת לבד שזה שנאמר ויאמינו בה' וכו' דאם כן מצות יחוד אלקים בקריאת שמע היא באמונה לבד והיא הפוך גמור מן האמת אלא תכונה הנזכר לעיל ודי למבין.

יג) ידע נאמנה שמתחייב בנפשו ממש

ומעתה כל איש ישים אל לבו במעט זמן שיפנה מעסקיו לא יקטן בנפשו באמרו מצד שפלותו והפלתו בפחיתות ערכו ורב טרדתו כו' מי אנכי שאבוא למעלות ומדרגות ההתבוננות העמקות מכלי מחו ולבו ולמה אלך בגדולות ונפלאות ממני כו', ידע נאמנה שמתחייב בנפשו ממש וכמעט קשה פריקות על מצוה זו כעובר על מצות עשה דתפלין וציצית וכהאי גוונא (כי קרקפתא דלא מנח תפלין נקרא פושע ישראל בגופו וזה נקרא פושע בנשמתו כו') כי צווי זה דוידעת ושמע ישראל כו' הרי כל חיי נפשו האלקית באור תורה ומצוות ועבודה שבלב תלויין בזה.

יד) אין זה רק עצת הניצר להדיחו ולהרחיקו מאור פני אלקים

וכל איש כפי ערכו גם אם אינו רק יודע ספר צריך ליגע עצמו בכל יכלתו ביחוד אלקות דסובב וממלא הוי"ה ואלקיים וזה כל האדם בכל ימי חייו

להיות אור אחדות השם ממש נקבע במחו ולבבו וכל אשר פורק על בזה ומטעה עצמו בדמיונות שוא ומדוחים כמו בשפלות של שקר הנזכר לעיל אין זה רק עצת היצר להדיחו ולהרחיקו מאור פני אלקים שלא יראה אור השם במחו ולבבו וזהו סבה ושרש לכל דינין קשין הנמשכין על כל איש לפי דרכו וכמו שכתוב כי לא עם בינות הוא כו' וכמו שהוכיח הנביא ישראל לא ידע עמי לא התבונן הוי גוי חוטא וכו'.

טו) זהו גדל עצם הלחץ והדחק של הפרנסה

וכתיב (בפרשת וילך) והסתרתני פני מהם והיה לאכל ומצאהו רעות רבות וצרות ואמר ביום ההוא על פי אין אלקי בקרבי מצאוני הרעות האלה כו' שזהו גדל עצם הלחץ והדחק של הפרנסה שבנפשם יביאו לחמם לחם עני ואין עני יותר מעני בדעת וזהו והיה לאכל ברוחניות כמו נבלע ישראל כו' ויאכלו בכל פה ומצאהו רעות רבות וצרות בגשמיות מצד תקף הדינין הקשין ומקטרגים רבים למעלה ולמטה לעורר השנאה בלב לרדף עד לחרמה ברוחניות כו' כמו שכתוב למה רגשו גוים כו' על עמך יערימו סוד לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל וכו'. וכל זה על פי אין אלקי בקרבי אלהי ממש שהוא אחדות השם הפשוטה שיקבע ויקלט בתוך לב כל אחד ואחד מישראל במצות יחוד עליון דקריאת שמע איש איש כפי יכלתו לדבקה בהשם אחד במחו ולבו בכונה ורעותא דלבא דוקא, אליו דוקא ולא למדותיו.

טז) ישמע חכם ויוסף דעת ותבונה למצא ביגיעתו בזהר

וכאשר ישים אליו לבו ורוחו ונשמתו אליו יאסף במסירות נפש באחד, אזי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח כו' ימשיך גלוי אור עצמות אין סוף ברוך הוא ממש להאיר בתוספת אור חדש בח"י ברכות דשמונה עשרה לכל איש ואיש אשר יתפלל ויבקש על נפשו בהכנעה ומרירות בבקשת רחמים רבים גם בגשמיות בבני חיי ומזוני וכל דבר הנוגע עד הנפש וכו'. אבל אם לא ישים אליו לבו בקריאת שמע לא יפעל רצון השם בתפלה בח"י ברכות כלל וכלל וכו' וכמו שיובן מכל אשר יבאר בפתיחה הכוללת תמצית כל הענינים